

ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

Impact of Coronavirus Disease 2019 Pandemic on Educational Management of Schools under the Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi

สิริสิทธิ์ ศักดิ์ภิรมย์

Sirisit Sukphirom

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Master of Education Thesis in Education Administration

Phetchaburi Rajabhat University

2565

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

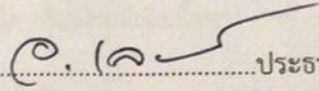
ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเพชรบุรี
ผู้วิจัย นายสิริสิทธิ์ ศักดิ์ภิรมย์
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
ปี พ.ศ. 2565

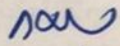

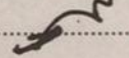
คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

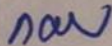

.....ประธานที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง)

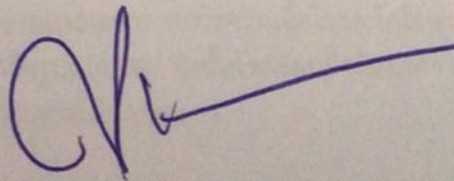

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ เลนะนันท์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ไพรัช มณีโชติ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง)
คณบดีคณะครุศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนาะ กลิ่นงาม)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี **ผู้วิจัย** นายสิริสิทธิ์ ศักดิ์ภิรมย์ สาขาวิชา การบริหารการศึกษา พ.ศ. 2565 **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา บุญส่ง

บทคัดย่อ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สร้างความเปลี่ยนแปลงต่อการจัดการศึกษาในประเทศไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งส่งผลต่อการจัดการศึกษาดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจวิจัยเรื่องนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในของสถานศึกษา และ 2) แนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพในการรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครู จำนวน 4 คน นักเรียน จำนวน 4 คน และผู้ปกครอง จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น 19 คน จากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ได้มาโดยใช้เทคนิค Snow Ball การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบทางบวกต่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา พบว่า 1) โรงเรียนทุกขนาดมีการปรับเปลี่ยนแผนงานและเป้าหมายในการจัดการศึกษา ปรับวิธีการกระบวนการนิเทศภายใน และการกำกับติดตามตลอดจนการประเมินผลการศึกษาใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ 2) โรงเรียนมีการปรับปรุงระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้มีคุณภาพดีขึ้น และ 3) โรงเรียนมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ มาปรับประยุกต์ใช้ ผลกระทบทางลบต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา พบว่า 1) คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูลดลง 2) เครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารไม่เพียงพอ และคุณภาพของสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร และ 3) วัสดุอุปกรณ์สำหรับการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรคไม่เพียงพอในสถานศึกษา

2. แนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองโดยจัดช่องทางการสื่อสารระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน 2) ควรมีการสนับสนุนครูให้ได้เรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ และควรมีการนิเทศ กำกับติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 3) นักเรียนควรปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และค้นคว้าด้วยตัวเองเพิ่มมากขึ้น และ 4) ผู้ปกครองควรให้ความร่วมมือเอาใจใส่ดูแลนักเรียนและสนับสนุนนักเรียนในการที่จะเรียนรู้และมีการประสานงานกับโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ข้อค้นพบจากการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 เป็นสถานการณ์ที่ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้เกิดรูปแบบใหม่ ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องมีการเรียนรู้จากสถานการณ์เพื่อปรับการจัดการเรียนการสอนในอนาคตตามบริบทของโรงเรียน

คำสำคัญ : สถานการณ์การแพร่ระบาด โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผลกระทบการจัดการศึกษา

Thesis Title: Impact of Coronavirus Disease 2019 Pandemic on Educational Management of Schools under the Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi **Researcher:** Mr.Sirisit Sukphirom **Major:** Education Administration **Year:** 2022 **Advisor:** Assoc.Prof.Dr.Kanchana Boonsong

Abstract

Coronavirus disease 2019 pandemic has made a huge change on educational management in Thailand. The objectives of this study were 1) to study the impact on educational management of schools during the coronavirus disease 2019 pandemic, and 2) to study the guidelines for educational management of schools during the coronavirus disease 2019 pandemic. The qualitative data were collected by using in-depth interviews. The main informants consisted of 4 directors, 3 deputy directors, 4 teachers, 4 students, and 4 parents, a total of 19 people from small, medium, large, and extra-large schools under the Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi by snow ball technique. Content analysis was used to analyze the data.

The research results were as follows:

1. Coronavirus disease 2019 pandemic situation had a positive impact on educational management. It was found that: 1) Schools of all sizes adjusted their educational plans and goals, the internal supervision process, the monitoring, and evaluating. 2) Schools improved the internet signal system to cover all areas. 3) Schools adopted a new learning management model and technology. For a negative impact on educational management, it was found that: 1) The quality of teaching and learning management of teachers was reduced. 2) Internet and communication networks were insufficient; the internet signal quality was unstable. 3) Materials to prevent the spread of germs were insufficient in schools.

2. The guidelines for educational management of schools during the coronavirus disease 2019 pandemic were: 1) School administrators should adjust the educational management plan according to the situation by using an online format for meetings, supervision, and teaching. 2) Schools should improve internet signal quality by asking for help from other local authorities. 3) Teachers should use technology for the assessment process. 4) Schools should coordinate with external health authorities to provide adequate pandemic prevention materials within the school.

This research finding showed that coronavirus disease 2019 pandemic situation impacted on educational management in schools. Therefore, schools must learn from the situation in order to adjust future teaching and learning management according to the school contexts.

Keywords: Pandemic, Coronavirus Disease 2019, Impact on Educational Management

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อภิชาติ เสนะนันท์ และ อาจารย์ ดร. ไพรัช มณีโชติ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความ เอาใจใส่เป็นอย่างดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการบริหารการศึกษาที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ จนทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยครั้งนี้จนประสบความสำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ให้คำแนะนำและ แนวทางในการแก้ปัญหาวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์และไม่มีข้อบกพร่องมากที่สุด

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาเพื่อตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย และ ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครองโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเพชรบุรี ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณครอบครัว บิดา มารดา ครูอาจารย์ ญาติพี่น้องและเพื่อนทุก ๆ คนที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษาหากงานวิจัยนี้มีประโยชน์ต่อ การศึกษา ขอมอบความดีนี้ให้แก่ทุกท่านที่กล่าวมา

สิริสิทธิ์ ศักดิ์ภิรมย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญภาพ.....	(8)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
คำถามวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
หลักการ แนวคิด และทฤษฎี.....	10
ความหมายของการบริหารการศึกษา.....	10
แนวคิดทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์.....	14
แนวคิดทฤษฎีการบริหารความเสี่ยง.....	15
แนวคิดทฤษฎีการจัดการภาวะวิกฤติ.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสภาวะวิกฤต.....	30
สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019.....	34
ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ COVID-2019	34
นโยบายรัฐบาลในการจัดการศึกษาในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019.....	37
แนวทางการจัดการศึกษาในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019.....	41
นโยบายและแนวทางการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในต่างประเทศ.....	45
บริบทโรงเรียนที่ศึกษา.....	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
วิธีการวิจัย	64
พื้นที่ในการศึกษาและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	64
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	66

สารบัญ(ต่อ)

การเก็บข้อมูล.....	68
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	70
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	70
ตอนที่ 2 ผลกระทบต่อการจัดการศึกษา.....	72
ตอนที่ 3 แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติด เชื้อไวรัสโคโรนา 2019.....	91
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
สรุปผลการวิจัย.....	94
อภิปรายผล.....	100
ข้อเสนอแนะ.....	106
บรรณานุกรม.....	107
ภาคผนวก.....	114
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	115
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	119
ภาคผนวก ค ค่าดัชนีความสอดคล้อง.....	129
ภาคผนวก ง หนังสือขอเก็บข้อมูล.....	140
ประวัติผู้วิจัย.....	145

สารบัญญภาพ

ภาพ		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
2.1	แผนภูมิการบริหารงาน.....	11
2.2	องค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางของ COSO.....	19
2.3	วัฏจักรการบริหารจัดการในสภาวะวิกฤต.....	25
2.4	แนวคิดการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ.....	26
2.5	วงจรการบริหารความต่อเนื่อง.....	28

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดเรื่องการศึกษาให้เป็นหน้าที่ของรัฐในหมวด 5 มาตรา 54 สรุปสาระสำคัญว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และให้เด็กเล็กได้รับการดูแล และพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย และ สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และให้ประชาชน ได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และต้องดำเนินการกำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้จัดการศึกษามี คุณภาพและได้มาตรฐานสากล และหมวด 16 ประเด็นการปฏิรูปประเทศ มาตรา 258 จ. ด้าน การศึกษา (4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตาม ความ ถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับ พื้นที่

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ กำหนด แนวการจัดการศึกษาปรากฏในหมวด 4 มาตรา 22, 23 สรุปสาระสำคัญ คือ “การจัดการ ศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียน ว่ามีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และต้องส่งเสริมผู้เรียนมีการ พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ส่วนการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอก ระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ที่เน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และ บูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา”

อย่างไรก็ตามด้วยสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ ประเทศจีนเมื่อเดือนธันวาคม 2562 ทำให้ประเทศต่าง ๆ ประกาศปิดสถานศึกษา ขณะที่ประเทศไทย ก็ได้รับผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจทุกประเภท ทั้งธุรกิจสินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าเกินความจำเป็น รวมถึงอุตสาหกรรมบริการ ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อระบบการจัดการเรียนการสอนของไทยในทุกระดับชั้น ทำให้สถาน การศึกษาต้องถูกปิดไปด้วยเพื่อลดช่องทางการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ขณะที่รัฐบาลได้ออกประกาศและมีมาตรการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการ แพร่กระจายของเชื้อไวรัส อาทิ ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในพื้นที่ทั่วราชอาณาจักร โดยอาศัยอำนาจตาม พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 กำหนดให้มีการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ห้ามการใช้อาคาร สถานที่ของโรงเรียนและสถาบันการศึกษาทุกประเภท เพื่อจัดการเรียน การสอน การสอบ ฝึกอบรม หรือการทำกิจกรรมใด ๆ ที่มีผู้เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีจุดเริ่มต้นที่ประเทศจีน เมื่อแต่วันที่ 30 ธันวาคม 2562 ต่อมาได้พบผู้ป่วยยืนยันในหลายประเทศทั่วโลก วันที่ 11 มีนาคม 2563 องค์การอนามัยโลกประกาศโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระบาดใหญ่ (Pandemic) มีจำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก อย่างรวดเร็ว อัตราการเสียชีวิตจากโรคประมาณร้อยละ 4.6 กลุ่มผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรงส่วนมากเป็นผู้สูงอายุและผู้ที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคหัวใจ โรคเบาหวาน (กรมควบคุมโรค, 2563) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลกระทบต่อและสร้างความหวาดผวให้กับผู้คนทั่วโลกจนกลายเป็นวิกฤติการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อเศรษฐกิจและสังคมทำให้เกิดการส่งผลกระทบใหญ่หลวงต่อระบบการศึกษาทั่วโลกเมื่อสถานที่ที่เป็นแหล่งฝึกอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน เช่น “โรงเรียน” และ “มหาวิทยาลัย” ต้องปิดทำการลงชั่วคราวเพื่อช่วยยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การปิดสถานศึกษาอย่างกระทันหันด้วยเหตุจำเป็นดังกล่าวนี้ทำให้โรงเรียนส่วนใหญ่ทั่วโลกตกอยู่ในสภาวะสุญญากาศแต่ถึงอย่างไรก็ตามเนื่องด้วยปัจจุบันเป็นยุคของการสื่อสารที่ไร้พรมแดนและสมบูรณ์ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลายทำให้โรงเรียนหลายแห่งปรับตัวปรับวิธีการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นตัวช่วยในการดำเนินการด้วยการใช้ระบบการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ เพื่อให้สามารถดำเนินการเรียนการสอนของตนต่อไปได้ (นงลักษณ์ อัจฉริยะ, 2563) ระบบการจัดการศึกษาในหลายประเทศจึงมีการปรับเปลี่ยน ปรับตัว ปรับรูปแบบเพื่อการแก้ปัญหาในช่วงสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งมีการเปลี่ยนรูปแบบและพฤติกรรมการใช้ชีวิตของคนจำนวนมากทั่วโลก ในประเทศอิตาลีซึ่งเป็นประเทศที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างหนักตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมาจนรัฐบาลมีคำสั่งปิดร้านค้าสถานที่สาธารณะรวมถึงโรงเรียน International School of Monza ซึ่งเป็นโรงเรียนนานาชาติแห่งหนึ่งในประเทศอิตาลี ได้เริ่มการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทันทีที่มีคำสั่งปิดโรงเรียนจากรัฐบาลด้วยการถ่ายคลิปปิวดิโอนำคุณครู ผู้ปกครองและนักเรียนถึงแนวทางการเรียนการสอนเพื่อป้องกันความวุ่นวายที่อาจเกิดขึ้น หลังจากนั้น 5 สัปดาห์ โรงเรียนประสบความสำเร็จในการสอนแบบออนไลน์ แม้ว่าทั้งคุณครู ผู้ปกครอง และ นักเรียนอาจยังไม่คุ้นเคย แต่ก็สามารถทำได้อย่างไม่มีปัญหา คุณครูและนักเรียนสามารถแชร์ ข้อความผ่านกระดานโพสต์อิทจำลอง ทำงานเดี่ยว งานกลุ่ม และปรึกษากับคุณครูได้ผ่าน ช่องทางออนไลน์ รวมถึงโรงเรียนตัดสินใจเพิ่มเวลาเรียนให้มากกว่าเดิมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ อีกด้วย (ปราณ สุวรรณทัต, 2563) สำหรับประเทศไทย ความท้าทายในครั้งนี้ไม่ใช่แค่การแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เท่านั้น แต่ควรเป็นการ “เปลี่ยนวิกฤติให้เป็น โอกาส” ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีกว่าเดิม ดังนั้นมาตรการการเรียนรู้ออนไลน์ของไทยจึงไม่ควรปรับแค่กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน แต่ต้องปรับใหญ่ทั้งระบบการเรียนรู้ที่ต้อง สอดคล้องกันและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของผู้เรียน (ภูษิมา ภิญญสุนันต์, 2563)

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ความเข้าใจเกี่ยวกับการระบาดของโรค และการป้องกันโรค เป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กและเยาวชนในทุกช่วงอายุ เพราะเด็กและเยาวชนจะต้องพัฒนาพฤติกรรมของตนเอง เพื่อป้องกันการระบาด เช่น การล้างมือและการสวมหน้ากากอนามัย และการรักษาระยะห่างทางสังคม เพื่อให้ เด็กและเยาวชนสามารถดำเนินชีวิตได้

อย่างปลอดภัย โดยเฉพาะการมาเรียนในสถานศึกษานอกจากนี้ เด็กและเยาวชนควรเข้าใจผลกระทบที่เกิดจากโรคระบาดและมาตรการควบคุมต่าง ๆ ทั้งต่อตัวเอง และผู้อื่นโดยครอบคลุมเนื้อหาและประเด็นที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็ก เช่น การรับรู้อารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ความวิตกกังวลและความเครียดจากการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือผลกระทบต่อคนในชุมชน ตลอดจนการมีทักษะในการรับรู้ข่าวสารดังนั้นครูสามารถใช้โอกาสนี้ในการสอนให้นักเรียนเข้าใจถึงประเด็นและมิติต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากเรื่องโรคและการป้องกันโรคเพื่อช่วยให้นักเรียนลดความกลัวและวิตกกังวลเสริมความยืดหยุ่นในการรับมือกับสถานการณ์และผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตของนักเรียนบ่มเพาะความเห็นอกเห็นใจ พร้อมทั้งสร้างสรรค์ชุมชนที่มีความปลอดภัยและห่วงใยกันมากยิ่งขึ้น (องค์การยูนิเซฟ, 2563)

จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ผู้เรียนได้รับผลกระทบกว่า 1.5 พันล้านคน (มากกว่าร้อยละ 90 ของผู้เรียนทั้งหมด)ทั่วโลกส่วนประเทศไทย สถานการณ์การแพร่ระบาดเกิดขึ้นในช่วงสถานศึกษาชั้นพื้นฐานปิดภาคเรียนแต่ระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัยหลายแห่งยังมีการเรียนการสอนอยู่จึงส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ซึ่งมูลนิธิคีนันแห่งเอเชียได้ทำการวิเคราะห์และสรุปเป็นประเด็น 3 ประการ (มูลนิธิคีนันแห่งเอเชีย, 2563) ดังนี้

- 1) ความเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียมทางการศึกษาที่อาจเพิ่มมากขึ้น ช่องว่างระหว่างโอกาสเข้าถึงการศึกษาและความพร้อมทางด้านอุปกรณ์รองรับการเรียนซึ่งผู้เรียนบางคนอาจไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อเรียนหนังสือผ่านช่องทางออนไลน์
- 2) ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนที่ยังไม่เพียงพอซึ่งประสิทธิภาพของระบบการเรียนการสอนออนไลน์หรืออีเลิร์นนิง (e-learning) ยังไม่เพียงพอผู้สอนไม่มีความรู้ในเรื่องการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน รวมถึงอาจขาดเทคนิคในการสอนออนไลน์ทำให้ผู้เรียนอาจเกิดการเบื่อได้และนักเรียนจะขาดโอกาสฝึกฝน ปฏิบัติ
- 3) ระบบส่งเสริมและสนับสนุนการสอนออนไลน์ของครูผู้สอนยังไม่เพียงพอซึ่งผู้สอนไม่แน่ใจว่าจะเริ่มต้นวิธีสอนผ่านออนไลน์อย่างไร รวมถึงการติดตาม ความก้าวหน้าการเรียนรู้และประเมินผลสัมฤทธิ์ การศึกษาจะเป็นอย่างไร

สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้สถานศึกษาทั่วประเทศไม่สามารถเปิดการสอนได้ตามปกติ กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นตรงกันว่า การเรียนรู้ทางการศึกษา โรงเรียนอาจหยุดได้ แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้ จึงได้ร่วมกันจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผ่านการเรียนการสอนทางไกล โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่นการใช้ช่องทีวีดิจิทัลและการเรียนรู้เสริมผ่านโปรแกรมออนไลน์ต่าง ๆ ซึ่งรวมเรียกว่า ออนไลน์ ส่วนการเรียนการสอนผ่านช่องทางของมูลนิธิทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นการเรียนการสอนที่เรียกว่า ออนแอร์ และเนื่องจากเป็นสถานการณ์วิกฤตแม้จะมีหลักการ การวางแผนที่ดีอย่างไรในทางปฏิบัติก็ยังมีปัญหาอุปสรรคจากหลายสาเหตุ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

โรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีความเสี่ยงสูงมากในการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพราะว่าโรงเรียนประกอบไปด้วยผู้คนจำนวนมากซึ่งได้แก่ นักเรียน ครู ตลอดจนผู้ปกครองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน จึงเป็นความเสี่ยงในการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสได้ง่ายหากไม่ได้รับ

การจัดการที่ดี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลนักเรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงได้จัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปีการศึกษา 2563 เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นการที่ให้ผู้เรียนมีการเรียนที่ต่อเนื่องไม่ขาดช่วงโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจการจัดการศึกษาทางไกลในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และมีการ จัดเตรียมความพร้อมก่อนการเปิดภาคเรียน หากยังมีการแพร่ระบาดที่ต่อเนื่องและหนักขึ้นก็จะมีการ จัดการเรียนการสอนออนไลน์เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นการเรียนผ่าน DLTV จากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์และรวบรวมสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ใน OBEC Content Center ชุดโปรแกรมและแพลตฟอร์มการเรียนรู้ครบวงจรของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น Tutor ทิวฟรี.com, e-Book เป็นต้น รวมถึงเตรียมโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบเครือข่าย เพื่อรองรับการให้บริการ แพลตฟอร์มการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับระบบ Digital e-Learning ของกระทรวงศึกษาธิการ แต่หากสถานการณ์การแพร่ระบาดคลี่คลายลงก็จะสามารถจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ตามปกติซึ่ง รูปแบบการเรียนการสอนอาจมีหลายรูปแบบ ได้แก่การเรียนรู้ผสมผสานกับการเรียนรู้ นอก ห้องเรียนที่ครูผู้สอนและนักเรียนไม่ได้เผชิญหน้ากัน อีกทั้งมีการกำหนดมาตรการและแนวปฏิบัติเพื่อ ป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยมีการประเมินความพร้อมของสถานศึกษาก่อน เปิดภาคเรียน ตรวจสอบสถานที่ ทำความสะอาดอาคารเรียน ห้องเรียน รวมไปถึงการจัดเตรียมสถานที่ เพื่อเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล หรือระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) นอกจากนี้ยังมีแนว ทางการเปิด-ปิดภาคเรียน มีการปรับตารางเรียนตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงการได้รับความรู้ให้ ครบตามช่วงวัยของเด็กเพื่อลดการได้รับผลกระทบเชิงลบจากการเปลี่ยนแปลงให้น้อยที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

ในจังหวัดเพชรบุรีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีการแพร่ระบาดอย่างแพร่หลายโดยมีการระบาด ในทุกอำเภอของจังหวัดเพชรบุรีผู้ติดเชื้อมากที่สุดที่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นเขตติดต่อกับ อำเภอหัวหิน ส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยวที่ชายหาดชะอำ สถานที่ท่องเที่ยวทางทะเลที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเพชรบุรี ส่วนมากนักท่องเที่ยวจะพาครอบครัวมาท่องเที่ยวเล่นน้ำคลายร้อนช่วงปิดเทอมกันอย่างคึกคัก จากข้อมูลสถานการณ์การระบาดระลอกใหม่ในเดือนเมษายน พบว่าในจังหวัดเพชรบุรีมีผู้ติดเชื้อเป็นจำนวน 490 คนจากการระบาดในรอบที่ 3 ข้อมูล ณ วันที่ 7 พฤษภาคม 2564จากการรายงานของสำนักงานสาธารณสุขของจังหวัดเพชรบุรี โดยแยกเป็นใน อำเภอชะอำจำนวน 236 คน อำเภอเมือง จำนวน 116 คน อำเภอท่ายาง จำนวน 44 คน อำเภอบ้านลาด จำนวน 38คน อำเภอเขาย้อย จำนวน 24คน อำเภอบ้านแหลม จำนวน 14 คน อำเภอหนองหญ้าปล้องจำนวน 13 คน อำเภอแก่งกระจาน จำนวน 5 คน พบว่าใน อำเภอชะอำเป็นอำเภอที่มีการแพร่ระบาดเป็นวงกว้างในการแพร่ระบาดในแต่ละระลอกของการระบาดมีผู้ป่วยเป็นจำนวนมาก ซึ่งในแต่ละพื้นที่ในจังหวัดเพชรบุรีมีการแพร่ระบาดส่งผลกระทบต่อ การจัดการศึกษาในสถานศึกษาเป็นผลให้เกิดผลกระทบในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีมีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 1,327 คน

มีนักเรียนในสังกัดจำนวน 18,284 คน ในจำนวนนี้มีครูที่ติดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 8 คน และนักเรียนที่ติดโรคระบาดโควิด 2019 จำนวน 204 คน ข้อมูลจากเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเพชรบุรี ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2564

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นข้างต้น การที่มีนโยบายในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงเป็นประเด็นที่มีการศึกษาวิจัย เพื่อศึกษาผลกระทบการจัดการเรียนรู้ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ ดังกล่าว ซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ในการจัดการจัดการศึกษาใน สถานการณ์วิกฤตเพื่อให้เกิดประโยชน์หากเกิดสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นอีก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 4 โรงเรียนดังนี้

- 1.1.1 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
- 1.1.2 โรงเรียนขนาดใหญ่
- 1.1.3 โรงเรียนขนาดกลาง
- 1.1.4 โรงเรียนขนาดเล็ก

1.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 3 โรงเรียนดังนี้

- 1.2.1 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
- 1.2.2 โรงเรียนขนาดใหญ่
- 1.2.3 โรงเรียนขนาดกลาง

1.3 ครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 4 โรงเรียน
 ดังนี้

- 1.3.1 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
- 1.3.2 โรงเรียนขนาดใหญ่
- 1.3.3 โรงเรียนขนาดกลาง
- 1.3.4 โรงเรียนขนาดเล็ก

1.4 นักเรียนโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 4 โรงเรียน
 ดังนี้

- 1.4.1 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
- 1.4.2 โรงเรียนขนาดใหญ่
- 1.4.3 โรงเรียนขนาดกลาง
- 1.4.4 โรงเรียนขนาดเล็ก

1.5 ผู้ปกครองโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 4 โรงเรียน
 ดังนี้

- 1.5.1 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
- 1.5.2 โรงเรียนขนาดใหญ่
- 1.5.3 โรงเรียนขนาดกลาง
- 1.5.4 โรงเรียนขนาดเล็ก

คำถามวิจัย

1. ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา2019ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี เป็นอย่างไร
2. แนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี เป็นอย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา2019ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือโรคติดเชื้ออันเกิดเชื้อไวรัส มีระบุโรคครั้งแรกในเดือน ธันวาคม 2562 ในนครอู่ฮั่น เมืองเอกของมณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน และได้กระจายไปทั่วโลกนับแต่นั้น ส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ทำให้ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจของ หลายๆประเทศ รวมถึงประเทศไทยต้องออกนโยบายที่ให้ประชาชนอยู่แต่ในสถานที่ไม่ให้ออกมา บริเวณที่สาธารณะ ส่งผลให้โรงเรียนต้องมีการปิดเรียนเพื่อป้องกันการระบาดของโรคโควิด 19 จึงทำ ให้กระทรวงศึกษาธิการได้ออกแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้โรงเรียนได้นำไปประยุกต์ปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

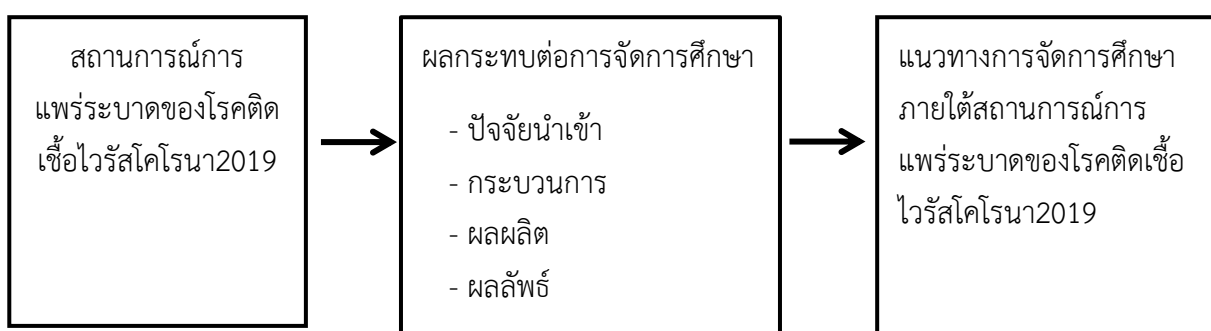
2. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา ของรัฐในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี มีจำนวน 22 โรงเรียน

3. ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หมายถึง ผลที่ เกิดขึ้นจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาทั้งผลในทางบวก และทางลบในเรื่องของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์

4. สถานการณ์วิกฤติ หมายถึง สภาพของเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมที่มี ลักษณะที่ผิดแปลกไปจากธรรมชาติหรือไม่เป็นปกติทั่วไปต่างจากเดิม และส่งผลเสียหายอย่างรวดเร็ว และรุนแรง ต่อชีวิต ทรัพย์สินของบุคคล โดยอาจเกิดจากธรรมชาติและฝีมือมนุษย์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. โรงเรียนมีแนวทางการดำเนินการเพื่อเกิดสภาวะวิกฤต
2. โรงเรียนได้ทราบถึงปัญหาในการดำเนินการเมื่อเกิดภาวะวิกฤตในการบริหารการจัดการศึกษาและแนวทางที่จะวางแผนแก้ไขปัญหา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียด ดังนี้

1. หลักการ แนวคิด และทฤษฎี
  - 1.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา
  - 1.2 แนวคิดทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์
  - 1.3 แนวคิดทฤษฎีการบริหารความเสี่ยง
  - 1.4 แนวคิดทฤษฎีการจัดการภาวะวิกฤติ
  - 1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสภาวะวิกฤติ
2. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
  - 2.1 ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ COVID-2019
  - 2.2 นโยบายรัฐบาลในการจัดการศึกษาในสถานการณ์ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
  - 2.3 แนวทางการจัดการศึกษาในสถานการณ์ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
  - 2.4 นโยบายและแนวทางการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในต่างประเทศ
3. บริบทโรงเรียนที่ศึกษา
  - 3.1 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
  - 3.2 โรงเรียนขนาดใหญ่
  - 3.3 โรงเรียนขนาดกลาง
  - 3.4 โรงเรียนขนาดเล็ก
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยภายในประเทศ

1. หลักการ แนวคิด และทฤษฎี

1.1 ความหมายของการบริหาร

การบริหารใช้เป็นคำกลางในการบริหารกิจการที่เป็นสาธารณประโยชน์หรือการบริหารราชการแผ่นดินเช่น รัฐประศาสนศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านการปกครองของประเทศ การบริหารการศึกษา การจัดการ มักใช้ในการบริหารธุรกิจเอกชน ดังนั้นคำว่าผู้บริหารหรือผู้จัดการจึงใช้เรียกผู้ดำรงตำแหน่งในระดับสูงขององค์กรที่เป็นทั้งภาครัฐและเอกชน (ณัฐตะวัน ลิมประสงค์, 2556)

Rue และ Byare (อ้างถึงใน สาคร สุขศรีวงศ์, 2553 : 25) การจัดการ คือรูปแบบของงานซึ่งเกี่ยวข้องกับการประสานทรัพยากรต่างๆขององค์กรอันได้แก่ ที่ดิน แร่ธาตุ และ ทุน เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้

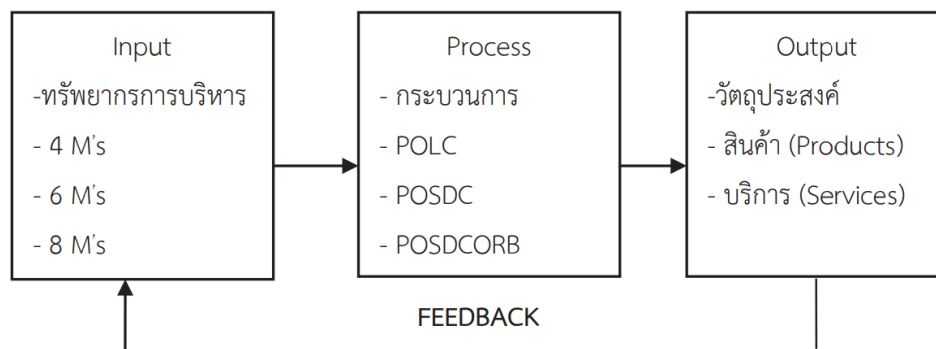
Dubrin and Ireland (1993) ได้ให้ความหมายของการจัดการ โดยให้ความสำคัญกับทรัพยากรในเรื่องของข้อมูลข่าวสารเป็นสำคัญว่า เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการใช้ทรัพยากรให้บรรลุเป้าหมายผ่านเป้าหมายในการวางแผน การจัดการองค์กร การขึ้นำและการควบคุม

Frank B. & Lillian M. Gilbreth (อ้างถึงใน ณัฐตะวัน ลิมประสงค์, 2556) มีแนวคิดในเรื่องการบริหารจัดการ คือ การทำงานให้มีคุณภาพเน้นการกำจัดความเสี่ยง ความไม่มีประสิทธิภาพในการทำงาน โดยการหาวิธีการทำงานที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งการลดระยะเวลาการทำงานเพื่อให้ได้งานเท่าเดิมหรือมากกว่าเดิมการลดปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงาน

Frederick W. Taylor (อ้างถึงใน ณัฐตะวัน ลิมประสงค์, 2556) ได้กล่าวว่าการจัดการตามหลักวิทยาศาสตร์ ตามหลักปรัชญาการบริหารได้แก่ 1. ทำการศึกษางานแต่ละงานด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์และพัฒนาวิธีที่ดีที่สุดสำหรับการทำงานแต่ละอย่าง 2. ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ในการคัดเลือก และฝึกอบรมพนักงาน ในการมอบหมายความรับผิดชอบให้ทำงานที่เหมาะสมที่สุดสำหรับแต่ละบุคคล 3. มีการประสานกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ 4. แบ่งงานตามความรับผิดชอบให้เป็นส่วนต่างๆ ผลงานที่สำคัญของ Taylor ได้แก่ 1. การใช้ระบบค่าตอบแทนรายชิ้นทำมากได้มาก ทำน้อยได้น้อย 2. หลักการเสียเวลาเป็นการศึกษาเพื่อหาเวลามาตรฐานในการทำงานแต่ละชิ้นว่าควรจะใช้เวลาเท่าใด ใช้หลัก put the right Man in the right Job. 3. หลักการทำงานตามแบบวิทยาศาสตร์ฝ่ายบริหารควรกำหนดวิธีการและมาตรฐานในการปฏิบัติงานโดยใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถตรวจวัดได้ 4. หลักการแยกงานด้านการวางแผนออกจากการปฏิบัติงาน งานด้านวางแผนเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหาร งานได้ปฏิบัติงานเป็นหน้าที่ของคณาจารย์ 5. หลักการควบคุมฝ่ายจัดการ ผู้จัดการควรได้รับการฝึกที่ดีสามารถวางแผนควบคุมการปฏิบัติงานได้ 6. หลักการจัดระเบียบการปฏิบัติงานการปฏิบัติงานต้องมีกฎระเบียบเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2534 : 13) กล่าวถึง การบริหารว่าเป็นกิจกรรมต่างๆที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่บุคคลต่างร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆอย่างเหมาะสม การบริหารในฐานะเป็นศาสตร์หมายถึง หลักการ ทฤษฎี กระบวนการ เทคนิค ตลอดจนถึงปัจจัยต่างๆที่ใช้ในการดำเนินงานในองค์กรเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้เป็นนโยบาย

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2542 : 44) ให้ความหมายของการจัดการคือกระบวนการนำทรัพยากรการบริหารมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามขั้นตอนการบริหารงานคือ 1. การวางแผน 2. การจัดการองค์กร 3. การชี้แนะ 4. การควบคุมซึ่งจากความหมายดังกล่าวมีค่าสำคัญ 3 ค่าคือ กระบวนการทรัพยากรการบริหาร และวัตถุประสงค์สามารถนำมาเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 แผนภูมิการบริหาร

สำหรับการบริหารในฐานะที่เป็นวิชาการสาขาหนึ่ง มีลักษณะเป็นศาสตร์โดยสมบูรณ์ เช่นเดียวกับศาสตร์อื่น ๆ คือ เป็นสาขาที่มีการจัดระเบียบให้เป็นระบบของการศึกษา มีองค์ความรู้ หลักการ และทฤษฎี ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้า เชิงวิทยาศาสตร์ การบริหารจึงเป็นสิ่งที่นำมาศึกษาเล่าเรียนโยนไปประยุกต์ใช้สู่การปฏิบัติ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถ ประสบการณ์ และบุคลิกภาพส่วนตัวของผู้บริหารแต่ละคน จึงสรุปได้ว่า การบริหารหมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางร่วมกันไว้ โดยอาศัยวิธีการ หรือกระบวนการและทรัพยากรทางการบริหารเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารจะบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพนั้นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักการแลทฤษฎีการบริหาร เพื่อที่จะได้นำความรู้ไปใช้ให้เหมาะสมกับการทำงานและสิ่งแวดล้อม (ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์, 2556)

การบริหารสถานศึกษาเชิงระบบ

Lunenburg and Ornstein (2004) นำเสนอรูปแบบการบริหารการศึกษาเชิงระบบไว้ว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งหากทำการวิเคราะห์การดำเนินการขององค์กรทางการศึกษาและมีบทบาทของผู้บริหารการศึกษาใช้เป็นกรอบแนวคิดในระบบเปิดมิติการดำเนินงานของสถานศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ปัจจัยนำเข้า กลุ่มได้แก่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการแปรสภาพ และผลผลิต กรอบแนวคิดดังกล่าวนี้จะทำให้ช่วยในการวิเคราะห์ในการดำเนินงานของสถานศึกษาและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบการบริหารการดำเนินงานของสถานศึกษาทำให้เกิดทำให้เกิดการวิเคราะห์ปัญหา

ต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วฉับไวและมีความถูกต้อง และยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของผู้บริหารในการริเริ่มให้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในระบบ รายละเอียดการบริหารสถานศึกษาเชิงระบบมีดังนี้

ปัจจัยนำเข้า input สถานศึกษาได้รับการจัดสรรบุคลากร งบประมาณ ความรู้จากสิ่งแวดล้อมภายนอก รัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในขณะที่กลุ่มต่างๆมีข้อเรียกร้องหรือความต้องการจากสถานศึกษาเช่น นักเรียนต้องการมีหลักสูตรที่สัมพันธ์และเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพและในการศึกษาต่อ ครูต้องการเงินเดือนเพิ่ม สภาพการทำงานที่ดี ตลอดจนผลประโยชน์อื่นๆและความมั่นคงในงานเป็นต้น กระบวนการแปรสภาพ (Transformation process) องค์กรจัดทำกรเปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้าจากสิ่งแวดล้อมภายนอกเพื่อให้ผลผลิต ระบบจะเพิ่มมูลค่าในการปฏิบัติงานผ่านกระบวนการแปรสภาพ ซึ่งจะประกอบด้วยการดำเนินงานภายในองค์กรและการบริหารในการดำเนินงานของระบบองค์กร บางอย่างของระบบการบริหารการดำเนินงาน ประกอบด้วยสมรรถนะด้านเทคนิคของผู้บริหาร สถานศึกษาซึ่งได้แก่ ทักษะในการตัดสินใจและ ทักษะในการสื่อสาร แผนการดำเนินงานความสามารถในการบริหารความเปลี่ยนแปลงเป็นต้น

ผลผลิต output ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการแปรสภาพปัจจัยนำเข้าผ่านกระบวนการแปรสภาพโดยใช้กิจกรรมการบริหารต่างๆเช่นการกำหนดโครงสร้างขององค์กร การเสริมสร้างวัฒนธรรม แรงจูงใจ ภาวะผู้นำ การตัดสินใจ การสื่อสาร การบริหารการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาหลักสูตร การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานงบประมาณ เพื่อให้เกิดผลผลิตสำหรับโรงเรียน ผลผลิตได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนผล การดำเนินงานของครูอัตราจ้างของกรมของครูและบุคลากรทางการศึกษา อัตราการออกกลางคันของนักเรียน การเปลี่ยนงานของบุคลากรทางการศึกษา การขาดเรียนของนักเรียนและการขาดงานของบุคลากร ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับฝ่ายบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทัศนคติของนักเรียนต่อสถานศึกษาและความพึงพอใจในงานของบุคลากร

สำหรับสิ่งแวดล้อมภายนอกจะมีปฏิกริยาและส่งผลต่อผลผลิตและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ระบบซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความสำเร็จของสถานศึกษา ข้อมูลย้อนกลับในเชิงลบสามารถจัดปัญหาความยุ่งยากในการปฏิบัติงานตามแผนของสถานศึกษา และส่งผลต่อผลผลิตที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของสถานศึกษา

Owens (1998) เสนอแนวคิดทฤษฎีระบบไว้ว่าสถานศึกษาที่เป็นระบบที่จะประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า input จากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ความรู้ที่มีอยู่ของสังคมนั้น ค่านิยมเป้าหมายที่มีการคาดหวัง และงบประมาณเป็นต้น กระบวนการ (Process) ระบบย่อยต่างๆ เช่นโครงสร้าง คน เทคโนโลยีและงานเป็นต้น ผลผลิต outputs ที่กลับคืนสู่สิ่งแวดล้อมหรือสังคมสถานศึกษาเป็นระบบเปิดที่ประกอบไปด้วยระบบย่อยต่างๆที่สัมพันธ์และส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก

Owens (1998) ได้นำเสนอทฤษฎีระบบสังคมโดยใช้ชื่อว่า “Sociotechnical systems theory” ซึ่งอธิบายว่าองค์การประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญภายใน 4 ประการคือ

ด้านโครงสร้าง (Structure Subsystem) ประกอบด้วย การกำหนดบทบาทและหน้าที่ ภาวะการตัดสินใจ การวางแผน การควบคุมดูแล การออกกฎระเบียบและแนวปฏิบัติการแบ่งสายงาน การสื่อสารระหว่างหน่วยงาน เป็นต้น

ด้านคนหรือทรัพยากรมนุษย์ (Human Subsystem) ตอบด้วย องค์ความรู้ ความสามารถ สถานภาพหรือตำแหน่ง คุณค่าทางสังคมของบุคคลนั้นๆ ภายในและภายนอก องค์การภาวะผู้นำ รางวัลความรู้สึก การปฏิบัติงาน เป็นต้น

ด้านภาระงาน (Task Subsystem) ประกอบด้วย การปฏิบัติหน้าที่การสอนการนิเทศกำกับ ติดตาม การบริหารหรือการช่วยเหลือในด้านต่างๆ เป็นต้น

ด้านเทคโนโลยี (Technology Subsystem) ประกอบด้วย ซี่่อุปกรณ์ การจัดการตารางเรียน การสอน การจัดหลักสูตร

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีระบบนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาและสถานศึกษาเป็นองค์การทางสังคมในระบบเปิดมีหน้าที่จัดการศึกษาที่มีคุณภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ มีคุณธรรม มีจริยธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุขตามแนวคิดการจัดการศึกษาเชิงระบบ กระบวนการวางแผนและออกแบบปัจจัยนำเข้า กระบวนการจัดการเรียนการสอน ผลผลิต และการปรับปรุง ผลการประเมินไปสู่มาตรฐาน อาศัยปัจจัยนำเข้าจากภายนอกและกระบวนการดำเนินการที่มีคุณภาพ ปัจจัยนำเข้าได้แก่ (1) ทรัพยากรมนุษย์ เช่น ครู นักเรียน ผู้บริหารและบุคลากรอื่นๆ (2) ทรัพยากรวัตถุ เช่น อาคาร วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ หลักสูตร แหล่งการเรียนรู้ สื่อการสอน (3) ทรัพยากรทางการเงิน เช่นงบประมาณ เงินบริจาค ค่าธรรมเนียมต่างๆ และ (4) สารสนเทศความรู้ต่างๆ กระบวนการได้แก่ (1) กระบวนการการบริหาร เช่นการจัดโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษา การกำหนดนโยบาย การวางแผน การตัดสินใจ ภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ตลอดจนถึงกลยุทธ์ (2) กระบวนการจัดการเรียนการสอนเช่นการจัดรูปแบบการเรียนการสอนในการใช้ภาษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลผู้เรียน (3) กระบวนการพัฒนา เช่น การพัฒนาคุณภาพของครู การมีส่วนร่วมของชุมชน การสร้างเครือข่ายทางการศึกษา (4) กระบวนการบริหาร เช่นการให้คำปรึกษาแนะแนวส่งเสริมสุขภาพอนามัย

1.2 แนวคิดทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์

ทฤษฎีเชิงสถานการณ์ของ เฮอร์เซย์และบลานชาร์ด (Hersey and Blanchard's situational theory) (William J.Reddin.p.101-103 อ้างถึงในปาริชาติ สมใจ, 2556) เป็นทฤษฎีเชิงสถานการณ์ที่ถูกพัฒนาขึ้นโดย พอล เฮอร์เซย์ และเคนเนส บลานชาร์ด (Paul Hersey และ Kenneth H. Blanchard) โดยทฤษฎีนี้จะมุ่งที่ลักษณะของผู้ตาม ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญของสถานการณ์และเป็นสิ่งที่ตัดสินพฤติกรรมของผู้นำที่มีประสิทธิผลโดยกล่าวว่าผู้ใต้บังคับบัญชา จะมีระดับความพร้อม ที่แตกต่างกัน พนักงานจะมีความพร้อมในงานใน 2 ลักษณะคือ 1. มีความสามารถที่ได้รับการฝึกอบรมและมีทักษะ 2. มีความเต็มใจในการทำงาน ได้แก่ มีความมั่นใจและเต็มใจ ทฤษฎีนี้ได้อธิบายภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีผลกระทบมาจากตัวแปรพฤติกรรม 2 แบบของผู้นำ พฤติกรรมการปฏิบัติงาน 2 แบบได้แก่

1. พฤติกรรมมุ่งงาน (Task Behavior) คือ ผู้นำที่กำหนดรายละเอียดและขอบเขตของการทำงานแก่ของใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะได้บอกให้รู้ว่าผู้ใต้บังคับบัญชาต้องทำอะไร ที่ไหนอย่างไรและจะเสร็จเมื่อไร

2. พฤติกรรมมุ่งความสัมพันธ์ (Relationship Behavior) คือ ผู้นำที่พยายามและรักษาความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชาโดยให้โอกาสติดต่อได้สะดวกและให้การสนับสนุนผู้ตามในด้านต่าง ๆ

ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ ทฤษฎีเส้นทางสู่เป้าหมาย (Hersey Paul and Richard อ้างถึงในปาริชาติ สมใจ, 2556) เป็นทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ที่ได้รับความนิยมมากพัฒนาขึ้นโดย Robert House จึงมักเรียกว่า House 's Path – Goal Theory หรือทฤษฎีวิถีทางและเป้าหมาย มีสาระสำคัญคือ เน้นว่าผู้นำมีหน้าที่ที่จะต้องช่วยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาบรรลุเป้าหมายส่วนบุคคล ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร ทฤษฎีนี้เชื่อว่า พฤติกรรมของผู้นำจะได้รับการยอมรับมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับว่าผู้นำคนนั้นนำทางให้พนักงานไปสู่ความสำเร็จได้ดีเพียงใดมีการสอนงานแนะแนวทางสนับสนุนและให้รางวัลมากน้อยเพียงใด ลักษณะสำคัญของทฤษฎีทางสู่เป้าหมาย คือ ผู้บริหารควรเลือกรูปแบบของภาวะผู้นำซึ่งนำไปสู่การกำหนดลักษณะของพนักงานและความต้องการในงาน ซึ่งทฤษฎีนี้มีลักษณะสำคัญ 2 ประการคือ

1. ความเหมาะสมระหว่างรูปแบบของภาวะผู้นำในสถานการณ์ต่างๆ ทฤษฎีเส้นทางสู่เป้าหมายเน้นว่าผู้นำควรเลือกระหว่างรูปแบบของภาวะผู้นำที่แตกต่างกันใน 4 รูปแบบ เพื่อให้บรรลุผลในสถานการณ์ที่กำหนดโดยมีกลุ่มของปัจจัยสถานการณ์ที่สำคัญ 2 กลุ่มได้แก่ ประเภทของผู้ตามและชนิดของงานที่ทำ 1 ประเภท ประเภทของผู้ตามจะพิจารณาจาก 1.1 ลูกน้องได้รับการควบคุมมากน้อยเพียงใด 1.2 ความสามารถในการรับรู้จากการสั่งงาน 1.3 ประสบการณ์

2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เป็นสถานการณ์ซึ่งไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุมของสมาชิกกลุ่มแต่มีอิทธิพลก่อให้เกิดความพอใจในการทำงานสำเร็จมี 3 ประการคือ 2.1 โครงสร้างงานของสมาชิกกลุ่ม 2.2 ระบบอำนาจหน้าที่ภายในองค์กร 2.3 กลุ่มงาน

ในการใช้ทฤษฎีสู่เป้าหมายผู้นำอาจได้รับการคาดหวังว่าจะมีความยืดหยุ่นโดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทั้งนี้ผู้นำจะต้อง 1 มีการประเมินตัวแปรที่เกี่ยวข้องด้านสถานการณ์สภาพแวดล้อม 2 ผู้นำจะต้องเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับปัจจัยในสถานการณ์ให้ดีที่สุด

ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ โมเดลของ วูม- เยตตัน-จาโก (Vroom – Yetton – Jago) (Hersey Paul and Richard อ้างถึงใน ปาโรชาติ สมใจ, 2556) เป็นแบบจำลองการตัดสินใจซึ่งพยายามกำหนดวิธีที่ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจของสถานการณ์ที่กำหนด โมเดลนี้พัฒนาโดย วิกเตอร์ และฟิลิปส์ (Victor H. Vroom และ Philip W. Yetton) ภายหลังมีการปรับปรุงซึ่งมักเรียกกันว่า โมเดล วูม เยตตัน จาโก ผู้นำจะวิเคราะห์ปัจจัยสถานการณ์เพื่อตัดสินใจว่ารูปแบบของการตัดสินใจแบบใดมีประสิทธิผลมากที่สุดซึ่งมีปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจดังนี้

1. คุณภาพของการตัดสินใจ เป็นลักษณะการตัดสินใจที่มีวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานของบุคคลและกลุ่มเพราะในการตัดสินใจที่มีคุณภาพสูงจะขึ้นอยู่กับทางเลือกหรือทางเลือกในการตัดสินใจที่มีประสิทธิผลจะต้องมีข้อมูลและความตั้งใจของสมาชิกกลุ่มที่จะมีความร่วมมือกับผู้นำในการตัดสินใจนี้ด้วย

2. การยอมรับการตัดสินใจเป็นความผูกพันของสมาชิกของกลุ่มเพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิผลและจะมีความเกี่ยวข้องความน่าจะเป็นที่พนักงานจะมีให้มีการยอมรับการตัดสินใจและการยอมรับในการปฏิบัติการพนักงานโดยทั่วไปจะยอมรับการตัดสินใจถ้าพนักงานอยู่ในสภาพเตรียมพร้อมในกระบวนการตัดสินใจ

3. การมุ่งมั่นความสำคัญที่การพัฒนาพนักงานเป็นการสนใจของผู้บริหารที่มีส่วนช่วยในการปรับปรุงเทคนิคและทักษะการตัดสินใจของพนักงานและการให้คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจถือได้ว่าการให้โอกาสกับพนักงานได้เรียนรู้จะทำให้พนักงานมีทักษะใหม่ซึ่งจะทำให้เกิดความเชี่ยวชาญในกระบวนการในการตัดสินใจ

4. การมุ่งมั่นความสำคัญที่เวลา เป็นการมุ่งที่เวลาของสมาชิกของกลุ่มซึ่งจะสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการตัดสินใจของผู้นำอย่างมากเพราะการตัดสินใจของผู้นำจะอยู่ในความสนใจของสมาชิก

1.3 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง

การบริหารความเสี่ยงใช้หลักแนวคิดทฤษฎีการบริหารความเสี่ยงต่างมากมายแต่เราต้องรู้ความหมายของความเสี่ยก่อนความเสี่ยง Risk เราสามารถแบ่งคำว่า Risk ออกเป็น 4 ตัวอักษรคือ “R” “I” “S” “K” กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติกำลัง (2556 : 58) ได้กล่าวไว้ว่า “R” ใช้แทนคำว่า return “I” ใช้แทนคำว่า Immunization “S” ใช้แทนคำว่า System “K” ใช้แทนคำว่า Knowledge return หรือผลตอบแทน เป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดของธุรกิจเพราะว่าทุกธุรกิจมีเป้าหมายเดียวกัน คือ ต้องมีผลตอบแทนหรือมูลค่าเพิ่มให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับบริษัทให้มีมูลค่าสูงที่สุด แต่การที่ธุรกิจดำเนินกิจกรรมใดแล้วไม่อ่านมองแต่ผลตอบแทนได้เพียงอย่างเดียว เพราะการที่ธุรกิจจะมีผลตอบแทนที่สูงนั้นธุรกิจก็จะเผชิญกับความเสี่ยที่มากขึ้นตามมา ดังคำกล่าวที่ว่า ความเสี่ยในการลงทุนนั้นยิ่งสูงเท่าไรผลตอบแทนก็ยิ่งมากขึ้นตามมาด้วยแต่การที่ธุรกิจจะตัดสินใจลงทุน

ในโครงการใดหรือดำเนินตามธุรกิจใดแล้วธุรกิจจะต้องประเมินผลตอบแทนที่ได้รับนั้นคุ้มค่ากับความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นหรือไม่

Immunization หรือภูมิคุ้มกันความเสี่ยง ธุรกิจทุกธุรกิจจะต้องทำการประเมินสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นกับธุรกิจว่าหากสถานการณ์ต่างๆเกิดขึ้นธุรกิจจะได้รับผลเสียหายเท่าใดพร้อมทั้งประเมินถึงภูมิคุ้มกันของบริษัทที่มีด้วยว่าสามารถช่วยในการลดทอนความเสี่ยงได้เพียงใดหากบริษัทที่มีความคุ้มกันสูงโอกาสของความเสี่ยงที่เกิดขึ้นค่อนข้างต่ำหรือความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจะได้รับการบรรเทา

System หรือระบบในการควบคุมความเสี่ยง ธุรกิจจะต้องมีการจัดตั้งระบบเพื่อช่วยในการลดทอนความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น โดยระบบดังกล่าวจะต้องเริ่มตั้งแต่มีการวัดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีการระบุปัจจัยที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยง รวมทั้งมีการวิเคราะห์ถึงผลกระทบอย่างต่อเนื่องเพราะความเสี่ยงมีโอกาสเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาของการดำเนินธุรกิจเราจึงไม่สามารถที่จะละเลยได้เป็นบางช่วงเวลาและระบบจะรวมถึงการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นระบบเช่นเดียวกัน

Knowledge หรือความรู้ในการจัดการความเสี่ยง องค์ความรู้ในเรื่องของความเสี่ยงนี้เป็นสิ่งที่คุณองค์กรจะต้องเรียนรู้และศึกษาไปพร้อมๆกัน บุคลากรในบริษัทจะต้องมีทักษะทั่วไปที่จำเป็นในการจัดการความเสี่ยงเบื้องต้นและควรที่จะมีความรู้ในองค์กรรมเพื่อที่จะบริหารจัดการกับความเสี่ยงของบริษัทที่จะเกิดขึ้นบริษัทควรมีการส่งเสริมให้พนักงานทุกคนมีการเรียนรู้และมีความตระหนักในเรื่องของความเสี่ยงเพื่อเป็นการลดทอนความเสี่ยงในระยะยาวที่จะเกิดขึ้น

ความเสี่ยงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้มีแอบแฝงอยู่ในทุกที่ของระบบการทำงานซึ่งไม่มีสิ่งใดที่จะหลีกเลี่ยงได้ เป็นความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต ดังนั้นแนวความคิดในเรื่องของความเสี่ยงจึงเกิดขึ้น (V.L. Grose ,1987 อ้างถึงใน ดวงใจ ช่วยตระกูล, 2551) จากความไม่แน่นอนของเหตุการณ์ที่จะทำให้เกิดความสูญเสียเกิดขึ้น โดยแบ่งความเสี่ยงออกเป็นได้ 2 ลักษณะคือ

1. ความเสี่ยงที่เกิดจากการคาดการณ์ล่วงหน้า (speculative risk) จะเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ 3 ประการที่เข้ามาเกี่ยวข้องคือ เกิดความสูญเสีย (loss) เกิดผลกำไร (gain) หรือไม่มีการเปลี่ยนแปลง (no change) เช่น การเก็บสินค้าคงคลังเพื่อหวังผลกำไร ถ้าราคาสินค้าขึ้นผลกำไรก็จะเพิ่มขึ้น แต่ถ้าราคาสินค้าลดก็จะส่งผลให้ขาดทุน แต่ถ้าราคาสินค้าคงเดิมก็จะไม่เกิดผลกำไรหรือไม่ขาดทุน

2. ความเสี่ยงแท้จริง (pure risk) เป็นความเสี่ยงที่จะไม่มีผลกำไรเกิดขึ้น มีเพียงการสูญเสียหรือไม่สูญเสียเท่านั้น เช่นความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานพยาบาล การสูญเสียรายได้จากภาวะทุพพลภาพของร่างกาย การเจ็บป่วยของมนุษย์ ความเสี่ยงแบบแท้จริงเป็นความเสี่ยงอย่างเดียวที่สามารถทำประกันได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการชดเชยความสูญเสียแต่มิใช่ทำประกันเพื่อหวังผลกำไร (H.E. Jones, and D.L. Long, 1996 อ้างถึงใน ดวงใจ ช่วยตระกูล, 2551)

ความหมายของความเสี่ง

ศิริ ทองศิริ (2546: 10 อ้างถึงใน ดวงใจ ช่วยตระกูล, 2551) ได้ให้ความหมายของความเสี่ง หมายถึง โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ซึ่งจะมีผลที่จะกระทบต่อวัตถุประสงค์สามารถวัดได้จากผลกระทบที่ตามมา (consequences) และความเป็นไปได้ในการเกิด (likelihood) หรือกล่าว ง่ายว่า ความเสี่งคือหนึ่งสิ่งใดที่จะเกิดขึ้นแล้วทำให้องค์กรไม่สามารถดำเนินการเพื่อที่จะให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

เจนเนตร มณีนาค (2548 : 5) ได้ให้ความหมายของความเสี่ง หมายถึง เหตุการณ์หรือการกระทำใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอนและอาจส่งผลกระทบต่อหรือสร้างความเสี่ง หรือความล้มเหลวหรือมีการลดโอกาสที่จะบรรลุความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ทั้งในระดับประเทศ ระดับองค์กร ระดับหน่วยงานและบุคลากรได้

สุพจน์ โกสียะจินดา (2541 : 9 อ้างถึงใน ดวงใจ ช่วยตระกูล, 2551) ได้ให้ความหมายของความเสี่งหมายถึงความเป็นไปได้ของโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ขึ้นและเป็นผลกระทบที่เป็นสาระสำคัญจากเหตุที่เกิดขึ้น

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2550 : 14) ได้ให้ความหมายของความเสี่ง หมายถึง เหตุการณ์หรือการกระทำใด ๆ ที่มีโอกาสจะเกิดได้ในอนาคตและส่งผลกระทบต่อหรือสร้างความเสี่ง หรือก่อให้เกิดความล้มเหลวหรือลดโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการ 4 ปี ของส่วนราชการ

กรมบัญชีกลาง (2550 อ้างถึงใน ดวงใจ ช่วยตระกูล, 2551) ได้ให้ความหมายของ ความเสี่ง หมายถึง สถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและเป็น อุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กรหรืออาจหมายถึงโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์หรือการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งมีผลกระทบต่อให้การดำเนินงานขององค์กรเกิดความเสี่ง ความผิดพลาด การรั่วไหล ความสูญเปล่าและไม่บรรลุวัตถุประสงค์

วิริยะ รัตนสุวรรณ (2544 : 75 อ้างถึงใน ดวงใจ ช่วยตระกูล, 2551) ได้ให้ความหมายของความเสี่ง หมายถึง โอกาสเกิดของเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ภายในระยะเวลาหรือภายในสภาวะแวดล้อมที่ระบุขึ้น อาจพิจารณาได้ในลักษณะของความถี่ ของเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์นั้นขึ้นอีกครั้งหลังจากที่เคยมาแล้ว

สงวน ช่างฉัตร (2547) ความเสี่ง เป็นสิ่งที่เกิดจากการรวมตัวกันของข้อจำกัด และความไม่แน่นอนเราต้องการเผชิญข้อจำกัดและความไม่แน่นอนของโครงการ ด้วยการลดความเสี่ยงของโครงการให้ต่ำสุดโดยการขจัดข้อจำกัดหรือลดความไม่แน่นอนลงให้มากที่สุด

Jame S trieschmann (2005 : 76-84 อ้างถึงใน ดวงใจ ช่วยตระกูล, 2551) ความเสี่ง คือ ความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นจากปัญหาต่าง ๆ ในทางธุรกิจและทางส่วนตัวสำหรับทุกอาชีพ ไม่ว่าจะเป็น ชิพผู้บริหาร พนักงาน นักลงทุน นักศึกษา เจ้าของบ้าน นักเดินทาง และชาวไร่ชาวนา ต่างก็ต้องเผชิญกับความเสี่งด้วยกันทั้งนั้นและต้องจัดการด้วยวิธีต่าง ๆ บางครั้งความเสี่งเฉพาะอย่างจะต้องได้รับการวิเคราะห์และจัดการ บางครั้งก็มีการละเลยความเสี่ยงเพราะอาจไม่รู้ว่ามันจะมีผลตามมาอย่างไร

ความเสี่ยงในแง่ของความเสี่ยงที่อาจเกิดปัญหาพิเศษขึ้นได้จากความสูญเสียจะต้องเกิดขึ้นได้แน่นอน อาจจะต้องมีการวางแผนรับมือไว้ล่วงหน้าและจะต้องได้รับการจัดการเป็นการเฉพาะ

จากความหมายของความเสี่ยงที่กล่าวไว้ข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าความเสี่ยงหมายถึงภาวะหรือสถานการณ์ที่มีอุปสรรคที่ไม่สามารถที่จะดำเนินกิจกรรมตามที่เคยปฏิบัติตามตามวิถีชีวิตและสถานการณ์ปกติได้หรือการทำให้เสียโอกาส ซึ่งจะทำให้เกิดผลให้องค์กรไม่สามารถดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้

ความหมายของการบริหารความเสี่ยง

Chester Simmons, (2000 อ้างถึงใน ดวงใจ ช่วยตระกูล, 2551) ได้ให้ความหมายของการบริหารความเสี่ยงว่า การบริหารจัดการที่วางแผนสำหรับมองไปข้างหน้าและมีกิจกรรมเพื่อป้องกันความล้มเหลวที่เกิดขึ้นกับโครงการ

สงวน ช่างฉัตร (2547) ได้ให้ความหมายของการบริหารความเสี่ยงว่า เป็นการปฏิบัติการควบคุมความเสี่ยงซึ่งประกอบด้วยการวางแผนความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยงต่าง ๆ การพัฒนาทางเลือกในการบริหารความเสี่ยงการตรวจสอบความเสี่ยงเพื่อหาว่าความเสี่ยงได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรและบันทึกการบริหารความเสี่ยงทั้งหมด

นฤมล สะอาดโฉม (2550) ได้ให้ความหมายของการบริหารความเสี่ยงว่าวิธีการบริหารจัดการที่เป็นไปเพื่อการลดการเกิดและลดผลเสียของความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นกับองค์กรทั้งนี้เพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

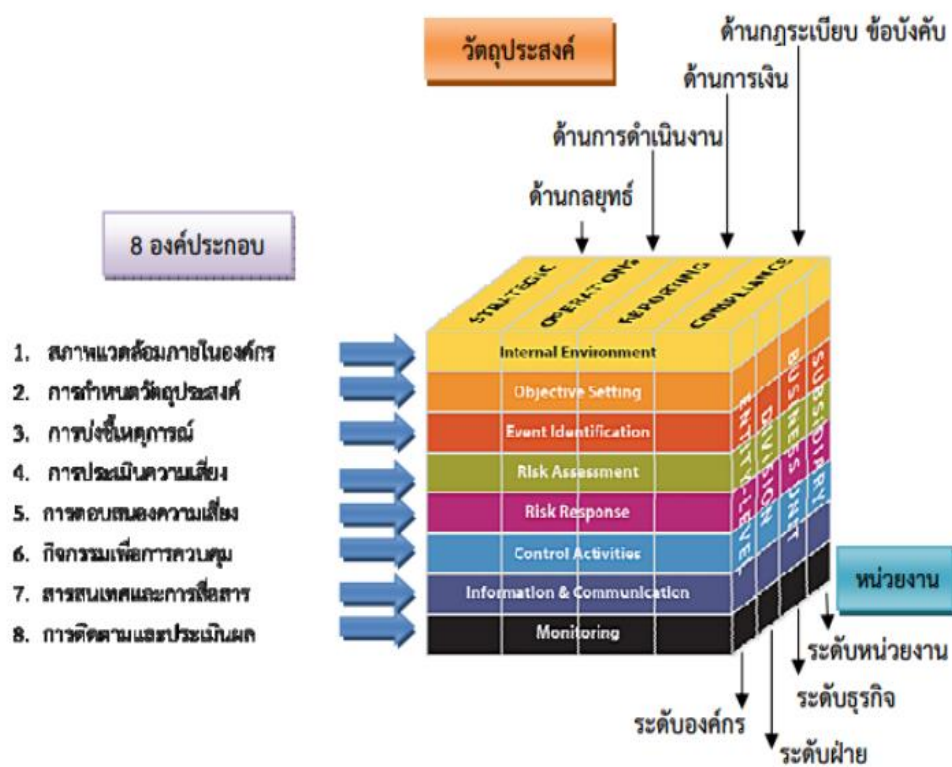
ชัยเสกฐ์ พรหมศรี (2550 : 19-20) ได้ให้ความหมายของการบริหารความเสี่ยงว่า การบริหารความเสี่ยง (risk management) หมายถึง กระบวนการในการป้องกันอาจและทรัพย์สินที่ได้มาของบริษัท โดยการลดโอกาสของการสูญเสียซึ่งมาจากเหตุการณ์ที่ไม่สามารถควบคุมได้ นอกจากนี้การบริหารความเสี่ยงยังเป็นกระบวนการที่นำไปสู่การตัดสินใจที่ดี โดยการให้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อความเสี่ยงและผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นซึ่งผู้บริหารในบริษัททุกประเภทจะต้องตื่นตัวต่อความเสี่ยงที่มีต่อบริษัท และผลกระทบที่อาจส่งผลถึงกำไรของบริษัท

กรอบการบริหารความเสี่ยง

สำนักงานตรวจสอบภายในสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร (2554 : 2) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย(2547) และ นฤมล สะอาดโฉม และคณะ (2551 : 14-15) ได้กล่าวว่าในปี 2544 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางวิชาชีพในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นคณะกรรมการของสถาบันวิชาชีพ 5 สถาบันในสหรัฐอเมริกา อันได้แก่ 1) สมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งสหรัฐอเมริกา (The American Institute of Certified Public Accountants หรือ AICPA) 2) สมาคมผู้ตรวจสอบภายใน (The Institute of Internal Auditor หรือ IIA) 3) สมาคมผู้บริหารการเงิน (The Financial Executives Institute หรือ FEI) 4) สมาคมนักบัญชีแห่งสหรัฐอเมริกา (The American Accounting Association หรือ AAA) และ 5) สมาคมนักบัญชีเพื่อการบริหาร (Institute of Management Accountants หรือ IMA) ได้ร่วมกัน จัดตั้งคณะกรรมการ ซึ่งเรียกว่า The Committee of

Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) เพื่อพัฒนาการบริหารความเสี่ยงการควบคุมภายในและการกำกับ ดูแลกิจการที่ดีและหลังจากที่ได้ผ่านกระบวนการหารือกับกลุ่มธุรกิจหลายประเทศได้แต่งตั้งให้ ไพร์วอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส (Price waterhouse Cooper) เป็นผู้เขียนกรอบการบริหารความเสี่ยง สำหรับองค์กร (Enterprise Risk Management Framework) ฉบับสากล และได้รับการยอมรับว่าเป็น แนวทางที่สำคัญ ในการส่งเสริมการบริหารความเสี่ยงและเป็นหลักปฏิบัติที่เป็นสากล

กลุ่มตรวจสอบภายในกระทรวงศึกษาธิการ (2556 : 8) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของ กรอบงานการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางของ COSO จำแนกได้ 8 ด้าน ที่มีความสัมพันธ์กัน สามารถสรุปสาระสำคัญ ของแต่ละองค์ประกอบได้ดังนี้

รูปที่ 2.2 องค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางของ COSO

ที่มา:กลุ่มตรวจสอบภายใน กระทรวงศึกษาธิการ (2556)

1.สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment)

สภาพแวดล้อมขององค์กรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ในการกำหนดกรอบการบริหารความเสี่ยงและเป็นพื้นฐาน สำคัญ ในการกำหนดทิศทางของกรอบการบริหารความเสี่ยงขององค์กร

ประกอบด้วยปัจจัยหลายประการเช่น วัฒนธรรมองค์กร นโยบายของผู้บริหารแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากร กระบวนการทำงาน ระบบสารสนเทศ เป็นต้น

2. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)

องค์กรต้องพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารความเสี่ยงให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์และความเสี่ยงที่องค์กรสามารถยอมรับได้เพื่อที่จะวางเป้าหมายในการบริหารความเสี่ยงขององค์กรได้อย่างชัดเจนและมีความถูกต้องเหมาะสม

3. การระบุความเสี่ยง (Event Identification)

เป็นการรวบรวมเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นกับหน่วยงานทั้งปัจจัยที่เกิดจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกขององค์กรและเมื่อเกิดขึ้นแล้วส่งผลให้องค์กรไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเช่นนโยบายบริหารงานบุคลากร การปฏิบัติงาน การเงิน ระบบสารสนเทศ ระเบียบข้อบังคับ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อทำความเข้าใจถึงเหตุการณ์และสถานการณ์นั้นๆ และเพื่อให้ผู้บริหารสามารถพิจารณากำหนดแนวทางและแนวนโยบายในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

4. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

การประเมินความเสี่ยงเป็นการวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยง เพื่อที่จะพิจารณาลำดับความสำคัญของความเสี่ยงที่มีอยู่โดยการประเมินโอกาสที่จะเกิดขึ้นและผลกระทบ

5. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)

เป็นการดำเนินการหลังจากที่องค์กรสามารถระบุความเสี่ยงขององค์กรและประเมินความเสี่ยงได้แล้ว โดยจะต้องนำความเสี่ยงไปดำเนินการเพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและลดระดับความรุนแรงของผลกระทบให้อยู่ในระดับที่องค์กรสามารถยอมรับได้ด้วยวิธีการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมที่สุดและคุ้มค่ากับการลงทุน

6. กิจกรรมควบคุม (Control Activities)

การกำหนดกิจกรรมและการปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อช่วยลดหรือควบคุมความเสี่ยงเพื่อที่จะสร้างความมั่นใจว่าสามารถจัดการกับความเสี่ยงนั้นได้อย่างถูกต้อง และทำให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายขององค์กร ป้องกันและลดระดับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรสามารถยอมรับได้

7. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

องค์กรจะต้องมีระบบสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปพิจารณาดำเนินการบริหารความเสี่ยงต่อไปตามกรอบและขั้นตอนการปฏิบัติที่องค์กรกำหนด

8. การติดตามประเมินผล (Monitoring)

องค์กรจะต้องมีการติดตามผล เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานว่าเหมาะสมและสามารถจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

วัตถุประสงค์ของความเสี่ยง

วัตถุประสงค์ของความเสี่ยงตามแนวทางของ COSO สามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเภทคือ

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) คือความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงานที่นำไปปฏิบัติไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก อันเป็นผลให้กระทบต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือสถานะขององค์กร
2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) คือความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนโดยครอบคลุมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องในด้านกระบวนการ อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ บุคลากรในการปฏิบัติงาน เป็นต้น
3. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) คือความเสี่ยงที่เกิดจากการเบิกจ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามแผน งบประมาณถูกตัด งบประมาณที่ได้ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ของภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้การจัดสรรไม่เพียงพอ
4. ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk) หรือ (Event Risk) คือความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน

1.4 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารในสภาวะวิกฤต

ภาวะวิกฤตหมายถึง สถานการณ์ที่เข้าสู่ภาวะที่จำเป็นต้องเข้าจัดการเพื่อหลีกเลี่ยงหรือแก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้น (Long, 2001) หรือวิกฤตทางความปลอดภัยสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไม่ได้มีการวางแผนล่วงหน้า ที่ก่อให้เกิดภาวะคุกคามโดยไม่ว่าจะเป็นความจริงหรือทำให้รับรู้ว่าจะเกิดความไม่ปลอดภัยในด้านต่างๆ มีผลต่อภาพลักษณ์หรือความเชื่อถือในองค์กร หรือก่อให้เกิดการฟ้องร้องทางกฎหมายก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมเศรษฐกิจและภาพลักษณ์ (Covello, 1995) เหตุการณ์ที่สามารถก่อให้เกิดภาวะวิกฤตนั้นมีมากมายเช่นเรื่องความปลอดภัยสุขภาพสิ่งแวดล้อมการฟ้องร้องการทำผิดกฎหมายเรื่องภาพลักษณ์สินค้าหรือองค์กร กิจกรรมของกลุ่มอนุรักษ์ต่างๆ ปัญหาเกี่ยวกับพนักงานและปัญหาอื่นๆที่มีความเห็นแตกต่างกัน เป็นต้น

นักวิชาการด้านอาหารหรือผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าการปนเปื้อนอาหารด้วยเชื้อโรคนับเป็นสาเหตุสำคัญรุนแรงที่ก่อให้เกิดความเจ็บป่วยในอดีตจึงมีความสนใจในเรื่องการปนเปื้อนในอาหารสดเช่นในปริมาณเนื้อสัตว์ต่างๆ ได้แก่ ไก่ วัว หมู ปลา กุ้ง เป็นต้นแต่ในปัจจุบันได้รวมถึงผักสดและผลไม้สดด้วย (Grant and Powell, 2000) จากการสำรวจพบว่าผู้บริโภคได้ให้ความสำคัญต่อการปนเปื้อนในอาหารอย่างมากและมีความเชื่อมั่นว่าผู้ที่ผลิตที่ได้รับมาตรฐานสากลใน

กระบวนการผลิตจะมีความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยในการบริโภคอาหารนั้นๆ ดังนั้นปัญหาความปลอดภัยจึงเป็นรูปแบบหนึ่งของวิกฤติแต่ยังมีรูปแบบอื่นๆที่ต้องเตรียมรับมือ อาทิ การประท้วงคว่ำบาท การเรียกเก็บคืนสินค้า ปัญหาแรงงานการฟ้องร้องความเสียหายตามธรรมชาติ ปัญหาเนื้อสัตว์ปนเปื้อนหรือโรคติดต่อในสัตว์ เป็นต้น

ตัวอย่างของปัญหาวิกฤติการณ์ปนเปื้อน เช่น ในปี ค.ศ. 1982 ยาแก้ปวดลดไข้ชนิดแคปซูลของบริษัทขนาดใหญ่ในอเมริกาที่มีข่าวการปนเปื้อน ทำให้บริษัทผู้ผลิตต้องเรียกเก็บสินค้าคืนจากตลาดซึ่งมีมูลค่าถึง 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกาโดยทางบริษัทได้ลงทุนในภาพยนตร์โฆษณาถึง 4 วัน เป็นเงินถึง 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เพื่อเพื่อแจ้งถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในช่วงแรกที่เกิดวิกฤตินั้นส่วนแบ่งการตลาดของยานี้ลดลงอย่างมาก แต่ภายหลังจากการแก้ไขวิกฤติได้เพียง 9 เดือนทางบริษัทได้ออกแบบบรรจุภัณฑ์ชนิดใหม่ที่ปลอดภัยขึ้นแล้วนำเสนอเข้าสู่ตลาดอีกครั้ง ทำให้สามารถสร้างยอดขายคืนกลับมามีส่วนแบ่งการตลาดเท่ากับก่อนเกิดวิกฤติ (Siomkos, 1999) นับว่าเป็นกรณีตัวอย่างในการบริหารสภาวะวิกฤติอย่างมีประสิทธิภาพที่ผู้นำองค์กรสามารถพลิกวิกฤติอย่างมีประสิทธิภาพให้เป็นโอกาสได้เป็นอย่างดี

กรณีของปัญหาวิกฤติที่ไม่สามารถแก้ไขได้ คือปัญหาวิกฤติของน้ำแร่ชื่อดังในปี ค.ศ. 1990 เมื่อห้องปฏิบัติการทางชีววิทยาตรวจพบสารปนเปื้อนในน้ำแร่ ซึ่งวิกฤตินี้ทำให้บริษัทต้องเรียกเก็บสินค้าคืนกว่า 100 ล้านขวดเป็นมูลค่ากว่า 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกาทั้งนี้บริษัทมีการบริหารการสื่อสารอย่างไม่มีประสิทธิภาพ โดยการนำเสนอข้อมูลในการสื่อสารต่างๆที่มีความขัดแย้งกันสร้างความสับสนให้กับผู้บริโภคและผู้เกี่ยวข้องของบริษัทส่งผลให้ภาพลักษณ์ของสินค้าตกต่ำลง (Kurzbard and Siomkos, 1992) ทั้งนี้เป็นผลจากการที่บริษัทไม่เตรียมความพร้อมในการรับมือกับปัญหาวิกฤติไม่มีการจัดตั้งทีมบริหารปัญหาวิกฤติและกระบวนการแก้ปัญหาไวล่วงหน้า

ผลเสียหายที่เกิดจากวิกฤติพบว่าอาจเป็นข่าวเสียหายในสื่อต่างๆหรือเป็นจุดที่ก่อให้เกิดวิกฤติอื่นตามมาจากกลุ่มผู้บริโภค กลุ่มนักอนุรักษ์นิยมหรือกลุ่มคุ้มครองผู้บริโภค จนถึงการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมาย ดังนั้นเมื่อเกิดภาวะวิกฤติจึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน แต่ในบางวิกฤติอาจหลีกเลี่ยงได้ถ้ามีกระบวนการควบคุมอย่างถูกต้องเหมาะสม ในบางครั้งวิกฤติเกิดโดยไม่มีสัญญาณเตือนล่วงหน้าสิ่งที่ทำได้คือการควบคุมความเสียหายและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาลุกลามต่อไปยิ่งไปกว่านั้น วิกฤติเป็นเหตุการณ์ที่ต้องการตัดสินใจอย่างถูกต้องรวดเร็ว ถ้าแก้ไขได้อย่างดีถูกต้อง วิกฤติอาจช่วยเพิ่มภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือให้แก่องค์กรนั้นๆ แต่หากแก้ไขได้ไม่ดีจะมีผลเสียหายแก่องค์กร การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยในการบริหารภาวะวิกฤติได้อย่างมีประสิทธิภาพและ การที่ไม่สามารถแก้ปัญหาภาวะวิกฤติได้สำเร็จมักเกิดจากการไม่มีการวางแผนไวล่วงหน้าเป็นอย่างดี (Grant and Powell, 2000) ดังนั้นการบริหารวิกฤติอย่างมีประสิทธิภาพเริ่มจากการเตรียมวางแผนอย่างดีไวล่วงหน้าประโยชน์สำคัญของการวางแผนการรับวิกฤติคือการเตรียมพร้อมเพื่อรับปัญหาซึ่งสามารถนำไปใช้ป้องกันการเกิดวิกฤติได้ กล่าวคือการรับมือปัญหาวิกฤติที่ดีที่สุดคือการป้องกันการเกิดนั่นเอง

การบริหารภาวะวิกฤต

เมื่อเกิดวิกฤต แม้ว่าผู้บริหารองค์กรต้องรับมือกับปัญหาต่างๆที่มาพร้อมกับวิกฤตนั้นอย่างเต็มที่แต่ผู้บริหารต้องระลึกว่ายังคงต้องบริหารงานให้องค์กรสามารถดำเนินงานไปได้อย่างต่อเนื่อง (Welch and Welch, 2005) โดยปกติแล้วทนายความมักให้คำแนะนำว่าห้ามให้ข่าวพุดน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยอ้างว่าเป็นนโยบายของบริษัทหรือที่ปรึกษากฎหมาย ให้โทษหรืออ้างผู้อื่นร่วมรับผิดชอบ ห้ามรับผิดชอบเป็นต้น ซึ่งคำแนะนำดังกล่าวอาจเป็นประโยชน์ในชั้นศาลแต่สำหรับคำแนะนำของนักประชาสัมพันธ์จะแตกต่างกันไป มีคำกล่าวของ จูดี โพลเวล ว่าข่าวร้ายก็เหมือนกับพลาสติก ก็ไม่ช่วยให้มีอะไรดีขึ้น (Seitle, 2007) คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านการประชาสัมพันธ์ได้ให้ข้อเสนอว่า ในการสื่อสารเมื่อเกิดสภาวะวิกฤตขึ้นผู้ที่สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องให้ข้อมูลทั้งหมดต่อสื่อมวลชนอย่างซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา รวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์ภายในเหตุการณ์หรืออาจกล่าวได้ว่าต้องรับสื่อสารข้อมูลทั้งหมดและบอกอย่างรวดเร็ว

สัญญาณของการเกิดวิกฤตมักมีลักษณะดังนี้คือเกิดขึ้นอย่างไม่คาดหมาย มีข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหลายไม่เพียงพอสามารถขยายความเสียหายเพิ่มขึ้นการขาดความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ สร้างความสนใจ กับองค์กรภายนอกเพิ่มมากขึ้น เกิดความขัดแย้งทางความคิดในการมีปฏิริยาโต้ตอบกับปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดความตื่นตกใจกลัว และเหตุการณ์วิกฤตแต่ละครั้งจะมีความแตกต่างกันไป (Seitel,2007)

ดังนั้นผู้บริหารควรตั้งสมมติฐานเมื่อเกิดภาวะวิกฤตว่า วิกฤตที่พบนั้นมักมีปัญหาร้ายแรงกว่าซ่อนอยู่เสมอไม่มีความลับในโลกและจะมีผู้ค้นพบปัญหานั้นในที่สุดการที่ผู้บริหารเป็นผู้เปิดเผยหรือแก้ไขปัญหาล่วงหน้านั้นดีกว่าให้บุคคลอื่นนอกองค์กร มานำเสนอข่าวแทนในสภาวะวิกฤตสื่อมวลชนมักสร้างภาพลักษณ์ไม่ดีแก่ผู้บริหารและองค์กรผู้บริหารจึงต้องมีจุดยืนที่ชัดเจน การเกิดวิกฤตทุกครั้งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของคนและกระบวนการทำงานในองค์กรและหลังเกิดวิกฤตหากองค์กรต้องอยู่รอดมากสามารถดำเนินกิจการต่อไปอย่างเข้มแข็งขึ้น (Welch and weach,2005) อย่างไรก็ตามเมื่อเกิดวิกฤตต้องหลีกเลี่ยงในการปฏิบัติคือ การกล่าวโทษผู้อื่นในเรื่องต่างๆ การกล่าวคาดเดาหรือคิดเองในที่สาธารณะ การปฏิเสธที่จะตอบคำถามการที่องค์กรไม่มีการพูดสื่อสารอะไรหรือกล่าวว่าจะไม่ขอออกความเห็นต่อสื่อมวลชนมีงานวิจัยในต่างประเทศพบว่า 65% ของคนที่ได้ยินคำพูดนี้จะเชื่อว่าผู้เป็นผู้กระทำความผิดเอง (Bovee.Thill and SchatzZman, 2003)

วัตถุประสงค์หลักในการบริหารภาวะวิกฤตมี 3 ข้อคือ(1)การป้องกันการเกิดวิกฤตโดยต้องจัดทำแผนล่วงหน้าเพื่อลดความเสียหายช่วยให้มีการสื่อสารที่มีประสิทธิผล(2)การกำจัดวิกฤตที่เกิดขึ้นให้หมดไปให้อย่างรวดเร็วที่สุดและกำจัดความเสียหายเพื่อลดความสูญเสียของทรัพย์สินลดการเกิดการขัดขวางการดำเนินงาน(3)การสร้างเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นอีกครั้ง (Fitzpatrick and RuBin,1995 ; Grant and Powell,2000 ; Newsom Turk and Kruckerberg, 2004)

การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้นั้นต้องอาศัยการวางแผนและการนำไปปฏิบัติที่ดีด้วยการอบรมบุคลากรให้ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องปลอดภัยในช่วงก่อนระหว่างหรือหลังการเกิดเหตุฉุกเฉินนั้นๆ (Grant and Powell , 2000)

กลยุทธ์การบริหารภาวะวิกฤตสำหรับผู้บังคับการ

ในขั้นตอนการป้องกันการเกิดวิกฤต แต่มักไม่มีการสื่อสารชักจูง ฉะนั้นพนักงานจึงไม่สามารถเข้าใจและดำเนินการตามได้เพราะไม่มีคู่มือการบริหารวิกฤต (Newsom, Turk and kruckerberg, 2004) ดังนั้นในขั้นตอนการป้องกันต้องมีการจัดทำแผนอย่างต่อเนื่องและมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปทุกปีทั้งนี้ต้องมีการทดสอบแผนที่จัดทำขึ้นด้วยการมีการประชุมชักจูงของผู้เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมเป็นประจำเช่นเดียวกับการซ้อมหนีไฟใหม่โดยอาจดำเนินการปีละ 1-2 ครั้งจัดให้มีการแบ่งปันประสบการณ์การบริหารสภาวะวิกฤตของคนในและนอกองค์กร โดยจัดทำเป็นกรณีศึกษามีการวิเคราะห์รวมทั้งจัดทำข้อควรและข้อห้ามปฏิบัติในรูปของวีดิทัศน์ดังนั้นแผนที่ดีต้องเป็นเอกสารที่ง่ายต่อความเข้าใจมีข้อมูลพื้นฐานครบถ้วนสำหรับผู้บริหารองค์กรต้องมีการเตรียมการรับภาวะวิกฤตดังนี้

1. การระบุความเสี่ยงให้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้น เช่นการมีสารปนเปื้อนในนมอาจทำให้ผู้บริโภคเกิดอาการปวดท้องหรือการถูกสั่งปิดโรงงานจะก่อให้เกิดความเสียหายอะไรบ้าง เป็นต้นซึ่งหากผู้บริหารมีความเข้าใจถึงความคลาดเคลื่อนที่อาจจะเกิดขึ้นต่างๆได้จะช่วยให้ง่ายในการสื่อสารและมีการชักจูงผู้บริหารในการจัดการสภาวะวิกฤตและให้เข้าใจแผนการอย่างถ่องแท้ซึ่งอาจมีการซ้อมปฏิบัติเสมือนจริงด้วย

2. ความสามารถในการนำเสนอถึงสิ่งที่บริษัทจะดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาความเสี่ยงที่เกิดขึ้น เช่นการนำเสนอให้ลูกค้าหยุดดื่มนมดังกล่าวเป็นต้นเพราะหากเราสามารถกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาได้ชัดเจนและน่าเชื่อถือแล้วผู้บริโภครวมทั้งสังคมมักให้ความเชื่อมั่นในแนวทางการแก้ปัญหาขององค์กร

3. ความสามารถในการชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของความเสี่ยงนั้นเพราะถ้าสังคมเชื่อว่าองค์กรรู้ถึงสาเหตุของปัญหาหรือความเสี่ยงนั้นแล้วจะช่วยให้สังคมเกิดความยอมรับได้ง่ายขึ้นกว่าองค์กรจะสามารถแก้ปัญหาได้

4. การแสดงออกถึงความรับผิดชอบในช่วงต้นของเหตุการณ์วิกฤตอาจมีความสับสนไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้แต่หากผู้บริหารองค์กรสามารถแสดงถึงความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาจะทำให้สังคมเชื่อว่าสถานการณ์ความเสี่ยงนั้นอยู่ในการควบคุมขององค์กรแล้ว

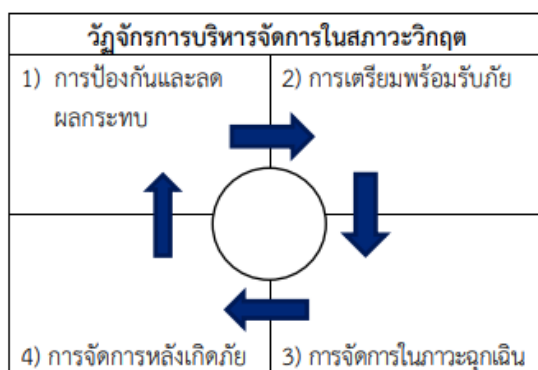
5. ส่วนของไอทีควรสร้างหน้าเว็บไซต์ที่ต้องมีรหัสจึงจะสามารถเปิดเข้าได้เพื่อใช้สื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กรสำหรับการใช้ภายในองค์กรโดยให้มีคำแนะนำในการปฏิบัติตัวข้อมูลต่างๆของอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้สำหรับการสื่อสารภายนอกใช้เป็นช่องทางในการสื่อสารเมื่อมีวิกฤตสามารถเปิดหน้าให้ผู้เข้าชมได้มาเข้าชมโดยองค์กรสามารถจะเพิ่มข่าวและข้อมูลต่างๆที่ต้องการเผยแพร่ได้อย่างรวดเร็ว

โดยสรุปแผนการรับมือวิกฤตใดๆก็ต้องการเตรียมการไว้ล่วงหน้าให้พร้อมอย่างไม่ประมาทซึ่งแผนนั้นๆต้องเตรียมไว้ให้รูปแบบที่เข้าใจและนำไปใช้ได้ง่ายผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบต้องมีความพร้อมอยู่เสมอมีเวลาเอาใจใส่ให้เพียงพอต้องสร้างความเชื่อมั่นให้ได้และมีการลงมือปฏิบัติที่เหมาะสมรวมทั้งการสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่ดีไว้ล่วงหน้าช่วยในเรื่องการสื่อสารกับลูกค้าให้มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กรอันเป็นการลดความรุนแรงของปัญหาลงได้

แนวทางการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานต่อสภาวะวิกฤต

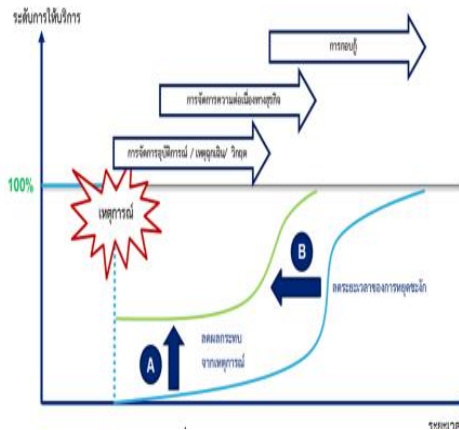
การบริหารจัดการองค์การในสภาวะวิกฤต/เหตุการณ์ฉุกเฉิน/สถานการณ์ภัยพิบัติ โดยทั่วไป จะแบ่งวัฏจักรการบริหารจัดการออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การป้องกันและลดผลกระทบ 2) การเตรียมพร้อม รั้งภัย 3) การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และ 4) การจัดการหลังเกิดภัย ดังนั้น ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริหารความพร้อมต่อสภาวะวิกฤต ตามวัฏจักรข้างต้นเป็นเรื่องจำเป็นทั้งต่อบุคลากรภายใน หน่วยงานและประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสภาวะวิกฤต เพื่อให้เกิดความตระหนัก มีความรอบคอบ ไม่ตื่นตระหนกต่อสถานการณ์

รูปที่ 2.3 วัฏจักรการบริหารจัดการในสภาวะวิกฤต

การตอบสนองต่อสภาวะวิกฤต

แนวความคิดการบริหารความต่อเนื่อง จะเน้นให้หน่วยงานควบคุมดูแลและป้องกันทรัพยากรที่สำคัญต่อ การดำเนินงานหรือการให้บริการที่สร้างประโยชน์สูงสุดแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แต่หากเกิดอุบัติเหตุขึ้นแล้ว การควบคุมภายในที่มีอยู่ไม่สามารถควบคุมดูแลและป้องกันได้ทั้งหมด จนส่งผลให้ระดับการดำเนินงาน หรือให้บริการของหน่วยงานลดลง เมื่อนั้นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ต้องรับดำเนินการให้ระดับ การดำเนินงานหรือให้บริการกลับคืนมาในระดับที่เหมือนภาวะปกติ

รูปที่ 2.4 แนวคิดการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ

จากรูปที่ 2 เส้นกราฟในระดับ 100% แสดงถึงการดำเนินการหรือการให้บริการในสภาวะปกติ แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือสภาวะวิกฤตขึ้น ระดับการดำเนินการอาจเป็นไปตามเส้นกราฟสีฟ้า ที่ลดลงมาอยู่ใน ระดับ 0 และค่อย ๆ ขยับขึ้นจนกลับสู่ระดับ 100% เหมือนเดิม การทำ BCM เป็นการปรับเส้นกราฟให้เป็นดัง เส้นสีเขียว โดยลดผลกระทบใน 2 ด้าน ได้แก่ การลดระดับของผลกระทบให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (เช่น ปกติ ให้บริการได้วันละ 100 ราย เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินสามารถกลับมาให้บริการได้วันละ 30 ราย) และการลดระยะเวลาของการหยุดชะงักให้สามารถกอบกู้การดำเนินการให้กลับเป็นปกติได้เร็วขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วงเวลา ดังนี้

1. ช่วงระยะเวลาแรก เป็นการตอบสนองต่ออุบัติเหตุ/ เหตุฉุกเฉิน/วิกฤต (Incident/Emergency Management) หากเหตุการณ์และความเสียหายขยายตัวไปในวงกว้าง การตอบสนองต้องยกระดับเป็นการบริหารจัดการวิกฤติ (Crisis Management)

2. ช่วงการจัดการความต่อเนื่อง เป็นช่วงการทำให้เกิด ความต่อเนื่องของกระบวนการทางธุรกิจ (Continuity Management) เพื่อให้หน่วยงานสามารถกลับมาดำเนินงานได้

3. ช่วงการกอบกู้เป็นช่วงการดำเนินงานและการให้บริการกลับสู่สภาวะปกติ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ

3.1. ระดับการดำเนินงานหรือการให้บริการ ที่องค์กรยอมรับได้กับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดภายในระยะอันสั้น

3.2. ระดับที่องค์กรกลับมาให้บริการได้ปกติตาม ระยะเวลาที่กำหนด ของการดำเนินการกอบกู้ กระบวนการทางธุรกิจ (Recovery)

ทั้งนี้ สภาวะวิกฤตหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ หากเกิดขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อหน่วยงาน ไม่สามารถดำเนินงานหรือให้บริการได้ตามปกติ ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นที่หน่วยงานต้องจัดทำแผน ดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง (Business Continuity Plan – BCP) เพื่อเตรียมพร้อมรับภัย ซึ่งการเตรียมความ

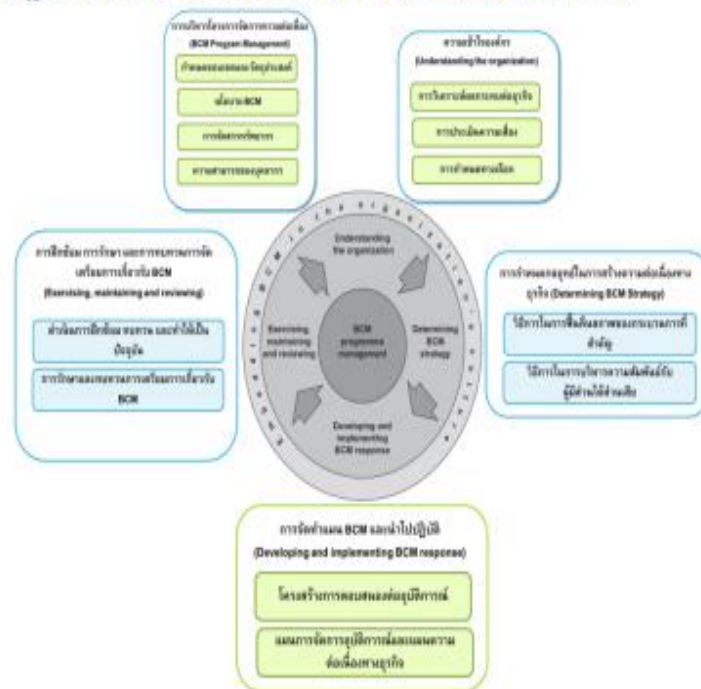
พร้อมจะให้ความสำคัญในกระบวนการเตรียมความพร้อมของทรัพยากร และความรู้ความเข้าใจในบทบาทความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยวัตถุประสงค์ (Objectives) ของการจัดทำแผนดำเนิน ธุรกิจอย่างต่อเนื่อง ดังนี้ .

1. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารความต่อเนื่องของการปฏิบัติงานในสภาวะวิกฤต
2. เพื่อให้หน่วยงานมีการเตรียมความพร้อมล่วงหน้าในการรับมือกับสภาวะวิกฤตหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น
3. เพื่อลดผลกระทบในด้านต่าง ๆ จากการหยุดชะงักการดำเนินงาน เช่น เศรษฐกิจ การเงิน การให้บริการ สังคม ชุมชน สิ่งแวดล้อม เป็นต้น รวมทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
4. เพื่อบรรเทาความเสียหายให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

การบริหารความต่อเนื่อง (Business Continuity Management – BCM)

แนวทางการบริหารความต่อเนื่องที่ได้รับการใช้อย่างแพร่หลาย คือ มาตรฐาน Business Continuity Standard (BS25999) ซึ่งกำหนดโดย British Standards Institution : BSI มีสำนักงานใหญ่ ตั้งอยู่ในประเทศอังกฤษ เป็นต้นแบบของการพัฒนาไปสู่มาตรฐาน ISO223011 ปัจจุบันพัฒนาเป็น ISO22301:2019 มาตรฐาน BS25999 มี 6 องค์ประกอบหลัก เป็นวงจรการบริหารความต่อเนื่อง (BCM Life Cycle) ซึ่งหน่วยงานสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ตามขอบเขตวิธีการบริหารจัดการ และทรัพยากรที่ต้องใช้ ใน BCM ของแต่ละองค์กรที่แตกต่างกันไปตามขนาด ภารกิจ และทรัพยากรที่ใช้

มาตรฐานสากล BS25999 Business Continuity Management

รูปที่ 2.5 วงจรการบริหารความต่อเนื่อง

2.2.1 การบริหารโครงการจัดการความต่อเนื่อง (BCM Programme Management) โครงการจัดการความต่อเนื่อง ถือเป็นองค์ประกอบหลักและเป็นขั้นตอนแรกของ การบริหารความต่อเนื่อง เป็นการจัดทำกรอบนโยบาย BCM โครงสร้าง BCM หน้าที่และความรับผิดชอบ ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงลงมาถึงเจ้าหน้าที่ระดับต่างๆ รวมถึงการจัดตั้งทีมงานด้าน BCM การกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ขั้นตอนการปรับระดับของเหตุการณ์ (Incident Escalation Process) วิธีการบริหารโครงการบริหารความต่อเนื่อง และการติดตามพร้อมทั้งรายงานความคืบหน้า

2.2.2 การศึกษาและทำความเข้าใจองค์กร (Understanding the Organization) การเข้าใจองค์กรเป็นกระบวนการทำความเข้าใจกับหน่วยงาน ซึ่งหมายถึงความรู้และความเข้าใจ ในสภาพและการดำเนินงานของหน่วยงาน ที่จะรับผลกระทบหรือความเสี่ยงอย่างไร ผ่านวิธีการวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจ หรือผลกระทบต่อกระบวนการทำงานหรือการให้บริการ (Business Impact Analysis – BIA) และการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment – RA) เพื่อระบุความเร่งด่วนของกิจกรรมต่าง ๆ และระดับความสามารถที่ต้องการ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการจัดระดับความสำคัญของกระบวนการ การ กำหนดแนวทาง และการกำหนดกลยุทธ์ในข้อต่อไป

2.2.3 การกำหนดกลยุทธ์ในการสร้างความต่อเนื่อง (Determining BCM strategy) แนวทางในการตอบสนองต่อการหยุดชะงักของการดำเนินงานขององค์กร ได้แก่ กลยุทธ์กู้คืน การดำเนินงาน (Recovery Strategy) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต้องจัดทำก่อนการพัฒนาและเตรียมการตอบสนอง ต่อเหตุการณ์ในภาวะฉุกเฉิน และกลยุทธ์ด้านการจัดการทรัพยากรที่เหมาะสม ตามข้อมูลที่ได้จากผลกระทบต่อกระบวนการทำงานหรือการให้บริการ (BIA) โดยต้องกำหนดในเรื่อง บุคลากร (People) สถานที่ปฏิบัติงาน (Premise) อุปกรณ์และเครื่องมือ (Equipment) เทคโนโลยี (Technology) ข้อมูล (Information) และผู้ผลิตสินค้าหรือผู้ให้บริการ (Suppliers)

2.2.4 การพัฒนาและเตรียมการตอบสนองต่อเหตุการณ์ในภาวะฉุกเฉิน (Developing and Implementing BCM Response) ภายหลังจากการกำหนดกลยุทธ์แล้ว จะต้องจัดทำแผนงานเตรียมตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉิน ให้เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ โดยจัดทำแผนดังต่อไปนี้

1. Incident Management Plans (IMP) เพื่อจัดการกับวิกฤติฉุกเฉินที่เกิดขึ้น
2. Emergency/ Crisis Management Plan (CMP) เพื่อจัดการกับวิกฤติฉุกเฉินที่เกิดขึ้น และผลกระทบที่ขยายไปในวงกว้าง
3. Business Continuity Plans (BCP) เพื่อ บริหารภารกิจอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งทำขั้นตอน งานที่สำคัญต่อภารกิจและใช้ทรัพยากรหลักอย่าง เหมาะสม พร้อมทั้งเตรียมแผนรับผลกระทบจาก สถานการณ์
4. Recovery Plans (RP) แผนกู้คืนภารกิจ หลังภัยพิบัติผ่านพ้นไป

2.2.5 การทดสอบ ปรับปรุง และทบทวนแผน (Exercising Maintaining and Reviewing) เป็นขั้นตอนที่สำคัญ เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ทำให้แน่ใจได้ว่า BCM ที่ได้จัดทำขึ้น สามารถใช้ได้จริง รวมทั้งเพื่อเตรียมความพร้อม ตลอดจนตรวจสอบความสามารถของบุคลากร และ ประสิทธิภาพของแผนในการตอบสนองต่อวิกฤติการณ์ โดยรูปแบบการทดสอบอาจมีตั้งแต่ระดับง่าย ไปหายาก ดังนี้

1. Call Tree คือ การซ้อมการแจ้งเหตุฉุกเฉินให้กับสมาชิกทีมงานที่เกี่ยวข้องตามผังรายชื่อทางโทรศัพท์หรือช่องทางอื่น ๆ ที่สามารถติดต่อและยืนยันการรับแจ้งเหตุได้ อย่างทันการณ์
2. Tabletop Testing คือ การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง โดยจำลองโจทย์สถานการณ์ขึ้นมา และทดลองนำแผน BCP มาพิจารณาว่า ใช้ตอบ โจทย์แต่ละขั้นตอนได้หรือไม่
3. Simulation คือ การทดสอบโดยจำลองสถานการณ์เสมือนจริง และทดลองนำแผน BCP มาประยุกต์ใช้
4. Full BCP Exercise คือ การทดสอบเต็มรูปแบบและใกล้เคียงสถานการณ์จริงมากที่สุด

2.2.6 การปลูกฝัง BCM ให้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร (Embedding BCM in the Organisation's Culture) การทำให้ BCM ผสมกลมกลืนเข้าจนเป็นวัฒนธรรมองค์กร เป็นเรื่องที่ต้อง

ใช้เวลาและ จิตวิทยาที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ทุกคนได้ซึมซาบและเข้าใจถึงความสำคัญของ BCM ตลอดจนบทบาทหน้าที่ ที่ทุกคนพึงมีเพื่อให้ภารกิจสามารถดำเนินการต่อไปได้ในยามที่เกิดเหตุวิกฤต

1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสภาวะวิกฤต

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาทางไกล ได้มีผู้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลไว้ ดังนี้

วิจิตร ศรีสอาน (อ้างถึงใน รายงานเรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 วิกฤต สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนทางไกล (Distance Learning) ว่า หมายถึงระบบการสอนที่ไม่มีชั้นเรียนแต่อาศัยสื่อประสมอันได้แก่สื่อทางไปรษณีย์วิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์และการสอนเสริมรวมทั้งศูนย์บริการการศึกษาเป็นหลักโดยมุ่งให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเองอยู่ที่บ้าน ไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนตามปกติอีกทั้งได้มีการให้ความหมายเพิ่มเติมไว้ว่า “ การสอนทางไกล ” หมายถึง การสอนที่ผู้เรียนผู้สอนอยู่ไกลกันแต่สามารถมีกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้ โดยอาศัย สื่อประสมเป็นสื่อการเรียนการสอน โดยผู้เรียนผู้สอนมีโอกาสพบกันอยู่บ้าง ณ ศูนย์บริการการศึกษา เท่าที่จำเป็น การเรียนรู้ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากสื่อประสมที่ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองในเวลาและสถานที่ที่สะดวก การศึกษาทางไกล

มีคำที่ใช้เรียกอย่างแพร่หลายอยู่ 3 คำคือการศึกษาทางไกล (Distance Education) การสอนทางไกล (Distance Teaching) และการเรียนทางไกล (Distance Learning) คำเหล่านี้มีความหมายใกล้เคียงกันและมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. การศึกษาทางไกล (Distance Education) หมายถึงระบบของการจัดการศึกษาแบบหนึ่ง ที่ผู้สอนและผู้เรียนไม่ต้องมานั่งอยู่ในห้องเรียนคืออยู่ห่างไกลกันการจัดการเรียนได้อาศัยสื่อประเภทต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เช่น สิ่งพิมพ์เครื่องมือจักรกลและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ความหมายของการศึกษาทางไกลจึงมองความสำคัญหรือมีจุดเน้นที่ระบบของการให้การศึกษานี้เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

2. การสอนทางไกล (Distance Teaching) หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นในเรื่องของสถานที่เวลาโดยถือเอาความสะดวกและความพร้อมของผู้เรียนเป็นหลักลักษณะการสอนที่สำคัญ คือ เปิดโอกาสในการเลือกวิธีการเรียนสอนได้อย่างกว้างขวางไม่ว่าผู้เรียนจะอยู่ที่ใดมีการใช้สื่อการเรียนหลาย ๆ อย่างผู้เรียนไม่ต้องมานั่งเรียนในห้องเรียนและไม่ต้องมีครูสอนประจำ

3. การเรียนทางไกล (Distance Learning) หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์จากสื่อการเรียนประเภทต่าง ๆ ผ่านทางระบบการสื่อสารมวลชนโดยมีต้องเข้าไปนั่งเรียนในห้องใดห้องหนึ่งหรือที่ใดที่หนึ่งการเรียนรู้ทางไกลจึงมีจุดเน้นที่บุคคลแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อสารมวลชนประเภทต่าง ๆ นั้นเอง

เทอร์รี่ เพจ และเจ.บี.โทมัส (อ้างถึงใน รายงานเรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 วิกฤต สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) ได้ให้คำนิยามการสอน ทางไกลหรือการศึกษาทางไกลว่าเป็น การศึกษาที่ครูและการสอนมิได้กระทำกันโดยการเผชิญหน้ากับผู้เรียนแต่ใช้การติดต่อระหว่างกันโดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น โดยเอกสารการสอนวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

อี.เจ.เบิร์กและซี.ซี.พรีวิน (อ้างถึงใน รายงานเรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 วิกฤต สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) ได้ให้ความหมายของการเรียน ทางไกลไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมการเรียนที่สถาบันการศึกษาได้จัดทำให้กับผู้เรียนซึ่งไม่ได้เลือกเข้าเรียน หรือไม่สามารถเข้าเรียนในการสอนแบบชั้นเรียนปกติได้ กิจกรรมการเรียนที่จัดขึ้นใหม่นี้เป็นการผสมผสาน วิธีการที่สัมพันธ์กับธรรมชาติ การกำหนดให้มีระบบการจัดส่งสื่อการสอนและมีการวางแผนการดำเนินงาน รูปแบบของธรรมชาติประกอบด้วย เอกสารสิ่งพิมพ์ โสตทัศนอุปกรณ์ สื่อคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้เรียนอาจเลือกใช้สื่อเฉพาะตนหรือเฉพาะกลุ่มได้ มีการวางแผนการดำเนินงาน มีระบบการจัดส่งสื่อการสอนด้วยเทคโนโลยีต่าง ๆ สำหรับระบบบริการก็มีการจัดตั้งสถาบันการศึกษาทางไกลขึ้นเพื่อรับผิดชอบจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กิดานันท์ มลิทอง (อ้างถึงใน รายงานเรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 วิกฤต สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกล (Distance Education) ไว้ว่า หมายถึง ระบบการศึกษาที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ไกลกันแต่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยอาศัยสื่อการสอน ในลักษณะของสื่อประสมโดยการใช้สื่อต่าง ๆ ร่วมกัน อาทิเช่น ตารางเรียน เทปเสียง แผนภูมิ คอมพิวเตอร์ หรือโดยการใช้อุปกรณ์โทรคมนาคมและสื่อมวลชนประเภทวิทยุและโทรทัศน์เข้ามาช่วยในการแพร่กระจายการศึกษาไปยังผู้ที่ปรารถนาจะเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางทั่วทุกท้องถิ่น การศึกษานี้มีทั้งในระดับต้น จนถึงระดับสูงขั้นปริญญา การศึกษาทางไกลเป็นการศึกษาวิธีหนึ่งในการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ โรงเรียนที่อาศัยสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อบุคคล รวมทั้งระบบโทรคมนาคมรูปแบบต่าง ๆ เป็นหลัก ในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่อเหล่านี้และอาจมีการสอนเสริม ควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถซักถามปัญหาจากผู้สอนเองหรือผู้สอนเสริม โดยที่การศึกษานี้อาจจะ อยู่ในรูปแบบของการศึกษาอิสระ การศึกษารายบุคคล หรือรูปแบบของมหาวิทยาลัยเปิดก็ได้

เชียรศรี วิวิธศิริ (อ้างถึงใน รายงานเรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 วิกฤต สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การศึกษาทางไกล (Distance Education) หมายถึง การเรียนการสอนที่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยไม่ต้องติดต่อกับผู้สอนโดยตรงทำกิจกรรมการเรียนการสอนโดยอาศัยสื่อต่าง ๆ กันเอง ไม่ต้องมานั่งเผชิญหน้ากันในห้องเรียน ผู้สอนและผู้เรียนจะอยู่ไกลกันในด้านระยะทาง ไม่นับปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และห่างไกลกันในเรื่องของ เวลา คือ เวลาสอนและเวลาเรียนคนละเวลาไม่ตรงกัน การศึกษาทางไกลเป็นการศึกษาที่ยึดหลักการผสมผสาน ระหว่างสังคมการเรียนรู้และสังคมเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้าด้วยกัน โดยการเรียนการสอนจะอาศัยสื่อเป็นสำคัญ ดังนั้น การเรียนรู้ส่วนใหญ่จึงเกิดจากสื่อประสมที่ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองในเวลาและสถานที่ที่สะดวก

สุมาลี สังข์ศรี (อ้างถึงใน รายงานเรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 วิกฤต สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) การศึกษาทางไกล หมายถึงวิธีการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่ได้ พบกันโดยตรงเป็นส่วนใหญ่ แต่ผู้สอนจะถ่ายทอดเนื้อหาวิชาความรู้ มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ไปทางสื่อ

อาจจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์วิทยุ โทรทัศน์ เทปเสียง วิดิทัศน์ คอมพิวเตอร์หรืออื่น ๆ ผู้เรียนจะรับความรู้จากสื่อเหล่านี้ในลักษณะของการเรียนด้วยตนเองโดยผู้เรียนไม่ต้องเดินทางเข้ามายังสถาบันการศึกษา แต่จะเรียนอยู่ที่บ้านหรือสถานที่ทำงานผู้เรียนสามารถกำหนดเวลาเรียนสถานที่เรียนและจะต้องบริหารการเรียนของตนเองภายในเวลาที่สถาบันการศึกษากำหนดการพบปะระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อาจกำหนดให้มีชั้นบ้าง แต่น้อยครั้งมากจะเป็นการพบปะเพื่อทบทวนเพื่อซักถามประเด็นปัญหาในสิ่งที่เรียนด้วย ตนเองไม่เข้าใจหรือเป็นการสรุปหรือฝึกทักษะที่สำคัญจากเนื้อหาวิชานั้น ๆ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวิจิตร ศรีสอ้าน (อ้างถึงใน รายงานเรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 วิกฤต สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) สรุปการเรียนการสอนทางไกลว่า เป็นการเรียนการสอน ที่ไม่มีชั้นเรียนแต่อาศัยสื่อประสม ได้แก่ สื่อทางไปรษณีย์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และการสอนเสริม รวมทั้งศูนย์บริการการศึกษาเป็นหลัก มุ่งให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองที่บ้านโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน

วิจิตร ภักดีรัตน์ (อ้างถึงใน รายงานเรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 วิกฤต สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) ได้ให้ความหมายของการสอนทางไกลไว้ ความเป็นที่ การสอนทางไกล คือ การเรียนการสอนที่มีระยะทางระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับผู้สอนอยู่คนละที่ คนละทาง ไม่ว่าจะใกล้หรือไกล จึงจำเป็นที่จะต้องใช้สื่อหรือระบบวิธีที่ท ำให้ผู้รู้ที่ไกลชิดหรือเสมือนใกล้ชิดกัน

นิคม ทาแดงศรี (อ้างถึงใน รายงานเรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 วิกฤต สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) ได้ให้ความหมายของการสอนทางไกลไว้ว่าการสอนทางไกล มุ่งจัดระบบให้สามารถ ถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ทักษะ และเจตคติผ่านสื่อการศึกษาและลดบทบาทการศึกษาแบบเผชิญหน้าให้เหลือ น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ตามขีดความสามารถด้านเทคโนโลยีและสื่อสารทางการศึกษา ตอบสนองความแตกต่าง ระหว่างบุคคลและเปิดโอกาสทางการศึกษา

คีแกน (Keegan. 1986 อ้างถึงใน รายงานเรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 วิกฤต สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) ได้กำหนดลักษณะเฉพาะของการเรียนทางไกลไว้ดังนี้

1. เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้สอนและผู้เรียนอยู่ต่างสถานที่กัน
2. สถาบันการศึกษาเป็นผู้กำหนดขอบเขตและวิธีการในการบริหารจัดการ (รวมทั้งการประเมินผล การเรียนของผู้เรียน)
3. ใช้กระบวนการสื่อสารในการนำเสนอเนื้อหาหลักสูตร เป็นตัวประสานระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
4. สามารถติดต่อกันได้ทั้งระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและ / หรือสถาบันการศึกษากับผู้เรียน

พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ (2540 : 10 อ้างถึงใน รายงานเรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 วิกฤต สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) ได้ให้ความหมายการเรียนการสอนทางไกลไว้ว่า หมายถึง การสอนที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่เผชิญหน้ากัน แต่ใช้การจัดระบบเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ ที่จัดให้

ดังนั้นการศึกษาทางไกล หมายถึงระบบของการจัดการศึกษาแบบหนึ่ง ที่ผู้สอนและผู้เรียนไม่ต้องมานั่งอยู่ในห้องเรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง อาศัยสื่อประสมเป็นสื่อการเรียนการสอน

เช่น เอกสาร การสอน วิद्यุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ ช่องทางดิจิทัลต่าง ๆ โดยผู้เรียนอาจเลือกใช้สื่อ เฉพาะตนหรือเฉพาะกลุ่มได้ มีการวางแผนการดำเนินงาน มีระบบการจัดส่งสื่อการสอนด้วยเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการเรียนการสอน ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่อเหล่านี้และอาจมีการสอนเสริมควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถซักถามปัญหาจากผู้สอนเองหรือผู้สอนเสริม โดยที่การศึกษานี้ อาจจะอยู่ในรูปแบบของการศึกษาอิสระ การศึกษารายบุคคล หรือรูปแบบของมหาวิทยาลัยเปิดก็ได้ศรี (รายงานเรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 วิกฤต สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

แนวคิด / ข้อเสนอแนะของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ในภาวะวิกฤตมีนักวิชาการได้ให้ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องไว้หลากหลายประเด็น สรุปได้ดังนี้

นักวิจัยจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) ภูษิมา ภูษิณวัฒน์ (2563) ได้ให้ ข้อเสนอแนะ / แนวทางการดำเนินการ “การจัดการเรียนการสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด-19 จากบทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย” สรุปใจความสำคัญดังนี้

กระชับหลักสูตร เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียน ปรับรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย และยกระดับการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 และสื่อสาร ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้โดยดำเนินการปรับหลักสูตรให้กระชับควบคู่ไปกับการจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาผ่อนคลายตัวชี้วัดและโครงสร้างเวลาเรียนมีการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมมีการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เพิ่มความชัดเจนในการสื่อสารแก่ครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับเนื้อหาที่จำเป็นของแต่ละช่วงวัย มีการจัดทำคู่มือหลักสูตรฉบับย่อสำหรับผู้ปกครองเปิดโอกาสให้ครูมีอิสระในการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสมศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่เป็นโค้ชให้แก่ครูโดยให้คำแนะนำการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ของพื้นที่ตลอดจนโรงเรียนต้องให้ความรู้แก่นักเรียนในการป้องกันตนเองจากโรคระบาดซึ่งองค์กรอนามัยโลกได้จัดทำคู่มือไว้แล้วนอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมที่มีความเชี่ยวชาญด้านระบบการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาการจัดการเรียนรู้รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนเครื่องมือและเทคโนโลยี ที่ทันสมัย หลากหลาย เหมาะสม และตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนยุคใหม่

นักวิชาการจาก EDUCA กชกร มั่นคงเจริญกิจ (2562) ได้นำเสนอบทความหัวข้อ “ครูผู้สร้างการเรียนรู้ในสถานการณ์แห่งชีวิต” สามารถสรุปใจความสำคัญได้ดังนี้ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต นำไปสู่คำถามสำคัญที่ว่า “ครูจะสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือส่งผลต่อความปลอดภัยของชีวิตได้อย่างไร” โดยการปรับเนื้อหาและ ตั้งคำถามเกี่ยวกับบทเรียนใหม่เพื่อสร้างความตระหนักต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะชีวิตได้อย่างเชี่ยวชาญในสถานการณ์ที่เหมาะสม ยกตัวอย่างเช่น ในรายวิชาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูฝึกฝนให้ผู้เรียนมีทักษะในการเอาตัวรอด การปฐมพยาบาล การ

อ่านแผนที่ การผูกเงื่อน ฯลฯ สร้างการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาและป้องกันผลกระทบที่จะเกิดกับผู้เรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ มีการมอบหมายเจ้าหน้าที่ / ทีมงานเพื่อสนับสนุนวิชาการ จัดการเรียนการสอนในรายวิชาทั่วไปเพื่อให้นักเรียนในพื้นที่ดังกล่าวสามารถติดตามบทเรียนได้เมื่อสถานการณ์ดีขึ้นและเจ้าหน้าที่ / ทีมสนับสนุนเฉพาะหน้า (Smart Support Team) เพื่อจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการตนเองเมื่อเกิดสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งจัดกิจกรรมการปรึกษาเพื่อปรับสภาพจิตใจของนักเรียนในภาวะวิกฤตต่าง ๆ

นักวิเคราะห์การศึกษาของสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum : WEF) (2563) ได้เสนอแนะแนวทางแห่งอนาคตเพื่อเปลี่ยนวิถีให้การศึกษาแก่คนรุ่นใหม่ สรุปสาระดังนี้ (1) การให้ความรู้แก่พลเมืองโลกที่เชื่อมโยงถึงกันเป็นเรื่องสำคัญของโลกในทศวรรษหน้าโดยเชื่อมโยงความแตกต่างก้าวข้ามขอบเขตที่มีแต่เดิมให้เข้าใจและสร้างความร่วมมือกันได้ (2) นิยามบทบาทใหม่ของครูผู้สอน / นักการศึกษาให้ ชัดเจนโดยทบทวนและเปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอน / นักการศึกษาที่เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ ครูจำเป็นต้องเปลี่ยนจากการบรรยายให้ความรู้เป็นผู้สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ (3) สอนทักษะชีวิตสำหรับอนาคตนั่นคือความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นการสร้างความปลอดภัยทางอารมณ์ การทำงานได้หลากหลาย และทักษะในการสร้างเอกภาพของทีม และ (4) ปลดล็อกเทคโนโลยีโดยการแสวงหาสิ่งใหม่ๆ ที่แตกต่างจากรูปแบบเดิม ที่ยืดหยุ่นต่อการเข้าถึงความรู้ของผู้เรียนทั่วโลก สร้างกระบวนการเรียนการสอนใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2.1 ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ COVID-2019

ไวรัสโคโรนา (Coronavirus) เป็นไวรัสที่ถูกพบครั้งแรกในปี 1960 แต่ยังไม่ทราบแหล่งที่มาอย่างชัดเจนว่ามาจากที่ใด แต่เป็นไวรัสที่สามารถติดเชื้อได้ทั้งในมนุษย์และสัตว์ ปัจจุบันมีการค้นพบไวรัสสายพันธุ์นี้แล้วทั้งหมด 6 สายพันธุ์ ส่วนสายพันธุ์ที่กำลังแพร่ระบาดหนักทั่วโลกตอนนี้เป็นสายพันธุ์ที่ยังไม่เคยพบมาก่อน คือ สายพันธุ์ที่ 7 จึงถูกเรียกว่าเป็น “ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่” และในภายหลังถูกตั้งชื่ออย่างเป็นทางการว่า “โควิด-19” (COVID-19) (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล, 2563)

การระบาดทั่วของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นการระบาดทั่วโลกที่กำลังดำเนินไปของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยมีสาเหตุมาจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ เริ่มต้นขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยพบครั้งแรกในนครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การระบาดนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ ในวันที่ 30 มกราคม 2563 และประกาศให้เป็นโรคระบาดทั่ว ในวันที่ 11 มีนาคม 2563 มีผู้ติดเชื้อยืนยันแล้วมากกว่า 116,753,883 คนใน 213 ประเทศมีผู้เสียชีวิตจากโรคระบาดแล้วมากกว่า 2,593,713 คน และมีผู้หายป่วยแล้วมากกว่า 92,353,188 คน

ไวรัสมีการแพร่เชื้อระหว่างคนในลักษณะเดียวกับไข้หวัดใหญ่ โดยผ่านการติดต่อจากละอองเสมหะจากการไอ ระยะระหว่างการสัมผัสเชื้อและมีอาการโดยทั่วไปแล้วอยู่ที่ 5 วัน แต่มีช่วงอยู่ระหว่าง 2 ถึง 14 วันอาการที่พบบ่อย ได้แก่ มีไข้ ไอ และหายใจลำบาก ภาวะแทรกซ้อนอาจรวมไปถึงปอดบวม และกลุ่มอาการหายใจลำบากเฉียบพลัน โดยยังไม่มีวัคซีนที่ได้รับอนุญาตหรือยาต้านไวรัสจำเพาะ แต่กำลังมีการวิจัยอยู่ขณะนี้ การรักษายังพยายามมุ่งเป้าไปที่การจัดการกับอาการ และรักษาแบบประคับประคอง มาตรการป้องกันที่มีการแนะนำ คือ การล้างมือ การอยู่ห่างจากบุคคลอื่น (โดยเฉพาะกับบุคคลที่ป่วย) ติดตามอาการ และกักตนเองเป็นเวลา 14 วัน ในกรณีที่สงสัยว่าตนเองอาจติดเชื้อ

การรับรู้ของประชาชนทั่วโลกเรื่องโรคติดต่อหลังจากทางการประเทศจีนยืนยันเมื่อ 31 ธ.ค. ค.ศ. 2019 ว่าเกิดการระบาดของเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ในเมืองอู่ฮั่นหลังจากเก็บตัวอย่างไวรัสจากคนไข้นำไปวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการในเวลาต่อมาประเทศจีนและองค์การอนามัยโลกระบุว่าไวรัสชนิดนี้คือ “เชื้อไวรัสโคโรนา” ซึ่งก่อนหน้านี้พบไวรัส โคโรนามาแล้ว 6 สายพันธุ์ ที่เคยเกิดการระบาดในมนุษย์ สำหรับไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ที่กำลังระบาดเป็นสายพันธุ์ที่ 7 ขณะที่คณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยอนุกรมวิธานวิทยาของไวรัส (International Committee on Taxonomy of Viruses) ได้กำหนดให้ใช้ชื่อไวรัสที่ทำให้เกิดโรค COVID-19 ว่า SARS-CoV-2 หรือไวรัสโคโรนาโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรงชนิดที่ สอง (Severe acute respiratory syndrome coronavirus 2) เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องทางพันธุกรรมอย่างใกล้ชิดกับเชื้อไวรัสโรคซาร์ส 5 ระยะเวลาการมีชีวิตอยู่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสิ่งแวดล้อมภายนอกยังไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนว่าโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่บนพื้นผิวได้นานเพียงใดไวรัสอาจอยู่ได้ไม่กี่ชั่วโมงโดยน้ำยาฆ่าเชื้อสามารถฆ่าเชื้อไวรัสไม่ให้ สามารถแพร่เชื้อได้ สำหรับอาการทั่วไปของโรค ได้แก่ อาการระบบทางเดินหายใจ มีไข้ ไอ หายใจถี่ หายใจลำบาก ในกรณีที่อาการรุนแรงมากอาจทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อน เช่น ปอดบวม ปอดอักเสบ ไตวาย หรืออาจเสียชีวิตในช่วงการระบาดมีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งคำศัพท์เทคนิคหลายคำที่นำมาใช้เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายผ่านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ 7 มีดังนี้ 1) Negative pressure room (ห้องความดันลบ) หมายถึงห้องความดันลบคือห้องที่มีความดันอากาศภายในห้องต่ำกว่าภายนอก เมื่อเปิดประตูห้องอากาศภายนอกจะมีความดันอากาศสูงกว่า ส่งผลให้อากาศภายในห้องหรือเชื้อไวรัสไม่ไหลออกไปนอกห้อง 2) PUI (ผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรค) หมายถึง Patient Under Investigation หมายถึงผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรค ซึ่งก็คือคนที่มีอาการและประวัติเสี่ยงต้องได้รับการตรวจหาเชื้อโดยตั้งแต่เริ่มมีการแพร่ระบาด 3) Super spreader หมายถึง ผู้ที่แพร่เชื้อออกเป็นวงกว้าง หรือ Cluster หมายถึงผู้ติดเชื้อเป็นกลุ่มก้อน โดยเฉพาะแล้วผู้ติดเชื้อหนึ่งคนจะแพร่เชื้อไปยังคนอื่นได้ประมาณ 2 คน แต่สำหรับ Super spreader จะสามารถแพร่เชื้อไปได้หลายเท่าหรือมากกว่า 20 คน 4) Droplets transmission หมายถึง การแพร่กระจายทางละอองฝอยของสารคัดหลั่งโดยทั่วไปฝอยละอองจะมีขนาดใหญ่กว่า 5 ไมครอน และจะฟุ้งในอากาศไม่นานแพร่ไปไม่กี่ไกลนัก การป้องกันทำได้โดยใส่หน้ากากธรรมดา หน้ากากผ้า หรือหน้ากากที่ใช้ในการผ่าตัด (surgical mask) และไม่ให้เข้าใกล้ใน

ระยะน้อยกว่า 1 เมตร และรักษาความสะอาดของมือบ่อย ๆ 5) Airborne transmission หมายถึง การแพร่กระจายเชื้อทางอากาศ โดยมีขนาดละอองฝอยน้อยกว่า 5 ไมครอน ซึ่งขนาดละอองฝอยขนาดเล็กทำให้แพร่กระจายไปได้ไกล เช่น เชื้อที่ทำให้เกิดโรคหัด (measles) อีสุกอีใส การป้องกัน โดยแยกผู้ป่วยอยู่ในห้องที่มีความดันบรรยากาศเป็นลบเมื่อเทียบกับภายนอก และผู้เข้าไปดูแลต้องสวมหน้ากากชนิด N95 ซึ่งเป็นหน้ากากที่สามารถกรองอนุภาคขนาด 0.3 ไมครอนอย่างน้อยร้อยละ 95 จากโรคระบาดโควิด 2019 เป็นโรคอุบัติใหม่ ในช่วงแรกจึงยังไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่า สามารถติดต่อกันได้อย่างไรต่อมาเมื่อวันที่ 29 มี.ค. ค.ศ. 2020 องค์การอนามัยโลก (WHO) ยืนยันว่า เชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ติดต่อกันจากการที่ผู้ติดเชื้อ ไอ จาม หรือพูด ซึ่ง ทำให้คนอื่น ๆ ในระยะไม่เกิน 1 เมตร หายใจเอาละอองฝอย ของสารคัดหลั่ง (droplets) เข้าไปซึ่งขณะนี้มีประกาศ เป็น airborne จากเดิมเป็น droplets 6) Swab หมายถึงการเก็บ ตัวอย่างส่งตรวจโดยการใช้ไม้พัน สำลีป้ายเพื่อหาเชื้อเช่นจาก หลังกโพรงจมูก (nasopharyngeal swab) และใช้ไม้ป้ายในคอ (throat swab) เป็นต้น โดยวิธีการเก็บส่งตรวจของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้น แพทย์จะนำไม้สอด เข้าไปในจมูกเพื่อเก็บสารคัดหลั่งจากหลังกโพรงจมูกและในลำคอ 7) Herd immunity หมายถึง ภูมิคุ้มกันหมู่ ซึ่งหมายถึงภาวะที่ประชากรส่วนมากของสังคมมีภูมิคุ้มกันโรคทั้งที่เกิดจากการติดเชื้อ และรักษาหายดีจนร่างกายรับเชื้ออีกไม่ได้หรือการฉีดวัคซีนซึ่งเมื่อสัดส่วนของประชากรที่มีภูมิคุ้มกัน โรคมีมากพอจะช่วยป้องกัน การแพร่ระบาดของโรคไม่ให้เกิดขึ้นอีกในอนาคตได้ 8) Social distancing หมายถึง การเว้นระยะห่างจากสังคมเป็นมาตรการที่กระทรวงสาธารณสุขแนะนำเพื่อลด การแพร่ระบาดของโรคระบาดโควิด 2019 โดยไม่ไปที่มีผู้คนแออัดหรือหากจำเป็นก็ควรเว้นระยะจาก ผู้อื่น 1-2 เมตร 9) Quarantine หมายถึงการกักกันเพื่อสังเกตอาการเริ่มป่วยจะใช้เฉพาะผู้ที่เข้า ชายเสี่ยงติดโรค เช่น กลับจากต่างประเทศหรือมีประวัติใกล้ชิดกับผู้ป่วย แม้ยังไม่มีอาการแต่ควรกักกัน ตัวเองในระยะพักตัวของโรคเพื่อดูอาการราว 14 วัน ป้องกันการไปแพร่เชื้อโดยไม่รู้ตัว 10) PPE หมายถึง อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลย่อมาจากคำว่า Personal Protective Equipment (PPE) หรือ ชุดคล้ายชุดหม้อหรือชุดอวกาศเนื่องจากต้องใส่คลุมทั้งตัว มี face shield หรือแผ่นพลาสติกป้องกัน ใบหน้า และหน้ากากอนามัย ชนิดป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก N95 รวมไปถึงใส่ถุงมือถุงเท้า อย่าง มิดชิด 11) Rapid test หมายถึงชุดตรวจเร็ว เมื่อจำนวนผู้ป่วยเข้าเกณฑ์ที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จำนวนห้องปฏิบัติการในการตรวจยืนยันอาจมีไม่เพียงพอและใช้เวลาในการตรวจค่อนข้างนาน จึงมี การพัฒนาชุดตรวจเร็วขึ้น 12) Cohort ward หมายถึง หอผู้ป่วยรวมแยกโรค หอผู้ป่วยเฉพาะเพื่อ เป็นการรองรับผู้ป่วยในระยะที่มีการแพร่ระบาด เพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันเริ่มมีการเตรียมหอผู้ป่วยรวม แยกโรค หรือ Cohort ward ทั้งที่อยู่ในโรงพยาบาลหรือในสถานที่อื่น เช่น มหาวิทยาลัย ศาลากลาง จังหวัด และโรงแรม ทั้งในกรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมถึงต่างจังหวัด (สายสมร เฉลยกิตติ, 2563)

2.2 นโยบายการจัดการเรียนการสอนของประเทศไทยในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1. นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

จากการประชุมคณะรัฐมนตรีในวันอังคารที่ 7 เมษายน 2563 มีมติให้เลื่อนเปิดเทอมจากวันที่ 16 พฤษภาคม เป็นวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่อาจส่งผลกระทบต่อหลายด้านทั้งต่อตัวเด็ก ผู้ปกครองไปจนถึงครูและโรงเรียน ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดแนวนโยบายการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์วิกฤตโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามแนวคิด “การเรียนรู้ นำการศึกษาโรงเรียนอาจหยุดได้แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้” ในทุกระดับชั้นและทุกประเภทการศึกษาทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา การศึกษาเอกชน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยการศึกษาสำหรับผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งการเตรียมความพร้อมทักษะที่สำคัญในช่วงปิดเทอมให้แก่ผู้เรียนทั้งภาษาอังกฤษและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น โค้ดดิ้ง (coding) เป็นต้น แนวนโยบายดังกล่าวมีพื้นฐานการดำเนินการ 6 แนวทางและออกแบบการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยมีรายละเอียดในภาพรวม ดังนี้

พื้นฐานการดำเนินการ 6 แนวทางประกอบด้วย

1. จัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดของทุกคนที่เกี่ยวข้อง “การเปิดเทอม” หมายถึง การเรียนที่โรงเรียนหรือการเรียนที่บ้าน ทั้งนี้การตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับผลการประเมินสถานการณ์อย่างใกล้ชิด
2. อำนวยความสะดวกให้นักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนการสอนได้ แม้จะไม่สามารถไปโรงเรียนได้
3. ใช้สิ่งที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การเสนอขอช่องดิจิทัล TV จากสำนักงานคณะกรรมการ กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ทั้งหมด 17 ช่อง เพื่อให้ นักเรียนทุกระดับชั้น สามารถเรียนผ่าน DLTV ได้ ทั้งนี้ ไม่มีการลงทุนเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์ใด ๆ เพิ่มเติมโดยไม่จำเป็น ซึ่ง กสทช. อนุมัติแล้วให้เริ่มออกอากาศเป็นเวลา 6 เดือน ตั้งแต่ 16 พฤษภาคม 2563 เป็นต้นไป หรือจนกว่า จะสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามปกติ โดยช่องดิจิทัล TV จำนวน 15 ช่อง เป็นของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 1 ช่อง เป็นของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และอีก 1 ช่อง เป็นของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) โดยให้ออกอากาศแบบความคมชัดปกติ (SD)
4. ตัดสินใจนโยบายต่าง ๆ บนพื้นฐานของการสำรวจความต้องการ ทั้งจากนักเรียน ครู และโรงเรียน โดยคำนึงถึงการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสูงสุดเป็นที่ตั้ง และกระทรวงศึกษาธิการจะสนับสนุน เครื่องมือและอุปกรณ์ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

5. ปฏิบัตินการศึกษาของไทย ให้เอื้อต่อการ “เรียนเพื่อรู้” ของเด็กมากขึ้น รวมทั้งมีการปรับตารางเรียนตามความเหมาะสม โดยเวลาที่ชัดเจนจะคำนึงถึงภาระของทุกคนและการได้รับความรู้ครบตามช่วงวัย ของเด็ก

6. บุคลากรทางการศึกษาทุกท่านจะได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องและทำให้ทุกฝ่ายได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด

แนวทางการออกแบบการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1. รูปแบบการเรียนการสอน ออกแบบให้สอดคล้องกับความปลอดภัยของพื้นที่ที่มีการเรียนรู้แบบ onsite ซึ่งจะประเมินสถานการณ์ เพื่อจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียน ในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยสามารถไป โรงเรียนได้ ขณะที่พื้นที่ที่ไม่ปลอดภัยจะมีการเรียนรู้หลักผ่านทาง การ on-air หรือการเรียนรู้อินเทอร์เน็ตจากช่อง DLTV ของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ และมีการเรียนรู้แบบ online เสริมผ่านสื่อดิจิทัลต่าง ๆ

2. นโยบายหลักที่นำมาใช้ คือเพิ่มเวลาพัก ลดการประเมิน และงดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นโดยเน้นเรียนเฉพาะวิชากลุ่มสาระหลักเพื่อให้นักเรียนผ่อนคลายลงซึ่งนักเรียนมีเวลาพักในภาคเรียนที่ 1/2563 จำนวน 17 วัน และในภาคเรียนที่ 2/2563 จำนวน 37 วัน รวมทั้งสิ้น 54 วัน อย่างไรก็ตามแต่ละโรงเรียน อาจปรับเวลาเรียนชัดเจนที่แตกต่างกันเพื่อให้การเปิดเทอมปีการศึกษาหน้ากลับมาปกติในวันจันทร์ที่ 17 พฤษภาคม 2564

3. การเตรียมพร้อมในด้านระบบการเรียนรู้ทางไกลและระบบออนไลน์ โดยมีการทดสอบระบบเพื่อเตรียมความพร้อมให้มากที่สุดก่อนการเปิดเทอมจริง

4. กระทรวงศึกษาธิการจะเป็นผู้สนับสนุนการเรียนการสอนทางไกล ในสัดส่วน 80% เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนขั้นพื้นฐานได้อีก 20% หรือมากกว่าโดยให้ทางโรงเรียน และคุณครูในแต่ละพื้นที่พิจารณา ออกแบบตามความเหมาะสม

5. การเรียนผ่านการสอนทางไกลจะใช้โทรทัศน์ในระบบดิจิทัลและDLTV เป็นหลัก ซึ่งได้รับการอนุเคราะห์สื่อจากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยมีดิจิทัลแพลตฟอร์มของ กระทรวงศึกษาธิการ หรือ DEEP และการเรียนการสอนแบบโต้ตอบออนไลน์ เป็นสื่อเสริม

2. นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนทางไกลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคระบาดโควิด 2019 โดยดำเนินการจัดประชุมทางไกลในวันที่ 7 พฤษภาคม 2563 เพื่อสร้างความเข้าใจถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนทางไกล และเตรียมพร้อมสำหรับการเปิดภาคเรียน โดยได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนระบบทางไกล แบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อม (7 เมษายน – 17 พฤษภาคม 2563) ดำเนินการสำรวจความพร้อมในด้านอุปกรณ์การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และระบบการบริหารจัดการ การเรียนการสอน ดำเนินการขออนุมัติใช้ช่องรายการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลจาก กสทช. เพื่อจัดการเรียน การสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมขออนุมัติเผยแพร่การเรียนการสอนจากห้องเรียนต้นทางในระดับปฐมวัยถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากสถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียม (DLTV) มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมฯ ดำเนินการจัดทำสื่อวีดิทัศน์การสอนโดยครูต้นแบบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และรวบรวมสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ในโปรแกรม สำหรับให้บริการเผยแพร่เนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ หรือ OBEC Content Center ชุดโปรแกรมและแพลตฟอร์ม การเรียนรู้ครบวงจรของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น Tutor ทิวฟรี.com, e-Book เป็นต้น รวมถึงการเตรียมโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบเครือข่ายเพื่อรองรับการให้บริการแพลตฟอร์มการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับระบบ Digital e-Learning ของกระทรวงศึกษาธิการ

ระยะที่ 2 การทดลองจัดการเรียนการสอนทางไกล (18 พฤษภาคม – 30 มิถุนายน 2563) ดำเนินการทดลองจัดการเรียนการสอนทางไกลในระดับปฐมวัยถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผ่านช่องรายการ โทรทัศน์ในระบบดิจิทัลโดยการเผยแพร่สัญญาณจากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ (DLTV) ระดับปฐมวัยเน้นกิจกรรมเตรียมความพร้อมเด็ก ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เน้นเนื้อหาตาม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจัดการเรียนการสอนผ่านช่องรายการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลและระบบออนไลน์โดยครูต้นแบบด้วยเครื่องมือการเรียนรู้ตามความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งเปิดศูนย์รับฟังความคิดเห็นการเรียนการสอนทางไกล จากผู้ปกครอง ประชาชน และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนา และประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ แนะนำช่องทางการเรียนทางไกลให้กับผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง

ระยะที่ 3 การจัดการเรียนการสอน (1 กรกฎาคม 2563 – 30 เมษายน 2564) มีการวางแผนไว้เพื่อรองรับทั้งสถานการณ์ ดังนี้

สถานการณ์ที่ 1 กรณีที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ไม่คลี่คลาย ดำเนินการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยระบบทางไกลผ่าน DLTV และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยวีดิทัศน์การสอนโดยครูต้นแบบและระบบออนไลน์ด้วยเครื่องมือการเรียนรู้ตามความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษา

สถานการณ์ที่ 2 กรณีที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) คลี่คลายดำเนินจัดการเรียนการสอนปกติในโรงเรียน โดยให้เว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และมี แผนเตรียมการเพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ โดยจะต้องได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการศึกษาธิการ จังหวัดซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน

ระยะที่ 4 การทดสอบและการศึกษาต่อ (1 เมษายน – 15 พฤษภาคม 2564) ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบและคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ ได้แก่ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเกี่ยวกับระบบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (TCAS, GAT, PAT) และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับการทดสอบ ONET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งเตรียมความพร้อมสำหรับครูของสพฐ. โดยพัฒนาครูบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทางไกลโดยจัดทำคู่มือแนวทางการจัดการเรียนการสอนทางไกลสำหรับครูบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งให้ความรู้ในการใช้เครื่องมือเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านช่องทาง DLTV และ OBEC Channel มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนทางไกลด้วย

3. นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เตรียมการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนทุกระดับ ทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการโดยดำเนินการ 4 รูปแบบ ดังนี้

1. จัดการเรียนผ่านเอกสาร ตำราเรียนโดยให้ครูทำการสอนผ่านเอกสารตำรา / หนังสือเรียน มีการแบ่งเป็นกลุ่มย่อยเพื่อสลับกันมาเรียนหรือใช้ช่องทางสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ โลกออนไลน์ ข้อความผ่านเครือข่ายออนไลน์ เป็นต้น รวมถึงการให้ครูไปเยี่ยมผู้เรียนที่บ้านตามความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา

2. จัดการเรียนด้วยระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) โดยจัดเนื้อหาให้ครอบคลุมทุกวิชา ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ขณะเดียวกันจะมีการเชื่อมโยงเนื้อหาไปยังช่องทางออนไลน์อื่นเพิ่มเติม เช่น

เฟซบุ๊ก ยูทูป ให้สามารถดูไปพร้อมกันได้ เพื่อให้เข้าถึงผู้เรียนให้มากที่สุด

3. จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรมฟรีที่ให้บริการ เช่น Zoom, Microsoft Team ซึ่งสถานศึกษาอาชีวะหลายแห่งทั้งของรัฐและเอกชน มีระบบและบทเรียนการสอนออนไลน์ที่พร้อมใช้

4. จัดการเรียนผ่านการสอนสด (Live) โดยถ่ายทอดการสอนของครูและวิทยากรชั้นนำในสาขาที่ขาดแคลน เพื่อให้ผู้เรียนจากวิทยาลัยอื่นได้เรียนไปพร้อมกันและพัฒนาให้สถานศึกษาอาชีวะที่มีความพร้อมเป็นต้นแบบการสอน เช่น วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง เป็นต้นแบบการสอนการบิน เป็นต้น

นอกจากนี้ สอศ. มีแผนพัฒนาครูอาชีวะของรัฐกว่า 30,000 คน และเอกชนกว่า 10,000 คน เพื่อให้ เป็นครูที่เลี้ยงถ่ายทอดความรู้ใน 3 ทักษะที่สำคัญ อันได้แก่ ทักษะภาษาอังกฤษ ทักษะภาษาจีน และทักษะ ความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)

4. นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

การจัดรูปแบบการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนเอกชน มี 3 วิธี ดังนี้

1. เรียนในโรงเรียนปกติในพื้นที่ที่มีความพร้อม โดยจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานของกระทรวง สาธารณสุข และให้มีระยะห่างทางสังคม

2. เรียนผ่านระบบทางไกล On Air ด้วย DLTV ในระดับอนุบาล – มัธยมศึกษาปีที่ 3 ผ่านทีวีดิจิทัล 17 ช่อง โดยวิดีโอคลิปทุกกลุ่มสาระทุกระดับชั้นผลิตโดย สพฐ.

3. ระบบออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ตในระหว่างช่วงปิดภาคการศึกษา สช. ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนผ่านการสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ สถานศึกษาเอกชน 5 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนเซนต์คาเบรียล โรงเรียนกรุงเทพวิद्याการคอมพิวเตอร์ โรงเรียนมัธยมยานากาวา (Yanagawa Yunion High School) โรงเรียนวรรัตน์ศึกษา และสถาบัน 168 ทีวี ออนไลน์ จัดการศึกษาออนไลน์ นักเรียนทุกคนได้เข้าถึงการศึกษาออนไลน์ฟรีไม่มีค่าใช้จ่าย รูปแบบการสอนจะมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ไปจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นการสอนทั้งถ่ายทอดสดและบันทึกเทปการสอน โดยมีครูจากโรงเรียนที่ได้รับความนิยมและทีวีเตอร์ที่มีชื่อเสียงเข้าร่วมสอนออนไลน์ซึ่งนักเรียนสามารถเข้าใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ด้วย ระบบดิจิทัล สช. ได้จากเว็บไซต์ สช. (www.opec.go.th) โดยโรงเรียนเอกชนสามารถใช้ระบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนแบบปกติได้อีกทั้งมีการขยายความร่วมมือกับพันธมิตรเพิ่มเติม 8 แห่ง คือ บริษัท อักษรเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน), บริษัท เจเนซิส มีเดียคอม จำกัด, อมรินทร์ บั๊ค เซ็นเตอร์, ไอดี ไดรฟ์, สสวท, สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด, บริษัท ดนตรีและศิลปะซิมโฟนี จำกัด, รวมทั้งโรงเรียนทิวไผ่งามและนานาชาติแคนาเดียน ประเทศไทย เพื่อนำแพลตฟอร์มและเนื้อหาบทเรียนออนไลน์ที่ทันสมัยและครอบคลุมการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระวิชามาใช้ในการเรียนการสอนสำหรับ โรงเรียนเอกชนทั่วประเทศโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

2.3 แนวทางการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการได้ให้แนวทางการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคระบาดโควิด 2019 ปีการศึกษา 2563 ไว้ดังนี้

การประเมินความพร้อมของสถานศึกษาในการเปิดภาคเรียนปีการศึกษา 2563 มีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

1. สถานศึกษาประเมินตนเองโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแบบประเมินตนเองสำหรับสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อม ก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ปรากฏใน “คู่มือการปฏิบัติ

สำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งผลการประเมินสามารถแบ่ง ออกได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่

สีเขียว หมายถึง โรงเรียนสามารถเปิดเรียนได้

สีเหลือง หมายถึง โรงเรียนสามารถเปิดเรียนได้ แต่ต้องดำเนินการปรับปรุงให้เป็นไปตาม มาตรฐานที่กำหนด

สีแดง หมายถึง โรงเรียนไม่สามารถเปิดเรียนได้ ต้องดำเนินการปรับปรุงให้เป็นไปตาม มาตรฐานที่กำหนดและ/ หรือประเมินตนเองซ้ำ

2. ในกรณีที่สถานศึกษาทำการประเมินตนเองและได้ผลการประเมินระดับสีเหลืองขึ้นไปให้ สถานศึกษารายงานผลการประเมินตนเองพร้อมทั้งนำเสนอรูปแบบการจัด การเรียนการสอนต่อ คณะกรรมการติดตามตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น.) เพื่อทราบพร้อมทั้งให้ ข้อเสนอแนะ และเสนอต่อคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด พิจารณา

3. คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) พิจารณาให้ความเห็นชอบและเสนอต่อ ศูนย์ ปฏิบัติการควบคุมโรคจังหวัด (ศปก.จ.) พิจารณา

4. ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคจังหวัด (ศปก.จ.) พิจารณาให้ความเห็นชอบ 5. สำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด แจ้งผลการพิจารณาของ ศปก.จ. ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อแจ้งต่อ สถานศึกษาทราบ

การประเมินความพร้อมของนักเรียนในการเปิดภาคเรียน ปีการศึกษา 2563

การประเมินความพร้อมของนักเรียน ให้นักเรียนทำการประเมินตนเอง โดยใช้ แบบประเมิน ตนเองสำหรับนักเรียนในการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันการแพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตาม “คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการ แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้แนว ปฏิบัติอื่น ๆ เช่น มาตรการการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน วิธีการตรวจคัดกรองสุขภาพ แนวปฏิบัติของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา แนวปฏิบัติ ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม แนวปฏิบัติด้าน สาธารณสุข ให้เป็นไปตาม คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขแนวปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการ จัดการภาวะระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในข้อกำหนด ออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 (ฉบับที่ 1) ระเบียบ หลักเกณฑ์ ประกาศ หรือแนวทางต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่สถานศึกษาตั้งอยู่ใช้บังคับ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียน ใน สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ใน 5 รูปแบบ ซึ่งโรงเรียนสามารถเลือก รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยพิจารณาตาม ความเหมาะสมและบริบทของโรงเรียน ดังนี้

1. การเรียนในชั้นเรียน (On-Site)

การเรียนการสอนที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนหรือในชั้นเรียน เป็นหลัก โดยครูผู้สอนสามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนอื่น ๆ มาบูรณาการใช้กับ การเรียนในชั้นเรียนได้ เช่น การเรียนผ่านโทรทัศน์ (On-Air) หรือ การเรียนผ่าน อินเทอร์เน็ต (Online) เป็นต้น

2. การเรียนผ่านโทรทัศน์ (On-Air)

การเรียนการสอนทางไกลผ่านโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล และระบบดาวเทียม เพื่อให้นักเรียน เข้าถึงการเรียนรู้ในทุกครัวเรือน ทั้งนี้ มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้อนุเคราะห์ในการส่งสัญญาณออกอากาศ 15 ช่องสัญญาณ (อนุบาล 1 –ม.6) พร้อมทั้งอนุเคราะห์ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ในระดับ ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เป็นผู้จัดทำสื่อวีดิทัศน์การเรียนการสอน

3. การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online)

การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เป็นการศึกษผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยนักเรียนสามารถเลือก เรียนตามความสนใจ หรือครูอาจกำหนดเนื้อหาการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเข้าถึงเนื้อหาด้วยตนเองได้ ทุกที่ทุกเวลา เนื้อหาอาจประกอบด้วย ข้อความ , รูปภาพ , เสียง , วิดีโอ และสื่อมัลติมีเดียอื่น ๆ ซึ่ง นักเรียน ครู และเพื่อนร่วมชั้นเรียน สามารถติดต่อ สื่อสาร ปรีक्षा หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแบบ เดียวกับการเรียน ในชั้นเรียนทั่วไป โดยใช้ช่องทางการสื่อสารผ่าน E-mail, Chat, Social Network เป็นต้น

4. การเรียนการสอนแบบผ่าน Application (on Demand)

การจัดการเรียนการสอนโยผ่านการใช้งานผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่ครูกับนักเรียนใช้ร่วมกัน

5. การเรียนการสอนโดยใช้หนังสือเรียนแบบฝึกหัด (On Hand)

เป็นการเรียนการสอนที่หากจัดในรูปแบบอื่นๆ ที่กล่าวมาไม่ได้ ให้โรงเรียนจัดแบบ On Hand คือจัด ใบงานให้กับนักเรียน เป็นลักษณะแบบเรียนสำเร็จรูป ให้นักเรียนรับไปเป็นชุดไปเรียนด้วยตัวเองที่บ้าน โดยมีครูออกไปเยี่ยมเป็นครั้งคราว หรือให้ผู้ปกครองทำหน้าที่เป็นครูคอยช่วยเหลือ เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

การจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

การเรียนในชั้นเรียน (On-Site)

สำหรับสถานศึกษาที่มีผลการประเมินตนเอง ตามแบบประเมินตนเองสำหรับสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อเฝ้าระวังและป้องกัน การแพร่ระบาดของโรคระบาด โควิด 2019ในระดับ “สีเขียว ” หรือ “สีเหลือง ” สามารถ จัดการเรียนการสอนแบบปกติในชั้นเรียน ได้ ทั้งนี้จะต้องปฏิบัติตามมาตรการ 6 ข้อปฏิบัติ ในสถานศึกษา ได้แก่ 1) วัดไข้ 2) ใส่หน้ากาก 3) ล้างมือ 4) เว้นระยะห่าง 5) ทำความ สะอาด 6) ลดแออัด รวมถึง สถานศึกษาจะต้องนำเสนอ รูปแบบ การจัดการเรียนการสอน และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) และ ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคจังหวัด (ศปก.จ.) ให้โรงเรียน สามารถเปิดเรียนได้ทั้งโรงเรียน

การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning)

การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน คือ การจัดการเรียนรู้ ที่ใช้รูปแบบ การเรียนรู้ หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ผสมผสานกับ การเรียนรู้นอกห้องเรียนที่ครู และนักเรียนไม่ได้เผชิญหน้ากัน หรือการใช้แหล่งเรียนรู้ ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย ซึ่งมีเป้าหมายอยู่ที่ การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ โดยโรงเรียนสามารถเลือกรูปแบบการจัดการเรียนการสอนได้ตาม ตัวอย่าง ดังนี้

การสลับชั้นมาเรียนของนักเรียน แบบสลับวันเรียน

การสลับชั้นมาเรียนของนักเรียน แบบสลับวันคู่ วันคี่

การสลับชั้นมาเรียนของนักเรียน แบบสลับวันมาเรียน 5 วัน หยุด 9 วัน

การสลับช่วงเวลามาเรียนของนักเรียน แบบเรียนทุกวัน

การสลับกลุ่มนักเรียน แบบแบ่งนักเรียนในห้องเรียนเป็น 2 กลุ่ม

รูปแบบหรือวิธีอื่น ๆ

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

โรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนให้ครบหลักสูตร ตามความเหมาะสม เช่น กรณีมาเรียนที่ โรงเรียนเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาซับซ้อน และ ภาคปฏิบัติ ที่ต้องใช้อุปกรณ์และมีครูดูแล กรณีเรียนอยู่ที่บ้าน เน้นเนื้อหา ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และปฏิบัติตามที่ครูมอบหมาย เช่น เรียนรู้ จากแบบเรียน ใบความรู้ DLTV สื่อการสอนทางไกลผ่านโทรทัศน์ หรือทาง Online กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ครูชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้กับผู้ปกครองและนักเรียน อาจเรียนรู้จากการช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านหรือประกอบอาชีพ เท่าที่ทำได้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา อาจให้นักเรียนดูแลสุขภาพและออกกำลังกายที่บ้านแล้วบันทึกการปฏิบัติส่งครูและกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะบางภาระงานให้นักเรียนปฏิบัติที่บ้าน เป็นต้น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ อาจปรับวิธีการจัดกิจกรรมหรือบูรณาการ กับกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งนี้การเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น การเรียนด้วยระบบการสอนทางไกล ผ่านโทรทัศน์ หรือช่องทางการเรียนอื่น ๆ เช่น Online การศึกษาจากแบบเรียน หรือใบความรู้ สามารถนำมานับเวลาเรียนได้

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้นำกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นฝึกกระบวนการ คิดให้นักเรียนเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติมากกว่าการฟัง บรรยายเพียงอย่างเดียวจากเดิมเริ่มที่ครูสอนในห้องเรียนแล้วมอบการบ้านให้ไป ทำที่บ้านอาจเปลี่ยนเป็นครูกำหนดประเด็นหรือหัวข้อ พร้อมทั้งให้แหล่งข้อมูลนักเรียนไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองล่วงหน้าเมื่อมาเรียนในห้องเป็นการอภิปราย ถกเถียง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิด การเรียนรู้ การตรวจสอบความเข้าใจการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นสิ่งสำคัญ ควรดำเนินการเป็นระยะ สามารถดูจาก การแสดงความคิดเห็น การทำกิจกรรม ระหว่างเรียน การทำแบบฝึก การสรุปการเรียนรู้ เช่น Mind Map เป็นต้น การจัดประสบการณ์สำหรับนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา(อนุบาล) ครูสามารถ

ออกแบบกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และอาจเลือกใช้ เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรม หรือ ผสมผสานกิจกรรมแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริม พัฒนาการนักเรียนทุกด้าน โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน และอำนวยความสะดวก สำหรับการกำหนดตารางหรือกิจวัตรประจำวันและสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน ให้คำนึงถึงการรักษาความปลอดภัยของนักเรียนเป็นสำคัญ

มาตรการในการจัดการเรียนการสอนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ส่วนกลางจัดให้

1. การจัดการเรียนการสอน ใช้การเรียนการสอนที่มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ผลิตขึ้น วันละ 2 ชั่วโมง 30 นาที และออกอากาศซ้ำ (rerun) วันละ 2 รอบ วันเสาร์นำรายการวันจันทร์ วันอังคาร และวันพุธมาออกอากาศซ้ำ (rerun) วันอาทิตย์นำรายการวันพฤหัสบดี และวันศุกร์มาออกอากาศซ้ำ (rerun) การรับชมต้องคำนึงถึงสุขภาพของนักเรียน และให้ถือว่าการจัดการเรียนการสอนทางไกลเป็นช่องทางสนับสนุนเท่านั้น ไม่สามารถใช้ทดแทนการเรียนการสอนได้ทั้งหมดทั้งนี้โรงเรียนสามารถออกแบบการเรียนการสอนเองได้ตามความเหมาะสม

2. ช่องทางการเรียนที่บ้าน (Learn from home) เลือกชมได้ 7 ช่องทาง ได้แก่ (1) ทีวี่ดิจิทัล ช่อง 46 – 48 (2) ทีวี่ผ่านดาวเทียมระบบ KU-Band (จานทึบ) ช่อง 192 – 194 (3) ทีวี่ผ่านดาวเทียมระบบ C-Band (จานโปร่ง) ช่อง 346 – 348 (4) www.dltv.ac.th (DLTV 7 – 9) (5) Mobile Application : DLTV (6) Youtube : www.youtube.com (7) การเรียนรู้ผ่าน www.deep.go.th (DEEP : Digital Education Excellence Platform)

2.4 นโยบายและแนวทางการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในต่างประเทศ

2.4.1 นโยบายและแนวทางการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศแคนาดา

เมื่อมีการประสบกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศแคนาดาในเดือนมีนาคม ปี 2020 ในระยะเริ่มต้นของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส รัฐบาลของประเทศแคนาดา โดยแต่ละมณฑลได้มีคำสั่งปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ซึ่งในระยะเวลาต่อมาได้มีการวางระบบโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นการอบรมสัมมนาต่างๆผ่านเว็บไซต์ การจัดทำวิดีโอการสอน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบออนไลน์โดยการสอนสด (live) รวมทั้งให้การสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาแบบให้เปล่ากับครู ผู้ปกครองและนักเรียน ในขณะเดียวกัน นักการศึกษาชั้นนำจากทั่วโลกได้มีการแชร์บล็อกและการเผยแพร่บทความในประเด็นที่น่าสนใจทั้งในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Twitter, Facebook หรือสื่อสังคมอื่น ๆ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์รวมทั้งแลกเปลี่ยนความสำเร็จผ่านการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆทางไกลอย่างหลากหลายวิธี (Osmond-Johnson, Campbell & Pollock, 2020)

ในขณะที่ People for Education (2020) ได้สำรวจระบบการศึกษาของแคนาดาที่ตอบสนองต่อการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 โดยได้เปรียบเทียบนโยบายและวิธีการจัด

การศึกษาตลอดจนความคาดหวังในการจัดการเรียนรู้ (Learning expectations) ระหว่างเกิดการแพร่ระบาดของแต่ละมณฑลของประเทศ

2.4.2 นโยบายและแนวทางการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศฟินแลนด์

ในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นมากสำหรับรัฐบาลประเทศฟินแลนด์ ที่จะต้องมุ่งเน้นเพื่อที่การป้องกันการติดเชื้อและการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส Finnish National Agency for Education (2020) ได้กล่าวว่ารัฐบาลฟินแลนด์ได้ตัดสินใจที่จะดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาสถานการณ์ด้านการศึกษาจากการประเมินของหน่วยงานด้านสุขภาพฟินแลนด์ ซึ่งการตัดสินใจได้ถูกยกระดับในการแก้ไขปัญหาตั้งแต่ปลายเดือนเมษายน โดยเริ่มดำเนินการในระดับปฐมวัย และในระดับประถมศึกษา ต่อมาเมื่อต้นเดือนพฤษภาคม จึงได้ยกระดับการแก้ไขปัญหาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา สถาบันอุดมศึกษา และการศึกษาแบบเสรีส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาคือ รัฐบาลประเทศฟินแลนด์ได้ให้คำแนะนำแก่โรงเรียนในการจัดการศึกษาทางไกลจนกว่าจะสิ้นสุดภาคการศึกษา รวมทั้งให้คำแนะนำสำหรับโรงเรียนที่เกี่ยวกับวิธีการทำงานโดยคำนึงถึงด้านความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ แม้ว่าในขณะนั้นยังมีโรงเรียนบางแห่งที่ยังคงเปิดสอนอยู่ และจากการแถลงข่าวของรัฐบาลที่ระบุว่าประสบการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในระดับนานาชาติและระดับประเทศแสดงให้เห็นว่าการเผยแพร่การติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเด็กด้วยกันจะไม่รุนแรงเท่าในผู้ใหญ่ และเด็กไม่ใช่แหล่งที่มาของการติดเชื้อ จากข้อมูลดังกล่าว โรงเรียนยังคงเปิดเรียนโดยยึดความปลอดภัยสำหรับเด็กและบุคลากรของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ และไม่มีเหตุผลที่จะบังคับใช้พระราชบัญญัติการใช้อำนาจฉุกเฉินที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระยะนั้นดังนั้นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย รวมถึงระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ยังคงมีการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องในลักษณะที่ควบคุมและค่อยเป็นค่อยไป อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้แนะนำว่า ในระดับมหาวิทยาลัย โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สถาบันฝึกอบรม วิชาชีพ การศึกษาผู้ใหญ่และสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้ใหญ่ ยังคงเปิดสอนต่อไปได้จนกว่าจะสิ้นสุดภาคการศึกษาและโรงเรียนสามารถตัดสินใจด้วยตนเองในการจัดการเรียนการสอนตามความจำเป็น

การจัดการเรียนการสอนและแนวทางในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนในฟินแลนด์กระทรวงการศึกษาและวัฒนธรรม และสถาบันเพื่อสุขภาพและสวัสดิการของประเทศฟินแลนด์ได้ทำความเข้าใจและให้คำแนะนำสำหรับผู้ให้บริการการศึกษาโดยระบุว่านักเรียนในทุกระดับรวมถึงบุคลากรในโรงเรียนไม่ควรจะไปโรงเรียนหากมีอาการที่แสดงถึงความเป็นไปได้ที่จะเจ็บป่วย รวมทั้งคำแนะนำเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการหลีกเลี่ยงการสัมผัสทางกายที่ไม่จำเป็น การจัดสถานที่สอนให้กว้างขวางกว่าปกติ เวลาหยุดพักของนักเรียนและมีอาหารของโรงเรียนจะต้องจัดให้ภายในห้องเรียนหรือกลุ่มของนักเรียนเอง บุคลากรจะถูกจัดให้สอนเฉพาะกลุ่มไม่มีการสอนข้ามกลุ่ม

รวมทั้งจะต้องมีข้อปฏิบัติและแนวทางด้านสุขอนามัยอย่างเคร่งครัด ซึ่งโรงเรียนแต่ละแห่งสามารถตัดสินใจในการจัดการที่เป็นกรณีพิเศษนอกเหนือจากนี้ได้

นอกจากนี้หน่วยงานเพื่อการศึกษาแห่งชาติของฟินแลนด์ (EDUFI) ได้ออกแนวทางปฏิบัติสำหรับการเรียนไปจนถึงสิ้นสุดภาคเรียนและสำหรับในภาคเรียนถัดไปหากสถานการณ์ยังคงอยู่ซึ่งแนวทางปฏิบัติของ EDUFI จะเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประเมินนักเรียน การสนับสนุนการเรียนรู้และบริการสวัสดิการนักเรียน รวมทั้งมีการให้คำแนะนำเกี่ยวกับบริหารจัดการกับสถานการณ์ที่นักเรียนต้องขาดเรียน นอกจากนี้ยังมีแนวปฏิบัติเพิ่มเติมสำหรับการมาโรงเรียนของนักเรียน ดังนี้

1. การหลีกเลี่ยงการสัมผัสทางร่างกาย โรงเรียนได้กำหนดให้มีการหลีกเลี่ยงการสัมผัสทางกาย ซึ่งหมายความว่าไม่ควรจัดกิจกรรมที่ใหญ่ที่มีคนร่วมกิจกรรมจำนวนมากๆ และนอกเหนือจากเด็กและครูแล้ว ห้ามไม่ให้บุคคลภายนอกเข้ามาใช้สถานที่ภายในโรงเรียนและศูนย์การศึกษาปฐมวัย และพื้นที่โดยรอบ ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสถานการณ์ของตนเอง และมีการให้คำแนะนำแก่ ผู้ปกครอง โดยบุคลากรในโรงเรียนต้องหลีกเลี่ยงการอยู่รวมกันในระยะใกล้ ซึ่งหมายความว่าครูควรจัดการประชุมทางไกลเป็นหลัก

2. การปฏิบัติกิจกรรมในพื้นที่ที่มีบริเวณกว้างขวาง ครูและบุคลากรควรจัดพื้นที่ในการทำกิจกรรมกับนักเรียนระดับปฐมวัย และระดับประถมศึกษาโดยให้จัดพื้นที่ที่มีบริเวณระยะห่างเพียงพอ และกว้างขวางเพื่อป้องกันการสัมผัสและการติดเชื่อได้โดยง่ายและไม่ควรมีการเปลี่ยนกลุ่มในการจัดการเรียนการสอนควรทำงานกับกลุ่มเดิมตามกฎเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของการติดเชื้อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและในวิชาเลือก หากมีความจำเป็นที่จะต้องจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มครูจะต้องจัดระยะห่างให้มากพอและต้องจัดในบริเวณที่มีความกว้างขวางมากพอเท่าที่จะเป็นไปได้

3. กรณีที่เด็กป่วยจะถูกห้ามไม่ให้ไปโรงเรียนและได้รับการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง สิ่งสำคัญที่รัฐบาลให้ความสำคัญ คือในกรณีที่มีนักเรียนหรือบุคลากรของโรงเรียนเจ็บป่วย จะต้อง ถือเป็นมาตรการที่จะต้องแยกนักเรียนหรือบุคลากรออกจากพื้นที่ของโรงเรียน หากนักเรียนเจ็บป่วย ระหว่างวัน จะต้องติดต่อผู้ปกครองมารับกลับบ้าน รวมทั้งจะต้องหลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับนักเรียนที่ป่วยโดยรักษาระยะห่างทางกายภาพให้เพียงพอผู้ที่ติดเชื้อ COVID-19 จะต้องอยู่ห่างจากโรงเรียนและได้รับการดูแลอย่างน้อยเจ็ดวันนับจากเริ่มมีอาการและดูแลอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะไม่มีอาการแสดงอาการอย่างน้อยสองวันก่อนกลับบ้านมาเรียนตามปกตินอกจากนี้ แพทย์ที่รับผิดชอบโรคติดเชื้อในเขตเทศบาล หรือโรงพยาบาลจะมีหน้าที่คอยดูแลและตรวจสอบวงจรของการมีโอกาสในการติดเชื้อหากพบว่ามีนักเรียนหรือบุคลากรในโรงเรียนได้รับการวินิจฉัยว่าเป็น COVID-19 จะมีการตรวจสอบว่าจะมีผู้อื่นได้รับการสัมผัสจากผู้ป่วยหรือไม่และจะต้องถูกติดตามและกักกันเป็นเวลา 14 วัน นับจากการปรากฏของอาการป่วย

คำแนะนำสำหรับการศึกษากิจการศึกษาระดับต่างๆ

1. การดูแลเด็กปฐมวัยและการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โรงเรียนที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาและการดูแลเด็กปฐมวัยและการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาที่จัดขึ้นจะต้องมีแนวปฏิบัติที่ให้ผู้ปกครองเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนอย่างไรก็ตามรัฐบาลฟินแลนด์ได้แนะนำว่าหากเป็นไปได้เด็ก ๆ ควรจะได้รับการดูแลอยู่ที่บ้าน

2. การศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นสถานที่เรียนจะทำการปิดทำการจนถึง 13 เมษายน 2020 และจะไม่มีการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนการจัดการเรียนการสอนและการให้คำแนะนำจะถูกปรับเปลี่ยนโดยใช้วิธีการเฉพาะซึ่งโรงเรียนจะสามารถตัดสินใจในการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคนแต่อย่างไรก็ตามมีข้อยกเว้นสำหรับการจัดศึกษาระดับก่อนระดับประถมศึกษาที่สามารถจัดในโรงเรียน สำหรับนักเรียนในเกรด 1 ถึงเกรด 3 ที่มีผู้ปกครองที่ทำงานในภาคที่สำคัญต่อการทำงานของสังคม รวมถึงนักเรียนที่จะต้องให้ความดูแลเป็นพิเศษอาจได้รับการสอนที่โรงเรียนในกรณีที่มีความจำเป็นซึ่งรัฐบาลแนะนำว่าหากเป็นไปได้นักเรียนควรได้รับการดูแลที่บ้าน

3. การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วไป ระดับอาชีวศึกษา ระดับ มหาวิทยาลัย และการศึกษาแบบเสรีสำหรับโรงเรียนและสถาบันการศึกษาในระดับดังกล่าว จะถูกปิดทำการจนถึง 13 เมษายน 2563 และการเรียนการสอนจะถูกระงับ และมีข้อเสนอแนะว่าการเรียนการสอนและการให้คำปรึกษาสามารถจัดได้อย่างหลากหลายวิธี เช่น รูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล การจัดการศึกษาในสภาพแวดล้อมที่ใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายรวมถึงการเรียนรู้แบบอิสระ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ในการควบคุมดูแลจากโรงเรียนและสถาบันการศึกษาในแต่ละระดับ

4. การกำหนดการสอบเพื่อเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย คณะกรรมการสอบเพื่อเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย และกระทรวงการศึกษาและวัฒนธรรมของฟินแลนด์ ได้จัดทำกำหนดการเกี่ยวกับสอบเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2020 ซึ่งยังคงมีการสอบเหมือนเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ทั้งนี้ คณะกรรมการสอบเพื่อเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยได้ให้คำแนะนำที่ทำให้มั่นใจว่าการสอบจะถูกจัดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

5. การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการศึกษาด้านอื่น ๆ ในส่วนของการจัดการเรียนรู้นอกระบบโรงเรียน เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์สถาน ท้องถิ่นโรงละคร โรงอุปรากรแห่งชาติ สถานที่ทางวัฒนธรรม ห้องสมุดเคลื่อนที่ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ศูนย์พักผ่อน สระว่ายน้ำ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการศึกษา ศูนย์เยาวชน สโมสร การประชุมขององค์กร ห้องบริการดูแลผู้สูงอายุ และสถานที่จัดประชุม จะปิดทำการทำการจนถึง 13 เมษายน อาจกล่าวได้ว่า การดำเนินการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ด้านการศึกษาระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโควิด 2019 ของรัฐบาลประเทศฟินแลนด์ในช่วงต้น ๆ จะเป็นการให้คำปรึกษาแนะนำ ในการจัดการศึกษาทางไกลรวมทั้งแนวปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยจากการติดเชื้อทั้งนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน แต่อย่างไรก็ตามยังคงมีโรงเรียนที่เปิดสอนในระหว่างสถานการณ์ด้วยความระมัดระวัง จึงทำให้รัฐบาลจึงต้องสร้างแนว

ปฏิบัติที่รัดกุมให้กับโรงเรียน เช่นการหลีกเลี่ยงการสัมผัสทางร่างกาย การปฏิบัติกิจกรรมในพื้นที่ที่มีบริเวณกว้างขวาง กรณีหากมีเด็กเจ็บป่วยจะถูกห้ามไม่ให้ไปโรงเรียนและได้รับการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งกำหนดค่า แนะนำสำหรับการศึกษารจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ทั้งการดูแลเด็กปฐมวัยและการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การศึกษาระดับประถมศึกษาและการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วไป ระดับอาชีวศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย และการศึกษาแบบเสรีและการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการศึกษาด้านอื่นๆ

2.4.3 นโยบายและแนวทางการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสาธารณรัฐประชาชนจีน

สำหรับการจัดการเรียนรู้ของสาธารณรัฐประชาชนจีนในสถานการณ์โควิด ได้มีการดำเนินการเป็นระดับประกอบด้วย การดำเนินการระดับรัฐบาล การดำเนินการระดับมณฑล แผนนโยบาย และแนวการปฏิบัติของภาคสังคมและองค์กรภาคเอกชน และการจัดทำแผนปฏิบัติการ และแนวปฏิบัติ สำหรับการศึกษาระดับปฐมวัยในระดับโรงเรียนดังนี้ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2020)

1. การดำเนินการของรัฐบาลต่อการจัดการกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา2019

1.1 รัฐบาลได้มีการจัดตั้งสำนักงานผู้นำแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการทันที เพื่อตอบสนองต่อการระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดย Dengfeng Wang ผู้อำนวยการฝ่ายกีฬา สุขภาพ และ ศิลปะการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาคลินิก สำนักงานผู้นำแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายภารกิจที่เกี่ยวกับการดูแลเรื่อง การป้องกันไวรัสโดยรวมทั้งเกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหมดรวมถึงการออกแบบและกำหนดแนวทางการจัดการด้านสุขภาพ การจัดระเบียบสำหรับภาคการศึกษาใหม่ และเสริมสร้างให้มีการตรวจสอบและ กำกับดูแลด้านสุขศึกษาและการป้องกันโรคในขณะเดียวกันรัฐบาลในระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น ก็ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการประสานงานกับสำนักงานผู้นำแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

1.2 การสร้างกรอบนโยบายเพื่อควบคุมและป้องกันการแพร่กระจายของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา2019โดยศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ ประกาศและกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการเฉพาะเกี่ยวกับกระบวนการกำกับดูแลและกลไกการทำงาน เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2563 โดยมีเอกสารทั้งสิ้น 15 ฉบับ ซึ่งมีเอกสาร 2 ฉบับเกี่ยวข้อง โดยตรงกับการป้องกันและควบคุม การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา2019สำหรับผู้ตั้งครุภัณฑ์ และเด็กเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2020

1.3 การเผยแพร่แนวทางการป้องกันและควบคุม การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา2019 ในโรงเรียนอนุบาล โดยสำนักงานการศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการเพื่อตอบสนอง ต่อ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา2019ซึ่งมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ได้จัดผู้เชี่ยวชาญ 29 คน

ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพและความเป็นอยู่ของการศึกษาระดับอนุบาล (ซึ่งให้บริการเด็กอายุ 3-6 ปี) และผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันควบคุมและป้องกันโรคทุกระดับการศึกษา รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยได้ร่วมกันกำหนดแนวทางการป้องกันและควบคุม COVID-19 ในโรงเรียนอนุบาล เนื้อหาในเอกสารดังกล่าวสามารถดาวน์โหลดเนื้อหาบน WeChat ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มเครือข่ายโซเชียลที่ใหญ่ที่สุดในสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อให้ผู้คนที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา สำหรับเนื้อหาในเอกสารประกอบด้วย 1) หลักการสำหรับการควบคุมและป้องกันโรค 2) เป้าหมายและการนำไปใช้ 3) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโรค 4) การเตรียมความพร้อมสำหรับโรงเรียน ประกอบด้วยความรับผิดชอบของครูและบุคลากรและการจัดการชั้นเรียน และ 5) การกำหนดการเปิดเรียนใหม่ ประกอบด้วยความรับผิดชอบของครูและบุคลากร การจัดการชั้นเรียน และประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง

1.4 การเผยแพร่คู่มือการป้องกันและควบคุม การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในภาษาต่างประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกในการสื่อสารกับผู้ป่วยที่พูดเฉพาะภาษามณฑลหูเป่ย์ กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับ คณะกรรมการกิจการภาษาแห่งรัฐและมหาวิทยาลัยหลายแห่ง ได้ร่วมมือกันในการพัฒนาคู่มือการป้องกันและควบคุม การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นภาษามณฑลหูเป่ย์ และกระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนาคู่มือดังกล่าวเป็น ภาษาต่างประเทศ โดยแปลเป็นภาษาต่างประเทศถึง 8 ภาษา ได้แก่ ภาษาเกาหลี ภาษาญี่ปุ่น ภาษาฟาร์ซี ภาษาอิตาลี ภาษาอารบิก ภาษาสเปน ภาษาโปรตุเกส และภาษาอังกฤษ

2. การดำเนินการระดับมณฑลต่อการจัดการกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (กรณีตัวอย่าง มณฑลเซียงไฮ้)

2.1 การจัดตั้งกลุ่มผู้นำที่สอดคล้องกับสำนักงานผู้นำแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการในการตอบสนองต่อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มณฑลเซียงไฮ้ได้จัดตั้งสำนักงานผู้นำเพื่อตอบสนอง ต่อโรคระบาดโควิด 2019 ซึ่งเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องในระดับมณฑล โดยมีภารกิจรับผิดชอบการจัดการศึกษาโดยรวมของมณฑล

2.2 การเผยแพร่กฎระเบียบในการป้องกันและควบคุม การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คณะกรรมการการศึกษาเซียงไฮ้ได้ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และได้เผยแพร่กฎระเบียบดังกล่าวทั้งทางเว็บไซต์และแพลตฟอร์ม WeChat ซึ่งกฎระเบียบที่กำหนดไว้จะเป็น หลักการโดยทั่วไปรวมถึงมาตรการที่เป็นรูปธรรม เช่น การเผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการเสริมสร้าง การป้องกันและการควบคุมการดำเนินงานในโรงเรียนระดับปฐมวัย การสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับ ผู้ปกครองในการให้คำแนะนำและแนวทางการจัดการเรียน การสอน การใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลทางการศึกษาและการจัดฝึกอบรมออนไลน์เกี่ยวกับการป้องกันและจัดการกับ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และที่สำคัญการจัดการเรียนการสอนสดแบบออนไลน์ห้ามมิให้ใช้กับเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 6 ขวบ เนื่องจากอาจเกิดปัญหาในด้านสุขภาพ

2.3 การสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้โดยการผนวกการเล่นกับการให้ความรู้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่บ้าน

2.3.1 การส่งมอบ “ชุดกิจกรรมที่มีคุณค่าสำหรับการเล่นและการเรียนรู้ที่บ้าน” โดยคณะกรรมการการศึกษาปฐมวัยของสมาคมการศึกษาเชียงใหม่ได้นำเสนอชุดของกิจกรรมและวัสดุที่เรียกว่า “ชุดกิจกรรมที่มีคุณค่าสำหรับการเล่นและการเรียนรู้ที่บ้าน” ชุดของกิจกรรมนี้ประกอบด้วย สุขภาพ กีฬา กิจกรรมการเล่น และกิจกรรมการศึกษาเพื่อการศึกษาต่อและเตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดโรงเรียนใหม่ พร้อมกับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญการจัดการกิจกรรม เคล็ดลับในแต่ละคอลัมน์ในรูปแบบ ของภาพ วิดีโอ และคำแนะนำง่าย ๆ ที่เหมาะสำหรับเด็กและผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ให้กับ บุตรหลานที่บ้าน

2.3.2 การให้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เน้นประเด็นพิเศษ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้จะแสดงความคิดเห็นทางวิชาชีพในหัวข้อพิเศษ เช่น “จะเผชิญหน้า กับสถานการณ์วิกฤติอย่างไรกับบุตรหลานของคุณ” ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์สื่อสาร กับผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ให้กับบุตรหลานที่บ้าน

2.3.3 การรวบรวมแนวความคิดและกรณีตัวอย่างจากผู้ปกครอง ได้มีการรวบรวมแนวความคิดและกรณีตัวอย่างที่ดีและกิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีของการเล่นและการทำกิจกรรมระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน ซึ่งจากกรณีดังกล่าวสามารถรวบรวมแนวคิดได้มากกว่า 3,500 แนวคิด ภายใน 4 วัน และได้มีการคัดเลือกแนวคิดที่สามารถก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่เด็กได้เป็นอย่างดี นำมาจัดพิมพ์โดยแบ่งออกเป็น 8 หัวข้อ สำคัญประกอบด้วย ด้านกีฬา การละเล่น การทดลองทางวิทยาศาสตร์ การใช้ชีวิตประจำวัน ศิลปะ การสร้างสรรค์ การอ่าน และกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะเฉพาะ

3. นโยบายและแนวการปฏิบัติของภาคสังคมและองค์กรภาคเอกชน

3.1 การจัดโครงการ 0-6 หรือ “0-6 Program of “Morning Babies, Kangkang is Coming!” ซึ่งเป็นโครงการที่ริเริ่มโดย องค์การ UNICEF China ร่วมกับการศึกษาระดับปฐมวัยแห่งชาติ สาธารณรัฐประชาชนจีน และศูนย์เด็กแห่งชาติสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้พัฒนาโครงการที่ชื่อว่า “Morning Babies, Kangkang is Coming!” เป็นการพัฒนาชุดทรัพยากรทางการศึกษาสำหรับเด็กอายุ 0-3 ขวบ และ 3-6 ขวบ ซึ่งจะมีการปรับเนื้อหาให้ทันสมัยในทุกสัปดาห์ผ่านแอปพลิเคชัน WeChat ซึ่งชุด ทรัพยากรทางการศึกษา ประกอบด้วย กิจกรรม 4 กิจกรรม ประกอบด้วย การเรียนรู้ทางอารมณ์ในการอยู่ ในสังคม การกีฬา ศิลปะ และการพัฒนาทางปัญญา

3.2 แนวทางปฏิบัติสำหรับการศึกษาระดับปฐมวัยของสังคมแห่งชาติสาธารณรัฐประชาชนจีน

3.2.1 สังคมแห่งชาติสาธารณรัฐประชาชนจีนสำหรับการศึกษาระดับปฐมวัย ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญจากคณะกรรมการและสาขาที่เกี่ยวข้องหลายแห่งเพื่อเขียนบทความสั้น ๆ เกี่ยวกับหัวข้อสำคัญในสถานการณ์ปัจจุบันหัวข้อเหล่านี้ประกอบด้วยกลยุทธ์สำหรับความร่วมมือระหว่างครอบครัว และโรงเรียนอนุบาลการศึกษาสำหรับชีวิตประจำวัน เช่น การรักษาคุณค่าของ

ชีวิตประจำวัน การพัฒนานิสัยที่ดี การเรียนรู้ที่จะจัดการชีวิตของตนเอง การศึกษาระบบนิเวศ การติดต่อสื่อสารด้วยความเข้าใจกับเด็ก การสนับสนุนและการป้องกันสุขภาพทางกายและสุขภาพจิตของครู การกีฬาและวิธีการดูแลตนเอง การอ่านหนังสือร่วมกันกับผู้ปกครอง การเตรียมความพร้อมมาโรงเรียนของเด็ก การป้องกันและควบคุม ความปลอดภัยสำหรับเด็กอนุบาล การปรับหลักสูตรอนุบาล และสร้างนิสัยสุขอนามัยที่ดีให้กับเด็ก

3.2.2 การเผยแพร่แนวทางต่อต้านไวรัส โดยคณะกรรมการสุขภาพเด็กได้จัดทำข้อเสนอแนะและแนวทางในการปกป้องสุขภาพของเด็กซึ่งประกอบด้วยรวมถึงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียน อนุบาลและครอบครัว รวมทั้งคณะกรรมการที่ส่งเสริมการเล่นสำหรับเด็ก ได้จัดทำแนวทางและคำแนะนำในการเล่นที่บ้านสำหรับเด็กอายุ 0-6 ปีซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับผู้ปกครองเป็นอย่างมาก

3.2.3 การรวบรวมคำถามและคำตอบสำหรับผู้บริหารและครู สังคมแห่งชาติ สาธารณรัฐประชาชนจีนได้รวบรวมคำถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลและครูจากจังหวัด 9 จังหวัด และจัดหาผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านมาจัดเตรียมคำตอบและให้การแนะนำและคำปรึกษาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

4. การจัดทำแผนปฏิบัติการและแนวปฏิบัติสำหรับการศึกษาระดับปฐมวัยในระดับโรงเรียน ในระดับการปฏิบัติที่โรงเรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยผู้บริหาร ได้จัดตั้งกลุ่ม WeChat เพื่อรวบรวมสถานะของเด็กแต่ละคน รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการประกาศ แนวทางหรือการเปลี่ยนแปลงนโยบาย รวมทั้งใช้ในการสื่อสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนกับเด็กในกลุ่ม เช่น การสนทนากับเด็ก ภายในเวลา 30 นาทีเกี่ยวกับวิธีการป้องกันตนเองจากเชื้อไวรัส ตารางการใช้ชีวิต ในแต่ละวันของเด็ก กิจกรรมที่เด็กชอบมากที่สุด และเพราะเหตุใดจึงชอบกิจกรรมเหล่านั้น เป็นต้น นอกจากนี้ ตามแผนปฏิบัติการยังได้มีหลักสูตรพิเศษ หรือ “Special Curriculum” ในแต่ละสัปดาห์ สำหรับการตอบข้อซักถามจากผู้ปกครอง

กล่าวได้ว่าการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กเรียนของสาธารณรัฐประชาชนจีนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ถูกจัดอย่างเป็นระบบเริ่มตั้งแต่การดำเนินการในระดับรัฐบาลซึ่งได้จัดให้มีหน่วยงานที่ตั้งขึ้นใหม่ เพื่อจัดการกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยได้มีการสร้างกรอบนโยบายเพื่อควบคุมและป้องกันการแพร่กระจายของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การเผยแพร่แนวทางการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การเผยแพร่คู่มือ การป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในภาษาต่างประเทศซึ่งการดำเนินการในระดับรัฐบาลกลางส่งผ่านไปยัง การดำเนินการในระดับมณฑลโดยมีการจัดตั้งกลุ่มผู้นำที่สอดคล้องกับสำนักงานผู้นำแห่งชาติมีการเผยแพร่กฎระเบียบในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่จัดที่บ้าน การให้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เน้นประเด็นพิเศษและการรวบรวมแนวความคิดและ

กรณีตัวอย่างจากผู้ปกครองเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันนอกจากนี้ยังมีการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติของภาคสังคมและองค์กรภาคเอกชน โดยมีการจัดโครงการที่ริเริ่มโดยองค์การ UNICEF China ในการพัฒนาชุดทรัพยากรทางการศึกษาและกำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับการศึกษาระดับปฐมวัยของสังคมแห่งชาติสาธารณรัฐประชาชนจีนและการจัดทำแผนปฏิบัติการและแนวปฏิบัติสำหรับการศึกษาระดับปฐมวัยในระดับโรงเรียนโดยการรวมจัดตั้งกลุ่ม WeChat เพื่อรวบรวมสถานะของเด็กแต่ละคนรวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนกับเด็กในกลุ่มและมีหลักสูตรพิเศษสำหรับการตอบข้อซักถามจากผู้ปกครอง

2.4.4 นโยบายและแนวทางการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศสิงคโปร์

สำหรับการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประเทศสิงคโปร์ จะมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ดังนี้ (Ministry of Education, Singapore, 2020 อ้างถึงในรายงานการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ,2563)

1. โรงเรียนและสถาบันการเรียนรู้ระดับสูงปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลักแบบเต็มรูปแบบ (HBL) ในขณะที่โรงเรียนอนุบาลและศูนย์ดูแลเด็กได้ปิดทำการ

1.1 กระทรวงศึกษาธิการ (MOE) และกระทรวงการพัฒนาสังคมและครอบครัว (MSF) ได้ดำเนินมาตรการป้องกันที่จำเป็นเพื่อดูแลความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียนและบุคลากรทุกคนของโรงเรียน รวมทั้งได้มีความพยายามในการบูรณาการของหลายกระทรวงในการที่จะเพิ่มมาตรการ ด้านความปลอดภัยในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน สถาบันการเรียนรู้ระดับสูง (IHL) และโรงเรียนอนุบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการสอนทางไกล

1.2 การจัดการเรียนรู้โดยการใช้การเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลักแบบเต็มรูปแบบ (HBL) ได้เริ่มตั้งแต่วันที่ 8 เมษายน 2020 นักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา การเตรียมเข้า มหาวิทยาลัย และสถาบันการเรียนรู้ระดับสูง (IHL) รวมถึงนักเรียนจากโรงเรียนการศึกษาพิเศษ (SPED) จะเปลี่ยนไปใช้การเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลักเต็มรูปแบบ (HBL) จนถึงวันที่ 4 พฤษภาคม 2020 นอกจากนี้โรงเรียนอนุบาลทั้งหมดและศูนย์ดูแลเด็กรวมถึงศูนย์ดูแลนักเรียนพิเศษจะระงับการให้บริการทั่วไปในช่วงเวลานี้สถาบันการศึกษาเอกชนได้รับคำแนะนำให้จัดการเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลักแบบเต็มรูปแบบ (HBL) หรือไม่เช่นนั้นก็ทำการปิดโรงเรียนชั่วคราวชั้นเรียนจะเริ่มดำเนินการอีกครั้ง ในวันที่ 5 พฤษภาคม 2563 กระทรวงศึกษาธิการและ MSF จะติดตามสถานการณ์ โรคระบาดโควิด 2019 อย่างใกล้ชิดเพื่อประเมินว่าจะต้องมีการต่อช่วงเวลาในการจัดการในลักษณะนี้ต่อไปอีกหรือไม่

2. โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาสถาบันการศึกษา พิเศษ และสถาบันการเรียนรู้ที่สูงขึ้น

2.1 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลักแบบเต็มรูปแบบ (HBL) โรงเรียนได้มีการจัดเตรียมนักเรียน ผู้ปกครอง และครูสำหรับการทำงานแบบ HBL โดยโรงเรียนจะให้คำแนะนำ และการสนับสนุนสำหรับนักเรียน โดยการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อประกอบการเรียนรู้ที่บ้านทั้ง การใช้ออนไลน์และวัสดุที่เป็นชิ้นงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องโรงเรียนจะช่วยเหลือนักเรียนที่อาจต้องการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลหรือการใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตซึ่งหน่วยงานที่ชื่อว่าแพลตฟอร์มการเรียนรู้ของนักเรียนสิงคโปร์ (SLS) จะเปิดให้นักเรียนเข้าชมได้อย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาวิกฤตินี้ตลอดระยะเวลาของการเรียน HBL แบบเต็มรูปแบบนี้ นักเรียนจะได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากครูและบุคลากรในโรงเรียนในขณะเดียวกันบุคลากรของโรงเรียนสามารถที่จะติดต่อกับนักเรียนและผู้ปกครองได้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอรวมถึงครูจากโรงเรียนการศึกษาพิเศษ (SPED) ก็สามารถจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนพิเศษ โดยติดต่อกับผู้ปกครองที่บ้านในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนแต่ละคนโดยครูสามารถดูแลนักเรียนพิเศษได้ตามปกติ

2.2 ด้วยการปรับเปลี่ยนเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลักแบบเต็มรูปแบบ (HBL) ส่งผลให้การทดสอบและประเมินผลถูกปรับเปลี่ยนตามความจำเป็น การสอบกลางภาคของทุกโรงเรียนได้ถูกเลื่อนออกไปอย่างไรก็ตามการทดสอบระดับชาติรวมถึงการทดสอบ GCE O

2.3 การเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่างการเรียนแบบเผชิญหน้าและการเรียน โดยใช้ e-Learning เป็นส่วนสำคัญของหลักสูตรของสถาบันการศึกษาชั้นสูง (IHLs) ในช่วงไม่กี่เดือนที่ผ่านมาสถาบันการศึกษาชั้นสูง (IHLs) ได้ทำการปรับปรุงโมดูลออนไลน์ที่อิงกับรายวิชาเรียนเกือบทั้งหมด และได้เพิ่มมาตรการด้านความปลอดภัยในการใช้หลักสูตรออนไลน์รวมทั้งยังได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอบและการประเมินซึ่งสถาบันการศึกษาชั้นสูง (IHLs) ได้มีการติดต่อกับนักศึกษาในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และความก้าวหน้าในการเรียนของนักศึกษาเป็นอย่างดีรวมทั้งช่วยให้นักศึกษาสามารถจบการศึกษาได้ภายในเวลาที่กำหนด

เห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประเทศสิงคโปร์จะเน้นที่การปรับเปลี่ยนวิธีตลอดจนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการมาตรการป้องกันที่จำเป็นเพื่อดูแลความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียนและบุคลากรทุกคนของโรงเรียนรวมทั้งได้มีความพยายามในการบูรณาการของหลายกระทรวงในการที่จะเพิ่มมาตรการด้านความปลอดภัยในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการสอนทางไกลและการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลักแบบเต็มรูปแบบ (HBL) โดยโรงเรียนจะให้คำแนะนำและการสนับสนุน สำหรับนักเรียน จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อประกอบการเรียนรู้ที่บ้านทั้งการใช้ออนไลน์และวัสดุที่เป็นชิ้นงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้ความช่วยเหลือในการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีหรือการใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตบุคลากรของโรงเรียนสามารถที่จะติดต่อกับนักเรียนและผู้ปกครองได้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และมีการ

ปรับเปลี่ยนการทดสอบและประเมินผลตามความจำเป็นสำหรับสถาบันการศึกษาชั้นสูง (IHLs) จะใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่างการเรียนแบบเผชิญหน้าและการเรียนโดยใช้ e-Learning เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และความก้าวหน้าในการเรียนของนักศึกษา

3. บริบทโรงเรียนที่ศึกษา

3.1 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย เพชรบุรี เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ตั้งอยู่เลขที่ 427 หมู่ที่ 8 ตำบลเขาใหญ่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรีเดิมชื่อโรงเรียนจุฬารามราชวิทยาลัยเพชรบุรี (โรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค) เป็นโรงเรียนสหศึกษารับนักเรียนประเภทประจำสังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น ปัจจุบันสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพัฒนาการสอนด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมโดยเป็นหนึ่งในโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี เนื่องในวโรกาสที่พระองค์มีพระชนมายุ 3 รอบวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2536 โดยปัจจุบันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โดยที่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นระดับชั้นละ 4 ห้องเรียนห้องเรียนละ 24 คนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับชั้นละ 6 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 24 คนโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัยเพชรบุรีมีเนื้อที่ 141 ไร่ มีเขตพื้นที่บริการ 6 จังหวัดภาคตะวันตก ภาคกลางและภาคใต้ตอนบนได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีบุคลากรสายบริหารจำนวน 4 คนและมีบุคลากรครู พนักงานราชการแล้วครูอัตราจ้างจำนวน 71 คน โรงเรียนดำเนินการจัดกระบวนการพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายภายใต้คำขวัญของโรงเรียนที่กล่าวว่า รักศักดิ์ศรี มีคุณธรรม นำวิชาการ สืบสานงานพระราชดำริโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนตามอุดมการณ์ของการเป็นโรงเรียนวิทยาศาสตร์คือนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ได้รับการพัฒนาไปสู่ความเป็นนักวิจัยนักประดิษฐ์คิดค้นด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความสามารถระดับสูงเยี่ยมเทียบเคียงกับนักวิจัยชั้นนำของนานาชาติโดยที่มีจิตวิญญาณมุ่งมั่นพัฒนาประเทศชาติมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมโลกและธรรมชาติสามารถสร้างองค์ความรู้ทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับประเทศชาติและสังคมไทยได้ในอนาคต อีกทั้งช่วยพัฒนาประเทศชาติให้สามารถดำรงอยู่และแข่งขันได้ในประชาคมโลก สร้างสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สังคมแห่งคุณภาพและการแข่งขัน โดยที่ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ตามมาตรฐานการศึกษา ตัวชี้วัดของแต่ละหลักสูตรแต่ละรายวิชาออกแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีวินัยในการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างเป็นมิตร มีความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานจากการเรียนรู้จากโครงงาน จากห้องปฏิบัติการต่างๆนักเรียนได้เรียนรู้จากวิธีการที่หลากหลายในรูปแบบ Active Learning สะเต็มศึกษา จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้มาประยุกต์ใช้ด้วยการทำโครงงาน มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม

จัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานและจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้มาประยุกต์ใช้และการประกวดโครงงานผู้เรียนสามารถสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและสัญญาณ WiFi ได้ทุกที่ทุกเวลาที่มีการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตและสรุปความรู้ได้ด้วยตนเองมีแหล่งสืบความรู้ด้วยตนเองอย่างหลากหลายเช่นห้องสมุดที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส covid-19 โรงเรียนได้ส่งเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่ต้องเรียนอยู่ที่บ้านครบทุกคน โดยลงทะเบียนให้กับนักเรียนทุกคนเพื่อการเข้าถึงสื่อออนไลน์นักเรียนมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ไม่แตกต่างจากการเรียนแบบ on-site จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (เอกสารรายงานผลการประเมินตนเองปีการศึกษา 2563)

3.2 โรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์) เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ตั้งอยู่เลขที่ 10/1 ถนนบริพัตร ตำบลท่าราบ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน ข้าราชการครู จำนวน 74 คน พนักงานราชการ จำนวน 1 คน ครูอัตราจ้าง จำนวน 8 คนครูชาวต่างชาติ จำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่ธุรการ จำนวน 1 คนบุคลากรสนับสนุนจำนวน 10 คน รวมมีบุคลากรทั้งสิ้น 100 คน แต่แรกเดิมเป็นโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่ง นางสาวเลี่ยม สุชะพานิช ได้บริจาคเงิน 250,000 บาท (สองแสนห้าหมื่นบาท) สร้างอาคารเรียนชั้นเดียวพร้อมครุภัณฑ์มอบให้กระทรวงศึกษาธิการเปิดเป็นโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลาย เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2502 เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ท่านหมื่นศุขประสารราษฎร์ (ปาน สุชะพานิช) บิดาผู้วายชนม์โดยใช้ชื่อว่า โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ตั้งอยู่วัดจันทราวาส ถนนบริพัตร อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีและปีพ.ศ. 2509 ก็ได้บริจาคเงิน 80,000 บาท (แปดหมื่นบาท) สมทบสร้างต่อเติมอาคารเรียนอีก 4 ห้องเรียน เพื่อให้เพียงพอแก่การรับนักเรียนเพิ่มขึ้น โดยมีตราประจำโรงเรียนเป็นอักษรย่อว่า ศปร. ส่วนการปักเสื่อที่หน้าอกชุดเครื่องแบบนักเรียนใช้อักษรว่า พ.บ.17 ครูใหญ่คนแรกชื่อ นายศรีศิลป์ ชาญใช้จักร ปีพ.ศ. 2513 ได้รับงบประมาณจากกรมสามัญศึกษา สร้างอาคารเรียนแบบ 017 เพิ่มอีก 1 อาคาร ปีพ.ศ. 2515 นายจินดา พรรณรายณ์ได้บริจาคเงินจำนวน 300,000 บาท (สามแสนบาท)สร้างอาคารเรียนแบบ 017 ให้อีก 1 อาคาร เป็นอนุสรณ์แด่ นางริ้ว พรรณรายณ์ภรรยาผู้วายชนม์เรียกว่า “อาคารพรรณรายณ์”ปีพ.ศ. 2520 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเปลี่ยนสภาพเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จัดสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2520 เป็นต้นมา ในปีการศึกษา 2563 โรงเรียนมีจำนวนห้องเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 10 ห้องเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 5 ห้องเรียน มีจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 45 ห้องเรียน และมีนักเรียน 1,474 คน โรงเรียนได้ดำเนินงานฝึกทักษะ การอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคำนวณให้กับนักเรียนเริ่มจากการพัฒนาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ผ่านโครงการพัฒนาหลักสูตรและ

ส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานสากล และมีการส่งเสริมมอบหมายให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนเกิดทักษะการอ่านการเขียนการสื่อสารและการคิดคำนวณตามตัวชี้วัดของหลักสูตรโดยจัดกิจกรรมบูรณาการในการเรียนรู้เช่นให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลสรุปใจความสำคัญทำรายงานนำเสนอหน้าชั้นเรียน จัดป้ายนิเทศ ทำหนังสือเล่มเล็กสอดแทรกในรายวิชาที่เรียนเป็นต้น โรงเรียนใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็นของโรงเรียนภายใต้ข้อมูลสารสนเทศตามสภาพจริงเพื่อจัดทำวิสัยทัศน์พันธกิจเป้าประสงค์กลยุทธ์ระดับองค์กรของโรงเรียนโดยที่กำหนดเป็นนโยบายการพัฒนาที่ชัดเจนจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนและบริบทของนักเรียน กำหนดโครงการกิจกรรมที่ต้องพัฒนาและส่งเสริมความเป็นเลิศพิจารณาจัดสรรการใช้งบประมาณรวมทั้งทรัพยากรโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำเทคโนโลยีมาอำนวยความสะดวกในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีผ่านระบบ Google site ของกลุ่มบริหารแผนงานและพัฒนานำแผนปฏิบัติการเข้าขอรับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน แล้วจึงกำหนดกรอบระยะเวลาซึ่งในปีการศึกษา 2553 ซึ่งอยู่ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงเรียนได้จัดประชุมและจัดทำข้อมูลการประเมินภายในผ่านระบบออนไลน์และประชุมผ่าน google map แล้วนำผลการประเมินตนเองเสนอต่อคณะกรรมการการสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้อง (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาปีการศึกษา 2563)

3.3 โรงเรียนแก่งกระจานวิทยาเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ตั้งอยู่ เลขที่ 510 หมู่ที่ 3 ตำบลวังจันทร์ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี มีบุคลากรสายบริหารจำนวน 2 คนและมีบุคลากรครู พนักงานราชการแล้วครูอัตราจ้างจำนวน 32 คน มีนักเรียน จำนวน 691 คน เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เนื้อที่ 55 ไร่ 2 งาน 64 ตารางวา เขตพื้นที่บริการ 35 หมู่บ้าน ได้แก่ วังจันทร์ ห้วยกวางจริง พุสุวรรณี มะขามโพรงหนองบัว เขากลิ้ง นากรวาย โปรงตาเพชร ทุ่งเคล็ด หนองสะแก วังนางนวล ถ้ำเสือ สองพี่น้อง ห้วยกระสังข์ หนองหงษ์ ห้วยไผ่ ด่านโจ่ง ห้วยปลาตุ๊ก หนองน้ำดำ หนองปิ่นแตก วังวน โป่งอิฐ ตันเกต น้ำทรัพย์ แม่คะเมย บ้านช่อง หนองจิก ลำตะเคียน พุเข็ม หนองสีพัน พุไทร หนองมะค่า ท่าลิงลม เขาน้อย และห้วยเสือ ในปี พ.ศ.2523 คณะกรรมการการสภาตำบลวังจันทร์ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีร่วมกับคณะกรรมการ อพป.หมู่บ้านช่อง ตำบลวังจันทร์โดยกำนันชู ทิมเพชรและนายประทีป พงษ์เทศ ครูใหญ่โรงเรียนบ้านช่องเป็นผู้นำในการริเริ่มขอจัดตั้งโรงเรียนมัธยมประจำตำบล โดยใช้ชื่อว่าโรงเรียนวังจันทร์พิทยา โดยขออนุมัติเป็นเวลาถึง 4 ปีติดต่อกัน จนในที่สุดจึงมีการประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ณ วันที่ 10 มกราคม 2528 โดยมีนายชวน หลีกภัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ลงนาม เดือนมีนาคม 2528 คณะกรรมการการศึกษาและประชาชนภายใต้การนำของนายประทีป พงษ์เทศ นายเถา ศรีปาน และนายประสิทธิ์ พิพิธพัชรานุกูล ได้ดำเนินการปรับปรุงที่ดินเพื่อปลูกสร้างอาคารเรียนชั่วคราว ขนาด 3 ห้องเรียน 1 หลัง และห้องส้วม 1 หลัง โดยได้รับการบริจาคคุณแม่เสี่ยม จารุรัตน์ จำนวน 28 ไร่และคุณลุงเต็ม อินทร์พรม จำนวน 19 ไร่ รวม 47 ไร่ มีนายไพโรจน์ รำงน้อย ผู้อำนวยการโรงเรียนท่ายางวิทยา

รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่พร้อมด้วย ครู-อาจารย์ จำนวน 5 คน ในปีแรกมีนักเรียนจำนวน 74 คน ต่อมากรมสามัญได้แต่งตั้งนายเอื้อ เรื่องงาม เป็นครูใหญ่คนแรก ปี พ.ศ.2531ได้เสนอขอเปลี่ยนชื่อโรงเรียนและได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2532 เป็นโรงเรียนแก่งกระจานวิทยาและเลื่อนฐานะเป็นโรงเรียนประจำอำเภอ ปีการศึกษา2546 โรงเรียนได้เข้าร่วม “โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน”สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะ ปลูกบ้านเรือนที่อยู่อาศัยเป็นกลุ่มๆห่างกันบ้างเป็นบางจุด 1794 ครัวเรือน มีประชากรประมาณ 4863 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ บ้านวังจันทร์และบ้านทุ่งเคล็ด อาชีพหลักของชุมชน คือ เกษตรกรรม ปลูกพืชไร่ เช่น มะนาว กล้าย สับประรด และอาชีพรับจ้าง ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีประเพณี/ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ รำกลองยาว(บ้านหนองจิก) ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ฐานะทางเศรษฐกิจ/รายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัว ต่อปี 20,000 บาท จำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว โอกาสและข้อจำกัดของโรงเรียน โรงเรียนแก่งกระจานวิทยาเป็นโรงเรียนที่อยู่ใกล้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย อาทิ เชื้อนดิน แก่งกระจาน อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานซึ่งเป็นต้นกำเนิดแม่น้ำเพชรบุรี ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเรือนจำชั่วคราวเขากลิ้ง ฯลฯ และนี่เป็นจุดที่ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการบูรณาการ โดยอาศัยแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัว ตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างดียิ่ง แต่ข้อจำกัดของโรงเรียนคือประชากรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ปัจจัยหนึ่งก็คือผู้ปกครองไม่สามารถส่งบุตรหลานให้เรียนในระดับสูงขึ้นไปแม้ว่าจะมีกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาแต่ก็ไม่เพียงพอทุกคน อีกประการหนึ่งสภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ครอบครัวแตกแยก ตลอดจนระยะทางจากบ้านมาโรงเรียนที่ค่อนข้างห่างไกล ไม่มีรถประจำทาง และโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนโดยไม่ต้องผ่านการสอบคัดเลือก ปัจจัยดังกล่าวล้วนมีส่วนส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในการที่จะส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนให้ครอบคลุมทุกด้านและก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาปีการศึกษา 2563)

3.4 โรงเรียนบางตะบูนวิทยา เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลบางตะบูนออก อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี อยู่ห่างจากตัวอำเภอบ้านแหลม 7 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัด 21 กิโลเมตร โรงเรียนบางตะบูนวิทยา ก่อตั้งโดยความร่วมมือของพี่น้องชาวบ้านบางตะบูนผู้เห็นความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นสิ่งสร้างความเจริญให้แก่ชาติบ้านเมือง จึงได้ร่วมมือกันหาที่ดินประมาณ 39 ไร่ เสนอไปตามลำดับ ในที่สุดกระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติ ประกาศจัดตั้งเป็นโรงเรียนมัธยมระดับตำบล เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2521 เปิดรับสมัครนักเรียนทั้งชายและหญิง ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และกรมสามัญศึกษาได้แต่งตั้ง นายบังเอิญ พรรณรายณ์ มาปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้บริหารโรงเรียนบางตะบูนวิทยาเป็นคนแรก มีครู 7 คน ในระยะแรกได้อาศัยอาคารเรียนของโรงเรียนวัดปากอ่าวเป็นที่เรียน จนในปี พ.ศ. 2522 จึงได้ย้ายมาเรียนในพื้นที่ของโรงเรียนในปัจจุบัน พ.ศ. 2530 นายบังเอิญ พรรณรายณ์ ได้ย้ายไปเป็นผู้บริหารโรงเรียนบ้านแหลมวิทยา นายเสนอ สุขแก้ว มารับตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนแทน โรงเรียนบางตะบูนวิทยาได้มีการพัฒนาและขยายชั้นเรียนเพิ่มขึ้นตลอดมา โดยเปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม. 1 – ม. 3) มีอาคารเรียนแบบ 216 ค. 1 หลัง 6 ห้อง อาคารโรงฝึกงานแบบ 102/27 จำนวน 1 หลัง 2 ห้อง อาคารชั่วคราว 1 หลัง ใช้เป็นโรงอาหาร และอาคารพลศึกษา บ้านพัก

ครู 5 หลัง ห้องน้ำชาย - หญิง 3 หลัง ถังเก็บน้ำ 2 ถัง พ.ศ. 2543 นายเสนอ สุขแก้ว เกษียณอายุราชการ นายสุวิทย์ พงษ์วารินศาสตร์ ได้มาดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่แทนได้เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4) ชั้นปีแรก ทำให้โรงเรียนมีการจัดแผนชั้นเรียน ระดับ ม. ต้น 2 - 2 - 2 และระดับชั้น ม. ปลาย 1 - 0 - 0 รวม 3 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 183 คน มีครู - อาจารย์ 10 คน ครูอัตราจ้าง 1 คน นักการภารโรง 2 คน พ.ศ. 2544 นายสนั่น ชนนทวาริ ได้มาดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนมีการพัฒนาทางด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งเน้นการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ทำให้ในปีการศึกษา 2545 ทางโรงเรียนมีการจัดแผนชั้นเรียน ระดับ ม.ต้น 2 - 2 - 2 และระดับ ม.ปลาย 1 - 1 - 1 รวม 9 ห้องเรียน พ.ศ. 2542 นายชูรัฐ ระหว่างบ้าน ได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน และได้นำโรงเรียนเข้าสู่โรงเรียนแกนนำร่วมพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 เมื่อ 30 มีนาคม 2554 นายปราโมทย์ โมลี ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนปัจจุบัน โรงเรียนบางตะบูนวิทยา มีนักเรียนจำนวน 64 คน มีครู 18 คน ครูธุรการ 1 คน นักการภารโรง 2 คน วัตถุประสงค์เฉพาะของสถานศึกษา เพื่อให้เยาวชนในชุมชนบางตะบูนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม มีเจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดำรงชีวิตแบบวิถีไทย และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาปีการศึกษา 2563)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

กานต์สิริ โรจนวีระ (2563 :378) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการสถานการณ์อุทกภัย: ศึกษาเปรียบเทียบสหราชอาณาจักรโดยพบว่าบทความนี้ มุ่งศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานการณ์อุทกภัยของประเทศไทย ซึ่งประสบปัญหาอุทกภัยมายาวนาน และได้มีการพัฒนาและประกาศใช้แผน นโยบาย รวมถึงตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องขึ้นมากมายแต่ปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควรเนื่องจากมาตรการเหล่านั้นไม่ได้ครอบคลุมทั้งกระบวนการ ทั้งยังเป็น มาตรการระยะสั้นในลักษณะเชิงรับมากกว่าการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันภัยเชิงรุกตั้งนั้น จึงได้ศึกษาเปรียบเทียบแผนและมาตรการทางกฎหมายของสหราชอาณาจักรที่มีลักษณะเชิงรุกและสอดคล้องกับหลักป้องกันล่วงหน้า ทั้งยัง นำหลักการพัฒนายั่งยืนเข้ามาผสมผสานเพื่อวิเคราะห์และเสนอแนวคิดเพื่อปรับปรุงแผนและมาตรการทางกฎหมายในการบริหารจัดการสถานการณ์อุทกภัยของประเทศไทย จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่แผนและมาตรการทางกฎหมายของทั้งสองประเทศมีความคล้ายคลึงกันในหลักการพื้นฐานแต่เพื่อให้การบริหารจัดการสถานการณ์อุทกภัยของประเทศไทยมีประสิทธิภาพเชิงรุกมากขึ้น จำเป็นต้องปรับปรุงเพิ่มเติมมาตรการทางกฎหมายบางประการในกฎหมายลำดับรองให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินการเพื่อให้เป็นผลในทางปฏิบัติ

องค์การยูนิเซฟ (2563) ได้ทำการศึกษาและรายงานเบื้องต้นการสำรวจผลกระทบและความต้องการของเด็กและเยาวชนในสถานการณ์โควิด-19 แบบสำรวจออนไลน์นี้เป็นความร่วมมือระหว่าง

สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย UNICEF, UNDP และ UNFPA โดยจัดทำขึ้นเพื่อสำรวจผลกระทบของสถานการณ์โควิดต่อเด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่ที่มีอายุไม่เกิน 30 ปีเพื่อเป็นข้อมูลเร่งด่วนให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานขององค์การสหประชาชาติ และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจถึง สถานการณ์และความต้องการที่แท้จริงของเด็กและเยาวชนที่พำนักในประเทศไทย เพื่อสามารถให้การสนับสนุนในช่วงระหว่าง สถานการณ์ และหลังสถานการณ์โควิดอย่างเร่งด่วนแบบสำรวจนี้แบ่งคำถามออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไป 2) ความเสี่ยงในสถานการณ์โควิด-19 3) ผลกระทบที่เกิดขึ้น 4) ความต้องการ และ 5) คำถามปลายเปิดด้านบทบาทของเยาวชนและข้อเสนอแนะต่อองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยสำรวจผ่านช่องทางออนไลน์ตั้งแต่วันที่ 28 มีนาคม ถึง 10 เมษายน 2563 โดยกระจายแบบสำรวจผ่านทางเครือข่ายของสภาเด็กและ เยาวชนแห่งประเทศไทย และองค์กรภาคีเครือข่ายด้านเด็กและเยาวชนของทั้ง UNICEF, UNDP และ UNFPA โดยพยายามเข้าถึงเด็กและเยาวชนทุกกลุ่มที่อยู่ในประเทศไทยให้ได้มากที่สุด แต่ทั้งนี้ด้วยข้อจำกัดเรื่องการสำรวจผ่านทางออนไลน์ ช่องทางเดียว จึงอาจทำให้การสำรวจนี้ยังไม่ครอบคลุมถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เข้าไม่ถึงการใช้อินเทอร์เน็ตได้ การสำรวจนี้ได้รับการตอบรับจากกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 6,771 คน ครอบคลุมพื้นที่จากทั้ง 77 จังหวัดทั่วประเทศ โดย ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 15 – 19 ปีและกำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อค้นพบสำคัญ ได้แก่ 1) เด็กและเยาวชนผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมดมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตัวจากไวรัสโควิด ในขณะที่เดียวกัน ประมาณครึ่งหนึ่งคิดว่าตัวเองมีโอกาสติดไวรัสโควิดบ้าง และอีกหนึ่งในสามคิดว่ามีโอกาส ติด 50/50 ในด้านความพร้อมของอุปกรณ์ป้องกันตัวจากไวรัส เช่น หน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์เด็ก และเยาวชนร้อยละ 56 สะท้อนว่ามีบางแต่ไม่เพียงพอสำหรับทุกคนในครอบครัว และร้อยละ 6.5 บอกว่าไม่มีเลย ซึ่งถ้าแยกดูรายภาค พบว่ากรุงเทพมหานครและภาคกลางมีความพร้อมเรื่องอุปกรณ์มากที่สุด ในขณะที่ภาคเหนือ(9.55%)และสามจังหวัดชายแดนใต้(15.24%)เป็นกลุ่มที่ไม่มีอุปกรณ์ในบ้านเลยมากที่สุด 2) ด้านการใช้เวลาในช่วงนโยบายงดออกจากบ้าน พบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ มีเวลาว่างเพิ่มขึ้นมากกว่า 5 ชั่วโมงต่อวัน แต่ทั้งนี้ ร้อยละ 28 สะท้อนว่าไม่ได้พอใจกับเวลาที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่อีกร้อยละ 32 บอกว่ารู้สึกเฉยๆ มีประมาณร้อยละ 30 ที่ตอบว่าพอใจที่เพิ่มขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชน อายุต่ำกว่า 15 ปี สำหรับกิจกรรมที่ทำในช่วงนี้ มากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมออนไลน์ โดย 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) ดูหนังออนไลน์ / Youtube 2) เล่น Facebook/ Twitter 3) เล่นอินเทอร์เน็ตทั่วไป 4) ทำงานบ้านและ 5) เล่นเกมออนไลน์ 3) ในด้านผลกระทบ ผู้ตอบแบบสอบถามที่ทำงานประจำและทำงาน part-time ร้อยละ 23 สะท้อนว่า ต้องออกจากงานเนื่องจากสถานการณ์โควิด ในขณะที่ร้อยละ 5.57 ต้องย้ายที่อยู่เนื่องจากสถานการณ์ โดยเฉพาะผู้มีอายุระหว่าง 20-24 ปีและผู้ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 4) ผู้ตอบแบบสอบถามมองผลกระทบและความกังวลใจที่เกิดขึ้นในสองระดับ ระดับแรกคือผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตัวเอง และระดับที่สองคือผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในวงกว้าง ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัญหาเรื่อง เศรษฐกิจเป็นความกังวลใจหลักของเด็กและเยาวชนทั้งต่อครอบครัวของตนเองและในระดับสังคม ผลกระทบและความกังวลใจของตัวเอง 1. กังวลเรื่อง

ปัญหาการเงินของครอบครัว (80.74%) 2. กังวลเรื่องการเรียน การสอบ (53.98%) 3. กังวลว่าคนใกล้ตัว/ตัวเองจะติดไวรัส (52.55%) 4. กังวลเรื่องโอกาสในการศึกษาต่อ(47.82%) 5. มีความเครียดจากการต้องอยู่แต่ในบ้าน (46.27%)

วัชรีย์ คุณกิตติและคณะ (2563 : 168) ได้ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบความร่วมมือการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติของไทยกับกลุ่มประเทศอาเซียนพบว่า บทความวิจัยเรื่องรูปแบบความร่วมมือการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติของไทยกับกลุ่มประเทศอาเซียนนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติของไทยและกลุ่มประเทศอาเซียน 2) เพื่อศึกษาความร่วมมือการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติของไทยกับกลุ่มประเทศอาเซียน 3) เพื่อเสนอรูปแบบความร่วมมือการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติของไทยกับกลุ่มประเทศอาเซียน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาจากเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 20 คนได้จากการเลือกแบบสโนว์บอลล์และใช้วิธีการสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อคำตอบที่เข้มข้นรวมทั้งใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติของไทยและกลุ่มประเทศอาเซียน คือ (1) เข้าใจความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (2) เสริมสร้างศักยภาพในการบริหารและจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (3) ลงทุนในด้านการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติพร้อมรับมือและทำให้ฟื้นคืนอย่างรวดเร็ว (4) พัฒนาศักยภาพการเตรียมความพร้อมเผชิญเหตุภัยพิบัติที่มี ประสิทธิภาพการฟื้นฟูสภาพและใช้การซ่อมสร้างให้ดีกว่าเดิม 2) ความร่วมมือการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติของไทยกับกลุ่มประเทศอาเซียนคือ (1) การประเมินความเสี่ยงและการ สร้างความตระหนักรู้ (2) การป้องกันและลดผลกระทบ (3) การเตรียมความพร้อมและการเผชิญเหตุฉุกเฉิน (4) การฟื้นฟูสภาพ (5) การจัดการความรู้และนวัตกรรม 3) รูปแบบความร่วมมือการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติของไทยกับกลุ่มประเทศอาเซียน โดยใช้ PEA Model ได้แก่ (1) ก่อนเกิดภัยพิบัติ (2) ขณะเกิดภัยพิบัติ (3) หลังเกิดภัยพิบัติ

จิรกิตต์ ทองปรีชา (2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ระดับพื้นที่โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายและแนวทางของรัฐในการบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 แนวทางปฏิบัติของโรงเรียนวชิรธรรมสาธิตและสภาพปัญหา อุปสรรคการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID – 19 ของโรงเรียนวชิรธรรมสาธิต โดยผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ จากข้อมูลเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ผลการศึกษาพบว่าการบริหารจัดการการเรียนการสอนของโรงเรียนวชิรธรรมสาธิต เป็นไปตามนโยบายและแนวทางของรัฐบาล ในการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์และมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดในสถานศึกษาเพื่อความปลอดภัยสูงสุดของนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา

สายสมร เฉลยกิตติ และคณะ (2563 : 255) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบโรคระบาด COVID-19: การจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาล พบว่า โรคโควิด-19 เป็นโรคระบาดร้ายแรง

จากการแพร่ระบาดที่กระจายไปในหลายประเทศทั่วโลกแล้วนั้น สถานศึกษาดำเนินการป้องกันโรคตามมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด หนึ่งในวิธีการรับมือกับการระบาดคือ Social distancing หรือการเพิ่มระยะห่างระหว่างกันในสังคม เพื่อป้องกันการระบาดจากคนสู่คน ซึ่งมาตรการ Social distancing นี้ทำให้มีการนำระบบการเรียนการสอนออนไลน์เข้ามาปรับใช้มีการจัดการเรียนการสอนและการเตรียมสอนแบบ Work from home เพื่อดำเนินการเรียนการสอนต่อไปอย่างต่อเนื่องภายใต้วิกฤติโรคระบาดนี้ บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลกระทบของโรคระบาด COVID-19 ต่อการจัดการศึกษาพยาบาล คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับโควิด19 และการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาสู่วิถีชีวิตใหม่ที่เรียกว่า New normal สำหรับภาวะวิกฤติในครั้งนี้

วิทัศน์ ฝึกเจริญผล และคณะ (2563 : 44) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์ระบาดไวรัส Covid-19 พบว่าภายใต้สถานการณ์ระบาดไวรัส Covid-19 ทำให้ทั่วโลกใช้มาตรการเพิ่มระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ซึ่งในประเทศไทยได้ใช้มาตรการปิดสถานที่รวมตัวทางสังคม ซึ่งรวมถึงโรงเรียนทุกแห่งในประเทศไทย เนื่องจากสถานการณ์ระบาดยังคงอยู่ ทำให้ระบบการศึกษาต้องปรับให้การเรียนรู้ของนักเรียนไม่ขาดช่วง การเรียนการสอนออนไลน์จึงได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นทางเลือกหนึ่ง ซึ่งดูเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ทุกคนช่วยกันจำกัดพื้นที่อยู่ในที่พักอาศัย และด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกับ เทคโนโลยีทางการศึกษาในปัจจุบัน ทำให้หลายฝ่ายเชื่อว่าการจัดการเรียนการสอนออนไลน์สามารถทำได้เพื่อตอบคำถามนี้ คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของครูในประเทศไทย ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 700 คน จากการสุ่มตามสะดวก ด้วย Google Form ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ถึงความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ รวมถึงความต้องการสิ่งสนับสนุนจากโรงเรียนและรัฐบาลเพื่อให้อาจจัดการเรียนการสอนออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากผลการสำรวจพบว่าครูบางส่วนไม่พร้อมในการจัดการเรียนการสอน ออนไลน์ และ ประเมินว่านักเรียนจำนวนมากที่ไม่สามารถเข้าถึงระบบการเรียนการสอนออนไลน์ได้(หากใช้จริง) พร้อมเรียกร้องความช่วยเหลือจากโรงเรียนและรัฐบาล ในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดการเรียน การสอนออนไลน์ อย่างเร่งด่วน รวมถึงการจัดหาอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและอุปกรณ์สื่อสารสำหรับนักเรียนทุกคน หากจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนออนไลน์เมื่อเปิดภาคเรียนในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 นี้

เสาวณี จันทะพงษ์ และทศพล ต้องห้วย (2563) ได้เสนอบทความเรื่อง “ผลกระทบวิกฤติCOVID-19 กับเศรษฐกิจโลก: This Time is Different.” ในเว็บไซต์ของธนาคารแห่งประเทศไทยโดยให้ข้อมูลว่าสาขารัฐกิจของไทยที่จะได้รับผลกระทบมากที่สุดคือสาขาด้านการท่องเที่ยวที่จะสูญเสียรายได้ภายในรอบ 6 เดือนของการระบาดไม่น้อยกว่า 2.5 แสนล้านบาทนอกจากนี้ผู้เขียนยังได้อ้างถึงรายงานของ World Economic Forum (2020) ที่นำเสนอกรณีศึกษาของจีนที่พบว่าการระบาดของโควิด-19 ทำให้เห็นพัฒนาการหลายอย่างอาทิเช่น 1) ความร่วมมือองค์กรระหว่างรัฐบาลและเอกชนในการจัดการวิกฤติโควิด 19 ที่มีความโปร่งใสรับฟังความเห็นของประชาชนผ่าน Social Media 2) การดำเนินมาตรการทางด้านเศรษฐกิจการเงินและการคลังที่รวดเร็วเพื่อลดผลกระทบและ

3) โอกาสใหม่ๆ ของภาคธุรกิจโดยวิกฤติครั้งนี้ช่วยให้เกิดการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น มีการให้บริการแก่ผู้บริโภคทางออนไลน์มากขึ้นทั้งการค้าการศึกษา รวมถึงธุรกิจบันเทิง

Di Pietro and Others (2020) ได้สังเคราะห์วรรณกรรมและข้อมูลที่อยู่ในฐานของคณะกรรมการการศึกษายุโรปเสนอเป็นรายงานเชิงเทคนิคของศูนย์วิจัยร่วม เรื่อง “The likely impact of COVID-19 on education: Reflections based on the existing literature and recent international datasets.” ได้ผลการวิจัยที่สรุปให้เห็นถึงผลกระทบหลัก 2 ประการ คือ 1) ผลกระทบต่อความสูญเสียในการเรียนรู้ซึ่งมีเหตุปัจจัยที่มาจากกรณีเวลาในการเรียนรู้ที่ไม่เพียงพอ ความเครียดในการเรียนรู้วิถีการสร้างปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปและการขาดแรงจูงใจในการเรียนและ 2) สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการเรียนรู้ซึ่งจำแนกเป็น (1) ปัจจัยที่เกิดการสนับสนุนของผู้ปกครองที่ไม่ใช่เรื่องการเงินซึ่งได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ของผู้ปกครอง (2) ปัจจัยที่เกี่ยวกับทรัพยากรทางการเงินของผู้ปกครองซึ่งได้แก่การมีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่บ้าน การจัดให้ที่บ้านมีบรรยากาศของการเรียนทำให้โภชนาการที่เหมาะสมและการสนับสนุนกิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนในโรงเรียน (3) ปัจจัยที่เกี่ยวกับการเข้าร่วมของโรงเรียนซึ่งได้แก่ความพร้อมเรื่องอุปกรณ์เทคโนโลยีของโรงเรียนและทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีของครู และ (4) ทักษะด้านเทคโนโลยีของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการตามโครงการศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวมของการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือ กระบวนการวิจัย (methodology) ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทางผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบ วิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (methodology) โดยเป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ซึ่งประกอบด้วยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview)

วิธีการวิจัย

การสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือ กระบวนการวิจัย (methodology) โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) นั้นในการกำหนดกระบวนการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดให้มีกระบวนการวิจัย (methodology) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) โดยมีการออกแบบโครงสร้างของข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ในการสัมภาษณ์แบบกึ่ง โครงสร้าง ที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้างหรือมีการนำคำสำคัญ (keywords) มาใช้ประกอบในการขึ้นำคำสัมภาษณ์

พื้นที่ในการศึกษาและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (methodology) โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ครั้งนี้ได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจากผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยดำเนินการกระบวนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive random) ได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยเลือกตัวอย่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรีเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key Informant) ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (purposive Sampling) เจาะลึกจากผู้อำนวยการสถานศึกษาตลอดจนบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยเลือกแบบเจาะจงให้กระจายตามพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบด้วยในอำเภอชะอำ อำเภอบ้านแหลม อำเภอแก่งกระจาน และเมืองเพชรบุรี ดังนี้

เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key Informant) ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาดังนี้ 1. เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 2. สถานศึกษาอยู่ในพื้นที่ที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นพื้นที่สีแดงจากการระบาดทั้ง 3 รอบในจังหวัดเพชรบุรี จากเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการศึกษาครั้งนี้ สามารถกำหนดรายละเอียดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 4 โรงเรียนดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวน 1 คน
1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่	จำนวน 1 คน
1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง	จำนวน 1 คน
1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก	จำนวน 1 คน

2. รองผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 3 โรงเรียนดังนี้

2.1 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวน 1 คน
2.2 โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน 1 คน
2.3 โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน 1 คน

3. ครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 4 โรงเรียนดังนี้

3.1 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวน 1 คน
3.2 โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน 1 คน
3.3 โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน 1 คน
3.4 โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวน 1 คน

4. นักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 4 โรงเรียนดังนี้

4.1 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวน 1 คน
4.2 โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน 1 คน
4.3 โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน 1 คน
4.4 โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวน 1 คน

5. ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 4 โรงเรียนดังนี้

5.1 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวน 1 คน
5.2 โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน 1 คน
5.3 โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน 1 คน
5.4 โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวน 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกระบวนการวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ได้แก่แบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) เกี่ยวข้องกับแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับกระบวนการในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการวิธีการวิจัยนั้น เนื่องจากระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิธีการวิจัยได้กำหนดให้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกโดยกระบวนการวิธีการสัมภาษณ์แบบขึ้นนำอันเป็นกระบวนการวิธีการสัมภาษณ์ที่ไม่มีรูปแบบข้อคำถามที่ตายตัวหรือกระบวนการวิธีการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะที่ไม่มีข้อคำถามที่เป็นมาตรฐานคือเป็นการกระบวนการวิธีการสัมภาษณ์ที่ไม่มีการกำหนดโครงสร้างของข้อคำถามที่นำมาใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึกอย่างชัดเจนเพียงแต่มีการกำหนดลักษณะของข้อคำถามที่มีลักษณะเปิดกว้างมีความยืดหยุ่นและมีการนำคำสำคัญมาใช้ประกอบในการขึ้นนำในกระบวนการสัมภาษณ์โดยที่ลักษณะของข้อคำถามเช่นนี้สามารถที่จะปรับเปลี่ยนถ้อยคำหรือให้มีความสอดคล้องกับผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนตามสถานการณ์ที่มีการขับเคลื่อนหรือเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา

ส่วนการกำหนดกระบวนการแต่ละขั้นตอนในการออกแบบการวิจัยหรือการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยโดยมีสาระสำคัญดังสรุปต่อไปนี้

1. การศึกษาวิจัยข้อมูลเอกสารทางวิชาการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารวิชาการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. การดำเนินการเพื่อกำหนดกระบวนการขั้นตอนและแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนร่วม

ในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์อันประกอบไปด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

การออกแบบการวิจัยหรือการสร้างแบบสัมภาษณ์สำหรับนำไปใช้ในกระบวนการสัมภาษณ์เจาะลึกโดยการออกแบบหรือสร้างแบบสัมภาษณ์ โครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบขึ้นนำซึ่งมีลักษณะเป็นกระบวนการวิธีการสัมภาษณ์ที่มีแบบหรือลักษณะที่ไม่เป็นมาตรฐานทั้งนี้ได้มีการกำหนดให้นำแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวมาดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนในเชิงเนื้อหาให้สอดคล้องกับประเด็น

ปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเบื้องต้นก่อนที่จะนำแนวความคิดหรือข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาใช้ในการปรับปรุงข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์รวมทั้งจะมีการนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปดำเนินการทดลองสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิหรือบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคโคโรนา 2019 เพื่อที่จะนำสภาพปัญหาหรือข้อบกพร่องของแบบสัมภาษณ์ไปดำเนินการปรับปรุงครั้งสุดท้ายก่อนที่จะนำไปใช้ในการดำเนินการสัมภาษณ์จริงเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความถูกต้องสมบูรณ์อันมีผลต่อการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปใช้ในกระบวนการแปลผลข้อมูลต่อไปผู้วิจัยนำแบบสอบถามเรื่องผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้น นำผลของผู้เชี่ยวชาญ แต่ละท่านมาหาความสอดคล้อง โดยใช้ดัชนีวัดความสอดคล้องค่า IOC ที่มีค่าระหว่าง 0.50 – 1.00 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1. ดร.วิทยา พัฒนวงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอรุณประดิษฐ์
2. นายไพฑูรย์ เลียบวัน อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบางแก้ว
3. นายฉัตรชัย แสงจันทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสมุทโรคม

ด้วยข้อคำถามสำหรับนำไปใช้ในกระบวนการสัมภาษณ์เจาะลึกนั้นได้ดำเนินการ

ออกแบบการวิจัยหรือการสร้างแบบสัมภาษณ์สำหรับนำไปใช้ในกระบวนการสัมภาษณ์เจาะลึกโดยการออกแบบหรือสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างหรือเป็นกระบวนการวิธีการสัมภาษณ์ที่มีรูปแบบหรือมีลักษณะที่ไม่เป็นมาตรฐานหรือการสัมภาษณ์แบบชี้แนะ

ในการกำหนดโครงสร้างของข้อคำถามสำหรับนำไปใช้ในกระบวนการสัมภาษณ์เจาะลึกนั้นประกอบไปด้วยข้อคำถามจำนวน 2 ตอนอันได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์(ชื่อสกุล).....
 ตำแหน่ง.....
 สถานที่ทำงาน.....
 ประสบการณ์ในการทำงาน.....
 วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....
 สถานที่สัมภาษณ์ .....

ตอนที่ 2 ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษา

1. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
2. ผลกระทบต่อการจัดการศึกษา
3. แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา

3.การเก็บข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์โดยใช้เทคนิค Snow Ball

ขั้นตอนที่ 1 ขอนหนังสือจากสำนักงานประสานงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ขั้นตอนที่ 2 ประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครองขอนัดเวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์ รูปแบบในการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 สัมภาษณ์ด้วยตนเอง ตามวัน เวลาที่นัดไว้ ซึ่งมีขั้นตอนในการสัมภาษณ์

3.1 ขั้นตอนก่อนการสัมภาษณ์

3.1.1 เตรียมแบบสัมภาษณ์ให้พร้อม

3.1.2 เตรียมอุปกรณ์ในการบันทึกการสัมภาษณ์ให้พร้อม เช่น กระดาษโน้ต ปากกา เทปบันทึก กล้องถ่ายรูป

3.2 ขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์

3.2.1 ผู้วิจัยแนะนำตัวเองและแจ้งจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์

3.2.2 ผู้วิจัยสัมภาษณ์โดยการถามคำถามตามข้อความในแบบสัมภาษณ์

3.2.3 ผู้วิจัยดำเนินการบันทึกผลการสัมภาษณ์ โดยการจดบันทึกและบันทึกเทปข้อความที่สัมภาษณ์

3.3.4 เมื่อดำเนินการสัมภาษณ์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณและกล่าวอำลาผู้ที่ให้การสัมภาษณ์

2.การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1. เรียบเรียงข้อมูลการสัมภาษณ์และสังเกตจากการจดบันทึกและเครื่องบันทึกเสียง เป็นข้อความแยกตามประเด็นต่างๆ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ (interpretation)

2.2. ตรวจสอบข้อมูลโดยใช้วิธีแบบสามเส้า (Triangulation)

1. ด้านแหล่งข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบ เจาะลึก จากตัวอย่างที่มีความแตกต่างกัน 4 กลุ่ม ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองโดยใช้คำถามชุดเดียวกัน

2. ด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์ ข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลจากการสังเกต หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้นำมาจัดระบบข้อมูลและ ตรวจสอบข้อมูล

2.3 การตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากผู้ที่ให้ข้อมูล ผู้วิจัยยืนยันความเชื่อถือได้ (Reliability) ของ ข้อมูลด้วยการให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตรวจสอบและรับรองความถูกต้อง แก้ไข และให้

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมแล้วจึงสรุปข้อมูลแบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) อภิปรายผล
ข้อมูลตาม ทฤษฎี และปรากฏการณ์ เพื่อสร้างข้อสรุปรวบยอดและข้อเสนอแนะต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องผลกระทบ ของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีได้ใช้กระบวนการการศึกษาเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviewing) ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1.1 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในบริเวณรอบรอบโรงเรียน สำหรับในส่วนของโรงเรียนมีนักเรียนที่เป็นโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 4 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงสูง ในขณะนี้ครูบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน 123 คนฉีดวัคซีนครบตามจำนวนครูบางคนก็ฉีด 2 เข็มแล้ว แต่นักเรียนของทางโรงเรียนยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน ในสภาพรอบโรงเรียนก็ตกอยู่ในความเสี่ยงสูงในหมู่บ้านเขาใหญ่ หมู่บ้านหุบกะพงเป็นความเสี่ยงสูง ในขณะที่บริเวณพื้นที่ของโรงเรียนจริงๆแล้วไม่ใช่พื้นที่เสี่ยงเพราะโรงเรียนอยู่ห่างไกลจากชุมชน แต่ถ้ากล่าวถึงในของชุมชนในตัวหมู่บ้าน ก็ค่อนข้างที่จะมีความเสี่ยงสูงในส่วนของเรื่องของสถิติการติดเชื้อ จากการที่ในอำเภอชะอำยังเป็นการแพร่ระบาดที่อยู่ในวงกว้าง ค่อนข้างหนักซึ่งในอำเภอชะอำเป็นการระบาดที่เป็นพื้นที่สีแดงเข้มมีผู้ติดเชื้อเป็นจำนวนมาก จากหลายๆแหล่งเช่นแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มอาชีพที่ทำประมง ส่งผลให้มีผลกระทบกับนักเรียนที่จะเดินทางมาเรียนที่โรงเรียน

1.2 โรงเรียนขนาดใหญ่

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในบริเวณรอบรอบโรงเรียน เนื่องจากในจังหวัดเพชรบุรีเป็นพื้นที่แดงเข้มสูงสุดสถานการณ์การแพร่ระบาดค่อนข้างหนักจังหวัดหนึ่งในประเทศไทย สำหรับโรงเรียนทางโรงเรียนรองรับนักเรียนจากทั่วทุกอำเภอในจังหวัดเพชรบุรีนั้น นักเรียนที่มาเรียนกับโรงเรียน ความเสี่ยงจะมีมาก ต่อมาสิ่งที่ได้รับผลกระทบมาจากครอบครัวซึ่งเป็นครอบครัวในระดับกลางลงล่างและครอบครัวนักเรียนก็ต้องทำงานทำงานในกรอบที่มีความเสี่ยงสูงขึ้น เช่นการเป็นแม่ค้าขายของที่ตลาดนัด มีอาชีพที่ต้องทำงานด้านการบริการการทำงานที่สัมผัสกับบุคคลอื่นๆก็เลยทำให้การที่ตัวนักเรียนตลอดจนครอบครัวนักเรียนจะมีความเสี่ยงเรื่องของการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากการที่ทางโรงเรียนได้ข้อมูลมาทางโรงเรียนมีนักเรียนที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีนักเรียนติดเชื้อในโรงเรียนตอนที่กำลังสำรวจอยู่ประมาณ 10 คนมีครูติดเชื้อ 1 คน แต่ติดเชื้อจากที่โรงพยาบาลเพราะว่าครูต้องไปพอกไทม์โรคประจำตัวอยู่แล้ว แต่บริเวณที่นักเรียนอาศัยอยู่ ค่อนข้างหนัก เพราะว่านักเรียนของโรงเรียนจะกระจายไปในหลากหลายพื้นที่หลากหลาย

อำเภอแล้วก็จะอยู่รอบนอกซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพค้าขายเกษตรกรรม โอกาสที่เขาจะติดมาจากข้างนอกเข้าสู่ในบ้านมีสูงมาก ในตอนนั้นเช่นไปทำงานแพปลาในช่วงแรกของโควิด ช่วงแรก ที่สมุทรสาครเราก็จะมีผู้ปกครองไปทำงานในส่วนตรงนั้นมีส่วนผู้เกี่ยวข้องไปทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง ในระลอก 2 ที่หัวหินซึ่งเราจะมียุทธศาสตร์ผู้ปกครองที่ทำงานอยู่แถวหัวหิน ก็จะมีผู้ปกครองติดตามในส่วนของเราเองแคลคูลมเราก็มี

1.3 โรงเรียนขนาดกลาง

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในบริเวณรอบรอบโรงเรียน ตอนนี้อยู่ในพื้นที่บริเวณแก่งกระจานมีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ค่อนข้างมากรวมๆแล้วประมาณ 300 กว่าคน ตั้งแต่ระลอกเก่าแล้วก็หายไประยะหนึ่งก็เกิดการระบาดขึ้นมาใหม่ สถานการณ์การแพร่ระบาดปานกลางไม่ถึงขั้นรุนแรงมากถ้าเทียบกับพื้นที่และประชากรในส่วนของเราโรงเรียนมีนักเรียนติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 3 คน แต่ก็หายกลับมาหมดแล้ว โดยที่นักเรียนที่เสี่ยงสูงต้องกักตัวจำนวน 30 กว่าคน ตามครอบครัวตามหมู่บ้านตามตำบลอะไรต่างๆ ในตอนนี้มีผู้ปกครองติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประมาณ 7-8 คนแล้วก็มีผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มเสี่ยงอยู่ประมาณ 50 คน ในส่วนของอำเภอแก่งกระจานก็มีแนวโน้มผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มขึ้นเพราะเนื่องจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยว

1.4 โรงเรียนขนาดเล็ก

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในบริเวณรอบรอบโรงเรียน ตอนนี้อยู่สถานการณ์ค่อนข้างไม่ดีในการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพราะว่าเกิดการแพร่ระบาดในกลุ่มของโรงงานซึ่งในส่วนใหญ่ผู้ปกครองนักเรียนก็จะมีการทำงานโรงงาน และชุมชนบริเวณโรงเรียนก็มีการทำอาชีพประมง ตลอดจนอาชีพที่เกี่ยวข้องกับประมง เช่นเป็นแม่ค้าขายอาหารทะเล นำอาหารทะเลไปส่งยังที่ต่างๆ ซึ่งในสถานที่บางแห่งเป็นแหล่งแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ส่งผลให้มาติดกับคนในบ้านและบริบทชุมชนเป็นชุมชนแออัดเสี่ยงต่อการติดเชื้อได้ง่ายซึ่งในตอนนี้บุคคลที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้กระจายตัวไปในทุกพื้นที่ ซึ่งในตอนนี้หากเปิดภาคเรียนนักเรียนส่วนใหญ่ที่มาจากบ้านแหลมก็ไม่ว่าจะนักเรียนมาจากตรงไหนบ้างพอมารวมตัวกันแล้ว ตอนนี้อยู่จากข้อมูลจากสาธารณสุขจากของเทศบาลทางโรงเรียนมีนักเรียนติดเชื้อ 1 คน แต่ตอนนี้ก็อยู่ในขั้นตอนการรักษาอยู่ก็น่าจะหายในเร็วๆนี้

ตอนที่ 2 ผลกระทบต่อการจัดการศึกษา

2.1 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

2.1.1 ปัจจัยนำเข้า

2.1.1.1 ด้านผู้บริหาร

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยที่ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาระบบเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตภายในบริเวณโรงเรียนเพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ได้มีการกำหนดแนวนโยบายในการบริหารงานของโรงเรียน โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้คำนึงถึงความปลอดภัยของครู และบุคลากรภายในโรงเรียนจากการติดเชื้อโรคโควิด 2019 ซึ่งมีแนวคิดในการดำเนินงานของผู้บริหารโดยมีแนวนโยบายให้ครูได้จัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่ปลอดภัยเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงต่อโรคโควิด 2019

2.1.1.2 ด้านครู

ครูในโรงเรียนมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนในการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เนื่องจากจากครูไม่ได้กับเจอเหตุการณ์นี้มาเป็นครั้งแรก เพราะการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 เพราะฉะนั้นครูก็เริ่มเตรียมตัวพัฒนาตนเอง ในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์โดยที่ครูได้ใช้วิธีการสอนตลอดจนมีการปรับกลยุทธ์และปรับวิธีการสอนให้เหมาะสมต่อสภาพการจัดการเรียนรู้ โดยที่ครูเน้นการใช้สื่อไอซีทีเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

2.1.1.3 ด้านนักเรียน

เนื่องจากโรงเรียนเปิดรับนักเรียนโดยวิธีการสอบคัดเลือกนักเรียนในเขตพื้นที่บริการจำนวน 6 จังหวัด เพราะฉะนั้นนักเรียนที่เข้ามาเรียนที่โรงเรียนจะเป็นนักเรียนที่ค่อนข้างมีศักยภาพ เนื่องจากเป็นนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนใน 10% แรกของแต่ละโรงเรียนและเมื่อนักเรียนแล้วจะได้รับทุนการศึกษาทุกคน เมื่อมาเรียนที่โรงเรียน

2.1.1.4 ด้านผู้ปกครอง

เนื่องจากนักเรียนในโรงเรียนจะเป็นนักเรียนที่มีศักยภาพสูง มีความรับผิดชอบในตนเองสูงผู้ปกครองมีความพร้อมในการดูแลนักเรียนประกออบกับนักเรียนสามารถรับผิดชอบตัวเองได้ผู้ปกครองจึงไม่ต้องดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด

2.1.1.5 ด้านงบประมาณ

เนื่องจากโรงเรียนเป็นโรงเรียนลักษณะพิเศษนักเรียนที่นักเรียนเมื่อมาเรียนที่โรงเรียนทุกคนจะได้รับทุนการศึกษาตลอดหลักสูตร โรงเรียนจึงไม่มีปัญหาด้านงบประมาณเมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ขึ้น ซึ่งทางโรงเรียนสามารถจ่ายค่าอาหารกลางวันให้กับนักเรียนได้วันละ 100 กว่าบาท เนื่องจากโรงเรียนมีงบประมาณสนับสนุนในส่วนนี้

2.1.1.6 ด้านวัสดุอุปกรณ์

เนื่องจากโรงเรียนได้รับทรัพยากรสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ เพราะเนื่องด้วยโรงเรียนเป็นโรงเรียนวิทยาศาสตร์ทำให้โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่มีความพร้อมสูงในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ ทั้งในส่วนของครูที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตลอดจนรวมถึงนักเรียน โรงเรียนยังมีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนให้กับนักเรียนที่ขาดความพร้อมในการเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2.1.1.7 ด้านการจัดการ

ในการแพร่ระบาดของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงเรียนได้ใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบของ ออนไลน์ทั้งหมด ในส่วนของบางรายวิชาจะมีการส่งเอกสารประกอบการจัดการเรียนการสอนไปให้นักเรียน ณ ที่ที่นักเรียนพักอาศัยอยู่

2.1.2 กระบวนการ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 ซึ่งในปีการศึกษา 2563 ในภาคเรียนแรก สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เริ่มส่งผลกระทบต่อเกิดขึ้น แต่ผลกระทบยังไม่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษามาก ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 มีการเลื่อนการเปิดภาคเรียนจากเดือนพฤษภาคมไปเป็นเดือนกรกฎาคม หลังจากเปิดภาคเรียนตามปกติมีการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนหรือเรียกว่า on site ได้ตามกำหนด โดยทางโรงเรียนใช้การเรียนชดเชยด้วยวิธีการเรียนพิเศษในช่วงเวลาหลังเลิกเรียนเพื่อชดเชยเวลาเรียนให้กับนักเรียน ด้วยเหตุของโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่นักเรียนอยู่ประจำ นักเรียนที่มาอยู่จะมีช่วงเวลาในการจัดการเรียนการสอนในการเรียนพิเศษเพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน ผลกระทบที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษา 2564 ตั้งแต่เปิดภาคเรียนได้มีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ทั้งหมดส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากพอสมควร สาเหตุหนึ่งเพราะนักเรียนมีข้อจำกัด ข้อจำกัดข้อแรกคือเรื่องของวัสดุอุปกรณ์ในการใช้การศึกษา นักเรียนมีแค่โทรศัพท์มือถือเพียงอย่างเดียวซึ่งส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนจะต้องนั่งเรียนเป็นเวลาถึงวันละ 6-8 ชั่วโมง สาเหตุดังกล่าวเป็นเรื่องที่สร้างความเครียดให้กับนักเรียนสูงเพราะฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนในระบบออนไลน์ ประเด็นสำคัญอีกหนึ่งประเด็นก็คือการสื่อสารโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียนซึ่งการจะเกิดการเรียนรู้ได้นั้นต้องมีการโต้ตอบกันมีการอาศัยความคิดร่วมกัน แต่การเรียนออนไลน์ถึงจะมีการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนแต่ก็เป็น การสื่อสารที่น้อยมาก ประเด็นที่สำคัญอีกหนึ่งประเด็นก็คือโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่สอนโดยใช้กระบวนการ Active Learning กล่าวคือนักเรียนต้องลงมือปฏิบัติตลอดจนนักเรียนต้องลงมือทำด้วยตัวของนักเรียนเอง และนักเรียนต้องเข้าห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ซึ่งส่วนนี้ในการเรียนออนไลน์นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ในเรื่องดังกล่าวได้ ถึงแม้โรงเรียนจะทำชุดการทดลองอย่างง่ายไปให้นักเรียนได้ทำการทดลองที่บ้านของนักเรียน หรือการดู Power Point ที่ครูได้จัดการเรียนการสอนโดยจัดเป็นวิดีโอคลิปให้ แต่ผลลัพธ์ก็ไม่ได้ดีเหมือนกับที่นักเรียนเรียนอยู่ในห้องเรียนหรือเหมือนการได้ปฏิบัติการ

จริงๆ ซึ่งโรงเรียนได้ใช้ระบบการจัดการเรียนการสอนแบบโรงเรียนวิทยาศาสตร์ทั้ง 12 แห่ง จึงทำให้เกิดผลกระทบเพราะการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนไม่สามารถใช้ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ซึ่งจำเป็นในการเรียนรู้ของนักเรียน

ผลกระทบในเรื่องต่อมาคือการทำให้นักเรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยยกตัวอย่างเช่นครูยังไม่ได้เจอกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เป็นนักเรียนใหม่เพิ่งเข้ามาเรียนในปีการศึกษา 2564 ในส่วนของโรงเรียน การที่นักเรียนได้มาอยู่ร่วมกัน การที่นักเรียนได้มาพักอาศัยอยู่ในบริเวณโรงเรียนร่วมกันจะเป็นการเสริมทักษะชีวิตให้กับนักเรียนโดยที่นักเรียนจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งในส่วนนี้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ไม่เกิดขึ้นคือนักเรียนไม่ได้เรียนรู้การอยู่อาศัยร่วมกันตลอดจนการใช้สังคมร่วมกันซึ่งทำให้นักเรียนขาดทักษะชีวิตในการแก้ปัญหาชีวิตที่โรงเรียน โดยในช่วงปกติทักษะเหล่านี้โรงเรียนจะเสริมให้ในช่วงหลังเลิกเรียนแต่สิ่งเหล่านี้ก็หายไปเพราะนักเรียนไม่สามารถมาใช้ชีวิตที่โรงเรียนได้ อีกหนึ่งประเด็นคือโรงเรียนจะเน้นการเรียนรู้แบบการทำโครงการ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้แบบการทำโครงการนักเรียนจะต้องมาฝึกการสังเกต การทดลอง ทักษะการปฏิบัติโดยมีการแนะนำกำกับดูแลของคุณครู ซึ่งทางโรงเรียนมีห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์มีอุปกรณ์ที่ทันสมัยต่อการทดลองทางวิทยาศาสตร์ แต่เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้นักเรียนไม่สามารถเข้ามาใช้อุปกรณ์ต่างๆเหล่านี้ได้ จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนในเรื่องของโครงการไม่เป็นตามวัตถุประสงค์สิ่งนี้คือผลกระทบหลักต่อโรงเรียนวิทยาศาสตร์เพราะโรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการ Active Learning

นโยบายด้านการจัดการศึกษาในระดับประเทศระดับจังหวัดและในระดับเขตพื้นที่การศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อโรงเรียน จากการที่โรงเรียนเป็นโรงเรียนลักษณะพิเศษเป็นโรงเรียนที่เน้นทางวิทยาศาสตร์จะรับนโยบายโดยตรงจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพราะโรงเรียนจะเน้นการสร้างการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพราะฉะนั้นนโยบายต่างๆของโรงเรียนจะแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไปซึ่งทางโรงเรียนจะมีแผนการเรียนเดียวกันคือแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผลกระทบอีกประเด็นกับโรงเรียนก็คือเป้าหมายของโรงเรียนที่จะสร้างนักคิดสร้างนักวิจัยรวมถึงการสร้างนวัตกรรม เมื่อมาเจอกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เกิดการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ก็ส่งผลกระทบต่อคุณภาพหรือกระบวนการพัฒนานักเรียนที่จะบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ ส่วนทางด้านนโยบายอื่นๆทางโรงเรียนก็ต้องผ่อนผันมีการยืดหยุ่นระดับประคองให้นักเรียนผ่านสภาวะสถานการณ์วิกฤตตรงนี้ได้

ในส่วนของนโยบายของโรงเรียน นโยบายจากส่วนกลางจะส่งตรงมายังโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นงบประมาณต่างๆ เนื่องจากโรงเรียนได้เป็นหน่วยเบิกจ่ายเพราะฉะนั้นไม่มีความล่าช้าในเรื่องของงบประมาณและนโยบายขั้นตอนในส่วนในเรื่องงบประมาณมีน้อย ซึ่งมีศูนย์ส่งเสริมความเป็นเลิศทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทำหน้าที่เป็นตัวกลางของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานในการส่งตรงถึงที่โรงเรียนเวลาที่มีการจัดการประชุมก็จะดำเนินการประชุมที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยที่ไม่ได้ประชุมร่วมกับโรงเรียนอื่นๆในเขตพื้นที่ในเรื่องของงบประมาณ เพราะฉะนั้น

จากนโยบายในความล่าช้าจะไม่เกิดขึ้น เนื่องจากมีการตัดลดขั้นตอนไปหมด แต่ที่เป็นปัญหาหลักของโรงเรียนก็คือนโยบายของจังหวัด นโยบายของอำเภอ ในเรื่องการควบคุมโรค บางครั้งสร้างผลกระทบต่อโรงเรียนในช่วงการแพร่ระบาดของโรค โรงเรียนก็ต้องปฏิบัติ ตามนโยบายของจังหวัดและอำเภอ เป็นหลักในด้านของความปลอดภัยส่วนนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐานสามารถส่งตรงมาถึงโรงเรียน

นโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับกรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงเรียนมีนโยบายดำเนินการโดยที่โรงเรียนคำนึงถึงความปลอดภัยโดยทางโรงเรียนได้เน้นที่ความปลอดภัยของตัวครู และบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียนรวมถึงตัวนักเรียน จะเห็นได้ว่าการมารวมกลุ่มตลอดจนการทำงานทางโรงเรียนจะกระจายครูไม่ให้นำมารวมกลุ่มกัน ทางโรงเรียนมุ่งเน้นให้ครูได้ใช้วิธีการสอนต่างๆมีการปรับกลยุทธ์ปรับวิธีการสอนให้เหมาะสมต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยมุ่งเน้นให้ครูใช้สื่อ ICT ที่ทางโรงเรียนมีการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้กับคุณครูในการใช้สื่อ ICT ในการจัดการเรียนการสอน

ในด้านกระบวนการบริหารจัดการศึกษาภายในโรงเรียน ก็ได้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานของครูกับฝ่ายบริหารโดยในการประชุมก็จะเปลี่ยนจากต้องมาประชุมที่โรงเรียนเป็นออนไลน์ ในทุกการประชุมซึ่งมีประสิทธิภาพได้เทียบเท่ากับการประชุมแบบที่ต้องมาประชุมที่โรงเรียน การบริหารจัดการที่เกี่ยวกับครูการปฏิสัมพันธ์ต่อกันของครู ยังคงเดิมเหมือนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ On site

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบทางบวกเกี่ยวกับโรงเรียนโดยที่เดิมที่โรงเรียนก็มีแนวคิดกับกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์ก็มีการใช้สื่อ ICT อยู่แล้ว โดยการดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไปพัฒนามาเรื่อย ๆ แต่เมื่อมาเกิดเหตุการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะมาพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไปไม่ได้ ทางโรงเรียนจึงจำเป็นต้องพัฒนาอย่างเต็มรูปแบบ การใช้สื่อการสอนของครู การใช้หลักวิชาการในการทำคลิปการเรียนให้กับนักเรียน เนื้อหาการทำกิจกรรมที่ส่งให้กับนักเรียนส่วนนี้เป็นทางบวก ครูในโรงเรียนได้พัฒนาตนเองอย่างมาก ในด้านการใช้สื่อต่างๆได้เต็มศักยภาพ ปัญหาทางลบของโรงเรียนก็คือทำให้ครูกับนักเรียนขาดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ครูกับนักเรียนไม่มีโอกาสที่ได้พบเจอกัน ไม่มีโอกาสที่จะเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่โรงเรียนตั้งเป้าหมายไว้ซึ่งในส่วนี้ไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นข้อด้อยข้อระบบของการเรียนการสอนในรูปแบบของออนไลน์

ประเด็นต่อไปก็คือสร้างความวิตกกังวลให้กับนักเรียนและครู โดยที่การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในครั้งนี้ ทั้งครูนักเรียนรวมถึงครอบครัวของครู ครอบครัวของนักเรียนพ่อแม่ผู้ปกครองมีความคิดวิตกกังวลในเรื่องนี้สูง

ด้านคุณครูผู้สอนของโรงเรียนมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งครูได้พัฒนาให้ใช้สื่อ ICT เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทางโรงเรียนจะทำแบบค่อยเป็นค่อยไปไม่ได้แล้ว โรงเรียนจะต้องทำเป็นหลักอย่างจริงจังจึงเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ เพราะฉะนั้นคุณครูจะต้องได้พัฒนาตนเอง โดยที่โรงเรียนได้รับความอนุเคราะห์จากกลุ่มงานของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ ทั้งผู้บริหารของโรงเรียนที่ได้แนะนำเพิ่มเติมในการจัดหาวิทยากรมาเพิ่มเติมมาเสริม

ความรู้ให้กับคุณครู ในส่วนนี้ให้กับคุณครูโดยที่คุณครูสามารถใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทางโรงเรียนได้ใช้แนวทางการบริหาร โดยที่ยึดตามหลักทฤษฎีระบบซึ่งประกอบไปด้วยด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต แต่ในตอนนี้ทางโรงเรียนมาเพิ่มในเรื่องของกระบวนการบริหารในส่วนของงานนิเทศการจัดการเรียนการสอน ซึ่งได้มีการปรับเปลี่ยนมาเป็นรูปแบบการนิเทศน์ออนไลน์ ที่ได้ทำการปรับเปลี่ยนซึ่งในตอนนี้ทางโรงเรียนสามารถสร้างทีมงานขึ้นมาเพิ่มเติมในการกำกับติดตามเพื่อให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น โดยที่ครูที่บางส่วนบอกเป็นเรื่องใหม่ในเรื่องของการใช้สื่อ ICT ซึ่งทางโรงเรียนจำเป็นต้องมีทีมงานในการมาพัฒนาครูเพิ่มเติมจากกระบวนการเดิมที่โรงเรียนมีอยู่ ด้านการจัดการเรียนการสอนทางโรงเรียนสร้างทีมงานขึ้นมาที่จะมาช่วยครูในการจัดการเรียนการสอนให้คุณครูได้มีทักษะที่จะใช้สื่อตลอดจนการแชร์ข้อมูล การร่วมมือการติดตามนักเรียนอาจจะต้องใช้ความร่วมมือการซึ่งส่วนนี้จำเป็นต้องใช้ทีมงานเพิ่มเติมมาจากปกติ ในส่วนการนิเทศแล้วก็ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบจากการนิเทศที่เดิมนิเทศการสอนคุณครูตามห้องเรียน ก็มาปรับเปลี่ยนเป็นการนิเทศแบบออนไลน์ จากการดูจากสื่อที่คุณครูได้ใช้แล้วก็มีเพิ่มเติมการเรื่องการสร้างขวัญกำลังใจให้กับคุณครูในสวนเป้าหมายของเราก็เหมือนเดิมก็คือผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน นักเรียนจบนักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์ตามตัวชี้วัด ตามที่เกณฑ์ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์กำหนด

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนใช้ในตอนนี้ ที่โรงเรียนใช้อยู่คือการจัดการเรียนการสอนออนไลน์กิจกรรมที่ใช้ โรงเรียนก็จะเน้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น เพราะปกติทางโรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยที่นักเรียนเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เมื่อมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทางโรงเรียนก็มีการปรับปรับไป

2.1.3 ผลผลิต/ผลลัพธ์

คุณภาพผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ถ้ากล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนออนไลน์เทียบกับการเรียนแบบปกติ นักเรียนจะได้รับความรู้ประมาณ 60 เท่านั้นจากที่เดิมที่ให้เต็ม 100 มีหลายเรื่องที่ทางโรงเรียนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้โดยเฉพาะการสร้างคุณธรรมสร้างทักษะชีวิตซึ่งวิชานี้ทางโรงเรียนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ ส่วนในอีกวิชาคือวิชาลูกเสือจะมีสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง แต่ตอนนี้ นักเรียนไม่สามารถมาเรียนได้ ซึ่งส่งผลให้ทางโรงเรียนจะต้องไปปรับหลักสูตรเมื่อนักเรียนสามารถมาเรียนที่โรงเรียนได้ แล้วนักเรียนก็ต้องจะต้องเรียนลูกเสือซึ่งในส่วนนี้จะต้องมีการปรับเนื้อหาใหม่ ในส่วนของวิชาแนะแนวซึ่งการแนะแนวที่ทางโรงเรียนเชิญอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมาพูดคุยกับนักเรียนในส่วนนี้ไม่สามารถทำได้ ส่งผลให้คุณภาพของนักเรียนก็เทียบกับการจัดการเรียนการสอนแบบ on site ไม่ได้ เพราะว่าในส่วนของโรงเรียนจะเน้นในส่วนของคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในส่วนของวิทยาศาสตร์จะเป็นเรื่องของการทำปฏิบัติการ การทดลองและการทำโครงการ ในส่วนนี้คุณครูจะต้องหาวิธีการเรียนรู้ให้กับนักเรียนมากขึ้นไปอีกเพราะนักเรียนไม่สามารถทำการทดลองจริงได้

ซึ่งความรู้ที่นักเรียนได้รับในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นักเรียนคิดว่าไม่เพียงพอเพราะในการเรียน นักเรียนไม่ค่อยมีสมาธิเนื่องจากเรียนอยู่ที่บ้านโดยที่นักเรียนคิดว่าคิดว่านักเรียนได้ความรู้ประมาณ 60เปอร์เซ็นต์ จากความรู้ที่ไปเรียนที่โรงเรียนและในบางอย่างนักเรียนก็ไม่ได้เรียนรู้ในการเรียนแบบออนไลน์ ซึ่งผู้ปกครองได้ให้ข้อคิดเห็นว่าการเรียนเป็นการเรียนรู้เต็มประสิทธิภาพ แต่ในเรื่องของการปฏิบัติการขาดหายไปอย่างเช่นเรื่องวิชาที่เป็นปฏิบัติการก็จะมี เช่นวิชาวิทยาศาสตร์ก็คือการทดลอง ในเรื่องของการเรียนที่เป็นวิทยาศาสตร์ก็จะเป็นเรื่องของทฤษฎี ไม่ได้มีการปฏิบัติเกิดขึ้น

2.2 โรงเรียนขนาดใหญ่

2.2.1. ปัจจัยนำเข้า

2.2.1.1 ด้านผู้บริหาร

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับผู้บริหารเป็นสถานการณ์ใหม่สำหรับผู้บริหาร โดยทางโรงเรียนได้ใช้หลักการการบริหารแบบมีส่วนร่วมเข้ามาปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของโรงเรียน มีการรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายเพื่อช่วยในการแก้ปัญหาให้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยความคิดของทุกฝ่ายมาบูรณาการการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้บริหารมีการประชุมกับครูบ่อยขึ้น ประชุมกับครูมากขึ้นพยายามกระตุ้นให้ครู ทีมบริหาร และประชุมกับนักเรียนเพราะจะได้รับรู้ปัญหาของนักเรียนการรับรู้ปัญหาและวางแผนแนวทางแก้ไขแนวทางแก้ไขโดยแบ่งเป็น 3 ระดับครั้นถ้าปัญหาบางปัญหาแก้ได้แล้ว ผู้บริหารจะดำเนินการเลย ปัญหาบางปัญหาต้องขอความร่วมมือก็จะต้องรอ ปัญหาบางปัญหาแก้ไม่ได้เช่นยกตัวอย่างเรื่องวัคซีนแก้ไม่ได้โรงเรียนก็ต้องรอแต่โรงเรียนอธิบายชัดเจนถ้าโรงเรียนอธิบายชัดเจนบนหลักการที่มันเป็นสากล การรับรู้มีการสร้างความเข้าใจก็จะทำให้เราทำงานได้ง่ายขึ้นผู้บริหารจะไม่กดดันกับสถานการณ์แบบนี้ เพราะว่าถ้ามาช่วยกันในการที่จะทำให้เกิดการแก้ปัญหา

2.2.1.2 ด้านครู

ครูผู้สอนในโรงเรียนเป็นครูผู้สอนที่มีอาวุโสมากจนถึงครูที่เพิ่งบรรจุใหม่ การใช้สื่อเทคโนโลยีมาปรับประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นเรื่องที่ยากใหม่สำหรับครูหลายท่านแต่ ครูของโรงเรียนก็มีการปรับตัวในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตลอดจนถึงการวัดผลประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนก็มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการการที่ต่างไปจากเดิม

2.2.1.3 ด้านนักเรียน

นักเรียนของโรงเรียนที่เป็นการสำรวจมาไม่ถึง 50 เปอร์เซ็นต์ที่มีอินเทอร์เน็ตเป็นสัญญาณอินเทอร์เน็ตแบบรายเดือน ส่วนใหญ่นักเรียนของโรงเรียนใช้วิธีการซื้อเป็นชั่วโมง ซึ่งการซื้อชั่วโมงต้นทุนสูงความเสถียรของสัญญาณไม่มีความต่อเนื่อง นักเรียนไม่ได้อยากเรียนออนไลน์ เพราะว่านักเรียนรู้ว่าตัวนักเรียนเองไม่พร้อมโดยที่นักเรียนรู้ว่าตัวนักเรียนเองเงินก็ไม่มี โทรศัพท์ที่ใช้ก็ไม่ได้มีประสิทธิภาพ แต่ทางโรงเรียนบังคับให้เรียน มีนักเรียนบางส่วนโรงเรียนต้องทำงานรับจ้างต่างๆ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระด้านค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

2.2.1.4 ด้านผู้ปกครอง

ผู้ปกครองส่วนมากยังมีความรู้สึกว่่านักเรียนเมื่อเรียนอยู่ที่บ้าน นักเรียนจะต้องช่วยผู้ปกครองทำงานเพื่อที่จะแบ่งเบาภาระ เช่นนักเรียนเคยขายของอยู่หน้าร้านก็ต้องขายของอยู่หน้าร้านตามปกติ นักเรียนต้องไปไร้ก็ต้องไปไร้ตามปกติ เวลาที่นักเรียนมาโรงเรียนผู้ปกครองให้เงินมาต่างจากเวลาที่อยู่บ้านผู้ปกครองไม่ได้ให้เงินที่ผู้ปกครองให้เวลามาโรงเรียน ผู้ปกครองหลายคนของโรงเรียน เวล่านักเรียนที่เรียนออนไลน์ประมาณ 10 คนจะมี 1 คนหรือ 2 คนเท่านั้นที่มีผู้ปกครองนั่งเฝ้า หรือนั่งอยู่ด้วย ผู้ปกครองหลายคนตัวผู้ปกครองเองก็คงสถานะการอยู่ด้วยตัวของตัวเองก็ยากลำบากในสถานะการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แล้วผู้ปกครองก็รอวันที่โรงเรียนจะเปิดเรียน

2.2.1.5 ด้านงบประมาณ

ในส่วนของด้านงบประมาณโดยที่โรงเรียนได้รับงบประมาณรายหัวปกติ ซึ่งในปีการศึกษา 2563 ทางโรงเรียนไม่ได้ตั้งงบประมาณสำหรับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แต่พอเกิดเหตุการณ์เป็นปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2564 โรงเรียนก็ตั้งรับงบประมาณเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไว้แล้วหลายอย่าง โดยที่โรงเรียนก็จะเปลี่ยนเป็นงบประมาณที่จะมาสนับสนุนในส่วนนี้ แต่ในส่วนการบริหารงานงบประมาณของภาครัฐ ของทางโรงเรียนมีข้อจำกัดของเงินที่ถูกกำหนดมาให้ใช้เฉพาะบางส่วนเท่านั้น ใช้ส่วนอื่นไม่ได้ ยกตัวอย่างเช่นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใช้เงินได้ 3 ส่วนหรือ 4 ส่วน โดยที่ ประการแรกใช้เรื่องของค่ายวิชาการเรื่องของลูกเสือเนตรนารีซึ่งไม่สามารถนำเงินตรงนี้มาใช้ได้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในส่วนของงบประมาณที่ปรับได้มีการปรับเปลี่ยนงบประมาณที่ไม่ได้ใช้มาเพิ่มเติมในส่วนของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กิจกรรมหลายๆกิจกรรม ทางโรงเรียนต้องงดไป กิจกรรมบางอย่างที่ทางโรงเรียนงดไปในส่วนที่เป็นงบประมาณของโรงเรียนจะต้องนำมารวมกันในเรื่องของวิชาการ ซึ่งตอนนี้โรงเรียนก็มีค่าใช้จ่ายในเรื่องของ on Hand ค่อนข้างมากต้องส่งเอกสารให้กับนักเรียนกรณีที่นักเรียนไม่สามารถเรียนออนไลน์ได้หรือบางคนก็อาจจะออนไลน์ on-hand ควบคู่กันด้วย หรือคุณครูบางคนจะต้องทำใบความรู้หรือใบงานเพิ่มเติมจากหนังสือเรียนทางโรงเรียนก็ต้องจัดส่งให้นักเรียนไปด้วย ในส่วนของค่าใช้จ่ายส่วนนี้ก็จะมากขึ้นนอกจากนั้นแล้วเมื่อตอนที่ทางโรงเรียนจัดการเรียนการสอนแบบ Facebook Live โรงเรียนก็ต้องจัดหาอุปกรณ์ในการที่จะถ่ายทอดต่างๆทางโรงเรียนก็มีรายจ่ายส่วนนี้เพิ่มขึ้นมา แต่ทางโรงเรียนก็ใช้งบประมาณเท่าที่มีอยู่

2.2.1.6 ด้านอุปกรณ์วัสดุ

ด้านวัสดุอุปกรณ์ในมุมมองของโรงเรียนในการจัดการวัสดุอุปกรณ์ ถ้าโรงเรียนมองว่าเพียงพอก็เพียงพอโรงเรียนสามารถจัดในช่วงนี้ได้ เท่าที่โรงเรียนมีอยู่ โดยที่โรงเรียนก็ต้องการอุปกรณ์เพิ่มขึ้นแต่โรงเรียนก็จัดบนพื้นฐานที่โรงเรียนมีอยู่ สิ่งใดที่โรงเรียนสามารถขยับไปได้ สิ่งใดที่โรงเรียนไม่มีแต่โรงเรียนจำเป็นต้องมี ในส่วนของงบประมาณของโรงเรียนไม่เพียงพอทางโรงเรียนก็จะจัดหาจัดซื้อ ในส่วนนี้นักเรียนทางโรงเรียนก็มีการสำรวจนักเรียนว่านักเรียนมีความพร้อมในด้านเทคโนโลยีอยู่ตลอดแล้วพบว่าจริงๆแล้ว 90 กว่าเปอร์เซ็นต์นักเรียนจะมีเฉพาะโทรศัพท์ในเรื่องของ Notebook iPad น้อยมากในสิ่งที่จะมี นักเรียนบางคนใช้โทรศัพท์ร่วมกับผู้ปกครอง นักเรียนบางคน

หนึ่งบ้านใช้ทั้งที่ที่นั่งร่วมกันในเครื่องเดียว แต่ทางโรงเรียนก็มีการ สนับสนุนโดยการใช้คอมพิวเตอร์ ยืมเรียนให้กับนักเรียน นักเรียนคนไหนที่ต้องการทางโรงเรียนก็ให้นักเรียนรวมทั้งคุณครูด้วยเพราะ คุณครูบางคนก็ยังไม่มื่ออุปกรณ์เหล่านี้ ในเรื่องของโปรแกรมต่างๆที่คุณครูจะต้องใช้เพิ่ม โดยที่ทาง โรงเรียนใช้ Google Meet เป็นหลักซึ่งก็ไม่มีค่าใช้จ่ายอยู่แล้ว ส่วนช่องทางในการเสริมอื่นๆ ครู อาจจะใช้ ZOOM ใช้ LINE ใช้ Facebook แต่ช่องทางหลักก็คือ Google Meet ของโรงเรียน

2.2.1.7 ด้านการจัดการ

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา2019 โรงเรียนได้ จัดการเรียนการสอนในรูปแบบ ออนไลน์ผ่านทาง Google meet และมีการส่งหนังสือเรียนให้กับ นักเรียน โรงเรียนได้ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่างๆ

2.2.2 กระบวนการ

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในช่วงแรกโรงเรียนมีการ ปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอน โดยเริ่มต้นที่ โรงเรียนมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอน ออนไลน์โดยที่โรงเรียนคิดว่าจะทำกันอย่างไรในตอนแรก ซึ่งทางโรงเรียนได้ให้อิสระกับครูโดยให้ครู สอนโดยใช้แพลตฟอร์มอะไรก็ได้ ครูบางคนใช้ google meet บางคนใช้ Zoom บางคนใช้ Line บาง คนใช้ Facebook บางคนใช้ YouTube ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ครูจัดการเรียนการสอน โดยอิสระ เมื่อผ่านไปได้หนึ่งเดือนทางโรงเรียนมาปรึกษาหารือกัน ฝ่ายบริหารมานั่งประชุมกันพบว่า สิ่งที่ครูได้ทำการจัดการเรียนการสอนไปโปรแกรมต่างๆที่ครูใช้จัดการเรียนการสอน ทางผู้บริหารยัง เข้าระบบไม่ได้เลยบางโปรแกรมผู้บริหารไม่รู้ว่าแต่ละโปรแกรมใช้อย่างไรเช่น Zoom เข้ายังไง ผู้บริหารได้ใช้โทรศัพท์รุ่นที่ทันสมัย ยังไม่สามารถเข้าโปรแกรมได้เลย แล้วนักเรียนจะเข้าใช้โปรแกรม ได้ไหม เมื่อทุกคนกลับมาทบทวนกันจริงๆ ซึ่งเป็นแบบนี้จริงๆ ทางโรงเรียนก็เลยสร้างห้องถ่ายทอด ขึ้นมาโดยใช้ Facebook Live เป็นตัวถ่ายทอดมีการจัดตารางเรียนใหม่ โดยที่โรงเรียนก็เลยสร้างห้อง ในการถ่ายทอดของโรงเรียนจำนวน 6 ห้อง มีการแบ่งเป็นห้อง 1-6 ได้ดำเนินการจัดตารางเรียน แบ่งเป็นชุด ๆ หลังจากนั้นผ่านไปช่วงเวลาหนึ่งผลตอบรับออกมาดีโรงเรียนใช้วิธีการ Facebook Live ประมาณ 2 เดือน ครูและนักเรียนให้การตอบรับกับระบบดีมาก แต่หลังจากการใช้ Facebook Live ผ่านไปสักช่วงหนึ่ง ซึ่งในช่องทาง Facebook Live นักเรียนก็ตอบกลับมาว่าเป็นการสื่อสารช่องทาง เดียว ส่วนของ Facebook Live ถ้าจะโต้ตอบกันได้ต้องมีคนเป็นแอดมินมาช่วยกันดูข้อมูล เพราะ เป็นกลุ่มใหญ่จึงคิดว่าโรงเรียนควรต้องดำเนินการพัฒนาต่อไป เพราะต่อไปนักเรียนจะต้องเรียนกัน มากกว่านี้ โรงเรียนก็เลยหาช่องทางอื่นๆที่เหมาะสม โดยที่โรงเรียนก็เลยกำหนดว่าโรงเรียนจัด ตารางสอนเป็นตารางเรียนปกติเป็นคาบเรียนเริ่มเวลา 8:30 น.ครูสอนตามตารางเรียนแต่ตัวที่ครูสอน ครูออกแบบเองให้ใช้ google meet หรือ Zoom แล้วแต่ครูกำหนด ซึ่งในตอนนี้อยู่โรงเรียนใช้ช่องทาง ตรงนี้อยู่โรงเรียนจะเห็นได้เลยว่าการสอนโดยที่มีปฏิสัมพันธ์กันดี ช่วงช่วงแรกจะมีการตื่นตันทันที หน่อย ช่วงแรกการจัดการเรียนการสอนโอเคแต่ ผ่านไปผ่านไป นักเรียนก็จะไม่เปิดกล้องในการเรียน แต่นักเรียนจะขึ้นแต่ตัวหน้าจอย่างเดียว ตอนนี้อยู่ครูก็จะเริ่มบ่นหาวิธีครูบางคนก็จะบอกว่า ฉันทองกับ ทะเลหรือเปล่า สำหรับครูบางคนที่มีเทคนิค ส่วนหนึ่งที่ทางโรงเรียนจะต้องเติมเต็มในสิ่งเหล่านี้ก็คือ การสอนในเรื่องของเทคนิคให้คุณครู สิ่งที่เป็นที่ท้าทายคือการวัดผลประเมินผลถ้ากรอบการวัดผล ประเมินผลยังออกแบบการวัดผลประเมินผลแบบเดิมโอกาสที่นักเรียนจะไม่ผ่านสูงมาก

ในส่วนของนโยบายการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทางโรงเรียนได้มีการพูดคุยกับครู โดยเฉพาะฝ่ายบริหารต้องมาปรับเปลี่ยนแนวการจัดการเรียนการสอนโดยที่ตรงกันรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงเรียนจะต้องดำเนินการอย่างไร ทางโรงเรียนได้ใช้กระบวนการ PLC กับครูในกลุ่มต่างๆจะทำให้ทางโรงเรียนรู้ว่าต้องเตรียมการอย่างไร โรงเรียนมีข้อดีคือโรงเรียนได้ครูที่มีความพร้อมในเรื่องของเทคโนโลยีในระดับหนึ่ง การขับเคลื่อนของครูในโรงเรียนโดยฝ่ายบริหารมีการขับเคลื่อนที่ชัดเจนมากขึ้นทางโรงเรียนมีนโยบายใหม่ๆหลายข้อที่โรงเรียนเห็นแล้วว่าเกิดประโยชน์สำหรับนักเรียนและโรงเรียนได้ขับเคลื่อน โดยที่โรงเรียนให้ความสำคัญว่าการที่จะจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะมีผลอย่างไร โดยที่นักเรียนไม่ได้มาโรงเรียนคือมีการรับรู้ข้อมูลของนักเรียนให้ได้มากที่สุดเพราะฉะนั้นการให้คุณครูไปให้ความสำคัญกับข้อมูลการเยี่ยมบ้านแต่เป็นการเยี่ยมบ้านในระบบออนไลน์ ซึ่งโรงเรียนให้ความสำคัญกับข้อมูลเหล่านี้เป็นอย่างมาก เมื่อทางโรงเรียนมีข้อมูลอยู่จะทำให้โรงเรียนตัดสินใจได้ง่ายขึ้นและมีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งทางโรงเรียนรู้ว่านักเรียนมีปัญหาเรื่องอะไร เพราะทางโรงเรียนรู้จักข้อมูลตรงที่ทางโรงเรียนใช้นโยบายการเยี่ยมบ้านออนไลน์ ซึ่งในการเรียนออนไลน์โรงเรียนพบว่านักเรียนใช้โทรศัพท์ถึง 85 เปอร์เซ็นต์ นักเรียนมีการใช้ notebook ไม่ถึง 10 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นตัวตอบโจทย์ว่าทางโรงเรียนจะบริหารจัดการให้นักเรียนที่ใช้แต่โทรศัพท์ เพื่อที่จะมาเป็นสื่อในการเรียนออนไลน์ จะเกิดข้อจำกัดหรือมีขีดจำกัดอย่างไร โรงเรียนก็จะมีโครงการที่จะต้องรองรับตรงนี้ โรงเรียนมีการปรับเรื่องของการเรียนให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น โรงเรียนมีช่วงหยุดยาวเพื่อให้นักเรียนได้พักซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทางโรงเรียนเตรียมการให้นักเรียน

ในส่วนของนโยบายของสถานศึกษามีส่วนในการจัดการสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยที่มีการเตรียมความพร้อมในส่วนของการแพร่ระบาด มีการติดตามสถานการณ์มาโดยตลอด โรงเรียนได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาด เมื่อก่อนโรงเรียน on site เต็มรูปแบบ พอมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงเรียนก็ต้องปรับเปลี่ยนเป็น on site โดยแบ่งนักเรียนมาโรงเรียนทีละครึ่ง หลังจากนั้นเมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดหนักขึ้นเรื่อยๆ โรงเรียนก็มีการปิดโรงเรียนแล้วก็มี การเตรียมความพร้อม ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ โรงเรียนนำเงินของโรงเรียนโดยใช้เงินสมาคมสนับสนุนอินเทอร์เน็ตไปรายละเอียด 200 บาทแล้วตอนนี้ก็ยังคงคิดอีกว่าในระยะยาวทางโรงเรียนก็ต้องสนับสนุนงบประมาณในส่วนนี้ โรงเรียนมีวิธีการดำเนินงานที่จะจ่ายค่าอินเทอร์เน็ตให้นักเรียนรายละเอียด 200 บาท โดยให้คุณครูที่ปรึกษาโอนเงินให้กับนักเรียน โรงเรียนมีการบริการในเรื่องของ on hand โดยให้นักเรียนส่งเอกสารกลับมาให้โรงเรียนแล้วเก็บใบเสร็จในการส่งไว้โดยที่โรงเรียนจะรวบรวมไว้ที่ครูที่ปรึกษาแล้วจ่ายค่าส่งเอกสารให้กับนักเรียน

ด้านนโยบายการจัดการศึกษาในระดับประเทศระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยที่นโยบายของประเทศ โดยเฉพาะที่ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) รวบรวมเอาไว้ค่อนข้างซ้ำเกินไป สิ่งที่ทำให้บางครั้งไม่เป็นมิติเป็นสิ่งที่ใหญ่มาก เห็นด้วยกับการที่มีศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) จังหวัด ที่เป็นคนลงรายละเอียดในส่วนของจังหวัด ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

(ศบค.) จังหวัดส่วนใหญ่ก็จะอยู่ในกรอบของ ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) ส่วนกลาง การตัดสินใจหรืออำนาจจริงๆจะไม่เท่ากับศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) ส่วนกลาง สิ่งหนึ่งคือการบริหารเรื่องข่าวสารเรื่องข้อมูล ซึ่งทำให้ความเชื่อถือนักเรียนและครู ในด้านความเชื่อถือต่อองค์กรต่อน้อย นโยบายที่ให้คำพูดออกมาดูดีและมีผลโดยตรงต่อนักเรียน แต่นโยบายจะเป็นเชิงคำพูดเสียมากกว่าเชิงการปฏิบัติ การช่วยเหลือสนับสนุนเกี่ยวกับภาครัฐที่ลงมาและให้โรงเรียนดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการสำรวจเรื่องการดำเนินการช่วยเหลือทางผู้ปกครองและนักเรียน จะเป็นการสำรวจแต่ไม่ได้รับผลการสำรวจ หรือการจัดสรรสิ่งที่สำรวจไป ยกตัวอย่างเช่น ในการระบาดในรอบที่ 1 และรอบที่ 2 จากการสำรวจนักเรียนถึงความพร้อมของการเรียน online on air on hand ให้ไปสำรวจว่ามีโทรศัพท์มือถือใหม่ มีกล่องที่จะรับเครื่องรับสัญญาณ มีความพร้อมเรื่องของสัญญาณอินเทอร์เน็ตมากน้อยเพียงใด ทางโรงเรียนไปสำรวจตั้งแต่ครั้งที่ 1 แล้ว แต่สิ่งที่ทางโรงเรียนได้รับกลับมาคือไม่ได้รับอะไรเลย ไม่มีผลกระทบออกมาเลยว่าจะช่วยเหลือโรงเรียนได้อย่างไร ทางนโยบายของศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) กำหนดให้สถานที่ราชการต้องวัดประเมินถึง 44 ข้อ ในการที่จะเปิดโรงเรียนได้ในกรณีนี้เกินกว่า 10 ข้อจะต้องใช้เงินในการดำเนินการ โรงเรียนต้องบั่นทอนงบประมาณจากงบประมาณในส่วนอื่นเพราะว่าโรงเรียนต้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ซึ่งแผนการปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนไม่ได้รองรับเรื่องของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เอาไว้เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เกิดขึ้นเมื่อปีการศึกษา 2563 ซึ่งในตอนนี้นำให้โรงเรียนดำเนินการต่างๆ ทางโรงเรียนต้องใช้เงินจำนวนมากในการที่จะเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน ทางส่วนกลางสั่งให้โรงเรียนดำเนินการแต่ไม่มีรูปแบบให้โรงเรียนดำเนินการ โรงเรียนบอกคุณครูว่าให้สอนออนไลน์ให้นักเรียนเรียนออนไลน์ซึ่งทั้งครูและนักเรียนไม่มีประสบการณ์ และไม่มีความรู้มากพอในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ทั้งครูและนักเรียนหากย้อนหลังไปเมื่อ 18 เดือนที่แล้ว ในตอนนี้มีการดำเนินการเป็นรูปแบบมากขึ้นเพราะว่ามีทักษะในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์มากขึ้นจากการจัดการเรียนรู้อยู่มาเป็นปีแล้ว แต่นโยบายภาครัฐเข้ามาไม่ทันกับเรื่องเหล่านี้ ซึ่งการออนไลน์ข้อดีก็คือให้ความรวดเร็ว เทียบตรงนิ้วแต่ภาครัฐไม่ตอบโจทย์หรือมีการตอบโจทย์แล้วดำเนินการเข้าไปนโยบายของภาครัฐยังเน้นเรื่องการทำในลักษณะที่เป็นงานที่จะต้องทำด้วยเอกสารมากเกินไปเป็นระเบียบเป็นขั้นตอนซึ่งมันไม่ทันกับการทำงานของโรงเรียนของนักเรียนของครูในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสถานการณ์การแพร่ระบาดได้ส่งผลกระทบทางบวกต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนสิ่งหนึ่งก็คือการได้เรียนรู้ว่าช่องทางในการเรียนการสอนไม่ได้อยู่แค่ในห้องเรียนหรือช่องทางในการเรียนการสอนไม่ได้อยู่เพียงในรอบ 08:00 น ถึง 16:00 น ทำให้ครูได้ตระหนักว่าถ้าครูมีการวางแผนที่ดีการจัดการเรียนการสอนที่มีสื่อที่เหมาะสมมีการประเมินจากการที่ตอบโจทย์คุณครูจะมีเวลามากทั้ง 24 ชั่วโมงเลยในการจัดการเรียนการสอน ทำให้รู้ว่าการเรียนการสอนในบางวิชาน่าจะจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนใหม่ การจัดการเรียนการสอนการวัดผลการประเมินผลแบบบูรณาการที่โรงเรียนเคยทำกันอยู่หน้านี้จะต้องนำกลับมาทบทวนกันใหม่เพราะว่าการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ทางโรงเรียนเห็นแล้วว่าเทคโนโลยีมีความจำเป็นแล้วก็เป็นประโยชน์อย่างสูงมากในการจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็น

เป็นสถานการณ์โรคโควิดหรือหลังจากสถานการณ์นี้ไป เทคโนโลยีจะมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนเห็นว่าการบริหารจัดการเวลาจะมีกรอบที่ไม่จำกัด ครูต้องมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นกว่านี้ ทำให้โรงเรียนรับรู้ได้เลยว่าโรงเรียนจะต้องทำให้ดีกรอบของโรงเรียนต้องกว้างมากกว่านี้ต้องมีความยืดหยุ่นเกิดขึ้น ในเรื่องของเทคโนโลยี ICT หรือคอมพิวเตอร์มันต้องมีการพัฒนาอย่างแรงทั้งคุณครูและนักเรียน ครูจากเดิมในเรื่องเทคโนโลยีอาจจะไม่มากตอนนี้ต้องพัฒนาทักษะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วด้วย จากเดิมที่ใช้ ICT ในการสอนไม่ถึงร้อยตอนนี้พัฒนามาเป็น 100 เปอร์เซ็นต์เต็มๆเช่นเดียวกันนักเรียนก็เหมือนกันก็ต้องพัฒนาตามกันมานี้ ถือว่าเป็นในเรื่องของแง่บวกในเรื่องของทักษะทางเทคโนโลยีทักษะทางศตวรรษที่ 21 ผลกระทบทางลบเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนครูไทยและเด็กไทยพบว่าปรับตัวช้ามาก เพราะว่าจะมีความความรู้สึกว่าตัวเองไม่พร้อมด้านองค์ความรู้ ครูจะรู้สึกทางด้านองค์ความรู้ ยังไม่พร้อม ทำไม่ได้หรืออก ไม่กล้าที่จะลงทุนในแบบที่จะใช้สื่ออุปกรณ์ที่มันตอบโจทย์การจัดการเรียนการสอน การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ครั้งนี้ที่ให้เห็นก็คือทั้งครูและนักเรียน ไม่ได้คิดว่าการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ครั้งนี้มันจะยาว ทุกคนมีเป้าหมายเลยว่าเดือนหน้าก็จะหาย เดือนหน้าคล้ายลือก็ได้ก็จะชีว ตอนนี้เรียนผ่านไป ไม่ได้เรียนเต็มที่ ครูก็สอนไม่ได้เต็มที่ ทำให้ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนในช่วงที่รอเพื่อที่จะเปิด on site ทำให้ประสิทธิภาพการสอน ประสิทธิภาพการเรียนลดลง เนื่องจากครูทำไม่เต็มที่และเด็กทำไม่เต็มที่ เนื่องจากว่าทางโรงเรียนปรับตัวมาได้ 2 เดือน ทางโรงเรียนบอกได้เลยว่าโรงเรียนออนไลน์เต็มภาคเรียน ครูที่จะวางแผนเรื่องจัดการเรียนการสอนการสอบการวัดผลแบบ on site จะไม่เกิดขึ้นเลย ครูเปลี่ยนได้เลย สถานการณ์ในช่วงนี้ถามว่าสับสนวุ่นวายมาแต่ก็เกิดการเปลี่ยนแปลง ด้านต่อมาคือโรงเรียนมีทรัพยากรน้อยเกินไปส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้สิ่งที่นักเรียนจะนำมาเป็นตัวช่วยในการจัดการเรียนการสอนของการเรียนในครั้งนี้ทำไม่ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ เพราะจะใช้เงินเป็นจำนวนมากในแง่ลบคุณภาพของการเรียนการสอนน่าจะลดลงสำหรับนักเรียนที่นักเรียนจะได้ทักษะได้ความรู้ที่จะได้เต็มที่ ลดน้อยลงโดยเฉพาะในด้านคุณธรรมจริยธรรมต่างๆที่บางครั้งถ้าอยู่ในโรงเรียนอาจจะส่งเสริมนักเรียนได้มากขึ้นแต่ตอนนี้พอไปอยู่ที่บ้านต้องพึ่งพาอาศัยผู้ปกครองหรือทักษะทางสังคมที่เราจะนำมาใช้ชีวิตความเป็นอยู่ได้ เรียนรู้ร่วมกันมันก็น้อยไปแต่นักเรียนจะต้องมีการใฝ่เรียนรู้ต้องเพิ่มวินัยในตนเองที่จะต้องเข้าเรียนให้มากขึ้นในตรงในส่วนนี้

ในส่วนของคุณครูผู้สอนจริงๆแล้ว โรงเรียนก็มีการเตรียมความพร้อมในด้านของคุณครูผู้สอนได้ในระดับหนึ่งในช่วงแรกของการระบาด ทางโรงเรียนก็รู้แล้วว่าคุณครูบางคนโดยเฉพาะคุณครูที่อาวุโส อาจจะมีทักษะทางด้านเทคโนโลยีไม่เพียงพอ โรงเรียนก็จะใช้วิธีการใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ Facebook Live โดยการที่คุณครูมาสอนที่โรงเรียนมีการจัดเป็นห้องห้องสอนของทางโรงเรียนแบ่งเป็น 6 ระดับเป็นห้องถ่ายทอดสดในห้องถ่ายทอดนั้นจะมีคุณครูที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ช่วยดูแลช่วยเหลือคุณครูอยู่เพียงเอาเสียงการสอนของคุณครูและตัวของคุณครูเองมานั่งสอน เมื่อคุณครูติดขัดในเรื่องของอุปกรณ์ใดๆฝ่ายเทคโนโลยีของโรงเรียนก็จะช่วยเสริมเพิ่มเติมในส่วนนี้ให้ พอหลังจากดำเนินการผ่าน Facebook Lite ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่แปรเปลี่ยนไปคือสถานการณ์เริ่ม

รุนแรงขึ้น พอสถานการณ์รุนแรงขึ้นมาโรงเรียนก็เริ่มเปลี่ยนรูปแบบที่ครูไม่สามารถมาโรงเรียนได้ก็เปลี่ยนรูปแบบโดยใช้ Google Meet ในการจัดการเรียนการสอนโดยที่นักเรียนและครูเข้าสอนในห้องเรียนผ่านทาง Google Meet ที่โรงเรียนได้จัดเตรียมไว้ให้โดยเมื่อถึงชั่วโมงที่คุณครูจะต้องสอนคุณครูก็ต้องเข้าห้องเรียนใน Google Meet ในส่วน of นักเรียนจะอยู่ในห้อง Google Meet เพียงแค่คุณครูเข้าตามรหัสห้องเรียนของ Google meet ตามชั้นเรียนที่โรงเรียนได้แบ่งแยกไว้ให้ ครูคนใดที่ทำอะไรไม่เป็นไม่มีทักษะตรงไหนทางโรงเรียนก็จะเสริมเติมเต็มอย่างล่าสุดในเรื่องของการบันทึกหน้าจอ ฝ่ายเทคโนโลยีของโรงเรียนก็ดำเนินการศึกษาเพื่อจะหาเทคโนโลยีมาเพิ่มเติมให้ครูเพิ่มทักษะให้ครู ครูขาดทักษะในการเรียกชื่อในช่วงแรกๆทางโรงเรียนก็มีการอบรมเพิ่มเทคโนโลยีให้กับครูโดยใช้การใช้เทคโนโลยีต่างๆ เป็นการอบรมเสริมความรู้ให้กับครูไปที่ละขั้นตอนของการใช้เทคโนโลยีรวมทั้งการจัดการเรียนการสอนก็มีการแลกเปลี่ยนเติมแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยที่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้พอสอนเสร็จก็จะมีการพบปะพูดคุยกัน มา PLC ว่าเขาประสบปัญหาอะไรอย่างไรและมาร่วมแลกเปลี่ยนกันในที่ประชุมครู ก็จะมีการแลกเปลี่ยนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มาพูดคุยกันว่าเกิดปัญหาอะไร มีปัญหาอะไรในการเรียนแบบนี้บ้างและคุณครูมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไรก็มีการพูดคุยกันปรับเปลี่ยนกันมาเรื่อย ๆ การนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนมีการนิเทศแบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการแบบเป็นทางการก็คือ ฝ่ายบริหารครูผู้รับผิดชอบด้านการนิเทศ ก็จะเข้าไปดูตลอดเต็มชั่วโมง ถ้าแบบไม่เป็นทางการก็คือวันนี้อยากอยู่ตรงไหนก็แวะเวียนเข้าไปดูในแต่ละห้องเข้าแล้วออกเข้าแล้วออกแต่ถ้าเป็นทางการจะอยู่เป็นชั่วโมงจะนั่งดูตลอดกระบวนการแล้วมาสรุปมาประเมินผล

2.2.3 ผลผลิต/ผลลัพธ์

ในส่วนของคุณภาพของผู้เรียน เป็นที่แน่นอนว่าในด้านของคุณภาพผู้เรียนจะลดลงจากการที่สอบถามครูก็พบว่า นักเรียนจะเข้าห้องเรียนได้เต็มเวลานั้นน้อยมาก นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนจากในสภาวะปกติที่ใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน 50 นาที แต่ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์มีการปรับลดเวลาลงเหลือ 40 นาที ซึ่งโรงเรียนก็ไม่อยากให้นักเรียนมีความตึงเครียดเกินไปครูก็ไม่ได้อยากสอนอย่างเดียวจะต้องมีกิจกรรมเสริมให้นักเรียนตลอดระยะเวลาที่จัดการเรียนการสอน ในด้านของคุณภาพผู้เรียนรวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถ้าจากการเรียนในสภาวะปกตินักเรียนได้เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่โรงเรียนได้ทำการสอนในรูปแบบออนไลน์คิดว่านักเรียนจะได้ความรู้อยู่ที่ประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ อีกครั้งยังต้องรอดูผลสัมฤทธิ์จากคุณครูผู้สอน ในเบื้องต้นเท่าที่ฝ่ายบริหารได้สอบถามข้อมูลจากคุณครูผู้สอนโดยให้คุณครูผู้สอนเข้าเจ้าว่าจะมีนักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ผ่านมีประมาณเท่าไรโดยให้คุณครูแต่ละรายวิชาตรวจสอบแล้วรายงานที่ฝ่ายบริหารพบว่ามึนักเรียนจำนวนมากที่น่าจะมีผลการเรียนไม่ผ่านซึ่งเกินกว่า 50เปอร์เซ็นต์ จากเหตุผลหลากหลายต่าง ๆ นานา ในขณะนี้โรงเรียนได้ให้อิสระในการวัดผลประเมินผลกับคุณครูแต่โรงเรียนก็ต้องให้คุณครูไปจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อที่จะให้นักเรียนมีผลการเรียนไม่ผ่านไม่เกิน 5เปอร์เซ็นต์ ถ้าเกิดมีผลการเรียนไม่ผ่านเกินมากกว่า 5เปอร์เซ็นต์ ขอให้คุณครูที่แจ้งว่าเพราะสาเหตุอะไรที่นักเรียนคนนั้นถึงมีผลการเรียนที่ไม่ผ่าน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้นคุณครูจำเป็นต้องรักและ

เมตตานักเรียนให้มากขึ้นเพราะการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์ที่บังคับให้นักเรียนเรียนในรูปแบบนี้ อีกปัจจัยหนึ่งคือในตัวของผู้ปกครองเพราะผู้ปกครองคิดว่านักเรียนอยู่ที่บ้านจะต้องช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านหรือช่วยผู้ปกครองทำอาชีพที่บ้านของนักเรียนประกอบอาชีพอยู่เช่นนักเรียนบางคนต้องไปโน้ไปช่วยคัดมะนาว แต่ในความเป็นจริงนักเรียนต้องเรียนออนไลน์ตลอดเวลาที่นักเรียนอาศัยอยู่ที่บ้าน ในส่วนของนักเรียนคิดว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นักเรียนได้ความรู้ที่ไม่เต็มที่เพราะเนื่องจากถ้าเรียนที่โรงเรียนนักเรียนสามารถสอบถามคุณครูผู้สอนได้ตลอดเวลา แต่ในการเรียนออนไลน์เมื่อถึงในส่วนที่นักเรียนไม่ค่อยเข้าใจจะสอบถามคุณครูนักเรียนจะไม่ค่อยกล้าถามส่วนหนึ่งมาจากสมาธิในการเรียนที่นักเรียนขาดสมาธิในช่วงการเรียนออนไลน์ ในส่วนของตัวนักเรียนคิดว่าในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นักเรียนรู้สึกเสียโอกาสเป็นอย่างมากในการเรียนโดยเฉพาะบางรายวิชาที่นักเรียนจะต้องทำปฏิบัติการหรือการเรียนแบบภาคปฏิบัติซึ่งนักเรียนไม่ได้ทำในส่วนนี้เลยอย่างเช่นในรายวิชาวิทยาศาสตร์นักเรียนจะต้องทำการทดลอง นักเรียนก็ไม่ได้ทำการทดลองเรียนแต่ทฤษฎี การใช้อาคารสถานที่ต่างๆภายในโรงเรียนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นักเรียนไม่ได้มีโอกาสที่จะเข้ามาใช้สถานที่ภายในอาคารต่างๆในโรงเรียน แต่สิ่งหนึ่งที่นักเรียนได้รับในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั่นคือนักเรียนได้เรียนรู้ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น การใช้โปรแกรมต่างๆที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรวมถึงโปรแกรมต่างๆที่นักเรียนใช้ในการส่งงานคุณครู

2.3 โรงเรียนขนาดกลาง

2.3.1 ปัจจัยนำเข้า

2.3.1.1 ด้านผู้บริหาร

การบริหารของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้บริหารได้ใช้สื่อออนไลน์เข้ามามีส่วนช่วยในการบริหารจัดการโรงเรียน มีการใช้โปรแกรมต่างๆเข้ามาเป็นสื่อกลางในการบริหารโรงเรียน ในการประชุมนอกจากมีข้อราชการที่จำเป็นที่จะเรียกครูมาประชุมที่โรงเรียน แต่การประชุมประจำเดือนในแต่ละครั้งก็ต้องปรับเปลี่ยนไปใช้ในรูปแบบออนไลน์ เรื่องของระบบอินเทอร์เน็ตโรงเรียนมีการปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตสามารถใช้ได้ในทุกพื้นที่ทั้งโรงเรียนแล้วถ้าครูท่านใดที่ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่บ้านก็สามารถมาทำงานที่โรงเรียนได้สามารถแยกสอนตามห้องต่างๆได้

2.3.1.2 ด้านครู

ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ครูก็ขยันหาคลิปสื่อการสอนที่จะมาจัดการเรียนรู้ออกให้นักเรียน ในส่วนของโรงเรียนได้ครูรุ่นใหม่จึงจะถนัดการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ด้านครูของทางโรงเรียนไม่พบปัญหาของครู นอกจากวัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่ยังไม่พร้อมครูจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เช่นค่าอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะทำให้ครูแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ รวมถึงค่าอุปกรณ์ต่างๆที่ครูต้องซื้อต้องดำเนินการจัดหาเอง

2.3.1.3 ด้านนักเรียน

นักเรียนในโรงเรียนค่อนข้างมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ทั้งในสภาพที่อยู่อาศัย นักเรียนบางคนอยู่ในหุบเขาไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต ฐานะนักเรียนในโรงเรียนมีหลายระดับความพร้อมในการเรียนนักเรียนบางคนพร้อม ในส่วนนักเรียนที่ไม่มีพร้อมเนื่องจากมีนักเรียนต้องไปทำงานเพื่อช่วยเหลือที่แบ่งเบาภาระทางบ้าน

2.3.1.4 ด้านผู้ปกครอง

สำหรับผู้ปกครองมีหลากหลายมากสำหรับโรงเรียนบางคนก็มีความรู้ บางคนก็ไม่มีความรู้บางคนก็มีเงินบางคนก็ไม่มีเงิน สิ่งเหล่านี้เป็นความหลากหลายในสังคมบริบทของโรงเรียน ผู้ปกครองบางคนก็ดูไม่เข้าใจในสถานการณ์ซึ่งทางโรงเรียนก็ต้องอธิบายอยู่ตลอด ผู้ปกครองบางคนไปทำงานก็เอาลูกไปช่วยทำงานเพราะว่าต้องทำงานรับจ้างเนื่องจากลูกอยู่บ้านคนเดียวเพราะลูกเป็นผู้หญิง

2.3.1.5 ด้านงบประมาณ

งบประมาณในบางครั้งก็ไม่พอ ถ้าจะจัดให้เต็มรูปแบบจริงๆไม่เพียงพอเพราะโรงเรียนได้รับงบประมาณแค่ประมาณรายหัวซึ่งเป็นงบประมาณที่ได้จากภาครัฐในการใช้บางอย่างก็ใช้ไม่ได้เนื่องจากติดระเบียบการเบิกเงิน ทำให้โรงเรียนไม่สามารถนำงบประมาณมาใช้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ เพราะถ้าโรงเรียนนำมาใช้เสี่ยงต่อการติดเชื้อเสี่ยงต่อการถูกตรวจสอบอะไรต่างๆหลายอย่าง

2.3.1.6 ด้านอุปกรณ์วัสดุ

อุปกรณ์ต่างๆที่ครูนำมาใช้เป็นงบประมาณส่วนตัวของครูเอง โดยที่คุณครูจะนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากโรงเรียนไม่ได้มีงบประมาณที่จะสามารถสนับสนุนได้ในทุกคน

2.3.1.7 ด้านการจัดการ

โรงเรียนใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ Online On hand On demand โรงเรียนไม่ได้ใช้รูปแบบการสอนแบบ On site ที่ให้นักเรียนมาโรงเรียนในช่วงแรกโรงเรียนให้นักเรียนมารับใบงานในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ on Hand แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้รุนแรงเพิ่มมากขึ้นทางโรงเรียนจึงได้จัดส่งเอกสารในการเรียนแบบ on Hand ไปให้นักเรียนที่บ้าน ในการเรียน นักเรียนคนไหนที่เรียนออนไลน์ได้ก็จะให้เรียนออนไลน์ส่วนนักเรียนคนไหนที่เรียนออนไลน์ไม่ได้ก็จะใช้การเรียนการสอนรูปแบบ on Hand แทน เพราะเนื่องจากสัญญาณอินเทอร์เน็ตของนักเรียนบางคนไม่ดีและนักเรียนบางคนไม่สามารถเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตได้ ส่งผลถึงการจัดการ

2.3.2 กระบวนการ

โรงเรียนมีแนวนโยบายการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงเรียนคือการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบของการเรียนออนไลน์ ในการเรียนออนไลน์โรงเรียนมีความพร้อมประมาณ 80 ถึง 90 เปอร์เซ็นต์ ส่วนนักเรียนที่ไม่มีความพร้อมก็ใช้ on-hand โดยให้นักเรียนมารับงานหรือคุณครูไปส่ง โดยเฉพาะนักเรียนที่ไม่สามารถออนไลน์ได้เนื่องจากอยู่ในหุบเขาไม่มีสัญญาณโทรศัพท์บางส่วนไม่มีโทรศัพท์นโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

โดยที่นโยบายขึ้นอยู่กับโรงเรียนเพราะว่าแล้วแต่ว่าโรงเรียนจะมีการบริหารจัดการอย่างไร ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนทางโรงเรียนได้มีการลดคาบเรียนของนักเรียนเพื่อให้ไม่ต้องเรียนเต็มวันโดยที่ใน 1 วันเทคนิคการลดคาบเรียนลง 1 คาบหรือนักเรียนเลิกเรียนประมาณ 14.00 น ของทุกวันนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษามีนโยบายมาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทางโรงเรียนมีการลดค่าใช้จ่ายโดยลดค่าเทอมเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดความพร้อมเร่งด่วน ในส่วน of นักเรียนที่ขาดความพร้อมทางโรงเรียนก็ช่วยไป 10 กว่ารายกรณีที่เร่งด่วน ที่ไม่มีโทรศัพท์ โทรศัพท์ที่บ้านมีแค่โทรศัพท์เครื่องเดียวแล้วก็พังไปแล้ว สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่มี ซึ่งกรณีเหล่านี้เป็นกรณีที่เร่งด่วนโรงเรียนก็ได้ให้การช่วยเหลือในบางส่วน

นโยบายของโรงเรียนนักเรียนคนไหนที่อยู่กลุ่มเสี่ยงทางโรงเรียนพยายามหาทุนหาเงินเพื่อที่มาช่วยเหลือ ในส่วน of นักเรียนที่ถูกกักตัวกักบริเวณ ในโรงเรียนมีติด covid อยู่ในหมู่บ้าน 3 คน แล้วก็หายกลับมาหมดแล้วแต่ที่โดนกักตัวก็มีอยู่ 30 กว่าคน ตามครอบครัวตามหมู่บ้าน ตามตำบลอะไรต่างๆ

โดยที่สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูจัดทุกรูปแบบยกเว้น on site อย่างเดียว เพราะนักเรียนไม่สามารถมาโรงเรียนเพราะการมาโรงเรียนจะเสี่ยงมาก ในส่วน on Hand มีนักเรียนที่จะต้องมารับชิ้นงานทางโรงเรียนมีมาตรการ โดยที่ใน 1 เดือนมารับครั้งเดียว เอาไปทำหรือว่า 2 สัปดาห์ โดยที่โรงเรียนไม่ให้รวมกลุ่มมีการคัดกรองตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดในช่วงที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 ยังไม่เกิดการระบาดอย่างรุนแรง แต่พอมาล่าสุดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นโรงเรียนจึงได้จัดส่งไปรษณีย์ไปให้นักเรียน ซึ่งค่าใช้จ่ายในการส่งไปรษณีย์ในแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่ายประมาณหลักหมื่นบาทและในตอนนี้อยู่โรงเรียนก็มีนโยบายให้ครูมาทำงานที่โรงเรียนไม่เกิน 10 เปอร์เซ็นต์ตามประกาศของจังหวัด

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนโดยที่ ในทางบวกช่วยทำให้ครูมีพัฒนาการที่ดีขึ้นเพราะว่าครูจะเริ่มนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน นำโปรแกรมใหม่ๆ เข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น คุณครูมีความสัมพันธ์กันดีขึ้นตัวอย่างเช่นคุณครูรุ่นเก่าๆ รุ่นอาวุโสที่ใช้โปรแกรมต่างๆ หรืออาจจะไม่เก่งทางด้านเทคโนโลยีก็จะให้ครูรุ่นใหม่ที่มีความสามารถในการใช้โปรแกรมต่างๆ หรือความสามารถทางเทคโนโลยีช่วยสอน ในการใช้เทคโนโลยีซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ครูมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้นมีการวางแผนร่วมกันในเรื่องการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในด้านของผลกระทบต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาโดยที่นักเรียนทุกคนไม่ได้รับความรู้ตามที่ศักยภาพที่นักเรียนควรจะได้รับเนื่องจากว่าครูไม่สามารถควบคุมนักเรียนได้ว่านักเรียนสนใจเนื้อหาการเรียนมากน้อยเพียงใด นักเรียนบางคนหายไปเฉยๆ นักเรียนบางส่วนต้องออกไปช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพเพื่อแบ่งเบาภาระของครอบครัว ประเด็นต่อมาในเรื่องของสัญญาณโทรศัพท์เนื่องจากโรงเรียนสภาพเชิงพื้นที่เป็นสภาพเป็นภูเขาที่จะบดบังสัญญาณโทรศัพท์ทำให้นักเรียนบางคนสัญญาณโทรศัพท์เข้าถึงที่บ้านได้น้อยและไม่ชัดเจน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถเรียนออนไลน์ได้ แต่นักเรียนสามารถเรียน on Hand ได้ แต่พอเมื่อนักเรียนเรียน on Hand นักเรียนก็จะพบเจอกับปัญหาโดยที่นักเรียนบางคนได้เรียนกับครู แต่นักเรียนที่สัญญาณ

อินเทอร์เน็ตไม่ได้เจอครูไม่ได้เรียนกับครูต้องเรียนด้วยตัวเองอ่านด้วยตัวเองบางครั้งนักเรียนก็ไม่เข้าใจไม่สามารถทำงานที่ครูสั่งได้

2.3.3 ผลผลิต/ผลลัพธ์

ในส่วนของคุณภาพของผู้เรียนที่โรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่โรงเรียนได้ดำเนินการ คุณภาพผู้เรียนไม่เต็มประสิทธิภาพเท่าที่ควรเพราะนักเรียนบางคนก็ไม่ได้เรียนนักเรียนที่รับผิดชอบตัวเองได้ก็จะได้รับความรู้แต่นักเรียนที่ไม่สามารถรับผิดชอบตัวเองได้ประกอบกับทางบ้านหรือผู้ปกครองไม่ใส่ใจดูแลนักเรียนนักเรียนก็จะขาดความรู้ที่นักเรียนจะได้รับซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนเพราะในการเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นักเรียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้นหากนักเรียนไม่รับผิดชอบต่อตนเองนักเรียนก็จะไม่ได้ความรู้เพราะครูก็จะไม่สามารถดูแลนักเรียนได้เหมือนตอนที่นักเรียนอยู่ที่โรงเรียน ในมุมมองของนักเรียนที่มองว่าความรู้ที่ได้รับจากการเรียนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่เพียงพอ เพราะอันดับแรกคือการเรียนบางทีก็สื่อสารกันไม่รู้เรื่อง บางทีอินเทอร์เน็ตก็กระตุกอาจจะไม่รู้เรื่องในบางเรื่องบางวิชาก็จะได้เต็มที่ในเวลาเวลาที่โรงเรียน เช่นวิชาวิทยาศาสตร์การปฏิบัติก็จะน้อยลงไม่ได้ปฏิบัติเลยได้แต่คู่มือ ความรู้ที่ได้รับก็คือความรู้ยังไม่เพียงพอ

2.4 โรงเรียนขนาดเล็ก

2.4.1 ปัจจัยนำเข้า

2.4.1.1 ด้านผู้บริหาร

ผู้บริหารใช้หลักทฤษฎีระบบในการบริหารงานโรงเรียน โดยที่ผู้บริหารให้ความสนใจคือผลกระทบที่จะเข้ามากระทบกับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่ว่าจะผ่านทางบกหรือทางลที่เป็นผลกระทบเข้ามา เมื่อทางโรงเรียนได้ทำการจัดการเรียนการสอนไปแล้วทางโรงเรียนจะมีแบบตอบกลับมามาตลอดโดยที่ในหนึ่งสัปดาห์ทางโรงเรียนจะสะท้อนปัญหาโดยมีวิธีการดำเนินการที่จะเรียกครูมาประชุม วิชาไหนนักเรียนไม่เข้าเรียนเพราะอะไร ทางโรงเรียนจะประชุมเพื่อหาสาเหตุมีการ PLC ร่วมกันว่าทางโรงเรียนจะแก้ปัญหาในระดับชั้นนี้หรือในบุคคลในตัวนักเรียนคนนี้ได้อย่างไร

2.4.1.2 ด้านครู

ครูผู้สอนมีความพร้อมในการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงเรียนบางตะบูนวิทยามีความพร้อมในด้านของครูที่จะสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยที่ในช่วงแรกก่อนที่จะสถานการณ์การแพร่ระบาดจะมีการแพร่ระบาดในระดับสูงสุดหรือสีแดงเข้มครูที่โรงเรียนบางตะบูนวิทยามาทำงานที่โรงเรียน ต่อมาเมื่อสถานการณ์การระบาดถูกยกระดับเป็นสีแดงเข้มได้มีคำสั่งให้คุณครูมาปฏิบัติงานไม่เกิน 5เปอร์เซ็นต์ของสถานศึกษาทางโรงเรียนจึงได้ยึดถือปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวโดยที่ครูมาปฏิบัติงานที่โรงเรียนไม่เกิน 5เปอร์เซ็นต์เมื่อมาถึงที่โรงเรียนทางโรงเรียนจะมี

ห้องผลิตสื่อที่รองรับการผลิตสื่อเพื่อการจัดการเรียนการสอน เมื่อคุณครูมาถึงโรงเรียนโดยที่จะมาปฏิบัติหน้าที่หรือมาอยู่เวรยามก็จะมาใช้ห้องผลิตสื่อในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนโดยที่ก่อนที่จะนำสื่อออกเผยแพร่ให้กับนักเรียนดูทางเว็บไซต์จะต้องนำเสนอให้ผู้อำนวยการโรงเรียนดูก่อนเพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของสื่อ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2.4.1.3 ด้านนักเรียน

นักเรียนในโรงเรียนมีฐานะค่อนข้างยากจน ต้องช่วยผู้ปกครองออกไปประกอบอาชีพ เพื่อเลี้ยงครอบครัวโดยอาชีพที่นักเรียนไปช่วยผู้ปกครองคืออาชีพประมง ปัญหาที่ทางโรงเรียนเป็นกังวลและหนักใจที่สุดก็คือปัญหาที่นักเรียนไม่เข้าเรียน ซึ่งทางโรงเรียนก็ได้หาวิธีในการดำเนินการแก้ไข

2.4.1.4 ด้านผู้ปกครอง

ผู้ปกครองของโรงเรียน เนื่องจากผู้ปกครองของนักเรียนประกอบอาชีพรับจ้างเป็นรายวันซึ่งทางโรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองการดูแลนักเรียนประกอบกับในท้องถิ่นประกอบอาชีพประมง ไม่ได้มีเวลามาดูแลนักเรียนมากเท่าที่ควร แต่เราก็มีความต้องการให้นักเรียนได้เรียนหนังสือ แต่ปัญหาหลักคือผู้ปกครองไม่สามารถส่งดูแลนักเรียนให้ทางโรงเรียนได้ ไม่สามารถควบคุมติดตามนักเรียนให้ทางโรงเรียนได้ตลอดเวลาเพราะด้วยภาระงานด้วยหน้าที่การที่ผู้ปกครองจะต้องทำมาหาเลี้ยงชีพหรือหาเงินมาใช้จ่ายในครัวเรือนของผู้ปกครองเองก็หนักมากอยู่แล้ว

2.4.1.5 ด้านงบประมาณ

ในด้านของงบประมาณโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็กทำให้ขาดแคลนงบประมาณในการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งคุณครูยังต้องใช้งบประมาณของตัวเองในการซื้ออุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน

2.4.1.6 ด้านอุปกรณ์วัสดุ

ในส่วนของวัสดุอุปกรณ์ ทางโรงเรียนก็มีไม่เพียงพอแต่ก็สามารถจัดได้ตามบริบทของสถานศึกษาซึ่งโรงเรียนมีนักเรียนจำนวนน้อย ด้านวัสดุอุปกรณ์ทางโรงเรียนมีอุปกรณ์ครบแต่อุปกรณ์ที่มีอยู่ล้าสมัยเพราะว่าได้รับงบประมาณในการจัดสรรอุปกรณ์เหล่านี้มานานแล้ว ทำให้อุปกรณ์ที่มีอยู่ค่อนข้างเก่าแต่ก็ยังสามารถใช้งานได้ วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ในส่วนของโรงเรียนบางตะบูนวิทยาถ้าเป็นของโรงเรียนเองไม่เพียงพอเพราะเนื่องจากคุณครูจะต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ส่วนตัวของคุณครูเป็นส่วนใหญ่ ทางโรงเรียนก็จะมีคอมพิวเตอร์แค่ 3 เครื่องและยังต้องวางประจำไว้ที่โรงเรียนไม่สามารถยกหรือพกพาไปไหนได้ ห้องผลิตสื่อการสอนก็จะมีเพียงห้องเดียวสำหรับผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป โดยภาพรวมคุณครูยังต้องใช้อุปกรณ์ส่วนตัว

2.4.1.7 ด้านการจัดการ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมีการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ On demand โดยที่ในช่วงแรกๆโรงเรียนได้ใช้แบบ on hand โรงเรียนได้ดำเนินการถ่ายเอกสารให้นักเรียนมารับเอกสารที่โรงเรียนแต่ในช่วงหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในบริเวณชุมชนในรอบของโรงเรียนไม่ดีขึ้น ทางโรงเรียนจึงเปลี่ยนมาเป็นใช้ออนไลน์ กับ On demand เพราะไม่อยากให้นักเรียนเดินทางมารับงานที่โรงเรียนซึ่งอาจจะทำให้เกิดเป็นกลุ่มเสี่ยงของการแพร่ระบาดของโรคได้

2.4.2 กระบวนการ

ในส่วนของนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนทางโรงเรียนได้เน้นและยึดนโยบายตามที่ส่วนกลางได้กำหนดมา โดยที่ยึดปฏิบัตินโยบายจากส่วนกลางเป็นหลักซึ่งบริบทของโรงเรียนอยู่ในบริเวณที่ชนบทแต่เทคโนโลยีก็เข้าถึงแล้วสามารถจัดการเรียนการสอนแบบ on demand ได้ นโยบายของทางโรงเรียนต่อการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งผู้อำนวยการมีนโยบายคือคุณครูต้องผลิตสื่อในการจัดการเรียนการสอน แล้วก็มีการรายงานการจัดการเรียนการสอน เป็นรายชั่วโมงเพื่อดูว่านักเรียนคนใดเข้าเรียนหรือไม่ได้เข้าเรียน และคุณครูรายงานถึงสาเหตุปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมงซึ่งในส่วนนี้โรงเรียนได้กำหนดให้ครูรายงานเป็นรายวัน แบบออนไลน์ผ่านทาง Google form ซึ่งผู้บริหารจะดูแลกำกับติดตามในส่วนนี้อยู่เสมอว่ามีปัญหาตรงไหนแล้วก็จะแก้ไขได้อย่างไรไม่มีใครปรึกษากับทีมงานกับคุณครูในการแก้ไขปัญหาในส่วนนี้อยู่ตลอดต่อเนื่อง

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทางโรงเรียนได้ใช้หลักการบริหารการจัดการศึกษาโดยผู้บริหารยึดหลักทฤษฎีระบบโดยที่ผู้บริหารสนใจคือผลกระทบที่จะเข้ามากระทบกับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่ว่าจะผ่านทางบกหรือทางลที่เป็นผลกระทบเข้ามา เมื่อทางโรงเรียนจัดการเรียนการสอนไปแล้วทางโรงเรียนจะมีแบบตอบกลับมาตลอด คือใน หนึ่งสัปดาห์ทางโรงเรียนจะสะท้อนปัญหาโดยมีวิธีการดำเนินการโดยเรียกครูมาประชุม วิชาไหนเด็กไม่เข้าเรียนเพราะอะไร ทางโรงเรียนจะประชุมเพื่อหาสาเหตุมีการ PLC ด้วยว่าทางโรงเรียนจะแก้ปัญหาในระดับชั้นนี้หรือในบุคคลในตัวนักเรียนคนนี้ได้อย่างไร

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมีการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างออนไลน์ On demand โดยที่ในช่วงแรกๆ โรงเรียนได้ใช้แบบ on hand มีการถ่ายเอกสารให้นักเรียนมารับเอกสารที่โรงเรียนแต่ในช่วงหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในบริเวณชุมชนในรอบของโรงเรียนไม่ดีขึ้น ทางโรงเรียนจึงเปลี่ยนมาเป็นใช้ออนไลน์ กับ On demand เพราะไม่อยากให้นักเรียนเดินทางมารับงานที่โรงเรียนซึ่งอาจจะทำให้เกิดเป็นกลุ่มเสี่ยงของการแพร่ระบาดของโรคได้

คุณครูผู้สอนมีความพร้อมในการจัดการศึกษาในสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงเรียนมีความพร้อมในด้านของคุณครูที่จะสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยที่ในช่วงแรกก่อนที่สถานการณ์การแพร่ระบาดจะมีการแพร่ระบาดในระดับสูงสุดหรือสีแดงเข้มคุณครูที่โรงเรียนมาทำงานที่โรงเรียน 100เปอร์เซ็นต์ต่อมาเมื่อสถานการณ์การระบาดถูกยกระดับเป็นสีแดงเข้มได้มีคำสั่งให้คุณครูมาปฏิบัติงานไม่เกิน 5 เปอร์เซ็นต์ของสถานศึกษาทางโรงเรียนจึงได้ยึดถือปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวโดยที่คุณครูมาปฏิบัติงานที่โรงเรียนไม่เกิน 5เปอร์เซ็นต์เมื่อมาถึงที่โรงเรียนทางโรงเรียนจะมีห้องผลิตสื่อที่รองรับการผลิตสื่อเพื่อการจัดการเรียนการสอน เมื่อคุณครูมาถึงโรงเรียนโดยที่จะมาปฏิบัติหน้าที่หรือมาอยู่เวรยามก็จะมาใช้ห้องผลิตสื่อในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนโดยที่ก่อนที่จะนำสื่อออกเผยแพร่ให้กับนักเรียนดู

ทางเว็บไซต์จะต้องนำเสนอให้ผู้อำนวยความสะดวกโรงเรียนดูก่อนเพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในด้านของผลกระทบทางบวกคือโลกของเราเป็นโลกของเทคโนโลยีค่อนข้างสักพักหนึ่งแล้ว แต่ว่าด้วยความที่โรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็กในส่วนของคุณครูก็ยังเข้าถึงเทคโนโลยีไม่ได้เต็มที่สักเท่าไรนักเรียนบางส่วนก็ยังเข้าถึงเทคโนโลยีไม่ได้เต็มที่ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งคุณครูและนักเรียน อย่างครูผู้อาวุโสในโรงเรียนก็ต้องปรับรูปแบบมีการพูดคุยแล้วมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ว่าคุณครูท่านใดใช้รูปแบบไหน รูปแบบไหนเหมาะสมครูเล่นนักเรียนจะได้ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น

ในส่วนผลกระทบทางลบ ด้วยแต่ละห้องที่แล้วก็สถานการณ์ทางบ้านของนักเรียนแต่ละคนไม่ได้เชื่อมต่อหรือมีอุปกรณ์สัญญาณอินเทอร์เน็ตที่เข้าถึงได้ 100 เปอร์เซ็นต์ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนไม่เต็มประสิทธิภาพ

2.4.3 ผลผลิต/ผลลัพธ์

ในด้านของคุณภาพผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบที่โรงเรียนได้จัดรูปแบบการเรียนการสอนในการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยพบว่าถ้าเทียบกับปกติถ้าในสถานการณ์ปกตินักเรียนมาเรียนได้ 100 เปอร์เซ็นต์ ก็จะได้ประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดเพราะว่าปกติเวลาจัดในห้องเรียนสามารถจัดกิจกรรมหลายๆรูปแบบได้ นี่เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ก็ทำได้แค่หาสื่อมาบรรยาย กิจกรรมจะจัดไม่ได้ ผลก็ไม่ประสบความสำเร็จ แต่อาศัยที่ว่านักเรียนมีหนังสือเรียนอยู่กับตัวแล้วจะหาซื้อเพิ่มก็คงไม่มีประสิทธิภาพที่ดีมากเท่ากับการมาที่โรงเรียน ในส่วนของการส่งงานของนักเรียนถ้านักเรียนเข้าเรียนสัก 100 เปอร์เซ็นต์ จะมีนักเรียนสักประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ที่เข้าเรียนและติดตามการส่งงานเป็นอย่างดีส่วนที่เหลืออีก 40 เปอร์เซ็นต์ คือนักเรียนจะไม่เข้าเรียนด้วยความที่โรงเรียนเคยสำรวจก็คือขาดความรับผิดชอบกับต้องช่วยงานที่บ้านแล้วก็ไม่มีงบประมาณเรื่องของสัญญาณอินเทอร์เน็ตคือนักเรียนบางคนอยากเข้าเรียน แต่พอติดต่อไปต้องรอเติมเงินหรืออะไรบางอย่างที่จะต้องเข้าเรียนสรุปในแต่ละห้องก็จะมีนักเรียนเข้าเรียนได้ประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ของในแต่ละห้อง ในด้านของความรู้ที่ผู้เรียนได้รับยังน้อยกว่าปกติคือการจัดการเรียนรู้ได้แบบเดียวคือการบรรยาย กับให้ใบงานหรือใบกิจกรรมไม่สามารถลงพื้นที่หรือทำกิจกรรมอื่นๆได้

นักเรียนคิดว่าความรู้ไม่เพียงพอในระหว่างที่เรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพราะว่าการเรียนไม่เหมือนไปเรียนที่โรงเรียนเพราะเรียนผ่านโทรศัพท์ บางครั้งก็รู้เรื่องบ้างไม่รู้เรื่องบ้าง ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนในสิ่งที่โรงเรียนดำเนินการก็คือออนไลน์ กับ on hand คุณภาพของผู้เรียนไม่สามารถเทียบได้กับการมานั่งเรียนที่โรงเรียนหรือ on site เพราะครูไม่ได้สัมผัสกับตัวนักเรียนและครูไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนโดยที่ปัญหาที่ทางโรงเรียนเป็นกังวลและหนักใจที่สุดก็คือปัญหาที่นักเรียนไม่เข้าเรียน ซึ่งทางโรงเรียนก็ได้หาวิธีในการดำเนินการแก้ไข

ตอนที่ 3 แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบาย และการดำเนินงานของรัฐบาลและหน่วยงานต้นสังกัด

3.1.1 รัฐบาลหรือหน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายและมีการสื่อสารสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ชัดเจนไม่ทันต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคและหน่วยงานต้นสังกัดกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้โดยไม่คำนึงถึงการปฏิบัติได้จริงตามบริบทของสถานศึกษาโดยข้อมูลเชิงคุณภาพสะท้อนว่านโยบายของรัฐบาลและหน่วยงานต้นสังกัดไม่เหมาะสมกับบริบททุกบริบททำให้การปฏิบัติตามนโยบายในบางเรื่องไม่สามารถดำเนินการปฏิบัติได้ อีกทั้งแนวนโยบายไม่ชัดเจนและมีความล่าช้า

3.2.2 หน่วยงานต้นสังกัดให้การสนับสนุนส่งเสริมและให้คำแนะนำในกรณีที่สถานศึกษาพบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ค่อนข้างช้าและในบางอย่างไม่ได้สนับสนุนโรงเรียนอย่างจริงจัง

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้บริหารและแนวการปฏิบัติงานของผู้บริหาร

3.2.1 ผู้บริหารโรงเรียนสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย แนวทางการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้แก่คณะครู นักเรียน และผู้ปกครอง โดยจัดช่องทางการสื่อสารระหว่างสถานศึกษาครูและผู้ปกครองได้อย่างเหมาะสม

3.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถจัดการเรียนรู้ตามนโยบาย ตลอดจนมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้เรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ มีการนิเทศกำกับติดตามเพื่อสร้างความช่วยเหลือ

3.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาเตรียมความพร้อมให้นักเรียนในช่วงก่อนการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น จัดอาคารสถานที่จัดการชั้นเรียนให้มีความพร้อมต่อการเรียนรู้ แต่สถานศึกษาไม่ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยีให้นักเรียน

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับครูและการปฏิบัติงานของครู

3.3.1 ครูมีความเข้าใจวิธีการและสามารถจัดการเรียนรู้ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนให้มีความเหมาะสม ติดตามนักเรียนให้ได้รับการเรียนรู้ และมีการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3.3.2 ครูให้กำลังใจนักเรียนในช่วงเวลาการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีการแนะนำให้การช่วยเหลือเป็นรายกรณีที่นักเรียนพบปัญหาในการเรียนรู้ และมีการแนะนำในการปฏิบัติตนให้กับนักเรียนตลอดจนครูให้คำปรึกษาแนะนำผู้ปกครองกรณีที่พบปัญหาระหว่างการจัดการเรียนรู้แต่ครูมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของนักเรียนว่าจะออกมาได้ไม่ดี

3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับนักเรียน

3.4.1 นักเรียนปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยที่นักเรียนปฏิบัติตามเพื่อดูแลสุขภาพติดตามข่าวสารและค้นคว้าด้วยตัวเองเพิ่มมากขึ้น

3.4.2 นักเรียนต้องเรียนผ่านสื่อ และต้องเรียนชัดเจนจนทำให้นักเรียนมีความเหนื่อยล้าจากการเรียนและมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม กรณีที่นักเรียนอยู่พื้นที่ห่างไกลได้รับผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษามากกว่านักเรียนที่อยู่ในเมืองที่มีความพร้อมสูง

3.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ปกครอง

3.5.1 ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ เอาใจใส่ ดูแลนักเรียน ตลอดจนสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างต่อเนื่องและมีโอกาสได้ร่วมทำกิจกรรมกับนักเรียนมากขึ้น ในขณะที่ผู้ปกครองบางคนมีภาระงาน ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่นักเรียน

3.5.2 ผู้ปกครองมีการประสานงานกับสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีความเข้าใจในสถานศึกษามากขึ้น

3.6 ความต้องการการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤตของผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง

3.6.1 ความต้องการเกี่ยวกับนโยบาย แผนการดำเนินงาน และมาตรการในการดำเนินงานของรัฐและหน่วยงานต้นสังกัด

3.6.1.1 กระทรวงศึกษาธิการควรมีนโยบาย และมาตรการรองรับการจัดการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตที่ชัดเจน โดยควรมีแผนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่

3.6.1.2 กระทรวงศึกษาธิการควรมีนโยบาย และ มาตรการรองรับการจัดการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตที่ชัดเจน และประกาศนโยบายการจัดการเรียนรู้ให้ทันต่อสถานการณ์อย่างรวดเร็ว

3.6.1.3 กระทรวงศึกษาธิการควรมีการสื่อสารนโยบายที่เร่งด่วนสู่ผู้ปฏิบัติและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้รวดเร็วด้วยวิธีการตามช่องทางต่างๆที่หลากหลายมากขึ้น

3.6.2 ความต้องการเกี่ยวกับระบบกลไกสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด

3.6.2.1 รัฐบาลควรให้ความสำคัญและติดตั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทั่วถึงในทุกหมู่บ้านโดยอาศัยความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การเรียน

3.6.2.2 หน่วยงานต้นสังกัดในระดับเขตพื้นที่ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานกลางหรือศูนย์ประสานงานสถานการณ์ในสภาวะวิกฤตเพื่อสื่อสารประสานงานกับโรงเรียนอย่างรวดเร็ว

3.6.3.3 หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนงบประมาณ และ ใช้อุปกรณ์ต่างๆในการจัดการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤต

3.6.3 ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาครู

3.6.3.1 ควรมีการพัฒนาครูให้ใช้เทคโนโลยีได้ดีในการจัดการเรียนรู้

3.6.3.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการถอดบทเรียนจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤต

3.6.3.3 หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการนิเทศ ติดตามให้ความช่วยเหลือการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานการณ์วิกฤต

3.6.4 ความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

3.6.4.1 สถานศึกษาควรชี้แจงผู้เกี่ยวข้องให้ทราบถึงนโยบายของรัฐบาลในการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสภาวะวิกฤตที่รวดเร็วชัดเจนทันต่อสถานการณ์

3.6.4.2 หน่วยงานระดับเขตพื้นที่ การศึกษาควรมีบทบาทในการสนับสนุนช่วยเหลือในการจัดการเรียนรู้ตลอดจนการแก้ปัญหาต่างๆและส่งเสริมความเข้มแข็งให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤตในบริบทของโรงเรียนเอง

3.6.4.3 สถานศึกษาควรมีแผนการบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤตอย่างชัดเจนควรมีข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้และการติดตามดูแลผู้เรียน

3.6.4.4 สถานศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมให้แก่ครู นักเรียนและผู้ปกครองสนับสนุนปัจจัยต่างๆที่จำเป็นต่อการเรียนรู้

3.6.4.5 สถานศึกษาควรสนับสนุนสวัสดิการต่างๆให้กับครูในการปฏิบัติงาน

3.6.5 ความต้องการเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของครู

3.6.5.1 สถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่รองรับสถานการณ์วิกฤต รวมทั้งพัฒนาชุดการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนออนไลน์เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี

3.6.5.2 สถานศึกษา ควรจัดการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงโอกาสในการเรียนรู้ของนักเรียน และดูแลให้คำปรึกษาแนะนำการเรียนให้กับนักเรียน

3.6.5.3 สถานศึกษาควรสร้างความตระหนัก และมีการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน ควรเพิ่มช่องทางและวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดหาวิธีการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น

3.6.5.4 สถานศึกษาควรให้การสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่จำเป็นในระหว่างการจัดการเรียนรู้สำหรับครูและนักเรียนที่ไม่มีความพร้อม

3.6.6 ความต้องการความร่วมมือกับผู้ปกครอง

3.6.6.1 สถานศึกษาควรร่วมมือกันระหว่างครูและผู้ปกครองในการสร้างเสริมนิสัยการใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน และร่วมมือกันในการจัดการเรียนรู้ของครูและของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

3.6.6.2 สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนหรือหน่วยงานในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อขอรับสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ การปฏิบัติงานของสถานศึกษาทั้งด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์รวมถึงการกระจายสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้ทั่วถึง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาผลกระทบของสถานการณ์สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ในการวิจัยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี (2) เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยใช้การตรวจสอบข้อมูลโดยใช้วิธีแบบสามเส้า (Triangulation) แล้วจึงสรุปข้อมูลแบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) อภิปรายผลข้อมูลตาม ทฤษฎี และปรากฏการณ์ เพื่อสร้างข้อสรุปขอยอดผลการวิจัยสามารถสรุปผลและอภิปรายผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1.ผลกระทบของสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีผลต่อการจัดการศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

1.1 ปัจจัยนำเข้า

ด้านผู้บริหารผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 4 ขนาดให้ความคิดเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาเครือข่ายระบบอินเทอร์เน็ตภายในโรงเรียนเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยที่ผู้บริหารใช้หลักทฤษฎีระบบ และการบริหารแบบมีส่วนร่วมเข้ามาปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของโรงเรียน ตลอดจนรวมถึงการใช้สื่อออนไลน์เข้ามาส่วนช่วยในการบริหารโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นการประชุม หรือการวางแผนงานต่างๆ

ปัจจัยนำด้านครู พบว่าในโรงเรียนทั้ง 4 ขนาด ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนในการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใด ครูมีการปรับตัวและเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้เสมอ ครูมีการพัฒนาตนเองในการใช้สื่อเทคโนโลยีต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมมีส่วนช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ปัจจัยนำด้านนักเรียนพบว่าในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษนักเรียนมีความพร้อมสูงประกอบด้วยนักเรียนที่มาเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษเป็นนักเรียนที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามานักเรียนค่อนข้างมีความรับผิดชอบในตัวเอง และนักเรียนได้รับทุนการศึกษาจึงพบว่า มีปัญหาในการเรียนรู้น้อยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งแตกต่างจากนักเรียนที่มาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็กที่พบว่านักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมาก นักเรียนบางคนมีฐานะค่อนข้างยากจนต้องออกไปช่วยผู้ปกครองทำงานเพื่อแบ่งเบาภาระของครอบครัว และนักเรียนบางคนขาดความรับผิดชอบในการเรียน ซึ่งต้องเรียนออนไลน์

ปัจจัยนำด้านผู้ปกครองพบว่าในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษผู้ปกครองมีความพร้อมในการดูแลนักเรียนประกอบด้วยนักเรียนสามารถดูแลตนเองได้ในระดับดีจึงส่งผลให้ผู้ปกครองไม่ต้องกำกับดูแลนักเรียนในการเรียนรูปแบบออนไลน์ แตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งผู้ปกครองมีหลากหลายระดับผู้ปกครองส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้าง ไม่มีเวลาดูแลนักเรียนในการที่นักเรียนจะเลี้ยงออนไลน์ ในบางครั้งผู้ปกครองจะให้เด็กเรียนช่วยทำงานเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองอีกทางหนึ่ง

ปัจจัยนำด้านงบประมาณ ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษพบว่างบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนเพียงพอ ในการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งโรงเรียนสามารถจ่ายค่าอาหารกลางวันให้กับนักเรียนได้ในช่วงการเรียนออนไลน์ ในส่วนของโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก งบประมาณที่ได้รับเป็นงบประมาณจากเงินรายหัวนักเรียน ซึ่งไม่เพียงพอกับการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบการงบประมาณบางส่วนไม่สามารถเบิกจ่ายมาใช้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ เพราะติดระเบียบข้อบังคับต่างๆ โดยที่โรงเรียนมีการบริหารงบประมาณบนข้อจำกัดที่โรงเรียนมีอยู่

ปัจจัยนำด้านวัสดุอุปกรณ์ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษได้รับสนับสนุนทรัพยากรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์มีความพร้อมสูงในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งในส่วนของโรงเรียนขนาดใหญ่ วัสดุอุปกรณ์มีความเพียงพอแต่โรงเรียนก็จัดหาวัสดุอุปกรณ์บนพื้นฐานท่องเที่ยวโรงเรียนมีอยู่ ในส่วนของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กพบว่าวัสดุอุปกรณ์ไม่มีความเพียงพอครูจะต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนของตนเองรวมถึงวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนบางอย่างมีความล้าสมัยไม่ทันต่อเหตุการณ์ในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ปัจจัยนำด้านการจัดการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยโรงเรียนทั้ง 4 ขนาดได้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทั้งหมด โดยที่นักเรียนไม่ได้มาโรงเรียน โดยที่นักเรียนไม่ได้มาโรงเรียน ในส่วนของ การเรียนแบบ on

hand โรงเรียนส่งเอกสารประกอบการเรียนไปให้นักเรียนที่บ้านของนักเรียนเพื่อลดความเสี่ยงในการติดเชื้อของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1.2 ด้านกระบวนการ

ด้านกระบวนการพบว่าผลกระทบทางบวกของสถานศึกษาทุกขนาดมีการปรับเปลี่ยนแผนงานและเป้าหมายในการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยที่ทุกสถานศึกษามีการปรับกระบวนการนิเทศภายในและการกำกับติดตามตลอดจนรวมถึงการประเมินผลการศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมถึงมีการปรับปรุงสัญญาณอินเทอร์เน็ตภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นโดยทุกสถานศึกษามีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยีการจัดการศึกษามาปรับประยุกต์ใช้เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตลอดจนการปฏิบัติงานของครูและผู้บริหารในสถานศึกษาทั้ง 4 ขนาดพบว่าผู้บริหารพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะในการบริหารจัดการโรงเรียนรูปแบบต่างๆโดยใช้หลักการของทฤษฎีระบบและการบริหารแบบมีส่วนร่วมเข้ามาบูรณาการการจัดการโรงเรียน ครูมีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่างๆในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มมากขึ้นโดยที่ครูได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้น ครูมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนตลอดจนรวมถึงวิธีการวัดผลประเมินผลรูปแบบใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมถึงการใช้เทคโนโลยีของครูอย่างต่อเนื่องเพื่อติดต่อสื่อสารกับนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนพบว่าผู้ปกครองและครูได้ช่วยดูแลการเรียนและดูแลผู้เรียนเพิ่มมากขึ้นจากการติดตามการเรียนของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยที่นักเรียนบางส่วนโดยเฉพาะนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีความกระตือรือร้นและมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นนักเรียนมีโอกาสได้พัฒนาการเรียนรู้อ่านสื่อเทคโนโลยีออนไลน์โดยที่นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้จากสื่อออนไลน์และแหล่งเรียนรู้อื่นๆเพิ่มมากขึ้นผลกระทบที่มีต่อผู้ปกครองพบว่าผู้ปกครองต้องติดต่อสื่อสารเพื่อรับข่าวสารจากทางโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นผู้ปกครองมีความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียน

ผลกระทบทางลบต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาในโรงเรียนทั้ง 4 ขนาดพบว่าคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูลดลง เครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารไม่เพียงพอแล้วคุณภาพของสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียรในส่วนของวัสดุอุปกรณ์ที่จะป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรคไม่เพียงพอในสถานศึกษาในส่วนของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ทั้งนี้หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น ๆ มีการประสานขอข้อมูลการสำรวจเป็นจำนวนมากจากสถานศึกษาซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อเวลาในการจัดการเรียนการสอน ในด้านการปฏิบัติงานของครู

พบว่าครูมีภาระงานในการจัดการเรียนการสอนและการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนตลอดจนการดูแลนักเรียนเพิ่มมากขึ้นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ครูมีความเสี่ยงที่จะมาปฏิบัติงานที่โรงเรียนในช่วงสถานการณ์ดังกล่าว ครูต้องให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและผู้ปกครองเพิ่มมากขึ้นโดยที่ครูมีความวิตกกังวลว่าผลการเรียนของนักเรียนจะลดต่ำลงซึ่งก่อให้เกิดคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของคุณครูลดน้อยลงโดยที่ครูมีความเครียดในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของออนไลน์ประกอบกับความไม่พร้อมในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้เรียนเมื่อพบว่านักเรียนต้องปรับเวลาในการเรียนและสถานที่ในการเรียนตลอดจนรวมถึงวิธีการเรียนแบบใหม่ ๆ ซึ่งนักเรียนมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับผลการเรียนเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้นักเรียนต้องเรียนออนไลน์ นักเรียนจึงขาดทักษะการปฏิบัติ การทดลองหรือการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนกับครู ตลอดจนรวมถึงนักเรียนและผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายในการหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตเพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อให้เกิดนักเรียนเสียโอกาสในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนรวมถึงการปฏิบัติจริง ในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทำให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้น ขาดความรับผิดชอบและมีความกังวลต่อผลการเรียนตลอดจนมีความกังวลต่อการสอบส่งผลให้นักเรียนเหนื่อยล้าและรู้สึกไม่อยากเรียนทำให้นักเรียนบางคนมีผลการเรียนที่ไม่ผ่านเป็นจำนวนมาก ในด้านของผู้ปกครองพบว่าผู้ปกครองต้องจัดเวลาเพื่อช่วยเหลือการเรียนของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อสร้างความพร้อมให้กับนักเรียนเพิ่มมากขึ้น เช่น ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าอุปกรณ์ในการเรียนเพิ่มขึ้น ตลอดจนรวมถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการป้องกันโรคให้กับนักเรียนเพิ่มมากขึ้นซึ่งผู้ปกครองบางคนมีภาระในการทำงานจึงต้องให้บุตรหลานทั้งการเรียนแล้วมาช่วยตนเองทำงานประกอบกับผู้ปกครองมีภาวะตึงเครียดที่ต้องดูแลบุตรหลานและมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น รวมถึงผู้ปกครองมีภาวะตึงเครียดเกี่ยวกับปัญหาทางเศรษฐกิจส่งผลต่อการดูแลนักเรียนในเรื่องของการเรียนเพราะผู้ปกครองรู้สึกว่าตนเองสูญเสียเวลาและสูญเสียโอกาสในการประกอบอาชีพของตนเอง

1.3 ผลผลิต/ผลลัพธ์

คุณภาพของผู้เรียนที่ได้รับในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่าจากข้อมูลโรงเรียนทั้ง 4 ขนาด โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ได้ให้ข้อมูลตรงกันว่าคุณภาพของผู้เรียนจากการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ประสิทธิภาพของผู้เรียนจะได้รับความรู้ประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์จากการเรียนในสถานการณ์ปกติ ซึ่งในด้านของคุณภาพผู้เรียนมีหลายเรื่องที่นักเรียนไม่ได้เรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์โดยเฉพาะในเรื่องของคุณธรรมและทักษะชีวิต ประกอบกับวิชาที่ต้องทำการปฏิบัติต่างๆ ที่ผู้เรียนจะเรียนแต่เพียงทฤษฎีไม่ได้ทำการปฏิบัติจริง ส่งผล

ให้ผู้เรียนขาดทักษะการปฏิบัติ ประกอบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กที่มีนักเรียนบางส่วนที่ขาดความรับผิดชอบทำให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ไม่ผ่านเป็นจำนวนมาก รวมถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียรส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ข้อมูลจากนักเรียนพบว่าเมื่อนักเรียนมีปัญหาอินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียรการได้เรียนรู้กับครูก็จะลดน้อยลง เมื่อนักเรียนเรียนไม่เข้าใจก็จะไม่กล้าสอบถามครู โดยที่นักเรียนจะปล่อยผ่านไป นักเรียนในโรงเรียนทั้ง 4 ขนาดให้ความเห็นตรงกันว่าความรู้ที่ได้รับในช่วงการเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้นไม่เพียงพอ เนื่องจากการเรียนรู้ในรายวิชาที่เป็นปฏิบัติการเช่นวิทยาศาสตร์ในเรื่องของการทดลองในห้องปฏิบัติการไม่ได้เกิดขึ้นในการเรียน แต่สิ่งหนึ่งที่นักเรียนได้รับในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้นคือ นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น การใช้โปรแกรมต่างๆที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรวมถึงการใช้โปรแกรมต่างๆที่นักเรียนจะต้องใช้ส่งงานครู ไม่ว่าจะแบบสำรวจต่างๆที่ผ่านระบบออนไลน์สิ่งนี้คือสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น ข้อมูลจากครูพบว่า มีนักเรียนจำนวนมากที่ไม่มีความพร้อมในการเรียนส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ไม่ผ่าน และอาจส่งผลกระทบต่อเรียนต่อของนักเรียนในอนาคต

2. แนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2.1 ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

โดยที่ภาครัฐและหน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายที่จะสร้างการสื่อสารตลอดจนถึงความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ชัดเจนและไม่ทันต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้โดยที่ไม่คำนึงถึงการปฏิบัติได้จริงตามบริบทของสถานศึกษาโดยข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้สะท้อนว่าหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานต้นสังกัดให้นโยบายที่ไม่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนอีกทั้งแนวนโยบายไม่ชัดเจนมีความล่าช้า รวมถึงหน่วยงานต้นสังกัดให้การสนับสนุนส่งเสริมและให้คำแนะนำในกรณีที่สถานศึกษาพบปัญหาหรือเกิดอุปสรรคในการดำเนินการจัดการเรียนรู้อ่อนข้างล่าช้าและบางอย่างไม่ได้สนับสนุนสถานศึกษาอย่างจริงจัง โดยที่ในส่วนของผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้แก่คณะครู นักเรียนตลอดจนรวมถึงผู้ปกครองโดยจัดช่องทางการสื่อสารระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองได้อย่างเหมาะสม รวมถึงผู้บริหารสามารถบริหารจัดการครูและบุคลากรในโรงเรียนให้สามารถจัดการเรียนรู้ตามนโยบายตลอดจนสนับสนุนครูให้ได้เรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ กำกับติดตาม ทั้งนี้ผู้บริหารมีการเตรียมความพร้อมในด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในมุมมองของครูโดยที่ครูมีความเข้าใจวิธีการและสามารถจัดการเรียนรู้ออนไลน์การบริหารจัดการชั้นเรียนให้มีความเหมาะสมโดยติดตามนักเรียนให้ได้รับการเรียนรู้และมีการเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส

โคโรนา 2019 ในส่วนของนักเรียนพบว่านักเรียนปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยที่นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อดูแลสุขภาพแล้วค้นคว้าด้วยตัวเองเพิ่มมากขึ้น นักเรียนมีการเรียนรู้ผ่านสื่อเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนผู้ปกครองให้ความร่วมมือเอาใจใส่ดูแลนักเรียนและสนับสนุนนักเรียนในการที่จะเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างต่อเนื่องโดยที่ผู้ปกครองมีการประสานงานกับโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.2 ความต้องการการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤต

ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นสถานการณ์วิกฤตของผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ในส่วนของนโยบายการดำเนินงานและมาตรการการดำเนินงานของภาครัฐและหน่วยงานต้นสังกัด ควรมีนโยบายและมาตรการรองรับการจัดการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตที่ชัดเจน และมีมาตรการรองรับการจัดการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตและนโยบายการจัดการเรียนรู้ให้ทันต่อสถานการณ์อย่างรวดเร็วตลอดจนรวมถึงการสื่อสารนโยบายที่เร่งด่วนสำหรับผู้ปฏิบัติและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้รวดเร็ว ความต้องการในด้านของกลไกสนับสนุนจากหน่วยงาน ภาครัฐควรให้ความสำคัญในการติดตั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทั่วถึงในทุกหมู่บ้านโดยการมีส่วนร่วมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการจัดตั้งหน่วยงานกลางหรือศูนย์ประสานงานในสถานการณ์วิกฤตเพื่อสื่อสารประสานงานให้กับโรงเรียนอย่างรวดเร็ว ตลอดจนมีการสนับสนุนงบประมาณและการจัดซื้ออุปกรณ์ต่างๆเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในการพัฒนาครูหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการถอดบทเรียนจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดเรียงการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อที่จะพัฒนาเป็นรูปแบบในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤต ซึ่งในหน่วยงานต้นสังกัดควรมีการติดตามให้ความช่วยเหลือการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานการณ์วิกฤตในด้านของสถานศึกษา สถานศึกษาคควรชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบถึงนโยบายของภาครัฐในการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสภาวะวิกฤตที่รวดเร็วโดยที่หน่วยงานระดับเขตพื้นที่การศึกษาควรมีบทบาทในการสนับสนุนเพื่อที่จะช่วยเหลือการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการแก้ปัญหาต่างๆและส่งเสริมความเข้มแข็งให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการสถานการณ์วิกฤตในบริบทของโรงเรียนได้เอง สถานศึกษาคควรมีแผนการจัดการจัดการในสถานการณ์วิกฤตควรมีข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้และติดตามดูแลผู้เรียนรวมถึงมีการเตรียมความพร้อมให้แก่ครูนักเรียนและสนับสนุนปัจจัยต่างๆที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ อีกทางสถานศึกษาคควพัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนรู้รวมถึงการวัดผลประเมินผลในสถานการณ์วิกฤตแล้วควรจัดรูปแบบการเรียนรู้ให้มีการยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยที่สถานศึกษาคควรให้การสนับสนุนสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีที่จำเป็นในระหว่างการจัดการเรียนรู้สำหรับครูและนักเรียนที่ขาดความพร้อม รวมไปถึงความร่วมมือของผู้ปกครองในการที่จะดูแลช่วยเหลือนักเรียนหากเกิดสถานการณ์วิกฤตที่นักเรียนไม่สามารถมาเรียนที่โรงเรียนได้

อภิปรายผล

1. อภิปรายผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบทางบวกให้กับผู้บริหารและครูในการที่จะเร่งพัฒนาตนเองทั้งในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงการปรับรูปแบบการบริหารตลอดจนวิธีการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปขณะที่นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีมากขึ้น มีวินัยในการเรียนและใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพิ่มขึ้น รวมทั้งเป็นปัจจัยที่ช่วยให้ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์อันดีกับโรงเรียนรวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมมือและสนับสนุนการจัดการศึกษามากขึ้น ผลที่ได้เช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่าสถานการณ์วิกฤติอย่างเช่นโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นอกจากสร้างผลกระทบทางลบแล้วยังสร้างโอกาสและสร้างบทเรียนที่จะให้กับการจัดการศึกษาได้ โดยข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนและผู้ปกครอง สนับสนุนว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นตัวเร่งให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่ายต้องปรับตัวอย่างมาก เพื่อให้ระบบการศึกษาดำเนินการต่อไปได้โดยมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับตัวในครั้งนี้ ส่งผลให้ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองต้องปรับใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ตามความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ชุมชนและปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาปรับตัวเข้ากับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เกิดขึ้นได้ดีคือการสนับสนุนและความร่วมมือของทุกภาคส่วนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีเรื่องการปรับตัวของ Roy (อ้างถึงใน Roy & Andrews, 1999) ที่กล่าวว่าเมื่อเกิดสิ่งเร้าก็จะเกิดขบวนการเผชิญปัญหา และนำมาซึ่งการปรับตัว ซึ่งในการปรับตัวมีทั้งสิ่งที่ปรับตัวได้ดีและสิ่งที่ปรับตัวไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ขึ้นกับความรุนแรงของสิ่งเร้าและความสามารถในการปรับตัวของแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับรายงานของ World Economic Forum 2020 (อ้างถึงใน เสาวณี จันทะพงษ์ และ ทศพล ต้องหุ้ย, 2020) ที่ศึกษาผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อประเทศจีนว่าก่อให้เกิดพัฒนาการหลากหลายอย่าง เช่น 1) เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐบาลและเอกชนในการจัดการวิกฤติ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีความโปร่งใส และรับฟังความคิดเห็นของประชาชน 2) เกิดการดำเนินมาตรการทางเศรษฐกิจการเงินและการคลังที่รวดเร็วเพื่อลดผลกระทบจาก โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ 3) เกิดโอกาสใหม่ ๆ ของภาคธุรกิจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิจันทร์ ปัญจทวี (2560) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้ระบบสารสนเทศ กรณีศึกษา สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตเชียงใหม่ ที่พบว่า มี 3 ประการที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้ระบบสารสนเทศ ได้แก่ ปัจจัยการรับรู้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศ ความคาดหวังจากประสิทธิภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการได้รับการสนับสนุนการใช้ระบบสารสนเทศจากผู้บังคับบัญชา 2.2 จากผลการวิจัยที่พบว่าผลกระทบสำคัญของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อระบบการ

จัดการเรียนรู้ คือ คุณภาพการจัดการจัดการเรียนรู้ลดน้อยลง สถานศึกษาขาดแคลนทรัพยากรสำหรับจัดการศึกษาในสถานการณ์วิกฤติ ครูมีภาระงานเพิ่มมากขึ้นรวมทั้งมีความเครียดในการปฏิบัติงานมีความเสี่ยงตลอดจนนักเรียนเรียนรู้ได้ไม่เต็มที่ มีความตึงเครียดและเหนื่อยล้าในการเรียน ขาดความพร้อมและขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน โดยเฉพาะกับกลุ่มนักเรียนด้อยโอกาส ผู้ปกครองมีค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการเรียนของบุตรหลานเพิ่มมากขึ้น และขาดความพร้อมในการดูแล ผู้เรียนเนื่องจากต้องประกอบอาชีพในชีวิตประจำวัน ข้อค้นพบดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นกับ ระบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนเป็นหลัก โดยผลกระทบข้างต้นสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่มปัญหา คือ ปัญหาที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษา และปัญหาที่เกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ Joint Research Center Report (Di Pietro & Others, 2020) ที่ศึกษาถึงผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการศึกษาของประเทศในยุโรป ซึ่งได้ข้อสรุปว่าโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อสำคัญ 2 ประการ คือ 1) ทำให้การเรียนรู้เกิดความสูญเสีย (learning loss) ซึ่งมีเหตุปัจจัยมาจากการมีเวลาในการเรียนรู้ไม่เพียงพอ ความเครียดในการเรียนรู้วิถีของปฏิสัมพันธ์ในการเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปและการขาดแรงจูงใจในการเรียน และ 2) สภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการเรียนรู้ซึ่งมีสาเหตุมาจากการความไม่พร้อมของ ผู้ปกครองซึ่งได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ของผู้ปกครอง การที่ผู้ปกครองไม่มีเวลารวมถึงการขาดแคลนอุปกรณ์ต่างๆเพื่อการเรียนรู้ บรรยากาศการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม และความสามารถในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ นอกโรงเรียนในส่วนของโรงเรียน ได้แก่ ความไม่พร้อมด้านอุปกรณ์ต่างๆของโรงเรียน การขาดทักษะด้านเทคโนโลยีของครู และในส่วนของนักเรียน คือการขาดทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีของนักเรียน

2. การอภิปรายผลความต้องการการจัดการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ

2.1 ประเด็นนโยบายจากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 กลุ่ม ในโรงเรียน 4 ขนาด ประกอบไปด้วยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก แสดงความต้องการจัดการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ โดยจากข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนและ ผู้ปกครอง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนและ ผู้ปกครอง มีความต้องการจัดการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดส่งผลกระทบต่อสถานศึกษา สถานการณ์ดังกล่าวได้ส่งผล กระทบต่อนักเรียนร้อยละ 60 ทั่วโลก (UNESCO, 2020) ซึ่ง Darling (1994) กล่าวว่า “วิกฤติเป็นสถานการณ์ลักษณะหนึ่งที่เกิดจากการขาดการวางแผนที่เหมาะสมและการขาดบุคลากรที่มีทักษะและความพร้อมที่จะจัดการปัญหาอย่างเพียงพอ” จากสถานการณ์วิกฤติดังกล่าวกระทบต่อสถานศึกษาของไทยเช่นเดียวกับสถานศึกษาทั่วโลกที่ทุกแห่งยังไม่มีเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ที่ไม่อาจคาดเดาดังกล่าวได้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จึงมีความต้องการในการ

จัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านนโยบาย แผนและมาตรการรองรับการจัดการศึกษาในสถานการณ์วิกฤติ ข้อมูลเชิงคุณภาพจากสัมภาษณ์ ที่ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐควรมีนโยบายส่งเสริมความเข้มแข็งให้สถานศึกษาสามารถมีการบริหารจัดการศึกษาในสถานการณ์วิกฤติได้ตามบริบทของตนเองและในชุมชน ในขณะที่ครุมนโยบายในระดับสถานศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพจากสัมภาษณ์ที่ ต้องการให้สถานศึกษามีแผนและแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤติอย่างชัดเจน จากข้อมูลความต้องการดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความสำเร็จของการจัดเตรียม แผนและมาตรการรองรับการจัดการศึกษาในสถานการณ์วิกฤติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Lichtenstein et al. (1994) ที่กล่าวว่า การเตรียมการเพื่อการรองรับการจัดการศึกษาในสถานการณ์วิกฤติจะต้องมีการดำเนินการจัดทำแผน ทบทวนแผนและมีการปรับปรุงแผนการจัดการวิกฤติทุกปี รวมทั้งมีการฝึกขั้นพื้นฐานในการรับมือกับสถานการณ์วิกฤติและการจัดระบบข้อมูลเพื่อให้แน่ใจว่ามีการสำรองข้อมูลที่เพียงพอในการจัดการอย่างทันทั่วทั้ง นอกจากนี้ Paton (1992) ได้ให้ข้อเสนอว่าแผนการจัดการในกรณีสถานการณ์วิกฤติจะต้องได้รับการพัฒนาในลักษณะให้คำปรึกษาและร่วมมือเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงโดยบุคคล และหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการวิกฤติจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนการจัดการวิกฤติร่วมกันและ Coombs and Holladay (1996) ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาแผนการจัดการวิกฤติ (Critical management plan) โดยกล่าวว่าหน่วยงานระดับนโยบายและสถานศึกษาจะต้องมีแผนการจัดการวิกฤติ โดยจะต้องคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญตลอดจนความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้องและทรัพยากรทางการบริหารที่เพียงพอซึ่งจะเห็นได้จากการจัดการในสถานการณ์ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่การวางแผนในสถานการณ์วิกฤติได้ถูกจัดวางอย่างเป็นระบบ นับตั้งแต่การดำเนินการในระดับรัฐบาลซึ่งจะมีหน่วยงานที่ ตั้งขึ้นใหม่ คือ สำนักงานผู้นำแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการเพื่อจัดการกับสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยได้มีการสร้างกรอบแนวนโยบายเพื่อควบคุมและป้องกันการแพร่กระจายของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การเผยแพร่แนวทางการป้องกันและควบคุม โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การเผยแพร่คู่มือการป้องกันและควบคุม โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในภาษาต่างประเทศ ในขณะเดียวกัน รัฐบาลในระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่นก็ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการประสานงานกับสำนักงานผู้นำแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการอย่างเป็นทางการเป็นลำดับ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2020) ในขณะที่ ประเทศสิงคโปร์ (Ministry of Education, Singapore, 2020) ที่กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการพัฒนาสังคมและ ครอบครัวยุติดำเนินมาตรการป้องกันที่จำเป็นเพื่อดูแลความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียนและบุคลากรทุกคนของโรงเรียนรวมทั้งได้มีความพยายามในการบูรณาการของหลายกระทรวงในการที่จะเพิ่มนโยบายและมาตรการด้านความปลอดภัยในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่นอกจากการกำหนดนโยบายแผนและมาตรการรองรับการจัดการศึกษาในสถานการณ์วิกฤติแล้ว ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 กลุ่ม ได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันข้อมูลเชิงคุณภาพในประเด็นที่เกี่ยวกับความชัดเจนในการสื่อสารนโยบาย โดยเฉพาะในกลุ่มของผู้ปกครอง สอดคล้อง

กับความต้องการของผู้ปกครองที่กล่าวว่า โรงเรียนควรชี้แจงให้ทราบถึงนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับความจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติและประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติที่ชัดเจน ทันต่อสถานการณ์ ในขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปกครอง ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยกล่าวว่าควรมีการจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อสื่อสารประสานงานกับสถานศึกษา ให้เป็นเอกภาพระหว่างหน่วยงานนโยบายและหน่วยงานปฏิบัติ และสื่อสารนโยบายรวมทั้งแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์วิกฤติในหลายช่องทางและรวดเร็ว สอดคล้องกับ Lichtenstein et al. (1994) ที่กล่าวว่า การเตรียมการระดับสังกัดจะต้องมีการจัดตั้งศูนย์ป้องกันและรับมือกับวิกฤติที่จะเกิดขึ้นกับโรงเรียน รวมทั้งเป็นแหล่งข้อมูล สำหรับการประสานงานกับศูนย์ภูมิภาคอื่น ๆ ซึ่งการสื่อสารนโยบายถือเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

ในสถานการณ์วิกฤติจากการศึกษาข้อมูลจากสาธารณรัฐประชาชนจีน (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2020) ได้ให้ความสำคัญกับการสื่อสารนโยบายและการเผยแพร่กฎระเบียบในการป้องกันและควบคุม โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยคณะกรรมการการศึกษาเชิงไฮได้ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุม โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และได้เผยแพร่กฎระเบียบดังกล่าวทั้งทางเว็บไซต์และแพลตฟอร์ม WeChat เช่น การเผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการเสริมสร้างการป้องกันและการควบคุมการดำเนินงานในสถานศึกษา การสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในการให้คำแนะนำและแนวทางการจัดการเรียนการสอน การใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลทางการศึกษาต่างๆ เป็นต้นซึ่งจะเห็นได้ว่าการสื่อสารแนวนโยบายจากระดับนโยบายสู่ระดับการปฏิบัติจะมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากในสถานการณ์วิกฤติ

2.2 ประเด็นการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาครู จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาครู โดยในด้านการพัฒนาหลักสูตร พบข้อมูลเชิงคุณภาพโดยผู้บริหารสถานศึกษาเพียงกลุ่มเดียวแสดงความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรและสร้างโมเดลการสอนที่รองรับสถานการณ์วิกฤติ ในขณะที่ด้านการจัดการเรียนการสอน พบข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่า ทั้งครูนักเรียน ผู้และปกครองแสดงความต้องการในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยครูกล่าวว่าต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ และผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมให้แก่ครู นักเรียนและผู้ปกครองสำหรับการเรียนรู้ในสถานการณ์พิเศษ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพของครู ผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงความต้องการสอดคล้องกัน คือต้องการให้ครูได้รับการพัฒนาให้สามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ได้ดี โดยต้องการให้ครูให้ได้รับคำปรึกษาแนะนำในการปฏิบัติตนของนักเรียนอย่างต่อเนื่องในสถานการณ์วิกฤตินอกจากนี้ยังต้องการให้ครูมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนมีการเรียนรู้ได้ดีในระหว่างการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่นักเรียนกล่าวว่าควรมีการ

จัดการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โดยปรับเนื้อหาและเวลาในการเรียนที่เหมาะสมกับสถานการณ์วิกฤติและเพิ่มช่องทางและวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายมากขึ้น

ในขณะที่ความสอดคล้องของข้อมูลเชิงคุณภาพที่แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองมีความต้องการที่จะให้ครูติดตามการเรียนของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติและดูแลเอาใจใส่และให้คำปรึกษาแนะนำการเรียนให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง กำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้และจัดเวลาเรียนรู้ที่เหมาะสมในสถานการณ์วิกฤติ ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มได้ให้ความสำคัญกับประเด็นนี้ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาครูซึ่งจากข้อมูลที่พบจากงานวิจัยของ ภูมิศรัณย์ ทองเสียนาค (2563) พบว่า การเรียนรู้ที่เป็นที่นิยมของสถานศึกษาในยุคโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือการเรียนผ่านระบบออนไลน์ แต่ก็มีปัญหาในบางมิติ ในด้านของความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล (digital divide) โดยเฉพาะอย่างยิ่งยังพบปัญหาในด้านทักษะความรู้ของครูและผู้ปกครองในการช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ซึ่ง Lichtenstein et al., (1994) ได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมการจัดการเรียนการสอนในระดับห้องเรียนที่จะรับมือกับสถานการณ์วิกฤติ คือ การที่ครูสร้างความสัมพันธ์อันดีและความไว้วางใจซึ่งกันและกันกับนักเรียน การให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสมแก่นักเรียน การปรับหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาที่จำเป็น การจัดการความเครียดรวมถึงการส่งเสริมให้ความปลอดภัยกับนักเรียน ทั้งความปลอดภัยที่เกิดภายในโรงเรียน ภายนอกโรงเรียน และการให้ความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัยที่ดี รวมทั้งการส่งเสริมความไว้วางใจและการได้รับสนับสนุนจากชุมชน และผู้ปกครองเพื่อเตรียมพร้อมกับการรับมือในสถานการณ์วิกฤติ และจากการศึกษาการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติของสาธารณรัฐประชาชนจีน (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2020) พบว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนโดยการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในการให้คำแนะนำ แนวทางการจัดการเรียนการสอน และการสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้โดยการผนวกการเล่นกับการให้ความรู้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่บ้าน การกิจกรรมแสดงความคิดเห็นทางวิชาชีพ เช่น การสัมมนา เพื่อจะได้นำความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์สื่อสารกับผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ให้กับบุตรหลานที่บ้านรวมทั้งกิจกรรมการรวบรวมแนวความคิดและกรณีตัวอย่างแนวคิดที่สามารถก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่เด็กได้เป็นอย่างดีจากผู้ปกครอง (Best Practices) เช่น การทดลองวิทยาศาสตร์ การสร้างสรรค์การอ่าน และกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะเฉพาะ เพื่อนำมาจัดพิมพ์เผยแพร่ให้ข้อมูลแก่ผู้ปกครองอื่น ๆ ในการดูแลการจัดการเรียนการสอนที่บ้านของนักเรียน ในขณะที่การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์วิกฤติของสถานศึกษาประเทศแคนาดาที่ตอบสนองการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (People for Education, 2020) ได้ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนการจัดคลินิกให้คำปรึกษา การจัดทำแผนการเรียนรู้อุปกรณ์แก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และจัดให้มีการบริการทางด้านจิตบำบัด ได้ให้ความสำคัญกับการจัดหาที่ปรึกษาและนักจิตวิทยาของสถานศึกษาในการให้บริการให้คำปรึกษา

นักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือในด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการจัดการศึกษาของต่างประเทศได้ให้แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์วิกฤติได้เป็นอย่างดี

2.3 ประเด็นการบริหารจัดการของโรงเรียนจากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลแสดงความต้องการด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนโดยจากข้อมูลเชิงคุณภาพว่า สถานศึกษา ครู และผู้ปกครองควรร่วมมือกันในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติและเสริมสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน โดยกล่าวสอดคล้องกันทั้งกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง โดยผู้บริหารสถานศึกษา ระบุว่า หน่วยงานภาครัฐต้องให้สนับสนุน สื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ช่วยให้นักเรียนได้เข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน และกลุ่ม ครู นักเรียน ผู้ปกครอง มองว่าสถานศึกษาควรให้การสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์พิเศษ สนับสนุนงบประมาณในการจัดการเรียนรู้ ควรจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติและควรให้การสนับสนุนสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับนักเรียน ซึ่งจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา ท่ามกลางสถานการณ์วิกฤติพบว่า MacNeil and Topping (2007) ได้ให้ความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤติโดยกล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนมากขาดทักษะในการป้องกันวิกฤติที่เกิดขึ้น หรือแม้กระทั่งการตัดสินใจสั่งการภายใต้สถานการณ์กดดันในสภาพแวดล้อมที่ขาดแคลนทั้งด้านข้อมูล เวลา และทรัพยากร จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรหรือสถานศึกษาจะต้องมีกระบวนการบริหารจัดการในการจัดการวิกฤติที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Paton (1992) และ Coombs and Holladay (1996) ที่ได้กล่าวถึง กระบวนการจัดการวิกฤติว่า จะต้องมีการจัดสรรทรัพยากรการบริหารประกอบการดำเนินงานตามแผนการจัดการวิกฤติอย่างเพียงพอและเหมาะสม

จากการศึกษาข้อมูลความต้องการด้านการบริหารจัดการของประเทศต่าง ๆ ในสถานการณ์วิกฤติ พบว่าเมื่อประสบกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศแคนาดา แต่ละมณฑลได้มีการสั่งปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส และมีการวางระบบโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต รวมทั้งการสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาแบบให้เปล่ากับครู ผู้ปกครองและนักเรียน ในขณะเดียวกัน นักการศึกษาชั้นนำจากทั่วโลกได้มีการแชร์บล็อกและการเผยแพร่บทความในประเด็นที่น่าสนใจทั้งในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Twitter, Facebook หรือสื่อ (Osmond-Johnson, Campbell & Pollock, 2020) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมณฑล Saskatchewan ของแคนาดาที่พบว่า กระทรวงศึกษาธิการร่วมทำงานกับโรงเรียนและครูในการจัดโครงการตามหลักสูตรการสอนเสริม (supplemental curriculum program) สู่การปฏิบัติ โดยผ่านวิธีการเรียนทางไกล (People for Education, 2020) ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์ ได้มีการจัดเตรียมนักเรียน ผู้ปกครอง และครูสำหรับการทำงานแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลักแบบเต็มรูปแบบ (HBL) โดยมีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนวัสดุอุปกรณ์เพื่อประกอบการเรียนรู้ที่บ้านทั้งการใช้ออนไลน์และวัสดุที่เป็นชิ้นงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โรงเรียนจะช่วยเหลือนักเรียนที่

อาจต้องการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลหรือการใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ต ซึ่งหน่วยงานที่ชื่อว่าแพลตฟอร์มการเรียนรู้ของนักเรียนสิงคโปร์ (SLS) จะเปิดให้นักเรียนเข้าชมได้อย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาวิกฤตินี้ตลอดระยะเวลาของการเรียน HBL แบบเต็มรูปแบบนี้ นักเรียนจะได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากครูและบุคลากรในโรงเรียน (Ministry of Education, Singapore, 2020)ซึ่งแนวคิดในการจัดหาและจัดสรรทรัพยากรการเรียนการสอนให้กับนักเรียนและผู้ปกครองอย่างเพียงพอและเหมาะสมทั้งจากแนวคิดของนักวิชาการและการจัดการบริหารของต่างประเทศจะสามารถช่วยเสริมประสิทธิภาพให้การบริหารสถานศึกษาของไทยในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์วิกฤติได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะเป็น 2 ช่วงดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษา ควรมีการติดตามผลการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในช่วงสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 หน่วยงานต้นสังกัด ควรมีการศึกษาถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ดำเนินการจนประสบความสำเร็จในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

1.3 สถานศึกษา ควรดำเนินการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมสำหรับการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์หรือการจัดการเรียนรู้ทางไกล

2. ข้อเสนอแนะเพื่องานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมี การศึกษาความพร้อมหรือข้อจำกัดในแต่ละพื้นที่ โดยทำการศึกษาถึงในระดับหมู่บ้านเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนในสถานการณ์วิกฤติ

2.2 ควรมีการศึกษา ถึงบริบทจากผู้นำในท้องถิ่นเพื่อให้ทราบปัญหาเชิงพื้นที่

บรรณานุกรม

- กทม.(มิถุนายน, 2563). **จัด 2 แนวทางมาตรการเปิดเทอม "รูปแบบปกติ-สลับวันเรียน".**). สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th> เข้าถึงเมื่อเมื่อ 18 มีนาคม 2564.
- กรมควบคุมโรค. **แนวปฏิบัติผู้ป่วยโรคโควิด 19** สืบค้นจาก <https://ddc.moph.go.th> เข้าถึงเมื่อเมื่อ 10 มีนาคม 2564
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2563). **ส่นำเทคโนโลยียกระดับการสอนออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ.** สืบค้นจาก dla.go.th
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). **การเตรียมความพร้อมของกระทรวงศึกษาธิการ ก่อนเปิดภาคเรียน 1 กรกฎาคม 2563.** สืบค้นจาก moe.go.th
- กลุ่มตรวจสอบภายใน กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). **คู่มือการบริหารความเสี่ยง.** สืบค้นจาก <http://www.kpru.ac.th/th/internal-audit/manual56.pdf>. เข้าถึงเมื่อเมื่อ 19 มีนาคม 2564.
- กานต์สิรี โรจนวีระ (2562) **การบริหารจัดการสถานการณ์อุทกภัย: ศึกษาเปรียบเทียบสหราชอาณาจักร.** Graduate Law Journal Volume 12 No. 3 July - September 2019
- กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. (2544). **การจัดการความเสี่ยงและตราอนุพันธ์เบื้องต้น(พิมพ์ครั้งที่ 4)** กรุงเทพมหานคร : เพียร์สันแอดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. (2556). **ระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ.**พิมพ์ครั้งที่ 5.กรุงเทพฯ.พงษ์วาริน.
- คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล. (2563). **การจัดการความรู้ โควิด-19 (Covid-19).** <https://www2.si.mahidol.ac.th/km/covid19>. เข้าถึงเมื่อเมื่อ 1 มีนาคม 2564
- ครูโรงเรียนแก่งกระจานวิทยา. (2564, สิงหาคม 19). ครู. โรงเรียนแก่งกระจานวิทยา. สัมภาษณ์.
- ครูโรงเรียนบางตะบูนวิทยา. (2564, สิงหาคม 19). ครู. โรงเรียนบางตะบูนวิทยา. สัมภาษณ์.
- ครูโรงเรียนโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี. (2564, สิงหาคม 24). ครู. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี. สัมภาษณ์.
- ครูโรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์). (2564, สิงหาคม 14). ครู. โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์). สัมภาษณ์.
- จิริกิตต์ ทองปรีชา. (2563). **การบริหารจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ระดับมัธยมศึกษาพื้นที่โรงเรียนวชิรธรรมสาริต เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง**
- เจนเนตร มณีนาถ และคณะ. (2548). **การบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรจากหลักการสู่ภาคปฏิบัติ** กรุงเทพมหานคร : บริษัท ชัมซิลเท็ม จำกัด ,

- ชัยเสถียร พรหมศรี. (2550). **การบริหารความเสี่ยง**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ออฟเซ็ทครี เอชเอ็นจำกัด.
- ณัฐตะวัน ลี้มประสงค์.(2556). **การบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดวงใจ ช่วยตระกูล. (2551). **การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธร สุนทรายุทธ. (2550). **การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเนติกุลการพิมพ์จำกัด.
- นงลักษณ์ อัจฉปัญญา. (2563). **เมื่อไวรัสโควิด-19 กำลังพลิกโฉมระบบการศึกษาโลก**. สืบค้นจาก <https://www.eef.or.th/> เข้าถึงเมื่อเมื่อ 18 มีนาคม 2564.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2551). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา** กรุงเทพฯ : เทียมฟ้าการพิมพ์.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย. (2534). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ :บพิศการพิมพ์.
- นฤมล สอาดโอม. (2550). **การบริหารความเสี่ยงองค์กร**. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร : บริษัทฐานการพิมพ์จำกัด 2550.
- นฤมล สอาดโอม, บุษกร ชรศรีโรจน์, วาสิตา บุญสาธ. (2551). **CRO ต้องรู้คู่มือการบริหารความเสี่ยงองค์กรยุคใหม่**.กรุงเทพมหานคร: บริษัทฐานการพิมพ์จำกัด.
- นฤมล สอาดโอม. (2550). **การบริหารความเสี่ยงองค์กร Enterprise Risk Management**. กรุงเทพฯ : ฐานบุ๊คส์.
- นักเรียนโรงเรียนแก่งกระจานวิทยา. (2564, สิงหาคม 24). **นักเรียน**. โรงเรียนแก่งกระจานวิทยา. สัมภาษณ์.
- นักเรียนโรงเรียนบางตะบูนวิทยา. (2564, สิงหาคม 24). **นักเรียน**. โรงเรียนบางตะบูนวิทยา. สัมภาษณ์.
- นักเรียนโรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์). (2564, สิงหาคม 14). **นักเรียน**. โรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์). สัมภาษณ์.
- นักเรียนโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เพชรบุรี. (2564, สิงหาคม 15). **นักเรียน**. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เพชรบุรี. สัมภาษณ์.
- บริษัท แอดวานซ์อินโฟร์เควอริส จำกัด (มหาชน).(2545).**สำนักตรวจสอบภายในและฝ่ายพัฒนาบุคลากร**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท แอดวานซ์อินโฟร์เควอริส จำกัด.

- ประเสริฐ อัครประดมพงศ์. (2550). เอกสารประกอบการเสวนาการบริหารความเสี่ยงของ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณ สุวรรณทัต. (2563). โครระบาดทำให้เห็นความไม่เท่าเทียม เรียนออนไลน์อาจไม่ตอบโจทย์
เพราะเด็กบางคนขาดอุปกรณ์. สืบค้นจาก <https://brandinside.asia/how-covid-19-transform-education-system>. เข้าถึงเมื่อเมื่อ 18 มีนาคม 2564.
- ปาริชาติ สมใจ. (2556). อิทธิพลของภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาต่อ
ประสิทธิผลของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ผู้ปกครองโรงเรียนแก่งกระจานวิทยา. (2564, สิงหาคม 24). ผู้ปกครอง. โรงเรียนแก่งกระจานวิทยา.
สัมภาษณ์.
- ผู้ปกครองโรงเรียนบางตะบูนวิทยา. (2564, สิงหาคม 24). ผู้ปกครอง. โรงเรียนบางตะบูนวิทยา.
สัมภาษณ์.
- ผู้ปกครองโรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์). (2564, สิงหาคม 14). ผู้ปกครอง.
โรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์). สัมภาษณ์.
- ผู้ปกครองโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เพชรบุรี. (2564, สิงหาคม 15). ผู้ปกครอง.
โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เพชรบุรี. สัมภาษณ์.
- ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งกระจานวิทยา. (2564, สิงหาคม 18). ผู้อำนวยการ.
โรงเรียนแก่งกระจานวิทยา. สัมภาษณ์.
- ผู้อำนวยการโรงเรียนบางตะบูนวิทยา (2564, สิงหาคม 18). ผู้อำนวยการ. โรงเรียนบางตะบูนวิทยา.
สัมภาษณ์.
- ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์) (2564, กันยายน 1). ผู้อำนวยการ.
โรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์). สัมภาษณ์.
- ผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เพชรบุรี (2564, กันยายน 6). ผู้อำนวยการ.
โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เพชรบุรี. สัมภาษณ์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (19 สิงหาคม
2542) ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก, น. 1-23.
- ภูมิศรัณย์ ทองเลี่ยมนาค. (2563). ผลกระทบของ COVID-19 ต่อระบบการศึกษาของโลกและ
ประเทศไทยในมุมมองทางเศรษฐศาสตร์. สืบค้นจาก
<https://thaipublica.org/2020/04/19-economists-with-covid-19-15/>
- ภูษิมา ภิญญสินวัฒน์. (2563). จัดการเรียนการสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด-19 : จาก
บทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย. สืบค้นจาก tdri.or.th เข้าถึงเมื่อเมื่อ 16
มีนาคม 2564.

- มูลนิธิคีนันแห่งเอเชีย, (2563). **การแพร่ระบาดของโควิด-19 สร้างผลกระทบต่อการศึกษาไทยที่สำคัญ 3 ประการ**. สืบค้นจาก <https://www.kenan-asia.org/th/teacher-professional-development>. เข้าถึงเมื่อเมื่อ 25 มีนาคม 2564.
- รองผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งกระจานวิทยา. (2564, สิงหาคม 18). รองผู้อำนวยการ. โรงเรียนแก่งกระจานวิทยา. สัมภาษณ์.
- รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์). (2564, กันยายน 1). รองผู้อำนวยการ. โรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์). สัมภาษณ์.
- รองผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี. (2564, กันยายน 20). รองผู้อำนวยการ. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี. สัมภาษณ์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (6 เมษายน 2560). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, น. 1-90
- โรงเรียนแก่งกระจานวิทยา (2563). รายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2563.
- โรงเรียนบางตะบูนวิทยา (2563). รายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2563.
- โรงเรียนโรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราษฎร์) (2563). รายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2563.
- โรงเรียนโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี (2563). รายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2563.
- วัชรีย์ คุณกิตติ วิจิตรรา ศรีสอน สันฐาน ชยนนท์.(2563). **รูปแบบความร่วมมือการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติของไทย กับกลุ่มประเทศอาเซียน วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ 2563**.
- วิทัศน์ ฝักเจริญผล และคณะ. (2563). **ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์ระบาดไวรัส Covid-19**. วารสารศาสตร์การศึกษาและการพัฒนามนุษย์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2563.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และศุภกร เสรีรัตน์, (2542). **การวิจัยตลาด**. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร
- สงวน ช่างฉัตร. (2547). **การบริหารความเสี่ยงของโครงการ**. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สมชาย ไตรรัตน์ภิมย์. (2549). **การบริหารความเสี่ยง, เอกสารประกอบการบรรยาย นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล**.
- สาคร สุขศณีนวงศ์. (2553). **การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ บริษัท จี.พีซีเบอร์พริ้นท์ จำกัด .

- สายสมร เฉลยกิติและคณะ. (2563). **ผลกระทบโรคระบาด COVID-19: การจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาล**. วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล ปีที่ 36 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2563
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี. (2564) .รายงานผลการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019(COVID-19) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564. เพชรบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2563). **แนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)ปีการศึกษา2563** . กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร. (2554). **คู่มือการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). **รายงานเรียนออนไลน์ยุคโควิด -19 : วิกฤตหรือโอกาสการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ
- เสาวณี จันทะพงษ์ และทศพล ต้องหุ้ย. (2563). **ผลกระทบวิกฤต COVID-19 กับเศรษฐกิจโลก: This time is different**. สืบค้นจาก https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_1_8_Mar2020.asp.
- องค์การยูนิเซฟ, (2563). **โควิด-19 คือวิกฤตที่หนักหนาสาหัสที่สุดสำหรับเด็กในประวัติศาสตร์ 75 ปีของยูนิเซฟ**. สืบค้นจาก <https://www.unicef.org/thailand/th/press-releases> เข้าถึงเมื่อ 25 มีนาคม 2564.
- Bovee C.L . ,ThilU .V. and Schatzman B.E. (2003). **Business Communication Today**. seventh edition, Pr entice -Hall,NewJersey.
- Covello, V. (1995). **Risk communication paper. Opening the black box risk conference**, McMaster University.
- Darling, J. R. (1994). **Crisis management in international business: Keys to effective decision making**. Leadership & Organization Development Journal, 15(8), 3-8.
- Di Pietro, G., Biagi, F., Costa P., Karpinski, Z., and Mazza, J. (2020). **The likely impact of COVID-19 on education: Reflections based on the existing literature and recent international datasets. A Technical report by the Joint Research Centre (JRC). Finnish National Agency for Education. (2020). Education in Finland and the Coronavirus**. Retrieved from

<https://www.oph.fi/en/education-and-qualifications/education-finland-and-coronavirus>

Dubrin A.J. and R.D. Ireland. (1993) **Management Organization, 2nd ed.** Ohio: South-Western Publishing Co. evaluation standards: How to assess evaluations of educational programs. Joint Committee on Standards for Educational Evaluations. (1994). The program

Fitzpatrick K.R. and Rubin M.S. (1995). '**Public relations vs. legal strategies in organizational crisis decisions**', Public Relations Review, Vol. 21 No. 1, pp. 21-33. Grant S. E. and Powell D. 2000, "**Crisis response and communication planning manual**", Prepared for the Ontario Ministry of Agriculture, Food and Public Affairs, Ontario, Canada

Kurzbard, G. and Siomkos, G.J. (1992). '**Crafting a damage control plan : lessons from Perrier**', Journal of Business Strategy, Vol. 13 No.2, pp.39-43.

Lichtenstein, R., Schonfeld, D. J. & Kline, M. (1994). **Special Topic / School crisis** Newbury Park, CA: Sage

Long R.K. (2001). **Seven Needless Sins of Crisis management.** PR Tactics, August,

Lunenburg, F. C. & Orin stein, Allan c. (2004). **Educational Administration: Concepts and Practices.** 4th ed. Belmont: Thomson Learning.

Ministry of Education, Singapore. (2020). **School and institutes of higher learning to shift to full home-based learning; preschools and student care centre to suspend general services.** Retrieved from

<https://planipolis.iiep.unesco.org/en/2020/schools-and-institutes-higher-learning-shift-full-home-based-learning-preschools-and-student>

New som , D. ,Turk , J. and Kruckerberg, D. (2004). This is PR: **The Realities of Public Relations**, eighth edition, Thomson Wadsworth, Ontario.

Osmond-Johnson, P., Campbell, C. & Pollock, K. (2020). **Moving forward in the COVID-19 era: Reflections for Canadian education.** Retrieved from https://www.edcan.ca/articles/moving-forward-in-the-covid-19-era/?gclid=EAlalQobChMIzeie-fCV6gIVTQ4rCh3muwKwEAAAYASAAEgLOo_D_BwE

- Osmond-Johnson, P., Campbell, C. & Pollock, K. (2020). **Moving forward in the COVID19 era: Reflections for Canadian education**. Retrieved from <https://www.edcan.ca/articles/moving-forward-in-the-covid-19- era>
- Owen, R. G. (1998). **Organization Behavior** in Education. 6th ed. Boston MA: Allyn
- Paton, D. (1992). **Dealing with traumatic incidents in the workplace**. Coolum Beach, Queensland: Gull Publishing.
- People for Education. (2020). **Tracking Canada's education systems' response to COVID 19**. Retrieved from <https://peopleforeducation.ca/our-work/tracking-canadas education- systems-response-to-covid-19/>
- People for Education. (2020). **Tracking Canada's education systems' response to COVID-19**. Retrieved from <https://peopleforeducation.ca/our-work/tracking-canadas-education-systems-response-to-covid-19/>
- response: Expecting the unexpected. *Educational Leadership*, 52(3), 79-83.
- Seitel, S. (2007). **The Practice of Public Relations**, tenth edition, Practice- Hall, New Jersey.
- Siomko ,G.J. (1999). “ **On achieving exoneration after a product safety industrial crisis**”, *Journal of Business and Industrial Marketing*, Vol. 14 No. 1, pp.17– 29
- United Nations Educational. (2020). **Scientific and Cultural Organization**. China ECE policy response to COVID-19. Retrieved from <https://planipolis.iiep.unesco.org/en/2020/china-ece-policy-response-covid-19-6865>.
- Welch J. and Welch S. (2005). **Winning, International edition**, HarperCollins, New York.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ อว ๐๖๓๔.๑๑/ว๒๒๐

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
๗๖๐๐๐

๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน นายวิทยา พัฒนวงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอรุณประดิษฐ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ เรื่อง ผลกระทบของสถานการณ์โรคระบาดโควิด ๒๐๑๙ ต่อการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายสิริสิทธิ์ ศักดิ์ภิรมย์ รหัสนักศึกษา ๖๒๙๑๙๑๐๓๐ เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กำลังทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ผลกระทบของสถานการณ์โรคระบาดโควิด ๒๐๑๙ ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง
เป็นประธานที่ปรึกษา ซึ่งได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์แล้ว

ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์
ในทางวิชาการเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
ในการทำวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ นักศึกษาได้ส่งต้นฉบับโครงร่างวิทยานิพนธ์มาเพื่ออ่านและพิจารณาประกอบแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง)
คณบดีคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทร. ๐ ๓๒๗๐ ๘๖๒๑

โทรสาร. ๐ ๓๒๗๐ ๘๖๖๔

ที่ อว ๐๖๓๔.๑๑/ว๒๒๐

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
๗๖๐๐๐

๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน นายไพฑูรย์ เลียบวัน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ เรื่อง ผลกระทบของสถานการณ์โรคระบาดโควิด ๒๐๑๙ ต่อการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายสิริสิทธิ์ ศักดิ์ภิรมย์ รหัสนักศึกษา ๖๒๕๑๙๑๐๓๐ เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กำลังทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ผลกระทบของสถานการณ์โรคระบาดโควิด ๒๐๑๙ ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง
เป็นประธานที่ปรึกษา ซึ่งได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์แล้ว

ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์
ในทางวิชาการเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
ในการทำวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ นักศึกษาได้ส่งต้นฉบับโครงร่างวิทยานิพนธ์มาเพื่ออ่านและพิจารณาประกอบแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง)
คณบดีคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทร. ๐ ๓๒๗๐ ๘๖๒๑

โทรสาร. ๐ ๓๒๗๐ ๘๖๖๔

ที่ อว ๐๖๓๔.๑๑/ว๒๒๐

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
๗๖๐๐๐

๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน นายฉัตรชัย แสงจันทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสมุทโคดม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ เรื่อง ผลกระทบของสถานการณ์โรคระบาดโควิด ๒๐๑๙ ต่อการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายสิริสิทธิ์ ศักดิ์ภิรมย์ รหัสนักศึกษา ๖๒๙๑๙๑๐๓๐ เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กำลังทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ผลกระทบของสถานการณ์โรคระบาดโควิด ๒๐๑๙ ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง
เป็นประธานที่ปรึกษา ซึ่งได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์แล้ว

ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์
ในทางวิชาการเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
ในการทำวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ นักศึกษาได้ส่งต้นฉบับโครงร่างวิทยานิพนธ์มาเพื่ออ่านและพิจารณาประกอบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง)

คณบดีคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทร. ๐ ๓๒๗๐ ๘๖๒๑

โทรสาร. ๐ ๓๒๗๐ ๘๖๖๔

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ

ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์(ชื่อสกุล).....

ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

ประสบการณ์ในการทำงาน.....

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

สถานที่สัมภาษณ์ .....

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์

1.สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1. ท่านคิดว่าสถานการณ์การระบาดในพื้นที่ที่โรงเรียนของท่านตั้งอยู่ เป็นอย่างไร
2. นโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นอย่างไร
3. นโยบายของโรงเรียนต่อการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019เป็นอย่างไร

2. ผลกระทบต่อการจัดการศึกษา

- 2.1 ปัจจัยนำเข้า
  - 2.1.1 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019ได้ส่งผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาของท่านอย่างไร
  - 2.1.2 ท่านมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019อย่างไรบ้าง
  - 2.1.3 ปัจจัยนำเข้าด้านผู้สอนมีความพร้อมในการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือไม่ อย่างไร
  - 2.1.4 ปัจจัยนำเข้าด้านงบประมาณมีความเพียงพอหรือไม่อย่างไร
  - 2.1.5 ปัจจัยนำเข้าด้านหลักสูตร วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียนรู้มีความเพียงพอหรือไม่ และมีวิธีการดำเนินการอย่างไร

2.1.6 ปัจจัยนำเข้าด้านผู้ปกครองของนักเรียนเป็นอย่างไรบ้าง และมีวิธีดำเนินการอย่างไร

2.2 กระบวนการ

2.2.1 จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สถานศึกษาของท่านใช้หลักการบริหารจัดการศึกษารูปแบบใด และดำเนินการอย่างไร

2.2.2 จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นรูปแบบใดบ้างและมีวิธีการดำเนินการอย่างไร

2.3 ผลผลิต / ผลลัพธ์

2.3.1 ท่านมีความคิดเห็นว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนในข้างต้นที่ท่านดำเนินการ คุณภาพของผู้เรียนเป็นอย่างไร

2.3.2 หากต้องการให้คุณภาพของนักเรียนเป็นไปตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนดไว้ ควรมีการปรับปรุงด้านใดบ้าง และแนวทางในการดำเนินการเป็นอย่างไร

2.4 ผลกระทบ

ท่านคิดว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของไทยหรือไม่ และ ถ้ามี มีอย่างไร

3. แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3.1 แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์ระบาดของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านนโยบายการจัดการศึกษา ควรเป็นอย่างไร

3.2 แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านปัจจัยนำเข้า (ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน หลักสูตร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ผู้ปกครอง) ควรมีการปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง และดำเนินการอย่างไร

3.3 แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านกระบวนการบริหารจัดการศึกษา และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู ควรมีการปรับปรุงในเรื่องใด และดำเนินการอย่างไร

3.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

แบบสัมภาษณ์ครู

ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์(ชื่อสกุล).....

ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

ประสบการณ์ในการทำงาน.....

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

สถานที่สัมภาษณ์ .....

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์

1.สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1. ท่านคิดว่าสถานการณ์การระบาดในพื้นที่ที่โรงเรียนของท่านตั้งอยู่ เป็นอย่างไร
2. นโยบายของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือไม่ อย่างไร

2.ผลกระทบต่อการจัดการศึกษา

2.1 ปัจจัยนำเข้า

2.1.1 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาของท่านอย่างไรบ้าง

2.1.2 ปัจจัยนำเข้าด้านผู้สอนมีความพร้อมในการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019หรือไม่ อย่างไร

2.1.3 ปัจจัยนำเข้าด้านงบประมาณมีความเพียงพอหรือไม่อย่างไร

2.1.4 ปัจจัยนำเข้าด้านหลักสูตร วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียนรู้มีความเพียงพอ หรือไม่ อย่างไร

2.1.5 ปัจจัยนำเข้าด้านผู้ปกครองเป็นอย่างไรบ้าง และ อย่างไร

2.2 กระบวนการ

2.2.1 จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สถานศึกษาของท่านใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบใดบ้างและใช้อย่างไร

2.2.2 เหตุใดท่านจึงเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ในข้อ 2.2.1

2.3 ผลผลิต / ผลลัพธ์

2.3.1 ท่านมีความคิดเห็นว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนในข้างต้นที่ท่านดำเนินการ คุณภาพของผู้เรียนเป็นอย่างไร

2.3.2 หากต้องการให้คุณภาพของนักเรียนเป็นไปตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนดไว้ ควรมีการปรับปรุงด้านใดบ้าง และอย่างไร

2.4 ผลกระทบ

ท่านสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของไทยหรือไม่ และอย่างไร

3.แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3.1 แนวทางการจัดศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านนโยบายการจัดการศึกษา ควรเป็นอย่างไร

3.2 แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านปัจจัยนำเข้า (ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน หลักสูตร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ผู้ปกครอง) ควรมีการปรับปรุงในเรื่องใด และอย่างไร

3.3 แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านกระบวนการบริหารจัดการศึกษา และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู ควรมีการปรับปรุงในเรื่องใด และอย่างไร

3.3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

แบบสัมภาษณ์นักเรียน

ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์(ชื่อสกุล).....

นักเรียนชั้น .....

โรงเรียน .....

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

สถานที่สัมภาษณ์ .....

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์

1.สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1.นักเรียนคิดว่าสถานการณ์การระบาดในพื้นที่ที่โรงเรียนของนักเรียนตั้งอยู่ เป็นอย่างไร

2.ผลกระทบต่อการจัดการศึกษา

2.1 ปัจจัยนำเข้า

2.1.1. นักเรียนได้โอกาสหรือเสียโอกาสในการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร

1 นักเรียนได้มีโอกาสได้เรียนรู้โดยผ่านสื่อเทคโนโลยีมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

2 นักเรียนเสียโอกาสในการเรียนจากการปฏิบัติจริง เช่น การฝึกทักษะต่างๆ การทดลอง หรือการทำกิจกรรม ต่างๆ หรือไม่อย่างไร

3 นักเรียนได้มีโอกาสในการใช้ห้องเรียน อาคารเรียน ห้องอาหาร ห้องพยาบาล ห้องปฏิบัติการ สนามกีฬา หรือไม่ หากไม่มีโอกาสใช้ ส่งผลกระทบอย่างไรต่อนักเรียนหรือไม่

2.1.2 นักเรียนต้องปรับตัวในเรื่องใดบ้าง

1. นักเรียนต้องปรับตัวในเรื่องเวลาเรียน สถานที่เรียน หรือวิธีการเรียนใหม่ๆ อย่างไรบ้าง

2. การปรับตัวในเรื่องต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อการเรียนอย่างไรบ้าง

2.1.3 นักเรียนได้รับผลกระทบในด้านค่าใช้จ่ายอย่างไร

1 การเรียนผ่านออนไลน์หรือผ่านทีวี ช่วยทำให้นักเรียนลดค่าใช้จ่ายลงหรือไม่ อย่างไร

2 นักเรียนและผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างไรบ้าง และส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของ ครอบครัวหรือไม่อย่างไร

2.1.4 นักเรียนได้รับผลกระทบในด้านจิตใจอย่างไร

1 การเรียนในสถานการณ์โควิดทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น หรือมีความรับผิดชอบกับตัวเองเพิ่มขึ้น หรือไม่

2 นักเรียนมีความวิตกกังวลต่อการเรียนในช่วงสถานการณ์โควิดหรือไม่ อย่างไร

2.2 กระบวนการ

ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียน

2.2.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนเป็นอย่างไร

1 นักเรียนมีการปฏิบัติตนอย่างไรในการเรียนรู้ช่วงสถานการณ์โควิด เช่น การดูแลตัวเองเพื่อป้องกันการติดเชื้อเมื่อต้องมาเรียนการศึกษาค้นคว้าโดยใช้สื่อเทคโนโลยีมากขึ้น การศึกษาด้วยตนเองมากขึ้น เป็นต้น

2.2.2 บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างไร

1. ครูให้ความช่วยเหลือ ติดตามการเรียนรู้และให้กำลังใจนักเรียนในระหว่างการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019อย่างไร

2. ครูให้คำปรึกษาและแนะนำในการปฏิบัติตัวของนักเรียน และให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนพบปัญหาในการเรียนรู้ได้อย่างไร

3. ครูจัดชั้นเรียนและเวลาเรียนในช่วงสถานการณ์โควิดอย่างไร เหมาะสมหรือไม่

2.2.3 การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ และการสื่อสารทำความเข้าใจเป็นอย่างไร

1. โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนในช่วงก่อนการเรียนอย่างไรบ้าง เช่น แจ้งนักเรียน ผู้ปกครอง เตรียมอุปกรณ์ สื่อและใบงานต่างๆ

2. โรงเรียนมีการชี้แจงแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและผู้ปกครองหรือไม่ อย่างไร

3. โรงเรียนจัดช่องทางให้นักเรียนและครูได้สื่อสารกันอย่างไรบ้าง

2.2.4 การสนับสนุนอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีเป็นอย่างไร

1. โรงเรียนมีการจัดหาอุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยีในการสนับสนุนการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนเพียงพอหรือไม่อย่างไร

2.3 ผลผลิต /ผลลัพธ์

2.3.1 นักเรียนคิดว่าความรู้ที่นักเรียนได้รับในการเรียนช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพียงพอหรือไม่ อย่างไร

3.แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

นักเรียนมีความต้องการต่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤติที่อาจเกิดขึ้นอีกในอนาคต อย่างไร

3.1 แนวทางในการจัดการเรียนรู้ ควรเป็นอย่างไร

3.1.1 นักเรียนคิดว่าในสถานการณ์วิกฤติที่อาจเกิดขึ้นอีกในอนาคตซึ่งทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ ตามปกติ (เช่น มีโรคระบาด น้ำท่วมใหญ่ ไฟไหม้ ฯลฯ) การจัดการเรียนรู้ควรมีแนวทางอย่างไรบ้าง (อาจถามใน ประเด็นต่างๆ เหล่านี้เพิ่มเติม เช่น มีความยืดหยุ่นมากขึ้น หรือมีช่องทางการสื่อสารเพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร)

3.1.2 ควรมีการปรับเนื้อหาให้มีความเหมาะสมกับเวลาเรียนที่เปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร

3.2 การเตรียมความพร้อม และการให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์วิกฤติควรเป็นอย่างไร

3.2.1 หากมีสถานการณ์วิกฤติอื่นๆ ในอนาคต นักเรียนคิดว่าโรงเรียนควรมีการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนเตรียมรับกับสถานการณ์นั้นๆ อย่างไรบ้าง

3.2.2 นักเรียนคิดว่าโรงเรียนควรมีแนวทางในการให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเหมาะสมใน สถานการณ์วิกฤติอย่างไรบ้าง (เช่น ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติตน คู่มือการเรียน มีแนวทางการให้คำปรึกษาอย่างหลากหลาย)

3.3 การสนับสนุนสื่อ เทคโนโลยี อุปกรณ์ที่นักเรียนเข้าถึงการเรียนรู้ได้สะดวก ควรเป็นอย่างไร

3.3.1 นักเรียนคิดว่าโรงเรียนควรมีการสนับสนุนสื่อ เทคโนโลยี อุปกรณ์ที่นักเรียนเข้าถึงการเรียนรู้ได้สะดวกอย่างไรบ้าง

แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์(ชื่อสกุล).....

อาชีพ.....

สถานที่ทำงาน.....

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

สถานที่สัมภาษณ์ .....

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์

1.สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1.1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การระบาดในพื้นที่ที่โรงเรียนของท่านตั้งอยู่ เป็นอย่างไร

2.ผลกระทบต่อการจัดการศึกษา

2.1 ปัจจัยนำเข้า

2.1.1. ผู้ปกครองต้องจัดเวลาเพื่อช่วยเหลือการเรียนรู้ของบุตรหลานเพิ่มขึ้นหรือไม่อย่างไร

2.1.2. ผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความพร้อมในการเรียนให้กับบุตร หลาน (เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต วัสดุอุปกรณ์ฯ อย่างไรบ้าง

2.1.3. ผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อป้องกันการติดเชื้อให้กับบุตรหลาน (หน้ากาก แอลกอฮอล์เจล สบู่ฯ) อย่างไร

2.2 กระบวนการ

2.2.1 ผู้ปกครองมีความวิตกกังวลว่าบุตรหลานจะมีปัญหาการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร

2.2.2 ผู้ปกครองมีโอกาสมัจะทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนมากขึ้นในช่วงเวลาการระบาดของโรคโควิด2019

2.2.3 ครูให้คำปรึกษากับผู้ปกครองกรณีพบปัญหาในระหว่างการจัดการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร

2.2.4 โรงเรียนมีการชี้แจงให้ทราบถึงนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับความจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019อย่างไร

2.3 ผลผลิต /ผลลัพธ์

2.3.1 ท่านมีความคิดเห็นว่าบุคลากรของท่านที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019มีการเรียนรู้ เป็นอย่างไร

3.แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3.1. กรณีที่สถานศึกษา/ชุมชนที่แวดล้อมสถานศึกษาของท่านประสบกับสถานการณ์วิกฤติจนทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนตามปกติได้ (เช่น โรคระบาด น้ำท่วม ไฟไหม้ ฯ) ท่านมีความต้องการเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอย่างไร

ภาคผนวก ค
ค่าดัชนีความสอดคล้อง

แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ

ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์(ชื่อสกุล).....

ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

ประสบการณ์ในการทำงาน.....

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

สถานที่สัมภาษณ์ .....

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปรผล
	1	2	3		
1.สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019					
1.1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การระบาดในพื้นที่ที่โรงเรียนของท่านตั้งอยู่ เป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
1.2 นโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
1.3 นโยบายของโรงเรียนต่อการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019เป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2. ผลกระทบต่อการจัดการศึกษา					
2.1 ปัจจัยนำเข้า					
2.1.1 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาของท่านอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.1.2 ท่านมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019อย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปรผล
	1	2	3		
2.1.3 ปัจจัยนำเข้าด้านผู้สอนมีความพร้อมในการสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.1.4 ปัจจัยนำเข้าด้านงบประมาณมีความเพียงพอหรือไม่อย่างไร	+1	0	+1	0.67	เหมาะสม
2.1.5 ปัจจัยนำเข้าด้านหลักสูตร วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียนรู้มีความเพียงพอ หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.1.6 ปัจจัยนำเข้าด้านผู้ปกครองของนักเรียนเป็นอย่างไรบ้างและอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.2 กระบวนการ					
2.2.1 จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สถานศึกษาของท่านใช้หลักการบริหารจัดการศึกษารูปแบบใด อย่างไร	+1	+1	0	0.67	เหมาะสม
2.2.2 จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นรูปแบบใดบ้างและอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.3 ผลผลิต /ผลลัพธ์					
2.3.1 ท่านมีความคิดเห็นว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนในข้างต้นที่ท่านดำเนินการ คุณภาพของผู้เรียนเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.3.2 หากต้องการให้คุณภาพของนักเรียนเป็นไปตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนดไว้ ควรมีการปรับปรุงด้านใดบ้างและอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.4 ผลกระทบ					
2.4.1ท่านคิดว่าสถานการณ์สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของไทยหรือไม่ และอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์ระบาดของโรคโควิด 2019					
3.1 แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019ด้านนโยบายการจัดการศึกษา ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม

ประเด็นคำถามในการสัมมนา	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปรผล
	1	2	3		
3.2 แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019ด้านปัจจัยนำเข้า (ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน หลักสูตร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ผู้ปกครอง) ควรมีการปรับปรุงในเรื่องใด และอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.3 แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านกระบวนการบริหารจัดการศึกษา และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู ควรมีการปรับปรุงในเรื่องใด และอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม

แบบสัมภาษณ์ครู

ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์(ชื่อสกุล).....

ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

ประสบการณ์ในการทำงาน.....

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

สถานที่สัมภาษณ์ .....

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปรผล
	1	2	3		
1สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019					
1.1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การระบาดในพื้นที่ที่โรงเรียนของท่านตั้งอยู่ เป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
1.2 นโยบายของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.ผลกระทบต่อการจัดการศึกษา					
2.1 ปัจจัยนำเข้า					
2.1.1 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาของท่านอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.1.2 ปัจจัยนำเข้าด้านผู้สอนมีความพร้อมในการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.1.3 ปัจจัยนำเข้าด้านงบประมาณมีความเพียงพอหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปรผล
	1	2	3		
2.1.5 ปัจจัยนำเข้าด้านผู้ปกครองเป็นอย่างไบ้าง และ อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.2 กระบวนการ					
2.2.1 จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019สถานศึกษาของท่านใช้รูปแบบการจัดการ เรียนรู้รูปแบบใดบ้างและใช้อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.2.2 เหตุใดท่านจึงเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ในข้อ 2.2.1	+1	0	+1	0.67	เหมาะสม
2.3 ผลผลิต /ผลลัพธ์					
2.3.1 ท่านมีความคิดเห็นว่ามีนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียน การสอนในข้างต้นที่ท่านดำเนินการ คุณภาพของผู้เรียนเป็น อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.3.2 หากต้องการให้คุณภาพของนักเรียนเป็นไปตามที่ หลักสูตรสถานศึกษากำหนดไว้ ควรมีการปรับปรุงด้านใดบ้าง และอย่างไร	+1	+1	0	0.67	เหมาะสม
2.4 ผลกระทบ					
2.4.1ท่านคิดว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาของไทยหรือไม่ และอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019					
3.1 แนวทางการจัดศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาด ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านนโยบายการจัด การศึกษา ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.2 แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านปัจจัยนำเข้า (ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน หลักสูตร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ผู้ปกครอง) ควรมีการปรับปรุงในเรื่องใด และอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.3 แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019ด้านกระบวนการ บริหารจัดการศึกษา และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของ ครู ควรมีการปรับปรุงในเรื่องใด และอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม

แบบสัมภาษณ์นักเรียน

ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์(ชื่อสกุล).....
 นักเรียนชั้น .....
 โรงเรียน .....
 วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....
 สถานที่สัมภาษณ์ .....

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปรผล
	1	2	3		
1.สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019					
1.นักเรียนคิดว่าสถานการณ์การระบาดในพื้นที่ที่โรงเรียนของนักเรียนตั้งอยู่ เป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.ผลกระทบต่อการจัดการศึกษา					
2.1 ปัจจัยนำเข้า					
2.1.1. นักเรียนได้โอกาสหรือเสียโอกาสในการเรียนรู้หรือไม่ อย่างเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
1. นักเรียนได้มีโอกาสได้เรียนรู้โดยผ่านสื่อเทคโนโลยีมากขึ้นหรือไม่ อย่างเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2. นักเรียนเสียโอกาสในการเรียนจากการปฏิบัติจริง เช่น การฝึกทักษะต่างๆ การทดลอง หรือการทำกิจกรรม ต่างๆ หรือไม่ อย่างเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3. นักเรียนได้มีโอกาสในการใช้ห้องเรียน อาคารเรียน ห้องอาหาร ห้องพยาบาล ห้องปฏิบัติการ สนามกีฬา หรือไม่ หากไม่มีโอกาสใช้ ส่งผลกระทบต่ออย่างไรต่อนักเรียนหรือไม่	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.1.2 นักเรียนต้องปรับตัวในเรื่องใดบ้าง	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
1. นักเรียนต้องปรับตัวในเรื่องเวลาเรียน สถานที่เรียน หรือวิธีการเรียนใหม่ๆ อย่างเป็นอย่างไรบ้าง	+1	+1	0	0.67	เหมาะสม

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปรผล
	1	2	3		
2. การปรับตัวในเรื่องต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้อย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.1.3 นักเรียนได้รับผลกระทบในด้านค่าใช้จ่ายอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
1 การเรียนผ่านออนไลน์หรือผ่านทีวี ช่วยทำให้นักเรียนลดค่าใช้จ่ายลงหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2 นักเรียนและผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างไรบ้าง และส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของ ครอบครัวหรือไม่อย่างไร	+1	0	+1	0.67	เหมาะสม
2.1.4 นักเรียนได้รับผลกระทบในด้านจิตใจอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
1 การเรียนในสถานการณ์โควิดทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น หรือมีความรับผิดชอบกับตัวเองเพิ่มขึ้น หรือไม่	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2 นักเรียนมีความวิตกกังวลต่อการเรียนในช่วงสถานการณ์โควิดหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.2 กระบวนการ					
2.2.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
1 นักเรียนมีการปฏิบัติตนอย่างไรในการเรียนรู้ช่วงสถานการณ์โควิด เช่น การดูแลตัวเองเพื่อป้องกันการติดเชื้อเมื่อต้องมาเรียนการศึกษาค้นคว้าโดยใช้สื่อเทคโนโลยีมากขึ้น การศึกษาด้วยตนเองมากขึ้น เป็นต้น	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.2.2 บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
1. ครูให้ความช่วยเหลือ ติดตามการเรียนรู้และให้กำลังใจนักเรียนในระหว่างการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2. ครูให้คำปรึกษาและแนะนำในการปฏิบัติตัวของนักเรียน และให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนพบปัญหาในการเรียนรู้หรือไม่	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3. ครูจัดชั้นเรียนและเวลาเรียนในช่วงสถานการณ์โควิดอย่างไร เหมาะสมหรือไม่	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.2.4 การสนับสนุนอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
1. โรงเรียนมีการจัดหาอุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยีในการสนับสนุนการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนเพียงพอหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.3 ผลผลิต /ผลลัพธ์					

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปรผล
	1	2	3		
2.3.1 นักเรียนคิดว่าความรู้ที่นักเรียนได้รับในการเรียนช่วง สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพียงพอหรือไม่ อย่างไร 3.แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.1 แนวทางในการจัดการเรียนรู้ ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.1.1 นักเรียนคิดว่าในสถานการณ์วิกฤติที่อาจเกิดขึ้นอีกใน อนาคตซึ่งทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ ตามปกติ (เช่น มีโรคระบาด น้ำท่วมใหญ่ ไฟไหม้ ฯลฯ) การจัดการ เรียนรู้ควรมีแนวทางอย่างไรบ้าง (อาจถามใน ประเด็นต่างๆ เหล่านี้เพิ่มเติม เช่น มีความยืดหยุ่นมากขึ้น หรือมีช่อง ทางการสื่อสารเพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร)	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.1.2 ควรมีการปรับเนื้อหาให้มีความเหมาะสมกับเวลาเรียน ที่เปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.2 การเตรียมความพร้อม และการให้คำปรึกษาแนะนำการ ปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์วิกฤติควรเป็น อย่างไร	+1	+1	0	0.67	เหมาะสม
3.2.1 หากมีสถานการณ์วิกฤติอื่นๆ ในอนาคต นักเรียนคิดว่า โรงเรียนควรมีการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนเตรียมรับกับ สถานการณ์นั้นๆ อย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.2.2 นักเรียนคิดว่าโรงเรียนควรมีแนวทางในการให้ คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเหมาะสมใน สถานการณ์วิกฤติอย่างไรบ้าง (เช่น ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติ ตน คู่มือการเรียน มีแนวทางการให้คำปรึกษาอย่าง หลากหลาย)	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.3 การสนับสนุนสื่อ เทคโนโลยี อุปกรณ์ที่นักเรียนเข้าถึงการ เรียนรู้ได้สะดวก ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.3.1 นักเรียนคิดว่าโรงเรียนควรมีการสนับสนุนสื่อ เทคโนโลยี อุปกรณ์ที่นักเรียนเข้าถึงการเรียนรู้ได้สะดวก อย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม

แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์(ชื่อสกุล).....

อาชีพ.....

สถานที่ทำงาน.....

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

สถานที่สัมภาษณ์ .....

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปรผล
	1	2	3		
1.สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019					
1.1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การระบาดในพื้นที่ที่โรงเรียนของท่านตั้งอยู่ เป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.ผลกระทบต่อการจัดการศึกษา					
2.1 ปัจจัยนำเข้า					
2.1.1 ผู้ปกครองต้องจัดเวลาเพื่อช่วยเหลือการเรียนรู้ของบุตรหลานเพิ่มขึ้นหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.2.2 ผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความพร้อมในการเรียนให้กับบุตร หลาน (เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต วัสดุอุปกรณ์ฯ) อย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.2.3 ผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อป้องกันการติดโรคให้กับบุตรหลาน (หน้ากาก แอลกอฮอล์เจล สบู่ฯ) อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.2 กระบวนการ					
2.2.1 ผู้ปกครองมีความวิตกกังวลว่าบุตรหลานจะมีปัญหาการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร	+1	+1	0	0.67	เหมาะสม
2.2.2 ผู้ปกครองมีโอกาที่จะทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนมากขึ้นในช่วงเวลาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	แปรผล
	1	2	3		
2.2.3 ครูให้คำปรึกษากับผู้ปกครองกรณีพบปัญหาในระหว่างการจัดการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.2.4 โรงเรียนมีการชี้แจงให้ทราบถึงนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับความจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โควิด 19 อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
2.3 ผลผลิต /ผลลัพธ์					
2.3.1 ท่านมีความคิดเห็นว่าบุตรหลานของท่านที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 มีการเรียนรู้ เป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม
3.แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019					
3.1. กรณีที่สถานศึกษา/ชุมชนที่แวดล้อมสถานศึกษาของท่านประสบกับสถานการณ์วิกฤติจนทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนตามปกติได้ (เช่น โรคระบาด น้ำท่วม ไฟไหม้ ฯ) ท่านมีความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	เหมาะสม

ภาคผนวก ง
หนังสือเชอื่บข้อมูล

ที่ อว ๐๖๓๔.๑๑/๖๒๒๙

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
๗๖๐๐๐

๔ สิงหาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารัตนราชวิทยาลัย เพชรบุรี

ด้วย นายสิริสิทธิ์ ศักดิ์ภิรมย์ รหัสนักศึกษา ๖๒๙๑๙๑๐๓๐ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลกระทบของสถานการณ์โรคระบาดโควิด ๒๐๑๙ ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งนักศึกษาได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์แล้ว นั้น

ในการนี้ นักศึกษาได้ดำเนินการถึงขั้นเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน อนุญาตให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากบุคลากรในสถานศึกษาของท่าน จำนวน ๕ คน ซึ่งผลการเก็บข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ หากประสงค์ข้อมูลเพิ่มเติมสามารถประสานงานได้ที่ นายสิริสิทธิ์ ศักดิ์ภิรมย์ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๓๐๗๑ ๙๘๕๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง)
คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทร. ๐ ๓๒๗๐ ๘๖๒๑

โทรสาร. ๐ ๓๒๗๐ ๘๖๖๔

ที่ อว ๐๖๓๔.๑๑/ว๒๒๙

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
๗๖๐๐๐

๔ สิงหาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตเคราะหิให้นักศึกษาเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

ด้วย นายสิริสิทธิ์ ศักดิ์ภิรมย์ รหัสนักศึกษา ๖๒๕๑๙๑๐๓๐ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลกระทบของสถานการณ์โรคระบาดโควิด ๒๐๑๙ ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งนักศึกษาได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์แล้ว นั้น

ในการนี้ นักศึกษาได้ดำเนินการถึงขั้นเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จึงขออนุญาตเคราะหิจากท่าน อนุญาตให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากบุคลากรในสถานศึกษาของท่าน จำนวน ๕ คน ซึ่งผลการเก็บข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ หากประสงค์ข้อมูลเพิ่มเติมสามารถประสานงานได้ที่ นายสิริสิทธิ์ ศักดิ์ภิรมย์ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๓๐๗๑ ๙๘๕๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะหิ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง)
คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์
โทร. ๐ ๓๒๗๐ ๘๖๒๑
โทรสาร. ๐ ๓๒๗๐ ๘๖๖๔

ที่ อว ๐๖๓๔.๑๑/ว๒๒๙

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
๗๖๐๐๐

๔ สิงหาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตให้ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งกระจานวิทยา

ด้วย นายสิริสิทธิ์ ศักดิ์ภิรมย์ รหัสนักศึกษา ๖๒๙๑๙๑๐๓๐ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลกระทบของสถานการณ์โรคระบาดโควิด ๒๐๑๙ ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง เป็นประธาน ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งนักศึกษาได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์แล้ว นั้น

ในการนี้ นักศึกษาได้ดำเนินการถึงขั้นเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จึงขออนุญาตจากท่าน อนุญาตให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากบุคลากรในสถานศึกษาของท่าน จำนวน ๕ คน ซึ่งผลการเก็บข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ หากประสงค์ข้อมูลเพิ่มเติม สามารถประสานงานได้ที่ นายสิริสิทธิ์ ศักดิ์ภิรมย์ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๓๐๗๑ ๙๘๕๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง)
คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทร. ๐ ๓๒๗๐ ๘๖๒๑

โทรสาร. ๐ ๓๒๗๐ ๘๖๖๔

ที่ อว ๐๖๓๔.๑๑/ว๒๒๙

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
๗๖๐๐๐

๔ สิงหาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบางตะบูนวิทยา

ด้วย นายสิริสิทธิ์ ศักดิ์ภิรมย์ รหัสนักศึกษา ๖๒๙๑๙๑๐๓๐ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลกระทบของสถานการณ์โรคระบาดโควิด ๒๐๑๙ ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งนักศึกษาได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์แล้ว นั้น

ในการนี้ นักศึกษาได้ดำเนินการถึงขั้นเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน อนุญาตให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากบุคลากรในสถานศึกษาของท่าน จำนวน ๔ คน ซึ่งผลการเก็บข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป ทั้งนี้ หากประสงค์ข้อมูลเพิ่มเติมสามารถประสานงานได้ที่ นายสิริสิทธิ์ ศักดิ์ภิรมย์ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๓๐๗๑ ๙๘๕๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง)
คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์
โทร. ๐ ๓๒๗๐ ๘๖๒๑
โทรสาร. ๐ ๓๒๗๐ ๘๖๖๔